

PROTOKOLL
for
møte i Omsetningsrådet
mandag 22. juni 2020 kl. 10:00
i
Landbruksdirektoratet

Møtet ble hevet kl. 14:00

Til stede:	Björg Tørresdal, Thea Susanne Skaug (per telefon fra sak 56/20), Lars Petter Bartnes, Marit Haugen, Kjersti Hoff, Trine Hasvang Vaag, Arnfinn Hongseth (per telefon), Anne Jødahl Skuterud, Anne Berit Aker Hansen, Ola Hedstein og Bjørn-Ole Juul-Hansen
Forfall:	
Fra Landbruksdirektoratet:	Nina Strømnes Rodem, Elsebeth Hoel, Jørn Rolfsen, Marit Jerven, Lise Wirstad Dynna, Hans Peder Hvide Bang, Sara Ege Grindaker, Ida Louise Bjønness, Jannicke Jensen Myhre, Mari Holteberg Vold, Kari Helen Telfer, Hege Heiberg og Ellen Karin Solevåg

Vedtakene i sak 60/20, 61/20 og 65/20, samt protokoll for sak 63/20 ble frigitt ved møteslutt.

Saksliste

051/20	Godkjenning av innkalling og dagsorden.....	3
052/20	Godkjenning av protokoll fra forrige møte.....	5
053/20	Orientering fra markedsregulator.....	7
054/20	Endringer i Omsetningsrådets regelverk.....	9
055/20	Delegeringsreglement.....	135
056/20	Egg - Satser for markedsregulering 1. halvår 2020.....	146
057/20	Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - fastsettelse av sats for 2. halvår 2020.....	149
058/20	Kjøtt - Satser i markedsreguleringen 2020.....	152
059/20	Kjøtt - Satser prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2020.....	158

060/20	Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift for 2. halvår 2020.....	162
061/20	Korn - Omsetningsavgift for korn - forslag til maksimalsats 2020/21.....	170
062/20	Kjøtt - klage på vedtak om betaling av omsetningsavgift på leieslakt i 2018.....	176
063/20	Omsetningsrådets gjennomgang av regelverk og ordninger – opplysningsvirksomhet.....	179
064/20	Rådsinstruks.....	188
065/20	Melk - Revidert budsjett for markedsreguleringen 2020 og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk fra 1. juli 2020.....	190

Saksnr.: 051/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Godkjenning av innkalling og dagsorden	Saksnr.: 20/35797-1

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Innkalling og dagsorden godkjennes.

Godkjenning av innkalling og dagsorden

Saksdokumenter er sendt ut elektronisk til medlemmer og varamedlemmer. Dokumentene er også lagt inn i det elektroniske arbeidsrommet. Vedlegg er kun tilgjengelig her.

Saksnr.: 052/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Godkjenning av protokoll fra forrige møte	Saksnr.: 20/35797-2

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Protokollen fra møtet 20. mai 2020 godkjennes.

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Det har ikke kommet merknader til utsendt protokoll.

Saksnr.: 053/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Orientering fra markedsregulator	Saksnr.: 20/35797-3

Møtebehandling

I Omsetningsrådets møte 16. april 2020 sak 18/20 om regnskap for Opplysningskontoret for brød og korn for 2019 ble det gitt en forutsetning om at Omsetningsrådet innen 30. juni 2020 skulle få en orientering om at egenkapitalkravet er innfridd og hvordan.

Felleskjøpet informerte nå om at aksjekapitalen i OBK er på plass.

Med dette ble saken enstemmig vedtatt i samsvar med innstilling.

Vedtak

Presentasjonene fra markedsregulatorene tas til orientering.

Orientering fra markedsregulator

Det ble gitt følgende orienteringer fra markedsregulatorene:

- Korn Anne Jødahl Skuterud
- Kjøtt, egg og fjørfekjøtt Trine Hasvang Vaag
- Melk Marit Haugen

Presentasjonene blir lagt ut i det elektroniske arbeidsrommet.

Saksnr.: 054/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Endringer i Omsetningsrådets regelverk	Saksnr.: 19/63842-16

Beskrivelse

Forslag til endringer i Omsetningsrådets regelverk har vært på høring med frist for innspill 1. mars 2020. En oppsummering av høringsinnspillene ble lagt frem for Omsetningsrådet til orientering i møte 16. april 2020. Videre behandlet Omsetningsrådet i møte 20. mai 2020 et første utkast til reviderte forskrifter og retningslinjer. I foreliggende innstilling har Landbruksdirektoratet innarbeidet innspill som ble gitt i rådets møte 20. mai samt enkelte andre endringer, og legger med dette frem forslag til justerte forskrifter og retningslinjer til vedtakelse i Omsetningsrådet.

Forvaltningsloven stiller formelle krav til hvordan vedtak som fastsetter forskrifter og retningslinjer skal utformes jf. lovens kapittel VII og kapittel IV. Dette gjelder bl.a. krav om utredning av faktum, kontradiksjon, hjemmel og begrunnelse. Innstillingen må leses i lys av at man har hatt til hensikt å oppfylle forvaltningslovens krav.

Landbruksdirektoratet har også søkt å utforme innstillingen med tanke på at protokollen fra Omsetningsrådets møte skal kunne gi en mest mulig samlet veiledning om hvilke motiver rådet har hatt for regelverksendringene når disse ble vedtatt, noe som er relevant for å bestemme hvordan rådet skal praktisere regelverket i fremtiden.

Hjemmel

Lov 1936-07-10 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11, første ledd.
Forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Lov 1967-02-10 om behandlingsmåten i forvaltningssaker kapittel VII om krav til høring av forskrifter, jf. også instruks om utredning av statlige tiltak (utredningsinstruksen).

Forutsetninger

Vedlegg

1. Forskrift om endringer i markedsreguleringsforskriften
2. Forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns
3. Forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder
4. Forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager
5. Forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter
6. Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter
7. Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt
8. Retningslinjer for markedsregulering av egg
9. Retningslinjer for markedsregulering av korn
10. Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet
11. Notat om vurdering av satser i forskrift

Forslag til vedtak

Forskrift om endring i markedsreguleringsforskriften

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

Det vedtas å endre forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 1, § 2, § 3-1, § 3-2, § 4, § 4-3, § 4-3-3, § 4-3-4, § 4-3-5, § 4-3-8, § 5-3-1, § 6, § 7, § 7-2, § 7-3 og § 7-4 som følger:

I § 1. Formål, gjøres følgende endringer i overskrift og fjerde ledd (endringer i kursiv):

«§ 1. Formål og avgrensning

Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt, både overfor produsentene og omsetningsleddene.»

I § 2. Definisjoner, gjøres følgende endringer:

Definisjonen i bokstav «i) *Overføringskostnader*» strykes. De følgende definisjoner får ny bokstav i alfabetisk rekkefølge.

I § 3-1. Markedsregulators rolle, gjøres følgende endring med nytt tredje ledd (nytt ledd i kursiv):

«*Markedsregulator er forpliktet til å etterleve de vilkår som Omsetningsrådet setter vedrørende forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt.*»

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir hhv. fjerde, femte og sjette ledd.

I § 3-2. Administrative oppgaver hos markedsregulator, gjøres følgende endringer i nytt tredje ledd og endringer i femte ledd (endringene i kursiv):

«*I melkesektoren planlegger og styrer markedsregulator inntransport av melk frem til noteringspunkt.*»

(...)

«*Bevilgningsoppgaver skal være attestert av statsautorisert revisor, med mindre annet er bestemt. Krav til bevilgningsoppgave og revisjon fastsettes av Omsetningsrådet. Oppgaver som er basert på andre revisorattesterte oppgaver trenger ikke egen revisorattestering.*»

Nåværende tredje og fjerde ledd blir hhv. fjerde og femte ledd.

Om § 3-4. Kontroll og dokumentasjon

Bestemmelsen flyttes til ny § 7-4 (se nedenfor), og § 3-5 blir ny § 3-4.

I § 4. Forsyningsplikt, gjøres følgende endring med nytt andre ledd (nytt ledd i kursiv):

«*Markedsregulator skal inngå skriftlige avtaler med uavhengige aktører som benytter*

seg av forsyningsplikten. Avtalen skal beskrive hvilke salgsbetingelser som knytter seg til leveransen. Det skal settes som vilkår i avtalen at uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten samtykker til de betingelser som følger av denne forskriften § 4 til § 4-4.»

I § 4-3. Melk og melkeprodukter, endres første ledd slik:

«Forsyningsplikten gjelder for norskprodusert melk på det regulerte nivå i verdikjeden jf. jordbruksavtalen. Markedsregulators forsyningsplikt omfatter alle meieriselskaper som deltar i prisutjevningsordningen for melk. Markedsregulator kan ikke pålegges forsyningsplikt til foretak som lokalt foredler melk med fritak fra overproduksjonsavgift etter forskrift om fritak for overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.»

I § 4-3-3. Fordeling av melk til produksjon, gjøres følgende endringer (endringer i kursiv):

«Grunnlaget for fordeling av melk er markedsregulators samlede prognose, spesifisert per måned, for kalenderåret. Markedsregulator skal på grunnlag av prognosetall, fordele melk ut fra meieriselskapenes prognostiserte behov og i henhold til bestemmelsene over.»

I § 4-3-4. Leveranseplan for stipulerte fraktkostnader, foreslås følgende endringer i overskriften til **Årsprognoser fra meieriselskapene** og i bestemmelsen for øvrig (endringer i kursiv). Bestemmelsen vil etter endringene dermed lyde slik:

«§ 4-3-4 Årsprognoser fra meieriselskapene

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten skal innen 10. august hvert år oversende Tine SA en prognose for neste års behov for rå melk, spesifisert per måned. Meieriselskapene oppdaterer årsprognosen fire ganger per år; per 1. november, 10. februar, 10. mai og 10. august. Årsprognosen vil danne utgangspunkt for blant annet markedsregulators prognoser og budsjett for melkeanvendelsen.

Ved vesentlige endringer i leveranser av rå melk og/eller prognosert volum hos et meieriselskap, skal meieriselskapet gi melding til markedsregulator så snart som mulig.»

I § 4-3-5. «Justering av leveranseplan ved endrede prognoser», vedtas følgende endringer i overskriften til **Ukebestilling og rullerende prognoser, spesifisert per dag**, og i bestemmelsen for øvrig. Bestemmelsen vil etter endringen lyde slik:

«§ 4-3-5 Ukebestilling og rullerende prognoser, spesifisert per dag

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten skal, med mindre annet er avtalt, før kl. 15.00 onsdag hver uke ha sendt markedsregulator sin bestilling av melk for kommende uke. Bestillingene skal være spesifisert pr. ukedag og bør på månedsbasis samsvare med den siste oppdaterte årsprognose. Det forutsettes at bestilt volum er tilpasset hele vogntog. Tine SA bekrefter levering ved å oversende meieriselskapet en leveranseplan for kommende uke innen fredag kl. 10.00. Bestilling og leveranseplan er bindende.

I forbindelse med høytider og bevegelige helligdager kan tidsfristene i denne bestemmelsen endres av markedsregulator.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikt til produksjon av ikke flytende melkeprodukter plikter å levere en rullerende åtte ukers prognose spesifisert per dag i forbindelse med ukentlig bestilling.»

I § 4-3-6. **Priser og vilkår** endres tredje ledd slik:

«*Beregningen av stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad overvåkes av Landbruksdirektoratet.*»

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

I § 4-3-8. **Plikter hos mottakende meieri**, gjøres følgende endringer i overskrift og bestemmelsen for øvrig. Bestemmelsen vil etter endringen lyde slik:

«§ 4-3-8. *Plikter for meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten*

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten i § 4-3-1 og § 4-3-2 plikter i alle uker å ta imot minimum 80 prosent av siste 3 måneders gjennomsnittlige ukentlige mottak av melk. Ved mottak av mindre melk enn hva disse beregningene tilsier, kan markedsregulator fakturere meieriselskapet for de merkostnader som oppstår hos markedsregulator som følge av avviket.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten plikter å ta imot den melk de har bestilt i henhold til § 4-3-5 første ledd. Dersom et meieriselskap likevel må endre bestilt melkemengde etter gjeldende bestillingstidspunkt, kan markedsregulator fakturere meieriselskapet for de merkostnader som oppstår hos markedsregulator som følge av avviket.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten har anledning til full driftsstans for gjennomføring av nødvendig og planlagt teknisk vedlikehold eller ombygging. Lengden på en slik driftsstans skal korrespondere med det vedlikeholdet eller ombyggingen som skal gjennomføres. Begrunnet driftsstans skal være meldt markedsregulator i forbindelse med oppdatering av årsprognosen og senest 2 måneder før driftsstansen finner sted. Dersom det er betydelige avvik mellom faktisk og meldt driftsstans, kan markedsregulator fakturere meieriselskapet for de merkostnader som oppstår hos markedsregulator som følge av avviket.

Bestemmelsen kan fravikes eller utfylles ved skriftlig avtale.»

I § 5-3-1. **Mottaksplikt på rå melk, gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte fra alle ku- og geitemelkprodusenter**, gjøres følgende endringer i overskriften til **Mottaksplikt på rå melk fra alle ku- og geitemelkprodusenter**, og første og andre ledd. Ny overskrift og første og andre ledd skal lyde:

«§ 5-3-1. *Mottaksplikt på rå melk fra alle ku- og geitemelkprodusenter*

Markedsregulator har mottaksplikt på all rå melk fra alle ku- og geitemelkprodusenter til samme priser og leveransevilkår som for egne leverandører. Mottaksplikten gjelder ikke melk som er fritatt fra overproduksjonsavgift etter forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.

Dersom et uavhengig meieriselskap i prisutjevningsordningen for melk med egne leverandører har behov for at markedsregulator mottar rå melk fra vedkommendes leverandører, må innmelding skje senest 8 dager før oppsamling skal foretas, og oppsamling må skje i minimum en periode på 4 uker. Innmelding av volum og periode skal skje samlet fra det uavhengige meieriselskapet direkte til markedsregulator.»

I § 6. **Informasjonsplikt**, gjøres følgende endringer i overskriften til **Informasjonshåndtering og informasjonsplikt**, med ett nytt første ledd og endringer i andre og tredje ledd. Ny overskrift, nytt første ledd og endret tredje ledd og

fjerde ledd skal lyde (endringer i kursiv):

«§ 6 Informasjonsplikt og informasjonshåndtering

Omsetningsrådet kan kreve at markedsregulator etablerer skriftlige interne rutiner for informasjonshåndtering og kontrollere at rutinene blir overholdt. Rutinene skal sikre en forsvarlig informasjonshåndtering slik at opplysninger om aktiviteter som markedsregulator utfører i kraft av reguleringsansvaret ikke tilflyter forretningsvirksomheten.

Markedsregulators informasjonsplikt skal sikre alle markedsaktører lik tilgang på informasjon om aktiviteter markedsregulator utfører i kraft av reguleringsansvaret, herunder produksjons- og forbruksprognoser, prisprognoser, prisnoteringer og reguleringsaktiviteter. Informasjon skal gjøres tilgjengelig umiddelbart etter at vedtak om endring/tiltak er foretatt.

Tine SA skal gjøre prisprognoser ett år frem i tid tilgjengelig for aktørene. Tine SA skal dessuten varsle alle meieriselskaper om endringer i noteringsprisen umiddelbart etter vedtak og senest to uker før de trer i kraft. Dersom slik varsling ikke foretas har meieriselskapene rett, men ikke plikt til å kjøpe melk til gjeldende noteringspris inntil tilsvarende frist har løpt.

Nortura SA skal dessuten varsle alle aktører om endringer i engrosprisen for egg umiddelbart etter vedtak og senest en virkedag før de trer i kraft. Dersom slik varsling ikke foretas har aktørene rett, men ikke plikt, til å kjøpe varen til gjeldende engrospris inntil tilsvarende frist har løpt.»

Nåværende tredje og fjerde ledd blir henholdsvis nytt fjerde og femte ledd.

I § 7. Sluttbestemmelser, endres overskriften til **Administrative bestemmelser**.

§ 7-2. Ikrafttreden, erstattes med følgende bestemmelse med overskrift, **Forholdet til forvaltningsloven og klage:**

«§ 7-2. Forholdet til forvaltningsloven og klage

Forvaltningsloven gjelder for Omsetningsrådets virksomhet med de særlige bestemmelser som følger av omsetningsloven med tilhørende forskrifter.

Enkeltvedtak fattet av Landbruksdirektoratet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd kan påklages til Omsetningsrådet.

Enkeltvedtak fattet av markedsregulator etter delegering kan påklages til Omsetningsrådet.

Det er ikke klagerett på Omsetningsrådets vedtak jf. omsetningsloven § 11 fjerde ledd.»

§ 7-3. Opphevelse av forskrifter, erstattes med følgende bestemmelse med overskrift, **Behandling av begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven:**

«§ 7-3. Behandling av begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven

Landbruksdirektoratet avgjør begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd.

Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

Landbruksdirektoratet forbereder klagesakene for Omsetningsrådet.»

Gjeldende bestemmelse § 7-3 «Opphevelse av forskrifter» fjernes med alt innhold.

Det innføres en ny bestemmelse i **§ 7-4 Opplysningsplikt og kontroll**, som lyder som følger:

«§ 7-4. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte markedsreguleringsordningene på en tilfredsstillende måte. Regnskapsopplysninger kan kreves attestert av revisor. Det kan også kreves sammenstilling av opplysninger.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskrift med tilhørende regelverk blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.»

Bestemmelsen erstatter nåværende § 3-4 med overskrift «Kontroll og dokumentasjon» som fjernes.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2020.

Forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

- - - - -

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å forebygge mot overproduksjon og å tilpasse produksjonen av egg til etterspørselen i det norske markedet.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for frivillig førtidsslakting av verpehøns når dette er vedtatt av Omsetningsrådet. Omsetningsrådet forhåndsfastsetter rammen for hvor mye eggproduksjonen kan reduseres i perioden tiltaket varer.

Det er en forutsetning for igangsetting av tiltaket at andre aktuelle virkemidler for markedsbalansering har blitt vurdert. Videre er det en forutsetning at Rådet for frivillig førtidsslakting, jf. § 7, har vurdert markedet og anbefalt tidspunkt for igangsetting.

§ 3. Grunnvilkår

Forskriften omfatter produsenter som i perioden førtidsslakting er iverksatt har høner som skal slaktes ut ved normal slaktealder, som er 78 uker. Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet. Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær slakteuke.

§ 4. Kompensasjon for førtidsslakting

Kompensasjonen for produsenter som deltar i tiltaket beregnes med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder. Kompensasjonen kan gis for høner som avlives minst 3 og maksimalt 20 uker før normal slaktealder.

Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura SA fastsetter satsen innenfor dette intervallet. I perioden [dato – dato] er intervall for kompensasjonssatsen [beløp – beløp]. Kompensasjonen utmåles ved at tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunkt frem til normal slaktealder multipliseres med satsen. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting.

Deltakelse i tiltaket forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum åtte ukers opphold frem til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder.

§ 5. Søknad, frister og dokumentasjon

Nortura SA fastsetter frister for påmelding og gjennomføring av utslaktingen. Nortura SA skal påse at fristene gjøres tilgjengelig for aktuelle søkere.

Produsenter som ønsker å delta i tiltaket, melder seg på gjennom de respektive eggpakkeriene.

Eggpakkeriet skal sende liste til Nortura SA med oversikt over

- navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene,
- ordinær slakteuke for innsettet og
- ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner.

Etter at førtidsslaktingen er utført skal eggpakkeriet også sende følgende dokumentasjon til

Nortura SA:

- dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste seks ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet,
- dokumentasjon på at leveransene er opphørt og
- dokumentasjon på at hønene er avlivet skal inneholde faktura over kvantum levert til avliving.

§ 6. Administrasjon, dispensasjon og klage

Nortura SA administrerer tiltaket etter denne forskriften. Nortura SA kan fastsette ytterligere vilkår som er nødvendige for å gjennomføre tiltaket.

Nortura SA beslutter hvilke produsenter som skal delta i tiltaket og treffer vedtak om kompensasjon til disse produsentene. Ved større oppslutning om tiltaket enn vedtatt førtidsslakting, skal Nortura SA legge til rette for en mest mulig lik fordeling av deltakelsen mellom de forskjellige pakkeriene sett i forhold til andel av samlet innveining. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked. Nortura SA skal informere Omsetningsrådet om antall kg egg tatt ut hos hver enkelt produsent.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegere sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet.

Vedtak fattet av Nortura SA eller Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 7. Råd for frivillig førtidsslakting

Det oppnevnes et råd bestående av tre representanter fra Nortura SA og tre representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforening. Rådet skal anbefale omfang og tidspunkt for igangsetting av tiltaket i henhold til markedssituasjonen.

§ 8. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet eller Nortura SA kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder innhente opplysninger og foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 9. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av kompensasjon ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan Omsetningsrådet helt eller delvis kreve det feilutbetalte beløpet tilbakebetalt fra mottaker eller motregnet i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Omsetningsrådet bestemmer.

Forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å øke omsetningen av egg og å bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder egenproduserte skilleprodukter basert på norskproduserte egg.

Forskriften får ikke anvendelse på produkter omfattet av protokoll 3 til EØS-avtalen.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften legges følgende definisjoner til grunn:

- *Markedsbalanse:* At innenlandsk forbruk av jordbruksvarer tilsvarer summen av norsk produksjon og supplerende import og at omsetningen av norskproduserte varer skjer til de priser som er avtalt i jordbruksavtalen. Markedsbalansen knytter seg til råvarenivå.
- *Egg:* Skallegg.
- *Skilleprodukt:* Eggehvite og eggeplomme.

§ 4. Grunnvilkår

Godkjente skilleproduktprodusenter, jf. § 7, som driver innenlands produksjon av skilleprodukter basert på norske egg, kan gis priskompensasjon.

§ 5. Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter

Ved innenlands produksjon av skilleprodukter kan det gis godtgjørelse per kg solgt vare.

Satsene for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter fastsettes av Omsetningsrådet forskuddsvis en gang per halvår. Satsene beregnes ut fra skilleproduktprodusentenes salgsprognoser for kommende halvår samt Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på egg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands. Priskompensasjon skal sammen med råvareverdien av plomme- og hviteproduktene gjøre at skilleproduktene er tilnærmet lik verdien av egg.

Omsetningsrådet avgjør om priskompensasjon gis til eggehvite eller eggeplomme eller begge.

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. januar 2020 til 30. juni 2020 skal være 9,96 kroner per kilogram eggehvite.

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. juli 2020 til 31. desember 2020 skal være [satser].

Satsene gjelder for den perioden produktet er solgt.

§ 6. Prognoser

For å motta priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter kommende halvår må søker innen 15. mai og 15. november sende prognose til Omsetningsrådet for perioden. Prognosen skal inneholde pris og kvantum for salg innenlands og utenlands.

§ 7. Søknad om godkjenning som skilleproduktprodusent

For å kunne søke om priskompensasjon må skilleproduktprodusenten være godkjent av Omsetningsrådet.

Søknad om å bli godkjent skilleproduktprodusent sendes Omsetningsrådet 4 uker før oppstart av produksjon. Søknaden skal inneholde

- en beskrivende plan for organisering av skillevirksomheten,
- dokumentasjon på at virksomheten er godkjent av Mattilsynet,
- resepter for skilleproduktene og
- prognoser for salg av skilleprodukter innenlands og utenlands.

§ 8. Søknad om priskompensasjon

Søknad om priskompensasjon sendes til Omsetningsrådet etterskuddsvis hver andre måned og senest innen den 15. påfølgende måned. Søknad om utbetaling skal inneholde

- solgt kvantum av de enkelte skilleproduktene for tilhørende periode,
- priskompensasjon utregnet for de ferdigproduktene det søkes priskompensasjon for, og
- akkumulert regnskap for kvantumet skilleprodukter det har blitt søkt om kompensasjon for hittil i halvåret.

For søknad som omfatter månedene mai/juni og november/desember må det legges ved revisorattest som gjelder siste halvår.

§ 9. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av priskompensasjon foretas seks ganger per år etter vedtak av Omsetningsrådet.

Priskompensasjon betales etterskuddsvis. Det gis ikke rentekompensasjon.

§ 10. Administrasjon, dispensasjon og klage

Omsetningsrådet administrerer tiltaket etter denne forskriften.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegere sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet. Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 11. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 12. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av kompensasjon ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen

på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2020.

Forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket i denne forskriften er å øke omsetningen av melk.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder norsk egenprodusert helmelk, lettmelk og skummet melk solgt til skoler og barnehager.

Forskriften får ikke anvendelse på produkter omfattet av protokoll 3 til EØS-avtalen.

§ 3. Definisjoner

Markedsregulator i melkesektoren er Tine SA.

§ 4. Grunnvilkår

Prisnedskrivning av melk kan gis til meieriselskap som deltar i prisutjevningsordningen for melk, jf. forskrift 26. juni 2007 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk, og som selger melk til barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler, enten direkte eller til elever eller foresatte for konsum på skolene.

§ 5. Satser for prisnedskrivning

Omsetningsrådet gir prisnedskrivning per liter melk som blir solgt.

Markedsregulator skal fremme forslag til satser for tiltaket. Frist for innsending av forslag til Omsetningsrådet er 15. mars samme år satsene skal gjelde fra.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler blir vedtatt av Omsetningsrådet for perioden 1. juli – 30. juni.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager i perioden 1. juli 2019 – 30. juni 2020 skal være som følger:

- Sats for ¼ liters forpakninger er 1,00 kr per liter.
- Sats for andre forpakninger er 0,50 kr per liter.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager i perioden 1. juli 2020 – 30. juni 2021 skal være som følger:

- Sats for ¼ liters forpakninger er 1,00 kr per liter.
- Sats for andre forpakninger er 0,50 kr per liter.

§ 6. Prognoser

For å motta prisnedskrivning ved salg av melk til skoler og barnehager må søker innen 1. september foregående år ha sendt prognose for året det søkes om prisnedskrivning for.

Prognosene sendes til Omsetningsrådet og skal inneholde oversikt over budsjettet

salgskvantum kommende år, spesifisert på forpakningstype og varegruppe (hmelk, lettmeik og skummetmeik)

§ 7. Søknad og frister

Frist for innsending av søknad om prisnedskrivning av meik solgt til skoler og barnehager er 15. februar hvert år. Søknaden skal være basert på salg foregående år.

Søknaden skal inneholde dokumentasjon av søkers solgte volum til skoler og barnehager av hmelk, lettmeik og skummetmeik, spesifisert på forpakkingsstørrelse. I tillegg skal søker infomere om oppnådde priser på meik innenfor tiltaket.

Søknaden sendes til Omsetningsrådet. Vedlagt søknaden sendes revisorbekreftet årsoppgave, spesifisert per halvår.

§ 8. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av prisnedskrivning foretas én gang per år etter vedtak av Omsetningsrådet.

§ 9. Administrasjon, dispensasjon og klage

Omsetningsrådet administrerer tiltakene etter denne forskriften.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegerer sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet.

Vedtaker fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 10. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Søker har ansvaret for å tilse at nedskrevet vare er solgt til skoler og barnehager, enten direkte eller til elever eller foresatte for konsum på skolene.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 11. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av prisnedskrivning ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtaker truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2020.

Forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder

Hjemmel: Fastsett av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvarer § 11 første ledd.

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å øke omsetningen av egg og melk, og å bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder egenproduserte produkter av norskprodusert melk og egg, jf. § 5.

Forskriften gjelder salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder. Som spesialmarkeder regnes Svalbard, Jan Mayen, oljeinnretninger på norsk sokkel, internasjonale transittthaller på flyplasser, NATO-representasjoner, NATO-styrker på øvelse i Norge, ambassader/utenlandske representasjoner samt proviantering av skip i utenriksfart, unntatt norske fartøy registrert som fiskebåter og Sjøforsvarets fartøyer.

Forskriften får ikke anvendelse på produkter omfattet av protokoll 3 til EØS-avtalen.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften legges følgende definisjoner til grunn:

- *Markedsbalanse:* At innenlandsk forbruk av jordbruksvarer tilsvarer summen av norsk produksjon og supplerende import og at omsetningen av norskproduserte varer skjer til de priser som er avtalt i jordbruksavtalen. Markedsbalansen knytter seg til råvarenivå.
- *Markedsregulator:* Nortura SA og Tine SA.
- *Egg:* Skallegg.
- *Eggprodukter:* Heleggpulver, heleggmasse, eggehvite (fersk og frossen) og eggeplomme.
- *Naturell yoghurt:* Yoghurt er et melkeprodukt av høypasteurisert melk som er syrnede ved hjelp av melkesyrebakteriene *Lactobacillus bulgaricus* og *Streptococcus thermophilus*. Naturell yoghurt er uten andre tilsetninger.
- *Smør:* Naturlig smør, mysesmør eller rekombinert smør (ferskt, saltet eller harskt) fremstilt utelukkende fra melk, med et melkefettinnhold på 80 vektprosent eller mer, men høyst 95 vektprosent, med et innhold av råprotein, sukker og salt på høyst 2 vektprosent og med et vanninnhold på høyst 16 vektprosent. Smør inneholder ikke tilsatte emulgeringsmidler, men kan inneholde natriumklorid, fargestoffer, nøytraliseringsalter og harmløse melkesyreproduserende bakterier.
- *Hvitost:* Modnede halvaste, harde eller ekstra harde produkter som kan være belagt (med film eller voks etc.). Osten skal fremstilles ved delvis eller fullstendig koagulering av proteinene i melk (helmelk, delvis skummet melk, fløte, kjernemelk eller kombinasjoner av disse), ved løpe eller andre koaguleringsmidler, og ved delvis drenering av myse som oppstår etter koaguleringen. Ost fremstilles altså ved konsentrering av melkeproteiner, særlig kaseinene, og proteininnholdet er dermed høyere enn i melk. Smelteoster fremstilt av faste guloster som rives og tilsettes vann og smeltesalter før varmebehandling kommer ikke inn under denne definisjonen av ost. Gammelost og pultost er heller ikke omfattet av hvitost.

§ 4. Grunnvilkår

§ 4-1 Prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter

Meieriselskap som deltar i prisutjevningsordningen for melk, jf. forskrift 26. juni 2007 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk, kan gis prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter til spesialmarkeder.

§ 4-2 Prisnedskrivning ved salg av egg og eggprodukter

Eggpakkeri og foretak som produserer eggprodukter kan gis prisnedskrivning for egg og eggprodukter ved salg til spesialmarkeder.

§ 5. Produktgrupper for prisnedskrivning

§ 5-1 Melkeprodukter

Det kan gis prisnedskrivning for melkeprodukter etter satser per kg solgt mengde i følgende varegrupper:

- naturell yoghurt
- smør
- hvitost

§ 5-2 Egg og eggprodukter

Det kan gis prisnedskrivning for egg og eggprodukter etter satser per kg solgt mengde.

§ 6. Satser

Markedsregulator skal fremme forslag til satser i sin sektor for produkter som er opplistet i § 5. Satsene gjelder for kommende kalenderår, dvs. fra 1. januar til 31. desember.

Forslaget til satser for egg og eggprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom varens engrospris og dens salgspris.

Forslaget til satser for melkeprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriser markedsregulator benytter i spesialmarkedene.

Frist for innsending av forslag etter første ledd er 1. juni året før det kalenderåret satsene skal gjelde for.

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd. Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2021 skal være som følger:

[satser]

§ 7. Prognoser

For å motta prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder må søker innen 1. september foregående år ha sendt prognose for året det søkes om prisnedskrivning for.

Prognosene sendes til Omsetningsrådet og skal inneholde en oversikt over budsjettert salgskvantum neste kalenderår, spesifisert per varetype eller produktgruppe.

§ 8. Søknad og frister

Frist for innsending av søknad om godtgjørelse for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder er 15. februar året etter at salget er skjedd.

Søknaden skal inneholde dokumentasjon som viser samlet solgt kvantum for de aktuelle

produktene med tilhørende prisnedskrivingsbeløp basert på satser for året produktene er solgt. Søker skal dokumentere at de produktene det søkes prisnedskrivning for er

- egenproduserte produkter av norskprodusert melk eller egg, jf. § 5, og
- solgt til spesialmarkeder.

Søknaden sendes til Omsetningsrådet. Vedlagt søknaden sendes revisorbekreftet årsoppgave, spesifisert per halvår.

§ 9. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av prisnedskrivning foretas én gang per år etter vedtak av Omsetningsrådet.

§ 10. Administrasjon, dispensasjon og klage

Omsetningsrådet administrerer tiltaket etter denne forskriften. For markedsregulators arbeid med å fremme satser etter § 6 gjelder markedsreguleringsforskriften § 6 andre ledd om informasjonshåndtering.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegere sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet. Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 11. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 12. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av prisnedskrivning ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2021.

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 1. desember 2009 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endret: 8. juni 2010, 3. desember 2010, 29. mars 2012, 7. november 2012, 19. februar 2014, 17. oktober 2014, 12. desember 2014, 15. juni 2015 og 21. juni 2016. Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Definisjoner

- a) Markedsregulator: Tine SA.
- b) Noteringspris: Den pris markedsregulator oppnår på noteringspunktet på målprisvaren rå melk ut fra rådende markedsforhold for salg til videre foredling hos Tine SA og uavhengig aktør.
- c) Aktør: Meieriselskap som er deltager i prisutjevningsordningen for melk.
- d) Uavhengig aktør: Meieriselskap som ikke er organisatorisk tilknyttet markedsregulator.
- e) Melk: Flytende ku- og geitemelk, ubehandlet eller varmebehandlet (termisert eller pasteurisert).
- f) Rå melk: Melk som ikke er oppvarmet til over 40 grader C eller behandlet på tilsvarende vis, jf. Mattilsynets regelverk.
- g) Transport i bulk: Transport av råvare i tankbil (uemballert vare).
- h) Salgsverdi: Den pris som er oppnådd på reguleringsvaren ved omsetning i markedet.
- i) Tilvirkningsverdi: Varens verdi ut fra påløpte tilvirkningskostnader og relevante direkte- og indirekte kostnader frem til markedsregulators reguleringslager.
- j) Reguleringsvare: Produkter som nevnt i liste over reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode, jf. § 8.
- k) Forretningsmessig lager: Forretningsmessig lagringsperiode for de enkelte melkeproduktene som er omfattet av denne retningslinjen er fastsatt i § 8. Forretningsmessig lager omfatter varer, jf. § 8, som er på lager i denne perioden. Varer som ligger på lager utover forretningsmessig lagringsperiode er på reguleringslager.

2. Reguleringstiltak

Midler avsatt til markedsregulering innenfor melkesektoren kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som markedsregulator setter i verk:

- 1) Reguleringslagring
- 2) Prisnedskrivning av melkeprodukter til fôr
- 3) Prisnedskrivning av geitemelk til fôr
- 4) Reguleringseksport

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet. Tiltakene nevnt under punktene 1, 2, og 4 gjelder reguleringsvare.

Midler avsatt til markedsregulering innenfor melkesektoren kan nyttes til å finansiere inndragning av melkekvoter i tråd med vedtak fattet av avtalepartene.

3. Nærmere om de enkelte reguleringsiltakene

3-1 Reguleringslagring

3-1-1 Lagringsgodtgjørelse

Reguleringslagringen kan foregå ved fryselager, kjølelager eller tørrlager, og gjelder reguleringsvare.

Reguleringskvantumet for en måned fremkommer ved å trekke forretningsmessig lager fra total lagerbeholdning på månedens første dag.

Beregningen foretas med utgangspunkt i at de mengder som er innsatt og uttatt av lageret i løpet av rapporteringsperioden skjer på månedens siste dag.

Grunnlaget for å beregne godtgjørelsen er reguleringskvantumet multiplisert med en fastsatt sats. Omsetningsrådet fastsetter for hvert halvår satser i øre/kg/md for hver enkelt varegruppe.

Dokumenterte kostnader til uttak og innlegg ved overføring av reguleringsvare fra et lager til et annet for fortsatt reguleringslagring skal etter søknad godtgjøres.

3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som befinner seg på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators nettoppriser (fratrasket rabatter) og ved endring av reguleringsvarens tilvirkningsverdi kalkuleres pristap/prisgevinst. Akkumulert pristap og/eller prisgevinst for samtlige reguleringsvarer skal avregnes årlig.

3-2 Prisnedskrivning av melkeprodukter til fôr

Ved anvendelse av overskudd av melkeråstoff i form av melkeprodukter, jf. § 8, til fôr beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Prisreduksjonen som godtgjøres er differansen mellom tilvirkningsverdi i industrimarkedet på avsendelsesdagen og den salgsverdi til fôr som er oppnådd overfor kjøper. I tillegg dekkes eventuelle dokumenterte ekstrakostnader.

3-3 Prisnedskrivning av geitemelk til fôr

Ved anvendelse av pasteurisert geitemelk til fôr beregnes godtgjørelse etter følgende regler: Prisreduksjonen som godtgjøres er differansen mellom den til enhver tid gjeldende noteringspris og den salgsverdi til fôr som er oppnådd overfor kjøper. I tillegg dekkes eventuelt dokumenterte ekstrakostnader.

3-4 Reguleringseksport

Begrensninger i hvilke reguleringsvarer som kan eksporteres med støtte, følger av WTOs ministererklæring vedtatt 19. desember 2015. Det er ikke tillatt å eksportere meieriprodukter med støtte til minst utviklede land eller til nye markeder. Det er heller ikke tillatt å eksportere nye produkter med støtte. Årlig kvantumsgrense for eksport av ost med støtte er 15 929,0 tonn og 1 038,6 tonn for smør. Årlig beløpsgrense for eksport av ost med støtte er 245,8 mill. kroner og for eksport av smør med støtte 53,2 mill. kroner. Beløpsgrensene gjelder likevel med den begrensningen at man forsøker å holde seg under nivået av gjennomsnittlig eksportstøtte gitt de siste fem årene. Eksport av meieriprodukter med støtte er ikke tillatt etter 31. desember 2020.

Ved eksport av reguleringsvare beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Eksporttapet som godtgjøres er differansen mellom varens tilvirkningsverdi i

industrimarkedet på avsendelsesdagen og den salgsverdi som oppnås overfor kjøper.

Utenom eksporttapet godtgjøres dokumenterte ekstra kostnader til emballasje, merking, veiing, spedisjon, transport/transportforsikring fra lager til bestemmelsessted og andre særlige eksportkostnader. I tillegg godtgjøres beregnet rentetap på salgsverdi for en måned og pristap på en halv måned.

4. Transport

4-1 Transportkostnader for reguleringsproduksjon

Kostnader til nødvendig frakt av melk til produksjon av reguleringsvare kan godtgjøres etter søknad.

Basert på omregningsfaktorer fastsatt av Landbruksdirektoratet, beregnes transporterte melkemengder medgått til produksjon av reguleringsvare.

Det gis dekning per liter beregnet anvendt melk ut fra en sats, fastsatt årlig av Omsetningsrådet.

4-2 Mellomtransport av reguleringsvare

Kostnader til nødvendig mellomtransport av reguleringsvare fra produksjonsanlegg til reguleringslager og mellom reguleringslagre kan godtgjøres etter søknad.

Ved mellomtransport av reguleringsvare dekkes markedsregulators dokumenterte transportkostnader som ikke er dekket på annen måte.

5. Kompensasjon for reguleringskapasitet hos markedsregulator

Markedsregulator kan ytes en godtgjørelse for kostnader ved å ha nødvendig kapasitet til å oppfylle reguleringsansvaret som følger av forsynings- og mottaksplikten.

Godtgjørelsen knyttes til kostnader ved ubenyttet kapasitet som ikke er dekket på annen måte.

6. Oppgjør rutiner og rente på mellomværende

Oppgave med regnskap for reguleringseksport utarbeides per halvår, øvrige oppgaver utarbeides årlig. Renteoppgaven spesifiseres per måned. Oppgaver for andre tiltak eller kostnader spesifiseres per halvår.

Oppgaver over dekning av transportkostnadene settes opp ut fra det samme volumgrunnlag som fremkommer i oppgavene for reguleringsproduksjon.

Så lenge fondet for markedsregulering av melk har disponible midler skal markedsregulator, på basis av budsjettgrunnlaget for omsetningsavgiften, få overført a konto midler til å dekke de løpende kostnadene med markedsreguleringen. A konto overføringer skal skje i midten av hver måned. På basis av godkjente oppgaver og a konto overføringer utarbeider markedsregulator en renteoppgave for kalenderåret.

Markedsregulator kan renteberegne sitt tilgodehavende. Renteberegningen skjer på basis av månedlige akkumulerte differanser. Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av sammenveiing av nominell NIBOR 3-md. med et tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Med utgangspunkt i renteoppgaven foretas årlig oppgjør av mellomværendet mellom markedsregulator og fondet for omsetningsavgift.

7. Prognoser og kontroll

7-1 Prognoser

Markedsregulator sender inn forslag til budsjett for markedsreguleringen på basis av samlede prognoser for kostnader og inntekter kommende år innen 15. oktober.

Markedsregulator sender inn forslag til revidert budsjett for markedsreguleringen på basis av forbruk hittil i året og oppdaterte prognoser for kostnader og inntekter i andre halvår innen 15. mai.

7-2 Rapportering og kontroll

Markedsregulator har ansvar for å tilse at nedskrevet vare anvendes til angitte formål, og har ansvar for å dokumentere dette, jf. forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-4.

Omsetningsrådet eller den Omsetningsrådet gir fullmakt kan kreve fremlagt all relevant informasjon for kontroll.

8 Reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode

8-1 Melkefettprodukter

Art.nr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
1018	1/2 KG SMØR	14
10192	1/2 KG SMØR	14
1045	25 KG SMØR NORMALSALTET	14
1048	25 KG SMØR NORMALSALTET	14
1157	25 KG SMØR SYRNET USALTET IND.	14
1200	25 KG SMØR USYRNET USALTET	14
1203	25 KG SMØR TIL SMØRFLØTE	14
1205	25 KG SMØR USYRNET/USALTET IND.	14
4868	25 KG SMØR NORMALSALTET, SANDNESSJØEN	14

8-2 Hvitostprodukter

Art.nr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
1458	20 KG NORVEGIA 27 % SKORPEFRI	14
1473	10 KG NORVEGIA 27 % SK.FRI	14
1477	5 KG NORVEGIA SKORPEFRI	14
1501	10 KG LETTERE NORVEGIA 16 % SKORPEFRI	14
1527	10 KG LETTERE NORVEGIA 4 % SKORPEFRI	14

1973	20 KG NORVEGIA 16 % SKORPEFRI	14
6009	10 KG NORVEGIA 27 % SK.FRI	14
6010	20 KG NORVEGIA 27 % SKORPEFRI	14
1763	20 KG JARLSBERG 27 % SKORPEFRI	14
5250	20 KG JARLSBERG 27 % PALL	14
1685	850 G EDAMER	14
1693	1/2 PALL EDAMER	14

Landbruksdirektoratet kan, etter søknad fra markedsregulator, tilføye magre Norvegia-artikler til listen i denne bestemmelsen som et tiltak for å frigjøre melkefett og bedre fettbalansen i markedet.

8-3 Brunostprodukter

<i>Art.nr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
2808	1/2 KG EKTE GEITOST	14
2810	750 G EKTE GEITOST	14
2825	EKTE GEITOST 27 % LØSVEKT	14
2844	1 KG GUDBRANDSDALSOST 28 %	14
2846	1/3 PALL GUDBRANDSDALSOST 28 %	14
2839	1/2 KG GUDBRANDSDALSOST	14
2929	4,1 KG GUDBRANDSDALSOST	14

8-4 Tørrmelksprodukter

<i>Art.nr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
3800	25 KG MELKEPULVER 20 %	21
3801	750 KG MELKEPULVER 20 %	21
3811	25 KG SK.MELKPULV. AGGLOMERAT	21
3812	750 KG SK.MELKPULVER AGGLOMER	21
3819	25 KG SK.MELKPULVER HØYVARMET	21
38192	600 KG SKUMMETMELKPULVER HV	21
3821	650 KG SK.MELKPULVER AGGLOMER	21

9. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

10. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Punkt 3-4 Reguleringseksport opphører fra 1. januar 2021.

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Endret 21. juni 2013, 19. februar 2014, 17. oktober 2014, 10. april 2015, 21. juni 2016 og 9. november 2017. Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Definisjoner

- a) Markedsregulator: Nortura SA.
- b) Uavhengig aktør: Foretak i kjøttbransjen som ikke er organisatorisk tilknyttet markedsregulator.
- c) Salgsverdi: Den pris som er oppnådd på reguleringsvaren i markedet.
- d) Internpris: Pris på skåret kjøtt ved innlegg og uttak av reguleringslager. Det forutsettes at denne prisen skal ligge lavere enn tilsvarende engrospris (markedsregulators laveste salgspris for salg av skåret kjøtt til grossist), og at prisforholdet mellom engrospris og internpris for skåret kjøtt er stabilt.
- e) Engrospris for helt slakt: Pris ved salg av hele slakt fra følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda, Nortura Forus, Nortura Egersund og Nortura Steinkjer.
- f) Reguleringsvare: Norskprodusert kjøtt som nevnt i liste over reguleringsvare, jf. punkt 5.
- g) Spesialmarked: Svalbard, Jan Mayen, oljeinnretninger på norsk sokkel, internasjonale transitthaller på flyplasser, NATO-representasjoner, NATO-styrker på øvelse i Norge, ambassader/utenlandske representasjoner samt proviantering av skip i utenriksfart, unntatt norske fartøy registrert som fiskebåter og Sjøforsvarets fartøyer.

2. Reguleringstiltak

2-1 Storfe og sau/lam

Midler fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som markedsregulator setter i verk eller formidler:

- a) Reguleringslagring
- b) Levering med frysefradrag
- c) Spesialmarkeder

Disse tiltakene gjelder vareslag og kvaliteter som er definert i liste over reguleringsvare, jf. punkt 5. For spesialmarkeder gjelder også vareslag som er definert i punkt 3-3-2. Eventuelle andre avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak kan gjennomføres etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet fastsetter maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe og sau/lam på reguleringslager. Det årlige kvantumet fastsettes med grunnlag i normale sesongvariasjoner i produksjon og forbruk i et balansert marked.

2-2 Svin

Midler fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som markedsregulator setter i verk eller formidler:

- a) Reguleringslagring
- b) Levering med frysefradrag
- c) Spesialmarkeder
- d) Eksportlevering

Tiltakene gjelder vareslag og kvaliteter som er definert i liste over reguleringsvare. For spesialmarkeder gjelder også vareslag som er definert i punkt 3-3-2. Eksport av svin med støtte er likevel kun tillatt med de begrensninger som følger av WTOs ministererklæring vedtatt 19. desember 2015.

- Det er heller ikke tillatt å eksportere svin eller svineprodukter med støtte til minst utviklede land eller til nye markeder.
- Det er ikke tillatt å eksportere nye produkter med støtte. Årlig kvantumsgrense for eksport av svinekjøtt med støtte er 1 897,7 tonn.
- Årlig beløpsgrense for eksport med støtte er 86,7 mill. kroner, likevel med den begrensningen at man forsøker å holde seg under nivået av gjennomsnittlig eksportstøtte gitt de siste fem årene.
- Eksport av svin eller svineprodukter med støtte er ikke tillatt etter 31. desember 2020.

Eventuelle andre avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak kan gjennomføres etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet.

3. Nærmere om de enkelte regulerings tiltak

3-1 Reguleringslagring

3-1-1 Lagringsgodtgjørelse

Kostnader ved innfrysing godtgjøres etter faste satser per kg innlagt vare for henholdsvis helt slakt og skåret vare.

- Satsene for helt slakt skal dekke kostnadene til innfrysing, emballering, håndtering og tap ved svinn.
- Satsene for skåret vare skal dekke kostnadene til håndtering og tap ved svinn.

Ved forsendelse av fersk vare fra slakteri til fryselager og overføring av frosset vare fra et fryselager til et annet for fortsatt fryselagring, godtgjøres dokumenterte transportkostnader. I transportkostnader inngår også kostnader til opplasting, kjøling, transportforsikring og spedisjon. Ved overføring av frosset vare fra et fryselager til et annet for fortsatt fryselagring, godtgjøres håndteringskostnader med en fast sats per kg overført vare.

Kostnader ved fryselagring og kapitalbinding godtgjøres etter faste satser. For lagring gjelder satsen per kg per måned. For kapitalbinding benyttes rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet. Beregningsgrunnlaget skal være månedens inngående beholdning. Det forutsettes at den bokførte lagerbeholdning justeres for svinn minst en gang årlig.

Til dekning av kostnader til pallehold som markedsreguleringen medfører, gis en godtgjørelse med et beløp som fastsettes per halvår.

Ved omsetning av fryselagrede varer, godtgjøres dokumenterte transportkostnader fra fryselageret til leveringssted. Andre kostnader ved klargjøring for salg til endelig kjøper, som salgskontakt mot kunden, fakturering og betalingsoppfølging, godtgjøres med en fast sats per kg ved uttak. Bestemmelsene i dette ledd gjelder ikke ved eksport av svin og levering til spesialmarkeder.

3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators internpris (skåret kjøtt) eller engrospris (helt slakt) kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.

I pristap eller prisgevinst inngår eventuelle differanser som oppstår ved at innlegg av helt slakt skjer til pris på det enkelte varenummer og uttak skjer til en felles pris for et gitt vareparti (på pall). Slike varepartier vil for storfe kunne inkludere ulike fettgrupper og for svin ulike kjøttprosjenter, dog innenfor en og samme klasse. Den felles uttaksprisen skal være representativ for partiet.

For restkvanta og ukurante varer er det ved uttak adgang til å avvike fra ordinær internpris eller engrospris.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein av sau hvor det har påløpt pristapskompensasjon i forbindelse med reguleringslagring er ikke tillatt.

Ved brudd på fjerde ledd skal markedsregulator tilbakebetale pristapskompensasjonen til omsetningsfondet. Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i fjerde ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.

3-2 Levering med frysefradrag

Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i første og andre ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.

3-3 Spesialmarkeder

3-3-1 Grunnvilkår

Markedsregulator kan gis prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder.

For å motta prisnedskrivning stilles det krav til at markedsregulator i løpet av kalenderåret tar ut samme dyreslag og mengde fra reguleringslager som det dyreslag og mengde som er solgt til spesialmarkeder.

3-3-2 Kjøttprodukter

Det kan gis prisnedskrivning for følgende kjøttprodukter, ferskt eller fryselauret, etter satser per kg solgt mengde:

Svin	Storfe	Lam	Sau
Svin koteletter	Storfe mørbrad	Lam - lår m/bein	Sau grytekjøtt m/bein
Svin kam u/bein	Storfe 5 %	Lam - lår u/bein	Sau grytekjøtt u/bein
Svin nakke m/bein	Storfe 14 %	Lam - bog m/bein	Sau indrefilet
Svin nakke u/bein		Lam - bog u/bein	Sau ytrefilet
Svin indrefilet			Sau 25 %
Svin ytrefilet			
Svin 23 %			

3-3-3 Satser

Markedsregulator skal fremme forslag til satser for produkter som er opplistet i punkt 3-3-2. Satsene gjelder for kommende kalenderår, dvs. fra 1. januar til 31. desember. For 2020 gjelder satsene fra 1. juli til 31. desember.

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd.

Satser for prisnedskrivning til spesialmarkeder skal i perioden f.o.m. 1. juli 2020 t.o.m. 31. desember 2020 være som følger:

[Satser]

3-4 Eksportlevering, svin

Det eksporttap som godtgjøres er differansen mellom varens engrospris eller internpris på avsendelsesdagen og dens salgsverdi ved eksportlevering.

Utenom eksporttap godtgjøres dokumenterte kostnader til emballasje, veining, spedisjon, transportkostnader (herunder transportforsikring) fra lager til bestemmelsesstedet og andre særlige eksportkostnader, samt beregnet rentetap på salgsverdi for en måned.

4. Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgjør for reguleringstiltak skal foretas for hvert halvår. Oppgavene knyttet til levering med frysefradrag og eksportleveringer spesifiseres per måned.

Oppgavene knyttet til salg til spesialmarkeder skal dokumentere samlet solgt kvantum for de aktuelle produktene med tilhørende prisnedskrivingsbeløp. Markedsregulator skal dokumentere at de produktene det søkes prisnedskrivning for er norske egenproduserte varer og at produktene er solgt til spesialmarkeder. Oppgavene skal videre inneholde dokumentasjon på uttak fra reguleringslager, jf. punkt 3-3-1 andre ledd.

Så lenge fondet for omsetningsavgift på kjøtt har disponible midler kan markedsregulator få overført a konto midler til å dekke de løpende kostnadene ved markedsreguleringen. Slike a konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført og inntil betaling skjer. Tilgodehavende eksporttap kan renteberegnes på samme måte fra og med den 16. i den måneden eksporten er gjennomført.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveining av nominell NIBOR 3-mnd. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

5. Reguleringsvare

5-1 Helt slakt

Dyreslag	Klasse	Fettgruppe
Ung okse, kvige og kastrat	P (ikke P-) og bedre	1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+
Ung ku	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Ku	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Kalv over 90 kg	O- og bedre	1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+
Lam	P (ikke P-) og bedre	1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+

Økologisk lam	P (ikke P-) og bedre	3+ 1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+
Sau / ung sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Økologisk sau / ung sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Gris	U og bedre	Kjøttprosent 50 og høyere

5-2 Skåret vare

Vareslag

Storfekjøttsortering 14 %

Skinke m/bein

Svinekam m/bein

Sideflesk m/bein

Svinekjøttsortering 23 % (kun fra 1. skjærenivå)

Lammelår m/bein

Lammebrog m/bein

Fårekjøttsortering 20 %

6. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

7. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Retningslinjer for markedsregulering av egg

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Endret 21. juni 2013, 19. februar 2014, 17. oktober 2014 og 21. juni 2016. Sist endret 22. juni 2020.

1. Definisjoner

- a) Markedsregulator: Nortura SA.
- b) Uavhengig aktør: Eggpakkeri som ikke er organisatorisk tilknyttet markedsregulator.
- c) Salgspris: Pris på reguleringsproduktet ved omsetning i markedet.
- d) Engrospris på egg: Prisen ved salg av egg fra følgende eggpakkeri: Nortura i Hå, jf. til enhver tid gjeldende jordbruksavtale.
- e) Engrospris på eggprodukter: Markedsregulators engrospris.

2. Reguleringstiltak

Midler avsatt til markedsregulering innenfor eggsektoren kan nyttes av markedsregulator til finansiering av reguleringslagring av egg.

Frivillig førtidsslakting av verpehøns kan iverksettes etter forskrift om kompensasjon av frivillig førtidsslakting av verpehøns. Det kan gis godtgjørelse til prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder og ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg, jf. forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder og forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg.

Billigsalg av egg kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet.

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet.

2-1 Reguleringslagring

2-1-1 Lagringsgodtgjørelse

Kostnader ved kjølelagring av egg og eggprodukter godtgjøres etter faste satser per kg per ukes lagring til dekning for renter, forsikring, svinn, lagring og håndtering.

Kostnader ved fryselagring av eggprodukter godtgjøres fra og med andre måned etter faste satser per kg per måneds lagring til dekning for renter, forsikring, svinn, lagring og håndtering.

Lagringstiden og lagringsmengden regnes som innsatt eller uttatt fra henholdsvis ukens eller månedens siste dag.

2-1-2 Pristap og prisgevinst under lagring av reguleringsprodukter

Pristap og prisgevinst på reguleringslager skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring i markedsregulators engrospris kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.

3. Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgavene over kjøle- og fryselaagring rapporteres en gang per halvår. Oppgavene spesifiseres på månedsbasis.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført og inntil betaling skjer.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveining av nominell NIBOR 3-mnd. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Så lenge fondet for markedsregulering av egg har disponible midler har markedsregulator tilgang til a konto overføringer fra Omsetningsrådet. Slike a konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

4. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

5. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Retningslinjer for markedsregulering av korn

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 23. juni 2009 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1 jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Endret 8. juni 2010, 19. februar 2014 og 17. oktober 2014. Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Gjennomføringen av markedsreguleringen

1-1 Avsetningstiltak som kan finansieres

Midler avsatt til markedsregulering innenfor kornsektoren kan nyttes til å finansiere følgende avsetningstiltak som markedsregulator setter i verk:

a) Overlagring av norskprodusert korn fra et avtaleår til et annet

Overlagring skal baseres på anbudskonkurranse. Markedsregulator sender ut anbudsinnbydelse. Etter at avtaleåret er slutt beregner markedsregulator kostnadene ved overlagring på grunnlag av kostnader knyttet til overskuddskvantum inkludert eventuelt overlagret overskuddskvantum fra tidligere avtaleår. Kostnadene skal korrigeres for pristap eller prisgevinst på overlagret korn.

b) Prisreduksjon ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn

Ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn ytes kompensasjon for prisreduksjon, i tillegg til dekning av eventuelle ekstrakostnader i forbindelse med tiltaket.

c) Andre tiltak

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet i det enkelte tilfelle. Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådet.

1-2 Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgjør for avsetningstiltak blir utbetalt årlig på grunnlag av oppgaver over tiltak som er gjennomført.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende oppgjør for avsetningstiltak etter en fast rentesats fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført (godtgjørelsen er påløpt) og inntil betaling skjer.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av gjennomsnittet av nominell NIBOR 3-md. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Så lenge fondet for markedsregulering av korn har disponible midler har markedsregulator, etter forespørsel vedlagt oversikt over utbetalinger, tilgang til å kontooverføringer fra fondet. Hensikten er å redusere rentekostnadene. Slike å kontooverføringer blir renteberegnet fra den dag de er foretatt.

2. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

3. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Formål

Formålet med bruk av midler er å fremme omsetningen av varer som hører inn under omsetningsloven. Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes nøytralt med hensyn til produsentene og omsetningsleddene.

2. Tiltak som det kan ytes tilskudd til

Av midler fra omsetningsavgiften kan det ytes tilskudd til:

2-1. Salgs- og etterspørselsfremmende tiltak:

Med salgs- og etterspørselsfremmende tiltak menes tiltak som tar sikte på å øke omsetningen gjennom bruk av de kommunikasjonskanaler som til enhver tid regnes som hensiktsmessige. Informasjonen skal være saklig og faktabasert. Tiltakene skal være generiske, ikke reflektere varemerke eller omsetningsledd og ikke ha noen form for diskriminerende effekt.

Mellom den produsentorganisasjon som administrerer tiltaket og den motsvarende organisasjon for de uavhengige omsetningsleddene, kan det etableres et samarbeidsråd som drøfter budsjett og tiltak.

2-2. Faglige tiltak:

Med dette forstås tiltak som kommer produsenten til gode enten direkte eller indirekte med sikte på produksjon av kvalitetsvarer, hensiktsmessig varebehandling og informasjon om markedsforhold.

Mellom den produsentorganisasjon som administrerer tiltaket og den motsvarende organisasjon for de uavhengige omsetningsleddene, kan det etableres et samarbeidsråd som drøfter budsjett og tiltak.

2-3. Forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid:

Adgangen til å yte tilskudd til forsøksvirksomhet og forskning er begrenset til prosjekter som tar sikte på å fremme kvalitetsproduksjon, bedre varebehandling eller økt salg og etterspørsel av produktene. Det kan også gis støtte til avlsarbeid.

2-4. Administrasjonsutgifter:

Administrasjonskostnader forbundet med tiltakene i denne retningslinjen kan dekkes av omsetningsavgiften.

2-5. Andre tiltak:

Det kan iverksettes andre enkelttiltak som Omsetningsrådets vurderer å tilfredsstillende omsetningslovens formålsparagraf.

3. Prosedyre

Budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften fastsettes av Omsetningsrådet etter forslag fra den produsentorganisasjon som representerer vedkommende avgiftsbelagte produktgruppe - henholdsvis Tine SA, Nortura SA, Norges Pelsdyrslag og Norske Felleskjøp SA. Opplysningskontoret for frukt og grønt sender sitt budsjettforslag direkte til Omsetningsrådet. Opplysningskontoret for egg og kjøtt og Animalia AS sender sitt budsjettforslag for tiltak som gjelder fjørfekjøtt direkte til Omsetningsrådet.

Budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til tiltak under punkt 2-2 faglig opplysningsvirksomhet, fastsettes for hagebruksektoren av Omsetningsrådet etter søknad direkte til Omsetningsrådet.

Forslag til budsjett kommende år skal være Omsetningsrådet i hende innen 15. oktober.

Rapport og revisorattestert regnskap for anvendelse av midler i henhold til disse bestemmelsene skal sendes Omsetningsrådet innen 1. mars påfølgende år.

4. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Møtebehandling

Norske Felleskjøp presiserte at når det gjelder interne rutiner for informasjonshåndtering (se kap. 8.2.3 i innstillingen), vedtok Norske Felleskjøp slike rutiner i desember 2019. Norske Felleskjøp har videre gitt uttrykk for at de vil gå gjennom rutinene sine på nytt i lys av de interne rutinene Tine og Nortura nylig har vedtatt.

Leder Bjørg Tørresdal fremmet forslag om å endre § 7-3 i markedsreguleringsforskriften til at det er Landbruks- og matdepartementet som er klageinstans når det gjelder avslag på innsynsbegjæringer. Etter diskusjon foreslo leder å trekke ut § 7-3 i markedsreguleringsforskriften for ny vurdering i september. Dette ble enstemmig vedtatt.

Bjørn-Ole Juul-Hansen foreslo følgende tilføyning i markedsreguleringsforskriftens § 5-1: «For et avgrenset kvantum kan markedsadgangen sikres gjennom dobbel mottakspålegg av leveranser fra de uavhengige slakteriene. Forutsetningene fastsettes i forskrift.» Forslaget falt med to mot åtte stemmer. Bjørn-Ole Juul-Hansen og Arnfinn Hongseth stemte for.

Bjørn-Ole Juul-Hansen påpekte behov for oppdatering av navn i forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns, og Landbruksdirektoratet følger opp dette.

I forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg og i forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder tas definisjonen av markedsbalanse ut.

Bjørn-Ole Juul-Hansen fremmet forslag til endringer i forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder, for å inkludere ordningen på kjøtt i forskriften. Forslaget falt med to mot åtte stemmer. Bjørn-Ole Juul-Hansen og Arnfinn Hongseth stemte for.

Bjørn-Ole Juul-Hansen fremmet forslag om å ta ut ordningen prisnedskrivning ved salg av kjøtt til spesialmarkeder fra retningslinjer for markedsregulering av kjøtt. Forslaget falt med en mot ni stemmer. Bjørn-Ole Juul-Hansen stemte for. Han fremmet så forslag om å fjerne produktmatrisen gitt i punkt 3-3-2, slik at ordningen kun gjelder reguleringsvarer, gitt i punkt 5. Forslaget falt med en mot ni stemmer. Bjørn-Ole Juul-Hansen stemte for.

Anne Jødahl Skuterud stilte spørsmål til budsjettfristen i retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet og om denne kan samordnes med andre frister. Landbruksdirektoratet skal vurdere dette. Retningslinjene vedtas nå som foreslått.

Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

Omsetningsrådet vedtar følgende fem forskrifter og fem retningslinjer:

Forskrift om endring i markedsreguleringsforskriften

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

I

Det vedtas å endre forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 1, § 2, § 3-1, § 3-2, § 4, § 4-3, § 4-3-3, § 4-3-4, § 4-3-5, § 4-3-8, § 5-3-1, § 6, § 7, § 7-2, § 7-3 og § 7-4 som følger:

I § 1. Formål, gjøres følgende endringer i overskrift og fjerde ledd (endringer i kursiv):

«§ 1. Formål og avgrensning

Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes konkurransenøytralt, både overfor produsentene og omsetningsleddene.»

I § 2. Definisjoner, gjøres følgende endringer:

Definisjonen i bokstav «i) *Overføringskostnader*» strykes. De følgende definisjoner får ny bokstav i alfabetisk rekkefølge.

I § 3-1. Markedsregulators rolle, gjøres følgende endring med nytt tredje ledd (nytt ledd i kursiv):

«Markedsregulator er forpliktet til å etterleve de vilkår som Omsetningsrådet setter vedrørende forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt.»

Nåværende tredje, fjerde og femte ledd blir hhv. fjerde, femte og sjette ledd.

I § 3-2. Administrative oppgaver hos markedsregulator, gjøres følgende endringer i nytt tredje ledd og endringer i femte ledd (endringene i kursiv):

«I melkesektoren planlegger og styrer markedsregulator inntransport av melk frem til noteringspunkt.»

(...)

«Bevilgningsoppgaver skal være attestert av statsautorisert revisor, med mindre annet er bestemt. Krav til bevilgningsoppgave og revisjon fastsettes av Omsetningsrådet. Oppgaver som er basert på andre revisorattesterte oppgaver trenger ikke egen revisorattestering.»

Nåværende tredje og fjerde ledd blir hhv. fjerde og femte ledd.

Om § 3-4. Kontroll og dokumentasjon

Bestemmelsen flyttes til ny § 7-4 (se nedenfor), og § 3-5 blir ny § 3-4.

I § 4. Forsyningsplikt, gjøres følgende endring med nytt andre ledd (nytt ledd i kursiv):

«Markedsregulator skal inngå skriftlige avtaler med uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten. Avtalen skal beskrive hvilke salgsbetingelser som knytter seg til

leveransen. Det skal settes som vilkår i avtalen at uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten samtykker til de betingelser som følger av denne forskriften § 4 til § 4-4.»

I § 4-3. Melk og melkeprodukter, endres første ledd slik:

«Forsyningsplikten gjelder for norskprodusert melk på det regulerte nivå i verdikjeden jf. jordbruksavtalen. Markedsregulators forsyningsplikt omfatter alle meieriselskaper som deltar i prisutjevningsordningen for melk. Markedsregulator kan ikke pålegges forsyningsplikt til foretak som lokalt foredler melk med fritak fra overproduksjonsavgift etter forskrift om fritak for overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.»

I § 4-3-3. Fordeling av melk til produksjon, gjøres følgende endringer (endringer i kursiv):

«Grunnlaget for fordeling av melk er markedsregulators samlede prognose, spesifisert per måned, for kalenderåret. Markedsregulator skal på grunnlag av prognosetall, fordele melk ut fra meieriselskapenes prognostiserte behov og i henhold til bestemmelsene over.»

I § 4-3-4. Leveranseplan for stipulerte fraktkostnader, foreslås følgende endringer i overskriften til **Årsprognoser fra meieriselskapene** og i bestemmelsen for øvrig (endringer i kursiv). Bestemmelsen vil etter endringene dermed lyde slik:

«§ 4-3-4 Årsprognoser fra meieriselskapene

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten skal innen 10. august hvert år oversende Tine SA en prognose for neste års behov for rå melk, spesifisert per måned. Meieriselskapene oppdaterer årsprognosen fire ganger per år; per 1. november, 10. februar, 10. mai og 10. august. Årsprognosen vil danne utgangspunkt for blant annet markedsregulators prognoser og budsjett for melkeanvendelsen.

Ved vesentlige endringer i leveranser av rå melk og/eller prognosert volum hos et meieriselskap, skal meieriselskapet gi melding til markedsregulator så snart som mulig.»

I § 4-3-5. «Justering av leveranseplan ved endrede prognoser», vedtas følgende endringer i overskriften til **Ukebestilling og rullerende prognoser, spesifisert per dag**, og i bestemmelsen for øvrig. Bestemmelsen vil etter endringen lyde slik:

«§ 4-3-5 Ukebestilling og rullerende prognoser, spesifisert per dag

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten skal, med mindre annet er avtalt, før kl. 15.00 onsdag hver uke ha sendt markedsregulator sin bestilling av melk for kommende uke. Bestillingene skal være spesifisert pr. ukedag og bør på månedsbasis samsvare med den siste oppdaterte årsprognose. Det forutsettes at bestilt volum er tilpasset hele vogntog. Tine SA bekrefter levering ved å oversende meieriselskapet en leveranseplan for kommende uke innen fredag kl. 10.00. Bestilling og leveranseplan er bindende.

I forbindelse med høytider og bevegelige helligdager kan tidsfristene i denne bestemmelsen endres av markedsregulator.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikt til produksjon av ikke flytende melkeprodukter plikter å levere en rullerende åtte ukers prognose spesifisert per dag i forbindelse med ukentlig bestilling.»

I § 4-3-6. Priser og vilkår endres tredje ledd slik:

«*Beregningen av stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad overvåkes av Landbruksdirektoratet.*»

Nåværende tredje ledd blir nytt fjerde ledd.

I § 4-3-8. Plikter hos mottakende meieri, gjøres følgende endringer i overskrift og bestemmelsen for øvrig. Bestemmelsen vil etter endringen lyde slik:

«*§ 4-3-8. Plikter for meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten*

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten i § 4-3-1 og § 4-3-2 plikter i alle uker å ta imot minimum 80 prosent av siste 3 måneders gjennomsnittlige ukentlige mottak av melk. Ved mottak av mindre melk enn hva disse beregningene tilsier, kan markedsregulator fakturere meieriselskapet for de merkostnader som oppstår hos markedsregulator som følge av avviket.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten plikter å ta imot den melk de har bestilt i henhold til § 4-3-5 første ledd. Dersom et meieriselskap likevel må endre bestilt melkemengde etter gjeldende bestillingstidspunkt, kan markedsregulator fakturere meieriselskapet for de merkostnader som oppstår hos markedsregulator som følge av avviket.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten har anledning til full driftsstans for gjennomføring av nødvendig og planlagt teknisk vedlikehold eller ombygging. Lengden på en slik driftsstans skal korrespondere med det vedlikeholdet eller ombyggingen som skal gjennomføres. Begrunnet driftsstans skal være meldt markedsregulator i forbindelse med oppdatering av årsprognosen og senest 2 måneder før driftsstansen finner sted. Dersom det er betydelige avvik mellom faktisk og meldt driftsstans, kan markedsregulator fakturere meieriselskapet for de merkostnader som oppstår hos markedsregulator som følge av avviket.

Bestemmelsen kan fravikes eller utfylles ved skriftlig avtale.»

I § 5-3-1. Mottaksplikt på rå melk, gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte fra alle ku- og geitemelkprodusenter, gjøres følgende endringer i overskriften til **Mottaksplikt på rå melk fra alle ku- og geitemelkprodusenter**, og første og andre ledd. Ny overskrift og første og andre ledd skal lyde:

«*§ 5-3-1. Mottaksplikt på rå melk fra alle ku- og geitemelkprodusenter*

Markedsregulator har mottaksplikt på all rå melk fra alle ku- og geitemelkprodusenter til samme priser og leveransevilkår som for egne leverandører. Mottaksplikten gjelder ikke melk som er fritatt fra overproduksjonsavgift etter forskrift om fritak fra overproduksjonsavgift ved lokal foredling av melk.

Dersom et uavhengig meieriselskap i prisutjevningsordningen for melk med egne leverandører har behov for at markedsregulator mottar rå melk fra vedkommendes leverandører, må innmelding skje senest 8 dager før oppsamling skal foretas, og oppsamling må skje i minimum en periode på 4 uker. Innmelding av volum og periode skal skje samlet fra det uavhengige meieriselskapet direkte til markedsregulator.»

I § 6. Informasjonsplikt, gjøres følgende endringer i overskriften til **Informasjonshåndtering og informasjonsplikt**, med ett nytt første ledd og endringer i andre og tredje ledd. Ny overskrift, nytt første ledd og endret tredje ledd og fjerde ledd skal lyde (endringer i kursiv):

«§ 6 Informasjonsplikt og informasjonshåndtering

Omsetningsrådet kan kreve at markedsregulator etablerer skriftlige interne rutiner for informasjonshåndtering og kontrollere at rutinene blir overholdt. Rutinene skal sikre en forsvarlig informasjonshåndtering slik at opplysninger om aktiviteter som markedsregulator utfører i kraft av reguleringsansvaret ikke tilflyter forretningsvirksomheten.

Markedsregulators informasjonsplikt skal sikre alle markedsaktører lik tilgang på informasjon om aktiviteter markedsregulator utfører i kraft av reguleringsansvaret, herunder produksjons- og forbruksprognoser, prisprognoser, prisnoteringer og reguleringsaktiviteter. Informasjon skal gjøres tilgjengelig umiddelbart etter at vedtak om endring/tiltak er foretatt.

Tine SA skal gjøre prisprognoser ett år frem i tid tilgjengelig for aktørene. Tine SA skal dessuten varsle alle meieriselskaper om endringer i noteringsprisen umiddelbart etter vedtak og senest to uker før de trer i kraft. Dersom slik varsling ikke foretas har meieriselskapene rett, men ikke plikt til å kjøpe melk til gjeldende noteringspris inntil tilsvarende frist har løpt.

Nortura SA skal dessuten varsle alle aktører om endringer i engrosprisen for egg umiddelbart etter vedtak og senest en virkedag før de trer i kraft. Dersom slik varsling ikke foretas har aktørene rett, men ikke plikt, til å kjøpe varen til gjeldende engrospris inntil tilsvarende frist har løpt.»

Nåværende tredje og fjerde ledd blir henholdsvis nytt fjerde og femte ledd.

I § 7. Sluttbestemmelser, endres overskriften til **Administrative bestemmelser**.

§ 7-2. Ikrafttreden, erstattes med følgende bestemmelse med overskrift, **Forholdet til forvaltningsloven og klage:**

«§ 7-2. Forholdet til forvaltningsloven og klage

Forvaltningsloven gjelder for Omsetningsrådets virksomhet med de særlige bestemmelser som følger av omsetningsloven med tilhørende forskrifter.

Enkeltvedtak fattet av Landbruksdirektoratet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd kan påklages til Omsetningsrådet.

Enkeltvedtak fattet av markedsregulator etter delegering kan påklages til Omsetningsrådet.

Det er ikke klagerett på Omsetningsrådets vedtak jf. omsetningsloven § 11 fjerde ledd.»

Gjeldende bestemmelse § 7-3 «Opphevelse av forskrifter» fjernes med alt innhold.

Det innføres en ny bestemmelse i **§ 7-3 Opplysningsplikt og kontroll**, som lyder som følger:

«§ 7-3. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte markedsreguleringsordningene på en tilfredsstillende måte. Regnskapsopplysninger kan kreves attestert av revisor. Det kan

også kreves sammenstilling av opplysninger.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskrift med tilhørende regelverk blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.»

Bestemmelsen erstatter nåværende § 3-4 med overskrift «Kontroll og dokumentasjon» som fjernes.

II

Endringene trer i kraft 1. juli 2020.

Forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

- - - - -

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å forebygge mot overproduksjon og å tilpasse produksjonen av egg til etterspørselen i det norske markedet.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder for frivillig førtidsslakting av verpehøns når dette er vedtatt av Omsetningsrådet. Omsetningsrådet forhåndsfastsetter rammen for hvor mye eggproduksjonen kan reduseres i perioden tiltaket varer.

Det er en forutsetning for igangsetting av tiltaket at andre aktuelle virkemidler for markedsbalansering har blitt vurdert. Videre er det en forutsetning at Rådet for frivillig førtidsslakting, jf. § 7, har vurdert markedet og anbefalt tidspunkt for igangsetting.

§ 3. Grunnvilkår

Forskriften omfatter produsenter som i perioden førtidsslakting er iverksatt har høner som skal slaktes ut ved normal slaktealder, som er 78 uker. Førtidsslaktingen skal omfatte hele innsettet. Produsenten kan ikke ha nytt innsett i verping før tidligst åtte uker etter planlagt ordinær slakteuke.

§ 4. Kompensasjon for førtidsslakting

Kompensasjonen for produsenter som deltar i tiltaket beregnes med utgangspunkt i tapt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder. Kompensasjonen kan gis for høner som avlives minst 3 og maksimalt 20 uker før normal slaktealder.

Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura SA fastsetter satsen innenfor dette intervallet. I perioden [dato – dato] er intervall for kompensasjonssatsen [beløp – beløp]. Kompensasjonen utmåles ved at tapt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunkt frem til normal slaktealder multipliseres med satsen. Grunlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting.

Deltakelse i tiltaket forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum åtte ukers opphold frem til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder.

§ 5. Søknad, frister og dokumentasjon

Nortura SA fastsetter frister for påmelding og gjennomføring av utslaktingen. Nortura SA skal påse at fristene gjøres tilgjengelig for aktuelle søkere.

Produsenter som ønsker å delta i tiltaket, melder seg på gjennom de respektive eggpakkeriene.

Eggpakkeriet skal sende liste til Nortura SA med oversikt over

- navn, adresse og produsentnummer/organisasjonsnummer på produsentene,
- ordinær slakteuke for innsettet og
- ukenummer ved 20 ukers alder for neste innsett av verpehøner.

Etter at førtidsslaktingen er utført skal eggpakkeriet også sende følgende dokumentasjon til

Nortura SA:

- dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste seks ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet,
- dokumentasjon på at leveransene er opphørt og
- dokumentasjon på at hønene er avlivet skal inneholde faktura over kvantum levert til avliving.

§ 6. Administrasjon, dispensasjon og klage

Nortura SA administrerer tiltaket etter denne forskriften. Nortura SA kan fastsette ytterligere vilkår som er nødvendige for å gjennomføre tiltaket.

Nortura SA beslutter hvilke produsenter som skal delta i tiltaket og treffer vedtak om kompensasjon til disse produsentene. Ved større oppslutning om tiltaket enn vedtatt førtidsslakting, skal Nortura SA legge til rette for en mest mulig lik fordeling av deltakelsen mellom de forskjellige pakkeriene sett i forhold til andel av samlet innveining. Det legges til grunn at det norske eggmarkedet er ett marked. Nortura SA skal informere Omsetningsrådet om antall kg egg tatt ut hos hver enkelt produsent.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegere sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet.

Vedtaket fattet av Nortura SA eller Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 7. Råd for frivillig førtidsslakting

Det oppnevnes et råd bestående av tre representanter fra Nortura SA og tre representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforbund. Rådet skal anbefale omfang og tidspunkt for igangsetting av tiltaket i henhold til markedssituasjonen.

§ 8. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet eller Nortura SA kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder innhente opplysninger og foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 9. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av kompensasjon ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan Omsetningsrådet helt eller delvis kreve det feilutbetalte beløpet tilbakebetalt fra mottaker eller motregnet i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 10. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft fra det tidspunkt Omsetningsrådet bestemmer.

Forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å øke omsetningen av egg og å bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder egenproduserte skilleprodukter basert på norskproduserte egg.

Forskriften får ikke anvendelse på produkter omfattet av protokoll 3 til EØS-avtalen.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften legges følgende definisjoner til grunn:

- *Egg*: Skallegg.
- *Skilleprodukt*: Eggehvite og eggeplomme.

§ 4. Grunnvilkår

Godkjente skilleproduktprodusenter, jf. § 7, som driver innenlands produksjon av skilleprodukter basert på norske egg, kan gis priskompensasjon.

§ 5. Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter

Ved innenlands produksjon av skilleprodukter kan det gis godtgjørelse per kg solgt vare.

Satsene for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter fastsettes av Omsetningsrådet forskuddsvis en gang per halvår. Satsene beregnes ut fra skilleproduktprodusentenes salgsprognoser for kommende halvår samt Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på egg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands. Priskompensasjon skal sammen med råvareverdien av plomme- og hviteproduktene gjøre at skilleproduktene er tilnærmet lik verdien av egg.

Omsetningsrådet avgjør om priskompensasjon gis til eggehvite eller eggeplomme eller begge.

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. januar 2020 til 30. juni 2020 skal være 9,96 kroner per kilogram eggehvite.

Satser for priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg i perioden 1. juli 2020 til 31. desember 2020 skal være [satser].

Satsene gjelder for den perioden produktet er solgt.

§ 6. Prognoser

For å motta priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter kommende

halvår må søker innen 15. mai og 15. november sende prognose til Omsetningsrådet for perioden. Prognosen skal inneholde pris og kvantum for salg innenlands og utenlands.

§ 7. Søknad om godkjenning som skilleproduktprodusent

For å kunne søke om priskompensasjon må skilleproduktprodusenten være godkjent av Omsetningsrådet.

Søknad om å bli godkjent skilleproduktprodusent sendes Omsetningsrådet 4 uker før oppstart av produksjon. Søknaden skal inneholde

- en beskrivende plan for organisering av skillevirksomheten,
- dokumentasjon på at virksomheten er godkjent av Mattilsynet,
- resepter for skilleproduktene og
- prognoser for salg av skilleprodukter innenlands og utenlands.

§ 8. Søknad om priskompensasjon

Søknad om priskompensasjon sendes til Omsetningsrådet etterskuddsvis hver andre måned og senest innen den 15. påfølgende måned. Søknad om utbetaling skal inneholde

- solgt kvantum av de enkelte skilleproduktene for tilhørende periode,
- priskompensasjon utregnet for de ferdigproduktene det søkes priskompensasjon for, og
- akkumulert regnskap for kvantumet skilleprodukter det har blitt søkt om kompensasjon for hittil i halvåret.

For søknad som omfatter månedene mai/juni og november/desember må det legges ved revisorattest som gjelder siste halvår.

§ 9. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av priskompensasjon foretas seks ganger per år etter vedtak av Omsetningsrådet.

Priskompensasjon betales etterskuddsvis. Det gis ikke rentekompensasjon.

§ 10. Administrasjon, dispensasjon og klage

Omsetningsrådet administrerer tiltaket etter denne forskriften.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegerer sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet. Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 11. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 12. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av kompensasjon ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 13. Ikraftredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2020.

Forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket i denne forskriften er å øke omsetningen av melk.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder norsk egenprodusert helmelk, lettmelk og skummet melk solgt til skoler og barnehager.

Forskriften får ikke anvendelse på produkter omfattet av protokoll 3 til EØS-avtalen.

§ 3. Definisjoner

Markedsregulator i melkesektoren er Tine SA.

§ 4. Grunnvilkår

Prisnedskrivning av melk kan gis til meieriselskap som deltar i prisutjevningsordningen for melk, jf. forskrift 26. juni 2007 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk, og som selger melk til barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler, enten direkte eller til elever eller foresatte for konsum på skolene.

§ 5. Satser for prisnedskrivning

Omsetningsrådet gir prisnedskrivning per liter melk som blir solgt.

Markedsregulator skal fremme forslag til satser for tiltaket. Frist for innsending av forslag til Omsetningsrådet er 15. mars samme år satsene skal gjelde fra.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til barnehager, barneskoler, ungdomsskoler og videregående skoler blir vedtatt av Omsetningsrådet for perioden 1. juli – 30. juni.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager i perioden 1. juli 2019 – 30. juni 2020 skal være som følger:

- Sats for ¼ liters forpakninger er 1,00 kr per liter.
- Sats for andre forpakninger er 0,50 kr per liter.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager i perioden 1. juli 2020 – 30. juni 2021 skal være som følger:

- Sats for ¼ liters forpakninger er 1,00 kr per liter.
- Sats for andre forpakninger er 0,50 kr per liter.

§ 6. Prognoser

For å motta prisnedskrivning ved salg av melk til skoler og barnehager må søker innen 1. september foregående år ha sendt prognose for året det søkes om prisnedskrivning for.

Prognosene sendes til Omsetningsrådet og skal inneholde oversikt over budsjettet

salgskvantum kommende år, spesifisert på forpakningstype og varegruppe (hmelk, lettmelk og skummetmelk)

§ 7. Søknad og frister

Frist for innsending av søknad om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager er 15. februar hvert år. Søknaden skal være basert på salg foregående år.

Søknaden skal inneholde dokumentasjon av søkers solgte volum til skoler og barnehager av hmelk, lettmelk og skummetmelk, spesifisert på forpakkingsstørrelse. I tillegg skal søker infomere om oppnådde priser på melk innenfor tiltaket.

Søknaden sendes til Omsetningsrådet. Vedlagt søknaden sendes revisorbekreftet årsoppgave, spesifisert per halvår.

§ 8. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av prisnedskrivning foretas én gang per år etter vedtak av Omsetningsrådet.

§ 9. Administrasjon, dispensasjon og klage

Omsetningsrådet administrerer tiltakene etter denne forskriften.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegerer sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet.

Vedtatt fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 10. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Søker har ansvaret for å tilse at nedskrevet vare er solgt til skoler og barnehager, enten direkte eller til elever eller foresatte for konsum på skolene.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 11. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av prisnedskrivning ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 12. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. juli 2020.

Forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder

Hjemmel: Fastsett av Omsetningsrådet 22. juni 2020 med hjemmel i lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

§ 1. Formål

Formålet med tiltaket etter denne forskriften er å øke omsetningen av egg og melk, og å bedre markedsbalansen ved tilbudsoverskudd.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder egenproduserte produkter av norskprodusert melk og egg, jf. § 5.

Forskriften gjelder salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder. Som spesialmarkeder regnes Svalbard, Jan Mayen, oljeinnretninger på norsk sokkel, internasjonale transittthaller på flyplasser, NATO-representasjoner, NATO-styrker på øvelse i Norge, ambassader/utenlandske representasjoner samt proviantering av skip i utenriksfart, unntatt norske fartøy registrert som fiskebåter og Sjøforsvarets fartøyer.

Forskriften får ikke anvendelse på produkter omfattet av protokoll 3 til EØS-avtalen.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften legges følgende definisjoner til grunn:

- *Markedsregulator:* Nortura SA og Tine SA.
- *Egg:* Skallegg.
- *Eggprodukter:* Heleggpulver, heleggmasse, eggehvite (fersk og frossen) og eggeplomme.
- *Naturell yoghurt:* Yoghurt er et melkeprodukt av høypasteurisert melk som er syrnede ved hjelp av melkesyrebakteriene *Lactobacillus bulgaricus* og *Streptococcus thermophilus*. Naturell yoghurt er uten andre tilsetninger.
- *Smør:* Naturlig smør, mysesmør eller rekombinert smør (ferskt, saltet eller harskt) fremstilt utelukkende fra melk, med et melkefettinnhold på 80 vektprosent eller mer, men høyst 95 vektprosent, med et innhold av råprotein, sukker og salt på høyst 2 vektprosent og med et vanninnhold på høyst 16 vektprosent. Smør inneholder ikke tilsatte emulgeringsmidler, men kan inneholde natriumklorid, fargestoffer, nøytraliseringsalter og harmløse melkesyreproduserende bakterier.
- *Hvitost:* Modnede halvfaste, harde eller ekstra harde produkter som kan være belagt (med film eller voks etc.). Osten skal fremstilles ved delvis eller fullstendig koagulering av proteinene i melk (helmelk, delvis skummet melk, fløte, kjernemelk eller kombinasjoner av disse), ved løpe eller andre koaguleringsmidler, og ved delvis drenering av myse som oppstår etter koaguleringen. Ost fremstilles altså ved konsentrering av melkeproteiner, særlig kaseinene, og proteininnholdet er dermed høyere enn i melk. Smelteoster fremstilt av faste guloster som rives og tilsettes vann og smeltesalter før varmebehandling kommer ikke inn under denne definisjonen av ost. Gammelost og pultost er heller ikke omfattet av hvitost.

§ 4. Grunnvilkår

§ 4-1 Prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter

Meieriselskap som deltar i prisutjevningsordningen for melk, jf. forskrift 26. juni 2007 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk, kan gis prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter til spesialmarkeder.

§ 4-2 Prisnedskrivning ved salg av egg og eggprodukter

Eggpakkeri og foretak som produserer eggprodukter kan gis prisnedskrivning for egg og eggprodukter ved salg til spesialmarkeder.

§ 5. Produktgrupper for prisnedskrivning**§ 5-1 Melkeprodukter**

Det kan gis prisnedskrivning for melkeprodukter etter satser per kg solgt mengde i følgende varegrupper:

- naturell yoghurt
- smør
- hvitost

§ 5-2 Egg og eggprodukter

Det kan gis prisnedskrivning for egg og eggprodukter etter satser per kg solgt mengde.

§ 6. Satser

Markedsregulator skal fremme forslag til satser i sin sektor for produkter som er opplistet i § 5. Satsene gjelder for kommende kalenderår, dvs. fra 1. januar til 31. desember.

Forslaget til satser for egg og eggprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom varens engrospris og dens salgspris.

Forslaget til satser for melkeprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriser markedsregulator benytter i spesialmarkedene.

Frist for innsending av forslag etter første ledd er 1. juni året før det kalenderåret satsene skal gjelde for.

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd. Satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder i perioden 1. januar 2021 – 31. desember 2021 skal være som følger:

[satser]

§ 7. Prognoser

For å motta prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder må søker innen 1. september foregående år ha sendt prognose for året det søkes om prisnedskrivning for.

Prognosene sendes til Omsetningsrådet og skal inneholde en oversikt over budsjettert salgskvantum neste kalenderår, spesifisert per varetype eller produktgruppe.

§ 8. Søknad og frister

Frist for innsending av søknad om godtgjørelse for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder er 15. februar året etter at salget er skjedd.

Søknaden skal inneholde dokumentasjon som viser samlet solgt kvantum for de aktuelle produktene med tilhørende prisnedskrivingsbeløp basert på satser for året produktene er solgt. Søker skal dokumentere at de produktene det søkes prisnedskrivning for er

- egenproduserte produkter av norskprodusert melk eller egg, jf. § 5, og
- solgt til spesialmarkeder.

Søknaden sendes til Omsetningsrådet. Vedlagt søknaden sendes revisorbekreftet årsoppgave, spesifisert per halvår.

§ 9. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av prisnedskrivning foretas én gang per år etter vedtak av Omsetningsrådet.

§ 10. Administrasjon, dispensasjon og klage

Omsetningsrådet administrerer tiltaket etter denne forskriften. For markedsregulators arbeid med å fremme satser etter § 6 gjelder markedsreguleringsforskriften § 6 første ledd om informasjonshåndtering.

Omsetningsrådet kan i særlige tilfeller dispensere fra bestemmelsene i denne forskriften.

Omsetningsrådet kan delegere sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet. Vedtak fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet.

§ 11. Opplysningsplikt og kontroll

Omsetningsrådet kan kreve de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte tiltaket på en tilfredsstillende måte.

Omsetningsrådet fører kontroll med at bestemmelsene i denne forskriften blir overholdt og kan herunder foreta stedlig kontroll. Virksomheten plikter å yte bistand ved slik kontroll.

§ 12. Tilbakebetaling

Dersom mottaker av prisnedskrivning ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom mottaker av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

§ 13. Ikrafttredelse

Forskriften trer i kraft 1. januar 2021.

Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 1. desember 2009 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 06 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endret: 8. juni 2010, 3. desember 2010, 29. mars 2012, 7. november 2012, 19. februar 2014, 17. oktober 2014, 12. desember 2014, 15. juni 2015 og 21. juni 2016. Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Definisjoner

- a) Markedsregulator: Tine SA.
- b) Noteringspris: Den pris markedsregulator oppnår på noteringspunktet på målprisvaren rå melk ut fra rådende markedsforhold for salg til videre foredling hos Tine SA og uavhengig aktør.
- c) Aktør: Meieriselskap som er deltager i prisutjevningsordningen for melk.
- d) Uavhengig aktør: Meieriselskap som ikke er organisatorisk tilknyttet markedsregulator.
- e) Melk: Flytende ku- og geitemelk, ubehandlet eller varmebehandlet (termisert eller pasteurisert).
- f) Rå melk: Melk som ikke er oppvarmet til over 40 grader C eller behandlet på tilsvarende vis, jf. Mattilsynets regelverk.
- g) Transport i bulk: Transport av råvare i tankbil (uemballert vare).
- h) Salgsverdi: Den pris som er oppnådd på reguleringsvaren ved omsetning i markedet.
- i) Tilvirkningsverdi: Varens verdi ut fra påløpte tilvirkningskostnader og relevante direkte- og indirekte kostnader frem til markedsregulators reguleringslager.
- j) Reguleringsvare: Produkter som nevnt i liste over reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode, jf. § 8.
- k) Forretningsmessig lager: Forretningsmessig lagringsperiode for de enkelte melkeproduktene som er omfattet av denne retningslinjen er fastsatt i § 8. Forretningsmessig lager omfatter varer, jf. § 8, som er på lager i denne perioden. Varer som ligger på lager utover forretningsmessig lagringsperiode er på reguleringslager.

2. Reguleringstiltak

Midler avsatt til markedsregulering innenfor melkesektoren kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som markedsregulator setter i verk:

- 1) Reguleringslagring
- 2) Prisnedskrivning av melkeprodukter til fôr
- 3) Prisnedskrivning av geitemelk til fôr
- 4) Reguleringseksport

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet. Tiltakene nevnt under punktene 1, 2, og 4 gjelder reguleringsvare.

Midler avsatt til markedsregulering innenfor melkesektoren kan nyttes til å finansiere inndragning av melkekvoter i tråd med vedtak fattet av avtalepartene.

3. Nærmere om de enkelte reguleringsiltakene

3-1 Reguleringslagring

3-1-1 Lagringsgodtgjørelse

Reguleringslagringen kan foregå ved fryselager, kjølelager eller tørrlager, og gjelder reguleringsvare.

Reguleringskvantumet for en måned fremkommer ved å trekke forretningsmessig lager fra total lagerbeholdning på månedens første dag.

Beregningen foretas med utgangspunkt i at de mengder som er innsatt og uttatt av lageret i løpet av rapporteringsperioden skjer på månedens siste dag.

Grunnlaget for å beregne godtgjørelsen er reguleringskvantumet multiplisert med en fastsatt sats. Omsetningsrådet fastsetter for hvert halvår satser i øre/kg/md for hver enkelt varegruppe.

Dokumenterte kostnader til uttak og innlegg ved overføring av reguleringsvare fra et lager til et annet for fortsatt reguleringslagring skal etter søknad godtgjøres.

3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som befinner seg på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators nettoppriser (fratrasket rabatter) og ved endring av reguleringsvarens tilvirkningsverdi kalkuleres pristap/prisgevinst. Akkumulert pristap og/eller prisgevinst for samtlige reguleringsvarer skal avregnes årlig.

3-2 Prisnedskrivning av melkeprodukter til fôr

Ved anvendelse av overskudd av melkeråstoff i form av melkeprodukter, jf. § 8, til fôr beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Prisreduksjonen som godtgjøres er differansen mellom tilvirkningsverdi i industrimarkedet på avsendelsesdagen og den salgsverdi til fôr som er oppnådd overfor kjøper. I tillegg dekkes eventuelle dokumenterte ekstrakostnader.

3-3 Prisnedskrivning av geitemelk til fôr

Ved anvendelse av pasteurisert geitemelk til fôr beregnes godtgjørelse etter følgende regler: Prisreduksjonen som godtgjøres er differansen mellom den til enhver tid gjeldende noteringspris og den salgsverdi til fôr som er oppnådd overfor kjøper. I tillegg dekkes eventuelt dokumenterte ekstrakostnader.

3-4 Reguleringseksport

Begrensninger i hvilke reguleringsvarer som kan eksporteres med støtte, følger av WTOs ministererklæring vedtatt 19. desember 2015. Det er ikke tillatt å eksportere meieriprodukter med støtte til minst utviklede land eller til nye markeder. Det er heller ikke tillatt å eksportere nye produkter med støtte. Årlig kvantumsgrense for eksport av ost med støtte er 15 929,0 tonn og 1 038,6 tonn for smør. Årlig beløpsgrense for eksport av ost med støtte er 245,8 mill. kroner og for eksport av smør med støtte 53,2 mill. kroner. Beløpsgrensene gjelder likevel med den begrensningen at man forsøker å holde seg under nivået av gjennomsnittlig eksportstøtte gitt de siste fem årene. Eksport av meieriprodukter med støtte er ikke tillatt etter 31. desember 2020.

Ved eksport av reguleringsvare beregnes godtgjørelse etter følgende regler:

Eksporttapet som godtgjøres er differansen mellom varens tilvirkningsverdi i

industrimarkedet på avsendelsesdagen og den salgsverdi som oppnås overfor kjøper.

Utenom eksporttapet godtgjøres dokumenterte ekstra kostnader til emballasje, merking, veiing, spedisjon, transport/transportforsikring fra lager til bestemmelsessted og andre særlige eksportkostnader. I tillegg godtgjøres beregnet rentetap på salgsverdi for en måned og pristap på en halv måned.

4. Transport

4-1 Transportkostnader for reguleringsproduksjon

Kostnader til nødvendig frakt av melk til produksjon av reguleringsvare kan godtgjøres etter søknad.

Basert på omregningsfaktorer fastsatt av Landbruksdirektoratet, beregnes transporterte melkemengder medgått til produksjon av reguleringsvare.

Det gis dekning per liter beregnet anvendt melk ut fra en sats, fastsatt årlig av Omsetningsrådet.

4-2 Mellomtransport av reguleringsvare

Kostnader til nødvendig mellomtransport av reguleringsvare fra produksjonsanlegg til reguleringslager og mellom reguleringslagre kan godtgjøres etter søknad.

Ved mellomtransport av reguleringsvare dekkes markedsregulators dokumenterte transportkostnader som ikke er dekket på annen måte.

5. Kompensasjon for reguleringskapasitet hos markedsregulator

Markedsregulator kan ytes en godtgjørelse for kostnader ved å ha nødvendig kapasitet til å oppfylle reguleringsansvaret som følger av forsynings- og mottaksplikten.

Godtgjørelsen knyttes til kostnader ved ubenyttet kapasitet som ikke er dekket på annen måte.

6. Oppgjør rutiner og rente på mellomværende

Oppgave med regnskap for reguleringseksport utarbeides per halvår, øvrige oppgaver utarbeides årlig. Renteoppgaven spesifiseres per måned. Oppgaver for andre tiltak eller kostnader spesifiseres per halvår.

Oppgaver over dekning av transportkostnadene settes opp ut fra det samme volumgrunnlag som fremkommer i oppgavene for reguleringsproduksjon.

Så lenge fondet for markedsregulering av melk har disponible midler skal markedsregulator, på basis av budsjettgrunnlaget for omsetningsavgiften, få overført a konto midler til å dekke de løpende kostnadene med markedsreguleringen. A konto overføringer skal skje i midten av hver måned. På basis av godkjente oppgaver og a konto overføringer utarbeider markedsregulator en renteoppgave for kalenderåret.

Markedsregulator kan renteberegne sitt tilgodehavende. Renteberegningen skjer på basis av månedlige akkumulerte differanser. Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av sammenveiing av nominell NIBOR 3-md. med et tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Med utgangspunkt i renteoppgaven foretas årlig oppgjør av mellomværendet mellom markedsregulator og fondet for omsetningsavgift.

7. Prognoser og kontroll

7-1 Prognoser

Markedsregulator sender inn forslag til budsjett for markedsreguleringen på basis av samlede prognoser for kostnader og inntekter kommende år innen 15. oktober.

Markedsregulator sender inn forslag til revidert budsjett for markedsreguleringen på basis av forbruk hittil i året og oppdaterte prognoser for kostnader og inntekter i andre halvår innen 15. mai.

7-2 Rapportering og kontroll

Markedsregulator har ansvar for å tilse at nedskrevet vare anvendes til angitte formål, og har ansvar for å dokumentere dette, jf. forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-4.

Omsetningsrådet eller den Omsetningsrådet gir fullmakt kan kreve fremlagt all relevant informasjon for kontroll.

8 Reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode

8-1 Melkefettprodukter

Art.nr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
1018	1/2 KG SMØR	14
10192	1/2 KG SMØR	14
1045	25 KG SMØR NORMALSALTET	14
1048	25 KG SMØR NORMALSALTET	14
1157	25 KG SMØR SYRNET USALTET IND.	14
1200	25 KG SMØR USYRNET USALTET	14
1203	25 KG SMØR TIL SMØRFLØTE	14
1205	25 KG SMØR USYRNET/USALTET IND.	14
4868	25 KG SMØR NORMALSALTET, SANDNESSJØEN	14

8-2 Hvitostprodukter

Art.nr.	Artikkelnavn	Forretningsmessig lagringstid (dager)
1458	20 KG NORVEGIA 27 % SKORPEFRI	14
1473	10 KG NORVEGIA 27 % SK.FRI	14
1477	5 KG NORVEGIA SKORPEFRI	14
1501	10 KG LETTERE NORVEGIA 16 % SKORPEFRI	14
1527	10 KG LETTERE NORVEGIA 4 % SKORPEFRI	14

1973	20 KG NORVEGIA 16 % SKORPEFRI	14
6009	10 KG NORVEGIA 27 % SK.FRI	14
6010	20 KG NORVEGIA 27 % SKORPEFRI	14
1763	20 KG JARLSBERG 27 % SKORPEFRI	14
5250	20 KG JARLSBERG 27 % PALL	14
1685	850 G EDAMER	14
1693	1/2 PALL EDAMER	14

Landbruksdirektoratet kan, etter søknad fra markedsregulator, tilføye magre Norvegia-artikler til listen i denne bestemmelsen som et tiltak for å frigjøre melkefett og bedre fettbalansen i markedet.

8-3 Brunostprodukter

<i>Art.nr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
2808	1/2 KG EKTE GEITOST	14
2810	750 G EKTE GEITOST	14
2825	EKTE GEITOST 27 % LØSVEKT	14
2844	1 KG GUDBRANDSDALSOST 28 %	14
2846	1/3 PALL GUDBRANDSDALSOST 28 %	14
2839	1/2 KG GUDBRANDSDALSOST	14
2929	4,1 KG GUDBRANDSDALSOST	14

8-4 Tørrmelksprodukter

<i>Art.nr.</i>	<i>Artikkelnavn</i>	<i>Forretningsmessig lagringstid (dager)</i>
3800	25 KG MELKEPULVER 20 %	21
3801	750 KG MELKEPULVER 20 %	21
3811	25 KG SK.MELKPULV. AGGLOMERAT	21
3812	750 KG SK.MELKPULVER AGGLOMER	21
3819	25 KG SK.MELKPULVER HØYVARMET	21
38192	600 KG SKUMMETMELKPULVER HV	21
3821	650 KG SK.MELKPULVER AGGLOMER	21

9. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

10. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Punkt 3-4 Reguleringseksport opphører fra 1. januar 2021.

Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 31. mars 2011 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Endret 21. juni 2013, 19. februar 2014, 17. oktober 2014, 10. april 2015, 21. juni 2016 og 9. november 2017. Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Definisjoner

- a) Markedsregulator: Nortura SA.
- b) Uavhengig aktør: Foretak i kjøttbransjen som ikke er organisatorisk tilknyttet markedsregulator.
- c) Salgsverdi: Den pris som er oppnådd på reguleringsvaren i markedet.
- d) Internpris: Pris på skåret kjøtt ved innlegg og uttak av reguleringslager. Det forutsettes at denne prisen skal ligge lavere enn tilsvarende engrospris (markedsregulators laveste salgspris for salg av skåret kjøtt til grossist), og at prisforholdet mellom engrospris og internpris for skåret kjøtt er stabilt.
- e) Engrospris for helt slakt: Pris ved salg av hele slakt fra følgende slakterianlegg: Nortura Malvik, Nortura Rudshøgda, Nortura Forus, Nortura Egersund og Nortura Steinkjer.
- f) Reguleringsvare: Norskprodusert kjøtt som nevnt i liste over reguleringsvare, jf. punkt 5.
- g) Spesialmarked: Svalbard, Jan Mayen, oljeinnretninger på norsk sokkel, internasjonale transitthaller på flyplasser, NATO-representasjoner, NATO-styrker på øvelse i Norge, ambassader/utenlandske representasjoner samt proviantering av skip i utenriksfart, unntatt norske fartøy registrert som fiskebåter og Sjøforsvarets fartøyer.

2. Reguleringstiltak

2-1 Storfe og sau/lam

Midler fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som markedsregulator setter i verk eller formidler:

- a) Reguleringslagring
- b) Levering med frysefradrag
- c) Spesialmarkeder

Disse tiltakene gjelder vareslag og kvaliteter som er definert i liste over reguleringsvare, jf. punkt 5. For spesialmarkeder gjelder også vareslag som er definert i punkt 3-3-2. Eventuelle andre avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak kan gjennomføres etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet fastsetter maksimalt årlig kvantum for innlegg av kjøtt av storfe og sau/lam på reguleringslager. Det årlige kvantumet fastsettes med grunnlag i normale sesongvariasjoner i produksjon og forbruk i et balansert marked.

2-2 Svin

Midler fra fondet for omsetningsavgift på kjøtt kan nyttes til å finansiere følgende tiltak som markedsregulator setter i verk eller formidler:

- a) Reguleringslagring
- b) Levering med frysefradrag
- c) Spesialmarkeder
- d) Eksportlevering

Tiltakene gjelder vareslag og kvaliteter som er definert i liste over reguleringsvare. For spesialmarkeder gjelder også vareslag som er definert i punkt 3-3-2. Eksport av svin med støtte er likevel kun tillatt med de begrensninger som følger av WTOs ministererklæring vedtatt 19. desember 2015.

- Det er heller ikke tillatt å eksportere svin eller svineprodukter med støtte til minst utviklede land eller til nye markeder.
- Det er ikke tillatt å eksportere nye produkter med støtte. Årlig kvantumsgrense for eksport av svinekjøtt med støtte er 1 897,7 tonn.
- Årlig beløpsgrense for eksport med støtte er 86,7 mill. kroner, likevel med den begrensningen at man forsøker å holde seg under nivået av gjennomsnittlig eksportstøtte gitt de siste fem årene.
- Eksport av svin eller svineprodukter med støtte er ikke tillatt etter 31. desember 2020.

Eventuelle andre avsetnings- og produksjonsregulerende tiltak kan gjennomføres etter forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet.

3. Nærmere om de enkelte regulerings tiltak

3-1 Reguleringslagring

3-1-1 Lagringsgodtgjørelse

Kostnader ved innfrysing godtgjøres etter faste satser per kg innlagt vare for henholdsvis helt slakt og skåret vare.

- Satsene for helt slakt skal dekke kostnadene til innfrysing, emballering, håndtering og tap ved svinn.
- Satsene for skåret vare skal dekke kostnadene til håndtering og tap ved svinn.

Ved forsendelse av fersk vare fra slakteri til fryselager og overføring av frosset vare fra et fryselager til et annet for fortsatt fryselagring, godtgjøres dokumenterte transportkostnader. I transportkostnader inngår også kostnader til opplasting, kjøling, transportforsikring og spedisjon. Ved overføring av frosset vare fra et fryselager til et annet for fortsatt fryselagring, godtgjøres håndteringskostnader med en fast sats per kg overført vare.

Kostnader ved fryselagring og kapitalbinding godtgjøres etter faste satser. For lagring gjelder satsen per kg per måned. For kapitalbinding benyttes rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet. Beregningsgrunnlaget skal være månedens inngående beholdning. Det forutsettes at den bokførte lagerbeholdning justeres for svinn minst en gang årlig.

Til dekning av kostnader til pallehold som markedsreguleringen medfører, gis en godtgjørelse med et beløp som fastsettes per halvår.

Ved omsetning av fryselagrede varer, godtgjøres dokumenterte transportkostnader fra fryselageret til leveringssted. Andre kostnader ved klargjøring for salg til endelig kjøper, som salgskontakt mot kunden, fakturering og betalingsoppfølging, godtgjøres med en fast sats per kg ved uttak. Bestemmelsene i dette ledd gjelder ikke ved eksport av svin og levering til spesialmarkeder.

3-1-2 Pristap og prisgevinst under reguleringslagring

Pristap og prisgevinst ved lagring av reguleringsvare skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring av markedsregulators internpris (skåret kjøtt) eller engrospris (helt slakt) kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.

I pristap eller prisgevinst inngår eventuelle differanser som oppstår ved at innlegg av helt slakt skjer til pris på det enkelte varenummer og uttak skjer til en felles pris for et gitt vareparti (på pall). Slike varepartier vil for storfe kunne inkludere ulike fettgrupper og for svin ulike kjøttprosjenter, dog innenfor en og samme klasse. Den felles uttaksprisen skal være representativ for partiet.

For restkvanta og ukurante varer er det ved uttak adgang til å avvike fra ordinær internpris eller engrospris.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein av sau hvor det har påløpt pristapskompensasjon i forbindelse med reguleringslagring er ikke tillatt.

Ved brudd på fjerde ledd skal markedsregulator tilbakebetale pristapskompensasjonen til omsetningsfondet. Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i fjerde ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.

3-2 Levering med frysefradrag

Ved levering av helt slakt fra reguleringslager til det norske markedet godtgjøres de frysefradrag som markedsregulator til enhver tid fastsetter ut fra markedssituasjonen. Godtgjørelsen kan ikke til enhver tid overstige 25 prosent av engrospris ved uttak for kjøtt av storfe og 15 prosent for kjøtt av svin, og sau/lam. Godtgjørelse for frysefradrag utover dette må forhåndsgodkjennes av Omsetningsrådet.

Eksport av hele/halve skrotter og/eller andre kjøttstykker med eller uten bein som har blitt godtgjort med frysefradrag er ikke tillatt.

Markedsregulator har ansvaret for å opplyse om at bestemmelsene i første og andre ledd ved salg fra reguleringslager skal overholdes.

3-3 Spesialmarkeder

3-3-1 Grunnvilkår

Markedsregulator kan gis prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder.

For å motta prisnedskrivning stilles det krav til at markedsregulator i løpet av kalenderåret tar ut samme dyreslag og mengde fra reguleringslager som det dyreslag og mengde som er solgt til spesialmarkeder.

3-3-2 Kjøttprodukter

Det kan gis prisnedskrivning for følgende kjøttprodukter, ferskt eller fryselauret, etter satser per kg solgt mengde:

Svin	Storfe	Lam	Sau
Svin koteletter	Storfe mørbrad	Lam - lår m/bein	Sau grytekjøtt m/bein
Svin kam u/bein	Storfe 5 %	Lam - lår u/bein	Sau grytekjøtt u/bein
Svin nakke m/bein	Storfe 14 %	Lam - bog m/bein	Sau indrefilet
Svin nakke u/bein		Lam - bog u/bein	Sau ytrefilet
Svin indrefilet			Sau 25 %
Svin ytrefilet			
Svin 23 %			

3-3-3 Satser

Markedsregulator skal fremme forslag til satser for produkter som er opplistet i punkt 3-3-2. Satsene gjelder for kommende kalenderår, dvs. fra 1. januar til 31. desember. For 2020 gjelder satsene fra 1. juli til 31. desember.

Omsetningsrådet fastsetter satsene forskuddsvis en gang per år med grunnlag i satsene foreslått i henhold til første ledd.

Satser for prisnedskrivning til spesialmarkeder skal i perioden f.o.m. 1. juli 2020 t.o.m. 31. desember 2020 være som følger:

[Satser]

3-4 Eksportlevering, svin

Det eksporttap som godtgjøres er differansen mellom varens engrospris eller internpris på avsendelsesdagen og dens salgsverdi ved eksportlevering.

Utenom eksporttap godtgjøres dokumenterte kostnader til emballasje, veining, spedisjon, transportkostnader (herunder transportforsikring) fra lager til bestemmelsesstedet og andre særlige eksportkostnader, samt beregnet rentetap på salgsverdi for en måned.

4. Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgjør for reguleringstiltak skal foretas for hvert halvår. Oppgavene knyttet til levering med frysefradrag og eksportleveringer spesifiseres per måned.

Oppgavene knyttet til salg til spesialmarkeder skal dokumentere samlet solgt kvantum for de aktuelle produktene med tilhørende prisnedskrivingsbeløp. Markedsregulator skal dokumentere at de produktene det søkes prisnedskrivning for er norske egenproduserte varer og at produktene er solgt til spesialmarkeder. Oppgavene skal videre inneholde dokumentasjon på uttak fra reguleringslager, jf. punkt 3-3-1 andre ledd.

Så lenge fondet for omsetningsavgift på kjøtt har disponible midler kan markedsregulator få overført a konto midler til å dekke de løpende kostnadene ved markedsreguleringen. Slike a konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført og inntil betaling skjer. Tilgodehavende eksporttap kan renteberegnes på samme måte fra og med den 16. i den måneden eksporten er gjennomført.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveining av nominell NIBOR 3-mnd. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

5. Reguleringsvare

5-1 Helt slakt

Dyreslag	Klasse	Fettgruppe
Ung okse, kvige og kastrat	P (ikke P-) og bedre	1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+
Ung ku	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Ku	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Kalv over 90 kg	O- og bedre	1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+
Lam	P (ikke P-) og bedre	1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+

Økologisk lam	P (ikke P-) og bedre	3+ 1, 1+, 2-, 2, 2+, 3-, 3 og 3+
Sau / ung sau	P (ikke P-) og bedre	1 og høyere
Økologisk sau / ung sau Gris	P (ikke P-) og bedre U og bedre	1 og høyere Kjøttprosent 50 og høyere

5-2 Skåret vare

Vareslag

Storfekjøttsortering 14 %

Skinke m/bein

Svinekam m/bein

Sideflesk m/bein

Svinekjøttsortering 23 % (kun fra 1. skjærenivå)

Lammelår m/bein

Lammebrog m/bein

Fårekjøttsortering 20 %

6. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

7. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Retningslinjer for markedsregulering av egg

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Endret 21. juni 2013, 19. februar 2014, 17. oktober 2014 og 21. juni 2016. Sist endret 22. juni 2020.

1. Definisjoner

- a) Markedsregulator: Nortura SA.
- b) Uavhengig aktør: Eggpakkeri som ikke er organisatorisk tilknyttet markedsregulator.
- c) Salgspris: Pris på reguleringsproduktet ved omsetning i markedet.
- d) Engrospris på egg: Prisen ved salg av egg fra følgende eggpakkeri: Nortura i Hå, jf. til enhver tid gjeldende jordbruksavtale.
- e) Engrospris på eggprodukter: Markedsregulators engrospris.

2. Reguleringstiltak

Midler avsatt til markedsregulering innenfor eggsektoren kan nyttes av markedsregulator til finansiering av reguleringslagring av egg.

Frivillig førtidsslakting av verpehøns kan iverksettes etter forskrift om kompensasjon av frivillig førtidsslakting av verpehøns. Det kan gis godtgjørelse til prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder og ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg, jf. forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder og forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg.

Billigsalg av egg kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet.

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet.

2-1 Reguleringslagring

2-1-1 Lagringsgodtgjørelse

Kostnader ved kjølelagring av egg og eggprodukter godtgjøres etter faste satser per kg per ukes lagring til dekning for renter, forsikring, svinn, lagring og håndtering.

Kostnader ved fryselaagring av eggprodukter godtgjøres fra og med andre måned etter faste satser per kg per måneds lagring til dekning for renter, forsikring, svinn, lagring og håndtering.

Lagringstiden og lagringsmengden regnes som innsatt eller uttatt fra henholdsvis ukens eller månedens siste dag.

2-1-2 Pristap og prisgevinst under lagring av reguleringsprodukter

Pristap og prisgevinst på reguleringslager skal tilordnes reguleringsregnskapet. For de varer som ligger på reguleringslager skal det ved hver endring i markedsregulators engrospris kalkuleres pristap eller prisgevinst. Akkumulert pristap eller prisgevinst skal avregnes årlig.

3. Oppgjør rutiner og renter på mellomværende

Oppgavene over kjøle- og fryselaagring rapporteres en gang per halvår. Oppgavene spesifiseres på månedsbasis.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende med en rentesats fastsatt av Landbruksdirektoratet fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført og inntil betaling skjer.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveining av nominell NIBOR 3-mnd. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Så lenge fondet for markedsregulering av egg har disponible midler har markedsregulator tilgang til a konto overføringer fra Omsetningsrådet. Slike a konto overføringer skal renteberegnes fra den dag de er foretatt.

4. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

5. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Retningslinjer for markedsregulering av korn

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 23. juni 2009 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1 jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Endret 8. juni 2010, 19. februar 2014 og 17. oktober 2014. Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Gjennomføringen av markedsreguleringen

1-1 Avsetningstiltak som kan finansieres

Midler avsatt til markedsregulering innenfor kornsektoren kan nyttes til å finansiere følgende avsetningstiltak som markedsregulator setter i verk:

a) Overlagring av norskprodusert korn fra et avtaleår til et annet

Overlagring skal baseres på anbudskonkurranse. Markedsregulator sender ut anbudsinnbydelse. Etter at avtaleåret er slutt beregner markedsregulator kostnadene ved overlagring på grunnlag av kostnader knyttet til overskuddskvantum inkludert eventuelt overlagret overskuddskvantum fra tidligere avtaleår. Kostnadene skal korrigeres for pristap eller prisgevinst på overlagret korn.

b) Prisreduksjon ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn

Ved alternativ anvendelse av overskudd av norskprodusert korn ytes kompensasjon for prisreduksjon, i tillegg til dekning av eventuelle ekstrakostnader i forbindelse med tiltaket.

c) Andre tiltak

Andre tiltak kan iverksettes etter forhåndsgodkjennelse av Omsetningsrådet i det enkelte tilfelle. Nærmere bestemmelser kan fastsettes av Omsetningsrådet.

1-2 Oppgjørsrutiner og renter på mellomværende

Oppgjør for avsetningstiltak blir utbetalt årlig på grunnlag av oppgaver over tiltak som er gjennomført.

Markedsregulator kan renteberegne tilgodehavende oppgjør for avsetningstiltak etter en fast rentesats fra utløpet av den måned tiltaket er gjennomført (godtgjørelsen er påløpt) og inntil betaling skjer.

Rentesatsen fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av gjennomsnittet av nominell NIBOR 3-md. med tillegg på 0,40 prosentpoeng.

Så lenge fondet for markedsregulering av korn har disponible midler har markedsregulator, etter forespørsel vedlagt oversikt over utbetalinger, tilgang til å kontooverføringer fra fondet. Hensikten er å redusere rentekostnadene. Slike å kontooverføringer blir renteberegnet fra den dag de er foretatt.

2. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.

3. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet.

Hjemmel: Fastsatt av Omsetningsrådet 22. oktober 2008 med hjemmel i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 11 første ledd.

Endringer: Sist endret 22. juni 2020.

- - - - -

1. Formål

Formålet med bruk av midler er å fremme omsetningen av varer som hører inn under omsetningsloven. Tilskudd skal i samsvar med omsetningsloven utformes nøytralt med hensyn til produsentene og omsetningsleddene.

2. Tiltak som det kan ytes tilskudd til

Av midler fra omsetningsavgiften kan det ytes tilskudd til:

2-1. Salgs- og etterspørselsfremmende tiltak:

Med salgs- og etterspørselsfremmende tiltak menes tiltak som tar sikte på å øke omsetningen gjennom bruk av de kommunikasjonskanaler som til enhver tid regnes som hensiktsmessige. Informasjonen skal være saklig og faktabasert. Tiltakene skal være generiske, ikke reflektere varemerke eller omsetningsledd og ikke ha noen form for diskriminerende effekt.

Mellom den produsentorganisasjon som administrerer tiltaket og den motsvarende organisasjon for de uavhengige omsetningsleddene, kan det etableres et samarbeidsråd som drøfter budsjett og tiltak.

2-2. Faglige tiltak:

Med dette forstås tiltak som kommer produsenten til gode enten direkte eller indirekte med sikte på produksjon av kvalitetsvarer, hensiktsmessig varebehandling og informasjon om markedsforhold.

Mellom den produsentorganisasjon som administrerer tiltaket og den motsvarende organisasjon for de uavhengige omsetningsleddene, kan det etableres et samarbeidsråd som drøfter budsjett og tiltak.

2-3. Forsøksvirksomhet, forskning og avlsarbeid:

Adgangen til å yte tilskudd til forsøksvirksomhet og forskning er begrenset til prosjekter som tar sikte på å fremme kvalitetsproduksjon, bedre varebehandling eller økt salg og etterspørsel av produktene. Det kan også gis støtte til avlsarbeid.

2-4. Administrasjonsutgifter:

Administrasjonskostnader forbundet med tiltakene i denne retningslinjen kan dekkes av omsetningsavgiften.

2-5. Andre tiltak:

Det kan iverksettes andre enkelttiltak som Omsetningsrådets vurderer å tilfredsstillende omsetningslovens formålsparagraf.

3. Prosedyre

Budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften fastsettes av Omsetningsrådet etter forslag fra den produsentorganisasjon som representerer vedkommende avgiftsbelagte produktgruppe - henholdsvis Tine SA, Nortura SA, Norges Pelsdyrslag og Norske Felleskjøp SA. Opplysningskontoret for frukt og grønt sender sitt budsjettforslag direkte til Omsetningsrådet. Opplysningskontoret for egg og kjøtt og Animalia AS sender sitt budsjettforslag for tiltak som gjelder fjørfekjøtt direkte til Omsetningsrådet.

Budsjett for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til tiltak under punkt 2-2 faglig opplysningsvirksomhet, fastsettes for hagebruksektoren av Omsetningsrådet etter søknad direkte til Omsetningsrådet.

Forslag til budsjett kommende år skal være Omsetningsrådet i hende innen 15. oktober.

Rapport og revisorattestert regnskap for anvendelse av midler i henhold til disse bestemmelsene skal sendes Omsetningsrådet innen 1. mars påfølgende år.

4. Ikrafttredelse

Disse retningslinjene trer i kraft 1. juli 2020.

Endringer i Omsetningsrådets regelverk

1. Innledning

Forslag til endringer i Omsetningsrådets regelverk ble sendt på høring 29. november 2019 med frist for innspill 1. mars 2020.

Høringen gjelder forslag til endringer i forskrift 22. oktober 2008 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer (markedsreguleringsforskriften) med tilhørende retningslinjer, samt forslag til fire nye forskrifter:

- forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns
- forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg
- forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager
- forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder.

Det har kommet inn totalt 14 høringsinnspill.

Landbruksdirektoratet skal i det følgende gjøre en vurdering av høringsinnspillene til endringer i Omsetningsrådets regelverk. I møte 16. april 2020 vedtok Omsetningsrådet å avvente Landbruks- og matdepartementets behandling av rammeforskriften før rådet vurderer å gjøre endringer i sitt regelverk der det er berøringspunkter mellom regelverkene. Slike berøringspunkter behandles følgelig ikke i denne innstillingen.

Først vil det i kapittel 2 gis en fremstilling av prosessen med Omsetningsrådets gjennomgang av sitt regelverk. Her gis det også en oppsummering av innspill som knytter seg til prosessen, samt Landbruksdirektoratets kommentarer til disse.

I kapittel 3 vurderer Landbruksdirektoratet endring av regler i melkesektoren. Deretter vurderes endring av regler i eggsektoren i kapittel 4. Endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt kommenteres i kapittel 5, og retningslinjer for markedsregulering av korn i kapittel 6. I kapittel 7 vurderes endringer i de sektorovergripende tiltakene og ordningene. Deretter vurderes konkurranse i kapittel 8 og den forvaltningsrettslige gjennomgangen i kapittel 9. Endelig vil Landbruksdirektoratet i kapittel 10 kort kommentere innspillene som ikke direkte gjelder endringsforslagene Omsetningsrådet har sendt på høring.

2. Omsetningsrådets gjennomgang av sitt regelverk – om prosessen

2.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådets høringsnotat beskriver en omfattende prosess som har ledet frem til høringsnotatets forslag til regelverksendringer.

Høringsnotatet beskriver hvordan regjeringen Solberg i Meld. St. 11 (2016–2017) fremmet forslag om at Omsetningsrådet blant annet skulle vurdere «endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridninger i melke- [og] kjøttsektoren».

Stortinget behandlet regelverket for markedsbalansering i Innst. 251 S (2016–2017). I den forbindelse ble det understreket at:

«Flertallet vil videreføre produsentenes ansvar for markedsbalansen og deres ansvar for å

finansiere alle balanseringstiltak. Derfor ønsker flertallet at produsent-samvirkene fortsatt skal stå for markedsbalanseringen. Markedsordningene for ku- og geitemelk, kjøtt, egg, korn, eple og matpotet videreføres i samsvar med dette. Samvirkets tildelte markedsregulatorrolle må ikke være konkurransevridende for noen».

I forlengelsen av dette fremholdt næringskomiteens flertall derfor at den «(...) ser (...) behov for å foreslå noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse disse til dagens behov».

Landbruks- og matdepartementet ba etter dette Omsetningsrådet om å «gjennomgå sitt regelverk for markedsbalansering» som et ledd i oppfølgingen av Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016–2017).

Omsetningsrådet fattet følgende vedtak 14.12.2017.

«Omsetningsrådet vil følge opp Stortingets behandling av Meld. St. 11 (2016–2017) fra LMD og gjennomgå regelverk og ordninger.

Omsetningsrådet legger til grunn at flertallet på Stortinget mener det ikke er behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen. Flertallet i næringskomiteen «ser likevel behov for å foreslå noen justeringer av de ulike ordningene for å tilpasse disse til dagens behov».

Ut fra Innst. 251 S tilsier dette en gjennomgang av markedsreguleringsforskrift med tilhørende retningslinjer og ordninger, for å sikre at disse ivaretar de forholdene Stortinget vektlegger og som omtalt av flertallet er:

- Redusere risikoen for konkurransevridning
- Sikre tillit til at markedsordningene fungerer likt for alle aktører i markedet
- Sikre et transparent system
- Sikre at markedsregulator skiller mellom rollen som markedsregulator og markedsaktør
- Legge til rette for mulige produksjonsregulerende tiltak for alle husdyrarter som omfattes av markedsordningene
- Vedrørende balanseringsordningen for kumelk: «Vurdere å endre regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevridning i melkesektoren
- Innføre avgrenset mottakplikt for Nortura fra uavhengige mottakere av slakt
- Se på opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften (Innst. 8 S (2017-2018) fra næringskomiteen til statsbudsjettet for 2018) (...)»

Omsetningsrådet satte samtidig frist for gjennomgangen av regelverket til 31.12.2019, og orienterte Landbruks- og matdepartementet om status for arbeidet i brev av 19.03.2018.

Omsetningsrådet nedsatte i møte 16.04.2018 fem arbeidsgrupper som skulle gjennomgå markedsreguleringsordningene. Arbeidsgruppene var sammensatt av representanter oppnevnt av Omsetningsrådets medlemmer. Landbruksdirektoratet, som Omsetningsrådets sekretariat, var sekretariat for gruppene. Arbeidsgruppene avla sine rapporter våren 2019.

Arbeidsgruppenes rapporter var:

- Rapport Omsetningsrådet i markedsreguleringen, konkurransevidning og transparens, Rapport fra arbeidsgruppe A/E til Omsetningsrådet (Arbeidsgruppe jus)
- Rapport Gjennomgang av informasjonsplikten, Rapport fra arbeidsgruppe B til Omsetningsrådet (Arbeidsgruppe informasjonsplikt)
- Rapport Vurdering av opplysningsvirksomheten finansiert av midler fra omsetningsavgiften, Rapport fra arbeidsgruppe C til Omsetningsrådet avgitt 28.02.2019 (Arbeidsgruppe opplysningsvirksomhet)
- Rapport Gjennomgang av sektorvise oppgaver i melkesektoren, Rapport fra arbeidsgruppe D1 til Omsetningsrådet avgitt 01.02.2019 (Arbeidsgruppe melk)
- Rapport Gjennomgang av OR, Rapport fra arbeidsgruppe «D2 kjøtt og egg» til Omsetningsrådet avgitt 18.03.2019 (Arbeidsgruppe kjøtt og egg)

Omsetningsrådet nedsatte videre en referansegruppe (Referansegruppen), som skulle vurdere om gruppens forslag til tiltak kunne være konkurransevidende. Dette arbeidet hadde til formål å imøtekomme Stortingets forutsetning om at markedsreguleringen ikke skal være konkurransevidende for noen. Referansegruppen vurderte også andre juridiske problemstillinger tilknyttet markedsreguleringen. Gruppen ble nedsatt med de samme medlemmene som Arbeidsgruppe jus. Referansegruppens rapport er tatt inn i rapporten fra Arbeidsgruppe jus del V.

Omsetningsrådet skriver i høringsnotatet at vurderingene som fremgår av arbeidsgruppenes og Referansegruppens rapporter, har vært utgangspunkt for endringsforslagene Omsetningsrådet fremmet i høringsnotatet. Omsetningsrådets behandlet endelig arbeidsgruppenes rapporter, samt Referansegruppens uttalelse som saker i rådets møter 21.03.2019, 12.04.2019, 09.05.2019 og 20.05.2019.

Omsetningsrådet foreslo i høringsnotatet å svare ut flere punkter i mandatet med forslag til regelverksendringer. For andre punkter ble det etter en vurdering ikke fremmet endringsforslag. Omsetningsrådet presiserte i høringsnotatet at det ikke hadde vært en del av mandatet å foreta en fullstendig gjennomgang av Omsetningsrådets regelverk. Med dette utgangspunktet foreslo Omsetningsrådet bare regelverksendringer som var en oppfølging av mandatet for denne gjennomgangen.

Landbruks- og matdepartementet sendte 14.11.2019 på høring forslag til endringer i rammeforskriften, som er hjemlet i omsetningsloven § 14. Departementets høringsnotat berørte Omsetningsrådets høringsnotat på noen punkter, dette gjaldt særlig sektor melk. De to høringene ble sendt ut parallelt i tid. Omsetningsrådet understreker i sitt høringsnotat at høringsinstansene som ønsket å inngi høringssvar til Omsetningsrådets høringsnotat, med forskrifter mv., måtte sende høringssvar adressert til Omsetningsrådet v/ Landbruksdirektoratet innen den frist som var satt i høringsbrevet.

2.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag støtter endringene som er foreslått basert på den grundige gjennomgangen som har vært gjennomført i regi av Omsetningsrådet.

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF) er positive til prosessen og oppfatter denne som ryddig, strukturert og ordentlig.

NOAH – for dyrs rettigheter er kritiske til Omsetningsrådets prosess. NOAH viser til

bakgrunnen for gjennomgangen og uttaler at det er behov for store endringer i markedsreguleringssystemet, og at dette også krever endringer i omsetningsloven. Organisasjonen mener det er kritikkverdig at gjennomgangen av Omsetningsrådets regelverk er foretatt av rådet selv, og ikke av en nøytral aktør. NOAH oppfatter videre at Omsetningsrådets egen evaluering av prosessen tilsier at oppgaven med å gjennomgå regelverket var mer omfattende enn hva rådet hadde kapasitet til.

Scandza er kritiske til at arbeidsgruppene nedsatt av Omsetningsrådet ikke hadde representasjon fra *Scandza* og Synnøve Finden. Selskapet er også kritiske til hele prosessen, dette gjelder både Landbruksdirektoratet og Omsetningsrådets håndtering.

Selskapet viser ellers til sitt hørings svar til Landbruks- og matdepartementet (LMD) som de legger til grunn også blir tatt i betraktning. *Scandza* viser videre til en rapport fra Erling Hjelmeng, som er vedlagt *Scandzas* høringsinnspill. I rapporten kommenterer Hjelmeng at prosessen som er gjennomført av Omsetningsrådet var ment å være en gjennomføring av Stortingets bestilling av konkurransepolitisk og juridisk gjennomgang av markedsbalanseringsordningen. Det påpekes at det ikke foretas noen slik utfyllende analyse. Det blir stilt spørsmålsteget ved forsvarligheten i å overlate til rådet å utrede sensitive forhold om konkurransenøytralitet, der det nødvendigvis vil være sterke interessemotsetninger mellom for eksempel samvirkene og frittstående konkurrenter. Hjelmeng uttrykker kritikk av at sammensetningen av gruppene som Omsetningsrådet nedsatte til å utføre oppgavene vanskeliggjorde objektive vurderinger. Han fremholder at det bare var Arbeidsgruppe jus som hadde en nøytral representant, fra Nærings- og fiskeridepartementet. Selv om forslagene til endringer i regelverket ble sendt på høring, er det ifølge Hjelmeng ikke betryggende at høringsnotatet fra Landbruksdirektoratet ligger så tett opp til gruppens rapporter. Han er også kritisk til at rapportene ble unntatt offentlighet.

2.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet registrerer at mange av høringsinstansene uttrykker støtte til den prosessen som Omsetningsrådet har gjennomført for å komme frem til forslagene til endring av rådets regelverk. Dette gjelder også Kjøtt- og fjørfefransjens Landsforbund, som representerer den uavhengige næringsmiddelindustrien.

Scandza, som eier den uavhengige næringsmiddelprodusenten Synnøve Finden, er svært kritisk til prosessen. *Scandza* har engasjert professor juris Erling Hjelmeng til å gjennomgå prosessen. Erling Hjelmeng har tidligere ledet et utvalg oppnevnt av Landbruks- og matdepartementet som har gjennomgått markedsbalanseringen, «Rapport, Evaluering av markedsbalanseringen i jordbruket» avgitt 24.06.2015. Han uttrykker også kritikk av prosessen. Særlig gjelder dette at Synnøve Finden ikke var representert i arbeidsgruppene, og at arbeidsgruppene for øvrig var skjævt sammensatt.

Landbruksdirektoratet skal kommentere *Scandza* og Erling Hjelmengs kritikk. Det kan konstateres at *Scandza* og Synnøve Finden har vært representert gjennom en representant fra Næringslivets Hovedorganisasjon (NHO). Denne representanten var med i sentrale arbeidsgrupper som behandlet tema som berørte Synnøve Findens interesser, bl.a. i Arbeidsgruppe jus og i Arbeidsgruppe melk. Begge disse gruppene behandlet konkurranserettslige problemstillinger som berører Synnøve Findens interesser. Arbeidsgruppe jus, som også hadde ansvar for konkurranseretten, hadde også en deltaker fra Konkurransetilsynet (oppnevnt av Nærings- og fiskeridepartementet). Det ble ikke uttrykt kritikk av denne representasjonen underveis. Endelig fremholdes at rapportene fra disse arbeidsgruppene var enstemmig, uten at det ble uttrykt dissens fra medlemmet som representerte *Scandza* og Synnøve Finden. Landbruksdirektoratet er dermed ikke enig i kritikken mot Omsetningsrådets prosess.

3. Endring av regler i melkesektoren

3.1. Endringer i markedsreguleringsforskriften

3.1.1. Mottaksplikt på gårds- og seterost, fjell- og gårdssmør samt fløte fra alle ku- og geitemelksprodusenter

3.1.1.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Mottak av fjell- og gårdssmør ble avvirket i 2010 uten at regelverket samtidig ble endret. Mottak av gårds- og seterost samt fløte har ikke vært praktisert de siste 15–20 årene. Omsetningsrådet foreslår å ta disse bestemmelsene ut av regelverket ettersom de ikke er i bruk. Rådet mener det vil innebære en forenkling av regelverket.

3.1.1.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget. Det har ellers i høringen ikke kommet innspill eller kommentarer til dette forslaget.

3.1.1.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet kan ikke se innvendinger til forslaget som ble sendt på høring og innstiller derfor på at regelverket kan vedtas i tråd med høringsforslaget.

3.1.2. Landbruksdirektoratets overvåkingsansvar knyttet til beregning av overføringssatser for transport av melk etter noteringspunkt

Omsetningsrådets foreslår i høringen at Landbruksdirektoratets overvåkingsansvar for beregning av stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad opphører.

Omsetningsrådet har vedtatt å vente med å vedta endringer i sitt regelverk der det er berøringspunkter med Landbruks- og matdepartementets høring av endringer i rammeforskriften. Landbruksdirektoratet innstiller derfor på at overvåkingsansvaret knyttet til overføringssatser videreføres inntil det er avklart hva Landbruks- og matdepartementet vedtar om dette.

For å samle alle bestemmelser om overføringstransport, foreslår imidlertid Landbruksdirektoratet å flytte bestemmelsen fra gjeldende § 4-3-4 tredje ledd første setning til § 4-3-6 Priser og vilkår, hvor beregningen av gjennomsnittlig fraktkostnad er regulert. Bestemmelsen blir nytt tredje ledd og har følgende ordlyd:

«Beregningen av stipulert gjennomsnittlig fraktkostnad overvåkes av Landbruksdirektoratet.»

3.1.3. Leveranseplaner og prognoser

3.1.3.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådets foreslår endringer i regelverket for markedsregulators leveranseplaner for å oppdatere de gjeldende praksis og nåtidens forhold. I tillegg har Omsetningsrådet foreslått at Landbruksdirektoratets overvåkingsansvar for markedsregulators leveranseplaner opphører.

3.1.3.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter Omsetningsrådets forslag.

Scandza mener gjeldende kontrollfunksjon for prognosegrunlaget hos Landbruksdirektoratet må opprettholdes. Ellers skriver de at reglene om leveranseplaner og prognoser anses å fungere greit og at de er nødvendig for at forsyningsplikten skal fungere.

3.1.3.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Høringsinstansene støtter de endringene Omsetningsrådet har foreslått med unntak av forslaget om at Landbruksdirektoratets overvåkingsansvar for markedsregulators leveranseplaner opphører. Vi oppfatter innspillet fra Scandza slik at de mener dette bør videreføres.

Bakgrunnen for at Omsetningsrådet foreslår å avvikle Landbruksdirektoratet overvåkingsansvar for markedsregulators leveranseplaner er at direktoratet ikke mottar leveranseplaner fra Tine eller prognoser fra aktørene og gjennomgår følgelig heller ikke slike leveranseplaner. Dersom direktoratet skulle gjennomføre en slik overvåking, er det usikkert hvilke kriterier direktoratet da skulle legge til grunn for å vurdere disse planene. Videre er ikke Landbruksdirektoratet tillagt myndighet til å vedta planer eller sanksjonere eventuelle regelverksbrudd knyttet til leveranseplanene i dagens regelverk.

Landbruksdirektoratet er for øvrig av den oppfatning at det etter gjeldende regelverk er tilstrekkelig kontrollmuligheter i markedsreguleringsforskriften. Som ledd i Omsetningsrådets arbeid med kontroll kan direktoratet be om innsyn og foreta kontroll av at regelverket overholdes, jf. markedsreguleringsforskriften § 3-4. Bestemmelsen er foreslått videreført i § 7-4 med enkelte justeringer.

Landbruksdirektoratet anbefaler Omsetningsrådet å vedta endringsforslagene slik det fremgår av høringsforslaget. Bestemmelsene om leveranseplaner fra markedsregulator og bestillingsprognoser fra meieriselskapene blir som følger:

«§ 4-3-4. Årsprognoser fra meieriselskapene

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten skal innen 10. august hvert år oversende Tine SA en prognose for neste års behov for rå melk, spesifisert per måned.

Meieriselskapene oppdaterer årsprognosen fire ganger per år; per 1. november, 10. februar, 10. mai og 10. august. Årsprognosen vil danne utgangspunkt for blant annet markedsregulators prognoser og budsjett for melkeanvendelsen.

Ved vesentlige endringer i leveranser av rå melk og/eller prognosert volum hos et meieriselskap, skal meieriselskapet gi melding til markedsregulator så snart mulig.»

«§ 4-3-5. Ukebestilling og rullerende prognoser, spesifisert per dag

Meieriselskapene skal, med mindre annet er avtalt, før kl. 15.00 onsdag hver uke ha sendt markedsregulator sin bestilling av melk for kommende uke. Bestillingene skal være spesifisert pr. ukedag og bør på månedsbasis samsvare med den siste oppdaterte årsprognose. Det forutsettes at bestilt volum er tilpasset hele vogntog. Tine bekrefter levering ved å oversende meieriselskapet en leveranseplan for kommende uke innen fredag kl. 10.00. Bestilling og leveranseplan er bindende.

I forbindelse med høytider og bevegelige helligdager kan tidsfristene i denne bestemmelsen endres av markedsregulator.

Meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikt til produksjon av ikke flytende melkeprodukter plikter å levere en rullerende åtte ukers prognose spesifisert per dag i forbindelse med ukentlig bestilling.»

3.1.4. Reaksjoner ved brudd på plikter under forsyningsplikten

3.1.4.1. Omsetningsrådets høringsnotat

I høringsnotatet gir Omsetningsrådet uttrykk for at leveransenekt ikke er en hensiktsmessig reaksjon ved brudd på mottakende meieris plikter under forsyningsplikten, da det rammer både mottakende meieri og markedsregulator. Dette er bakgrunnen for rådets forslag til endringer i markedsreguleringsforskriften § 4-3-8.

Mottakende meieris plikter under forsyningsplikten skal sikre balanse mellom markedsregulator og mottakende meieri. Omsetningsrådet uttrykker at for å sikre etterlevelse av pliktene, bør det fremdeles være reaksjoner knyttet til manglende overholdelse. Reaksjonene ved brudd på mottakende meieris plikter, bør stå i et rimelig forhold til overtredelsen og ikke ha et pønalt preg. Omsetningsrådet ser det som naturlig å ta utgangspunkt i det tap markedsregulator vil ha dersom mottakende meieri ikke overholder sine plikter. Etter rådets vurdering vil det være rimelig at markedsregulator gis anledning til å fakturere mottakende meieri for de merkostnader som måtte oppstå hos markedsregulator som følge av at plikter ikke overholdes. En slik reaksjon ligger også inne i dagens system, jf. någjeldende § 4-3-8 femte ledd i markedsreguleringsforskriften.

Omsetningsrådet uttaler at de foreslåtte regelverksendringene vurderes å være gunstige for de som benytter seg av forsyningsplikten, siden eventuelle brudd på forpliktelsene får mindre alvorlige konsekvenser enn i gjeldende bestemmelser, hvor meieriselskaper som benytter seg av forsyningsplikten risikerer ikke å få tilført melk i en lengre periode.

Markedsregulator og mottakende meieri kan avtale seg bort fra utgangspunktene etter forskriftens § 4-3-8, jf. någjeldende siste ledd i bestemmelsen. Etter Omsetningsrådets vurdering bør avtalefriheten på området fremdeles fremgå av forskriften. Etter dagens ordlyd fremgår det at «bestemmelsen kan fravikes ved avtale». Omsetningsrådet foreslår at det i forskriften presiseres at bestemmelsen også kan *utfylles*.

Rådet foreslår videre å ta ut någjeldende bestemmelse om at eventuell avtale mellom markedsregulator og mottakende meieri skal sendes Landbruksdirektoratet til orientering, jf. § 4-3-8 siste ledd siste setning. Slik oversendelse kan gi et uriktig inntrykk av at avtalen godkjennes i sin helhet. En slik endring i § 4-3-8 innebærer imidlertid ikke opphør av kontroll. Som ledd i kontroll av at uavhengige aktører skal gis «lik tilgang til råvarer til like vilkår», jf. markedsreguleringsforskriften § 4, vil Omsetningsrådet (i praksis Omsetningsrådets sekretariat) med hjemmel i markedsreguleringsforskriftens kontrollbestemmelse kunne innhente avtalene og gjennomgå disse.

3.1.4.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget.

Det er ikke kommet andre kommentarer til dette forslaget i høringsrunden.

3.1.4.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Det har ikke kommet inn motforestillinger eller innspill til Omsetningsrådets forslag til endringer bestemmelser om reaksjoner ved brudd på plikter under forsyningsplikten. Landbruksdirektoratet foreslår dermed at reglene vedtas som foreslått i høringen.

3.2. Endringer i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter

3.2.1. Ny bestemmelse om tilbakebetaling

Nortura har kommet med innspill om at retningslinjene for kjøtt bør ha en bestemmelse om tilbakebetaling, siden forslaget om en ny tilbakebetalingsbestemmelse i markedsreguleringsforskriften ble tatt ut før regelverket ble sendt på høring. Etter Landbruksdirektoratets vurdering bør bestemmelsen om tilbakebetaling i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt bli stående. Av hensyn til lik struktur på generelle bestemmelser for alle sektorer, foreslår Landbruksdirektoratet å ta inn liklydende bestemmelse også i melkesektoren. Ny bestemmelse om tilbakebetaling blir nytt punkt 9 i retningslinjer for melk og melkeprodukter. Bestemmelsen får følgende ordlyd:

«9. Tilbakebetaling

Dersom markedsregulator ikke oppfyller vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller

vedtak truffet med hjemmel i dette kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.»

3.2.2. Skolemelk - ny struktur og flytting av bestemmelser til ny forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager

3.2.2.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet mener at tiltaket med prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager bør fastsettes som forskrift. Tiltaket er åpent for alle meieriselskaper som deltar i prisutjevningsordningen for melk, og bestemmelsene gir således rettigheter og plikter til et ubestemt antall aktører. Bestemmelsene blir endret noe for å tilpasses forskrifts form. Gjeldende satser for prisnedskrivning fremgår av forskriften, jf. § 5-1. Någjeldende § 8-1 i Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter inneholder prosedyrer for rapportering og kontroll av skolemelk, mens § 3 tredje ledd har bestemmelser om hvem som kan delta i tiltaket. I tillegg innføres det et krav om at melken som selges er norsk og foredlet av det meieriet som søker om prisnedskrivning. Disse bestemmelsene foreslås tatt ut av retningslinjene, og implementert i forskriften.

Omsetningsrådet foreslår videre at laktoseredusert smaksatt melk tas ut av virkeområdet for prisnedskrivning av melk solgt til barnehager og skoler, siden det er flere år siden det har vært sats på smaksatt laktoseredusert melk.

I tillegg ser Omsetningsrådet at det kan være hensiktsmessig å klargjøre fra hvilket tidspunkt nye satser for prisnedskrivning av skolemelk skal gjelde fra. I retningslinjene fjerde ledd står det at «tilskuddet blir vedtatt av Omsetningsrådet for hvert skoleår». Det er stilt spørsmål ved når skoleåret starter. Videre gjelder ordningen barnehager i tillegg til skoler. Rådet ser derfor at det kan være mer hensiktsmessig at satsene gjelder for avtaleåret, dvs. fra 1. juli til 30. juni. Avtaleåret er klart definert, samtidig som satser i prisutjevningsordningen for melk og målprisene også endres fra dette tidspunkt.

Omsetningsrådet vurderer videre at bestemmelsen om at tilskuddet skal komme til uttrykk i prisen til kunden, jf. § 4-7 tredje ledd i gjeldende retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, i praksis er vanskelig å kontrollere. Omsetningsrådet mener det vil kreve forholdsmessig mye ressurser til å følge opp dette vilkåret sett i forhold til den merverdien et slikt vilkår kan vente å gi. Omsetningsrådet foreslår derfor at det tas ut av bestemmelsen. En følge av dette forslaget er at søknadsprosedyren kan forenkles ved at det blir redusert krav til prisdokumentasjon i forbindelse med søknaden. Forslaget bidrar dermed også til en forenkling.

I tillegg foreslår Omsetningsrådet enkelte språklige endringer.

Omsetningsrådet foreslår også at frister for å sende inn søknad og hvem en sender søknaden til fremgår av regelverket. Det foreslås også at søknaden sendes direkte til Landbruksdirektoratet, siden det ikke vurderes som hensiktsmessig at konkurrentene til Tine skal sende inn opplysninger om salg av melk til skoler til Tine. Landbruksdirektoratet, som sekretariatet for Omsetningsrådet, skal uansett behandle oppgaver for prisnedskrivning av skolemelk. Det er således også en forenkling at søknadene ikke går via markedsregulator. Samtidig vurderer Omsetningsrådet at denne endringen bidrar til å redusere risiko for konkurransevridning ved at Landbruksdirektoratet overtar hele søknadsbehandlingen. En konsekvens av endringene er at markedsregulator ikke får like

god forutsetning for å prognosere midler til tiltaket. Dette kan imidlertid løses ved at Landbruksdirektoratet prognoserer fremtidig bruk av midler til tiltaket på basis av prognoser fra søkerne og foregående års bruk av tiltaket.

3.2.2.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget.

NOAH foreslår at både retningslinjen og forskriften avvikles. De mener prisnedskrivning av skolemelk er kontraproduktivt. De viser til Klimakur 2030, og mener kostholdet må legges om til et mer plantebasert kosthold.

Rørosmeieriet mener det er positivt med prisnedskrivning til skolemelk. De tar til etterretning av prisnedskrivning til skolemelk er åpen for alle aktører, men vil bemerke at mange års monopol har gjort at det fortsatt i praksis er monopol på området.

3.2.2.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet vil vise til myndighetens kostholdsråd (Helsedirektoratet), hvor det framgår av punkt 7 at magre meieriprodukter er en del av det daglige kostholdet. Videre er det presisert at melk og ost er en del av hverdagsmaten for mange. Landbruksdirektoratet mener det således ikke er grunnlag for å vektlegge innspillet fra NOAH om å avvikle tiltaket.

For øvrig har det ikke kommet innspill til endringer i Omsetningsrådets forslag til endringer i tiltaket med prisnedskrivning til melk solgt til barnehager og skoler.

På bakgrunn av kommentarer som har kommet til andre forskrifter som er ute på høring, har Landbruksdirektoratet gjennomgått forskriften om skolemelk med sikte på presiseringer og å påse at like ting behandles likt. Dette er også i tråd med mandatet for Omsetningsrådets gjennomgang av sitt eget regelverk. Landbruksdirektoratet innstiller på at ny forskrift om prisnedskrivning fastsettes slik som det fremgår av forslag til vedtak. Samtidig opphører bestemmelsen om tiltaket i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter. Forslag til endringer i forskriftsteksten kommenteres nærmere under.

§ 4. Grunnvilkår

I § 4. Grunnvilkår foreslås det å ta inn en henvisning til forskrift 26. juni 2007 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk, da det fremgår av denne bestemmelsen hvilke meieriselskap som deltar i prisutjevningsordningen for melk. Videre foreslås det å presisere at melken må selges enten direkte til skoler og barnehager eller gjennom abonnementsordninger, dvs. salg til elever/foresatte for konsum på skolene.

§ 5. Satser for prisnedskrivning

I første ledd foreslår Landbruksdirektoratet at det presiseres at det er tale om *prisnedskrivning*.

Satsene for prisnedskrivning kan endres hvert år, noe som medfører årlige forskriftsendringer. Det må komme klart frem i forskriften hvilken periode satsen gjelder for. Etter Landbruksdirektoratets vurdering bør det også fremgå foregående års sats, slik at satsen som søkerne får utbetalt også står i gjeldende forskrift. Direktoratet foreslår følgende formulering i § 5 fjerde og siste ledd:

«Satser for prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager i perioden 1. juli 2019 – 30. juni 2020 skal være som følger:

- Sats for ¼ liters forpakninger er 1,00 kr per liter.
- Sats for andre forpakninger er 0,50 kr per liter.

Satser for prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager i perioden 1. juli 2020 – 30. juni 2021 skal være som følger:

- Sats for ¼ liters forpakninger er 1,00 kr per liter.
- Sats for andre forpakninger er 0,50 kr per liter.»

§ 6. Prognoser

Etter en ny gjennomgang av forskriften ser Landbruksdirektoratet at formuleringen i § 6 kan presiseres. Det bør komme tydeligere frem at prognosene som skal sendes inn knytter seg til det året det søkes om prisnedskrivning for. Videre kan det presiseres at det er forpakningstype og varegruppe (hmelk, lettmelk og skummetmelk) prognosene knytter seg til. Landbruksdirektoratet foreslår følgende presisering:

«For å motta prisnedskrivning ved salg av melk til skoler og barnehager må søker innen 1. september foregående år ha sendt prognose for året det søkes om prisnedskrivning for.

Prognosene sendes til Omsetningsrådet og skal inneholde oversikt over budsjettert salgskvantum kommende år, spesifisert på forpakningstype og varegruppe (hmelk, lettmelk og skummetmelk).»

§ 7. Søknad og frister

Også når det gjelder bestemmelsen om søknad og frister ser Landbruksdirektoratet at det er rom for å gjøre bestemmelsen mer presis. Vi foreslår følgende formulering (endringer i kursiv):

«Frist for innsending av søknad om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager er 15. februar hvert år. *Søknaden skal være basert på salg foregående år.*

Søknaden skal inneholde dokumentasjon av søkers solgte volum til skoler og barnehager av hmelk, lettmelk og skummetmelk, spesifisert på forpakningsstørrelse. I tillegg skal søker informere om oppnådde priser på melk innenfor tiltaket.

Søknaden sendes til Omsetningsrådet. Vedlagt søknaden sendes revisorbekreftet årsoppgave, spesifisert per halvår.»

Direktoratet foreslår videre at siste ledd om utbetaling skilles ut til en egen bestemmelse, da dette innholdsmessig gjelder noe annet og ikke passer med overskriften «søknad og frister». Vi foreslår en ny § 8 som heter:

«§ 8. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av prisnedskrivning foretas én gang per år etter vedtak av Omsetningsrådet.»

§ 8 (ny § 9) Administrasjon, dispensasjon og klage

I likhet med for de tre andre nye forskriftene foreslås det å ta inn et nytt ledd om at Omsetningsrådet kan delegerer sin myndighet til Landbruksdirektoratet. Dette foreslås innplassert under bestemmelsen om «administrasjon, dispensasjon og klage»

§ 9 (ny § 10) Opplysningsplikt og kontroll

Landbruksdirektoratet foreslår å presisere andre ledd i bestemmelsen slik at bestemmelsen

svarer til formålet med forskriften:

«Søker har ansvaret for å tilse at nedskrevet vare er solgt til skoler og barnehager, enten direkte eller til elever eller foresatte for konsum på skolene.»

§ 10 (ny § 11) Tilbakebetaling

I forslaget til tilbakebetalingsbestemmelse som ble sendt på høring har det kommet inn en feil i første ledd første setning. Bestemmelsen skal hete:

«Dersom mottaker av prisnedskrivning ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling.»

3.2.3. Prisnedskrivning ved salg av melkefett til margarinindustrien og prisnedskrivning ved salg av kasein

3.2.3.1 Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet foreslår at avsetningstiltakene prisnedskrivning ved salg av kasein og prisnedskrivning for salg av melkefett til margarinindustrien avvikes i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter, jf. §§ 4-4 og 4-5.

Omsetningsrådet begrunner forslaget med at det er hensiktsmessig at utdaterte ordninger fjernes fra regelverket.

3.2.3.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget.

Det er ikke kommet andre kommentarer eller innspill til dette forslaget.

3.2.3.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet kan ikke se innvendinger til forslaget som ble sendt på høring og innstiller dermed på at §§ 4-4 og 4-5 i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter opphører.

3.2.4. Beregning av pristap og prisgevinst under reguleringslagring

3.2.4.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet foreslår endringer i denne bestemmelsen på bakgrunn av at begrepet «engrospris», som benyttes i retningslinjen, ikke lenger brukes. Det er dermed behov for oppdatering av bestemmelsen.

3.2.4.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget, men påpeker at nettopriser er konkurransesensitive. Det er derfor svært viktig at Omsetningsrådet har en plan for å sikre konfidensialitet.

3.2.4.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Det er ikke kommet innspill til endringer i høringen. Når det gjelder påpekningen fra Tine om at nettopriser er konkurransesensitive, vil Landbruksdirektoratet bemerke at vi har rutiner for å håndtere sensitive opplysninger.

Landbruksdirektoratet innstiller på at Omsetningsrådets forslag fra høringen vedtas.

3.2.5. Godtgjørelse av reguleringstransport

3.2.5.1 Omsetningsrådets høringsnotat

I høringsnotatet foreslår Omsetningsrådet at kompensasjon til frakt av fløte til produksjon av reguleringsvare tas ut av bestemmelsen, siden det i praksis ikke har vært gitt slik kompensasjon. Det bemerkes at bestemmelsen ser ut til å henge igjen fra den tiden

målprisene var satt på produktnivå og ikke på råvarenivå som i dag.

Omsetningsrådet kommenterer videre at det synes ulogisk at markedsreguleringen skal dekke kostnader til transport av fløte, siden det ikke er mottakspå plikt på fløte og det er tilgangen på rå melk, på det regulerte nivå i verdikjeden, som skal reguleres for å søke å oppnå markedsbalanse. Markedsregulator får kun dekket kostnader fra omsetningsavgiften som kan tilskrives aktiviteter som utføres i medhold av Omsetningsrådets regelverk. På denne bakgrunn foreslås det derfor å fjerne bestemmelsene knyttet til fløte.

Gjeldende praksis er at det sendes inn årlige oppgaver over kostnader til reguleringstransport. Omsetningsrådet foreslår å oppdatere regelverket i tråd med dette. Som følge av denne oppdateringen kan gjeldende tredje ledd i bestemmelsen om reguleringstransport slettes.

I tillegg foreslår rådet språklige endringer i bestemmelsen.

3.2.5.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget. Det har ikke kommet innspill til dette forslaget i høringen.

3.2.5.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Siden det ikke har kommet innvendinger til høringsforslaget, kan forslaget vedtas slik det ble foreslått i høringen.

3.2.6. Lagringsgodtgjørelse

3.2.6.1 Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet gir i høringsnotatet uttrykk for at en bør søke å ha lik struktur og oppbygging av retningslinjene for de ulike sektorene. Når det gjelder bestemmelsen om lagringsgodtgjørelse i melkesektoren har bestemmelsens første ledd en begrunnelse for hvorfor reguleringslagring er et tiltak i markedsreguleringen, ut fra de pliktene markedsregulator er pålagt. I de andre sektorene har retningslinjene kun bestemmelser om hvordan tiltaket praktiseres og kriterier for fastsettelse av godtgjørelse. En slik begrunnelse for tiltaket anses også i melkesektoren som unødvendig å ha med i en retningslinje, siden markedsregulators rettigheter og plikter er regulert i rammeforskriften og markedsreguleringsforskriften, samt annet regelverk og avtaler.

Omsetningsrådet foreslår derfor at første ledd i § 4-1-1 Lagringsgodtgjørelse i retningslinjer for melk og melkeprodukter slettes.

3.2.6.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget. Det har ikke kommet innspill til dette forslaget i høringen.

3.2.6.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Siden det ikke har kommet innvendinger til høringsforslaget, kan forslaget vedtas slik det ble foreslått i høringen. Landbruksdirektoratet innstiller derfor på at første ledd i § 4-1-1 Lagringsgodtgjørelse i retningslinjer for melk og melkeprodukter slettes.

I tillegg anbefaler Landbruksdirektoratet at «forretningsmessig lager» defineres i retningslinjen, slik at det ikke kan skapes tvil om hva dette begrepet innebærer. Det er derfor laget en ny definisjon k) i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter.

Det er også gjort en språklig endring og rettet opp i en skrivefeil i siste ledd.

3.2.7. Positivlista – gjeldende § 9 Reguleringsvare og forretningsmessig lagringsperiode

3.2.7.1 Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet foreslår å ta bort kasein og melkefett til margarinindustrien fra positivlista, som en konsekvens av at Omsetningsrådet avviker tiltakene med prisnedskrivning ved salg av kasein og prisnedskrivning ved salg av melkefett til margarinindustrien.

I tillegg foreslår Omsetningsrådet å ta bort enkelte produkter som har gått ut av produksjon eller som ikke lenger benyttes i reguleringssammenheng. Omsetningsrådet foreslår også å ta inn enkelte nye produkter.

3.2.7.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget. Det har ikke kommet innspill til dette forslaget i høringen.

3.2.7.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet innstiller på at endringer i bestemmelsene vedtas som foreslått i høringen.

3.2.8. Kontrollbestemmelser mm – i gjeldende § 8 Prognoser, kontroll og avvikling

3.2.8.1 Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet foreslår endringer i gjeldende kontrollbestemmelser som en konsekvens av at tiltakene prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder (gjeldende § 4-6) og prisnedskrivning ved salg av melk til skoler og barnehager (gjeldende § 4-7) foreslås flyttet til nye forskrifter. I tillegg foreslår Omsetningsrådet å avvikle to tiltak som er åpne for aktører i prisutjevningsordningen for melk. Samlet sett innebærer disse endringene at retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter kun inneholder tiltak som markedsregulator kan gjennomføre. Ordlyden i gjeldende § 8 må således tilpasses de foreslåtte endringene. Videre foreslår Omsetningsrådet som en følge av enhetlig behandling av de ulike sektorene at det tas inn i bestemmelsen at markedsregulator plikter å komme med innspill til budsjett for markedsreguleringen for kommende år. Dette gjøres av markedsregulator allerede, slik at bestemmelsen kan sies å være en stadfesting av praksis.

3.2.8.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter forslaget. Det har ikke kommet innspill til dette forslaget i høringen.

3.2.8.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet innstiller på at endringer i bestemmelsene vedtas som foreslått i høringen.

3.3. Endringer i «Nærmere bestemmelser om godtgjørelse av markedsregulators reguleringskapasitet i melkesektoren»

I høringsnotatet foreslår Omsetningsrådet en justering og oppdatering av enkelte parametere i gjeldende modell for kompensasjon for reguleringskapasitet, slik at en i større grad kan unngå bruk av skjønn.

Omsetningsrådet foreslår i tillegg at bestemmelsene i retningslinjen «Nærmere bestemmelser om godtgjørelse av markedsregulators reguleringskapasitet» tas inn i ny punkt 5 i «Retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter». Dette vil medføre at alle detaljer om denne kompensasjonen reguleres ett sted. Begrunnelsen for

endringen er at den vurderes som en forenkling, samtidig som regelverket blir lettere å finne fram i og sette seg inn i når dette er samlet et sted. Det synes også unødvendig å ha en egen retningslinje for dette tiltaket. Det er også foreslått noen endringer i språk og struktur.

I møte 16.4.2020 vedtok Omsetningsrådet å vente med å vedta endringer i sitt regelverk der det er berøringspunkter med Landbruks- og matdepartementets høring av endringer i rammeforskriften. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med dette på at Omsetningsrådet avventer videre behandling av regelverksendringer for kompensasjon for reguleringskapasitet til departementet har behandlet sin høring om endringer i rammeforskriften. Dette innebærer at gjeldende punkt 6 blir til ny punkt 5 i retningslinjene. I tillegg opprettholdes gjeldende retningslinjer angående «Nærmere bestemmelser om godtgjørelse av markedsregulators reguleringskapasitet i melkesektoren», slik den foreligger i dag. Dette innebærer at en avventer endringer i selve beregningsmodellen.

4. Endring av regler i eggsektoren

4.1. Førtidsslakting av verpehøns

4.1.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet har foreslått å utforme en egen forskrift om ordningen for førtidsslakting av verpehøns. Ordningen er per i dag hjemlet i retningslinjer for markedsregulering av egg § 2 andre ledd, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-1, og iverksettes etter vedtak i rådet. Omsetningsrådet har kommet til at bestemmelser om gjennomføringen av førtidsslakting må anses som forskrift etter forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav c. Videre legger rådet til grunn at markedsregulators avgjørelser om kompensasjon til produsenter som deltar i ordningen, vil være enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Dette medfører at flere av forvaltningslovens regler kommer til anvendelse, herunder klageretten etter § 28. Omsetningsrådet ser ellers ikke behov for å gjøre materielle endringer i ordningen, kun av regelteknisk art.

4.1.2. Høringsinstansenes innspill

Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund (KLF), Tine, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Norges Bondelag støtter forslaget til forskrift om førtidsslakting av verpehøns. De er enige i at å bruke førtidsslakting for å jevne ut eggproduksjonen gjennom året er en kostnadseffektiv ordning som fjerner overskuddet før det oppstår. KLF mener ordningen er et hensiktsmessig virkemiddel i markedsreguleringen som må bestå.

Nortura støtter det reelle innholdet i forslaget til forskriften. De har imidlertid kommentarer til flere av de foreslåtte forskriftsbestemmelsene, som de mener kan forbedres for å unngå uklarheter. *Nortura* foreslår for det første en noe annen systematisering av §§ 2, 3 og 4 i forskriften. Videre kommenterer de til § 3 at det etter deres erfaring kan oppstå misforståelser om alder på høner som kan tas ut til førtidsslakting. De mener at formuleringen er upresis og kommer med forslag til en alternativ formulering. Øvrige vilkår mener *Nortura* er godt beskrevet.

Når det gjelder § 4 om kompensasjon for førtidsslakting, mener *Nortura* at intervallet for kompensasjonssatsen og rammen for hvor mye av eggproduksjonen som kan reduseres må forhåndsfastsettes av Omsetningsrådet, men at dette ikke skal avgrenses til årlige vedtak. De begrunner dette med at førtidsslakting ikke skal være et fast tiltak og at endringer i eggmarkedet og behov for fleksibilitet tilsier at begrepet «årlig» ikke bør benyttes. Videre mener de at det bør komme tydeligere frem at Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen.

Nortura påpeker at § 6 første og andre ledd innebærer en delegering av offentlig myndighet

til Nortura. Da dette bygger på at Nortura i slike tilfeller forvalter omsetningsmidler og ikke egne midler, mener de at det blir feil at tredje ledd legger opp til at kompensasjon til Nortura, som følge av at Nortura av praktiske grunner har lagt ut for betaling til produsentene, skal «vedtas» av Omsetningsrådet. De skriver videre at det er Nortura som i slike tilfeller har gjort rettslig bindende vedtak om bruk av omsetningsmidlene, og at Nortura har objektivt krav på å få kompensert for eventuelle utlegg. Alternativet vil ifølge Nortura være at Omsetningsrådet eller Landbruksdirektoratet selv sørger for utbetaling til produsenter i samsvar med vedtak fattet av Nortura. På bakgrunn av dette foreslår Nortura å stryke tredje ledd. De mener da at dersom ikke noe annet sies, ligger det i ordningens system at Nortura har objektivt krav på utbetaling i henhold til de vedtak Nortura har truffet.

I § 7 foreslås det en utvidelse av rådet for frivillig førtidsslakting til tre representanter hver fra KLF og Nortura. Dette mener Nortura er unødvendig og mindre fleksibelt, og de foreslår derfor at dagens representasjon med to representanter fra hver organisasjon videreføres.

Nortura støtter formuleringen under § 8 Opplysningsplikt og kontroll.

Når det gjelder § 9 understreker Nortura at det er behov for en hjemmel for tilbakebetaling og at det ikke er tilstrekkelig at feilutbetalt beløp motregnes i senere utbetaling av kompensasjon for førtidsslakting. De påpeker videre at det er en feil formulering i første setning. Nortura kommenterer at det ikke er regulert hvem som har kompetanse eller ansvar for å gjennomføre krav om tilbakebetaling eller i ytterste konsekvens anlegge søksmål. Nortura mener det bør være Omsetningsrådet ved Landbruksdirektoratet som fremsetter krav om tilbakebetaling av omsetningsmidler.

NOAH stiller seg svært kritisk til forskriftsfesting av ordningen med kompensasjon til førtidsslakting av verpehøns. De viser til markedsbalanseringsutvalgets bemerkning fra 2015 om at «førtidsslakting er et avsetningstiltak som ikke bør være et fast virkemiddel fordi det kan medvirke til å opprettholde overkapasitet i næringen, dersom det brukes for hyppig.» NOAH mener at forskriftsfesting legger til rette for hyppig bruk av ordningen. Etter NOAHs synspunkt strider ordningen mot prinsippet om dyrs egenverdi i henhold til dyrevelferdslovens § 3. Organisasjonen mener eggproduksjon er en belastende produksjon dyrevelferdsmessig, og at både burdrift og gulvdrift har store utfordringer. Slik de ser det vil det et reguleringstiltak om å kunstig opprettholde et høyere antall dyr i slik produksjon føre til mer lidelse for dyr. NOAH mener videre at vedtak om førtidsslakting må kunne påklages til departementet, og at forslaget om denne forskriften understreker behovet for et bredere utvalg av interesser representert av medlemmer i Omsetningsrådet og behov for gjenopprettelse av et tilsynsutvalg.

4.1.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet registrerer at høringsinstansene i all hovedsak er positive til forskriften som ble sendt på høring.

Når det gjelder innspillet fra NOAH, vil Landbruksdirektoratet påpeke at grunnen til at ordningen med frivillig førtidsslakting foreslås forskriftsfestet er for å sikre en riktig rettslig plassering av bestemmelsene. Dette vil også bidra til å klargjøre rettighetene til primærprodusentene som deltar i ordningen, som følger av forvaltningsloven. Det er ingen materielle endringer i ordningen, og det legges ikke opp til at dette skal være et fast tiltak. Å kodifisere ordningen i forskrift medfører således ikke at ordningen vil bli brukt oftere.

Når det gjelder anførselen om at ordningen strider mot dyrevelferdsloven, vil Landbruksdirektoratet vise til at alle husdyrprodusenter er pålagt å sørge for at dyrevelferdsregelverket overholdes, og skal med dette sørge for å unngå unødig lidelse hos dyrene.

Nortura har spilt inn flere forslag til justeringer av forskriftsbestemmelsene. På bakgrunn av Norturas innspill har Landbruksdirektoratet gjort en ny gjennomgang av forskriften om førtidsslakting av verpehøns. Forslaget som ble sendt på høring er i all hovedsak en videreføring av ordningen som de siste årene er gjennomført etter vedtak i Omsetningsrådet. Innholdet i bestemmelsene er i liten grad endret i forhold til tidligere regelverk. Direktoratet ser imidlertid at det er rom for presisering av flere av bestemmelsene. Justeringene som foreslås innebærer etter Landbruksdirektoratets vurdering ikke vesentlige endringer i høringsforslaget. Det er derfor ikke nødvendig med ny høringsrunde. Justeringene kommenteres i det følgende i tilknytning til de enkelte bestemmelsene i forskriften.

§ 2. Virkeområde

Nortura har foreslått å flytte setningen "Rammen for hvor mye eggproduksjonen som kan reduseres per år, forhåndsfastsettes av Omsetningsrådet årlig" fra § 4 andre ledd siste punktum til § 2 om virkeområde. Bestemmelsen regulerer rammen for tiltaket og sier ikke noe om kompensasjon, som er tema for § 4. Direktoratet er derfor enig i at denne bestemmelsen bør flyttes til § 2.

Førtidsslakting av verpehøner er ikke et fast tiltak, men et tiltak som skal benyttes i perioder med stort overskudd. Som Nortura påpeker passer derfor ikke begrepet «årlig» om vedtakelse av rammen for hvor mye eggproduksjonen kan reduseres. Det bør imidlertid fremkomme at rammen Omsetningsrådet fastsetter gjelder for perioden tiltaket skal vare. Landbruksdirektoratet foreslår følgende formulering i § 2 første ledd andre setning:

«Omsetningsrådet forhåndsfastsetter rammen for hvor mye eggproduksjonen kan reduseres i perioden tiltaket varer.»

Videre foreslår direktoratet at § 2 annet ledd presiseres slik at det fremkommer andre virkemidler for å balansere markedet «har blitt vurdert» i stedet for nåværende formulering «vurderes».

§ 3. Grunnvilkår

Ved en ny gjennomgang av bestemmelsen ser Landbruksdirektoratet at det er behov for endringer i forslaget til § 3 siste setning om at «Nortura SA kan fastsette ytterligere vilkår for deltakelse i tiltaket, herunder hvilke innsett som omfattes og frister for slakting.» Etter direktoratets vurdering er det lite forutberegnelig at Nortura skal ha kompetanse til å bestemme ytterligere grunnvilkår for ordningen. Slike vilkår bør fastsettes av Omsetningsrådet i forskrifts form. Videre registrerer direktoratet at eksemplene som er nevnt som vilkår Nortura kan stille, allerede er dekket av forskriften. Av § 5 første setning fremgår det at Nortura fastsetter frister for utslaktingen. Hvilke innsett som omfattes av ordningen, beror på en tolkning av øvrige vilkår i forskriften om hva som skal til for å kunne delta i tiltaket. Landbruksdirektoratet foreslår at Norturas kompetanse til å fastsette ytterligere vilkår begrenses til forhold som er nødvendige for å gjennomføre tiltaket. Direktoratet foreslår å stryke § 3 siste setning, og i stedet ta inn en bestemmelse i § 6 første ledd andre setning med følgende ordlyd:

«Nortura SA kan fastsette ytterligere vilkår som er nødvendige for å gjennomføre tiltaket.»

Når det gjelder § 3 første setning, foreslår Nortura i sitt høringsinnspill endringer for å klargjøre alder på hønene som kan tas ut til førtidsslakting. Landbruksdirektoratet er enig i at bestemmelsen kan presiseres, men oppfatter at det også kan bli misforståelser rundt Norturas forslag til formulering. Til Omsetningsrådets møte 20. mai 2020 fremmet direktoratet derfor et forslag til omformulering av § 3 første setning, med følgende ordlyd: «Forskriften omfatter produsenter som i perioden førtidsslakting er iverksatt har høner

som skal slaktes ut ved normal slaktealder, som er 78 uker.»

Nortura har i etterkant av Omsetningsrådets behandling i møtet 20. mai 2020 kommet med et nytt forslag til formulering. Forslaget lyder:

«Førtidsslakting innebærer at eggproduksjonen reduseres ved at høner avlives før normal slaktealder. Normal slaktealder defineres som en del av vedtak i Omsetningsrådet for en periode.»

Direktoratet oppfatter at utfordringen ligger i å definere alder på hønene som skal omfattes av tiltaket. Nortura har foreslått at normal slaktealder defineres av Omsetningsrådet for hver periode tiltaket gjelder. Landbruksdirektoratet viser til at frivillig førtidsslakting ikke er et fast tiltak, og utformingen av tiltaket må tilpasses markedssituasjonen ved tidspunkt for iverksettelse. Dette tilsier at forskriften bør gi rom for fleksibilitet. Samtidig vil direktoratet understreke at det også må tas hensyn til forvaltningslovens krav til utforming av forskrifter. Landbruksdirektoratet oppfatter at forslaget til Nortura innebærer en materiell endring, ved å fjerne definisjonen av «normal slaktealder» fra forskriften. Hva som er «normal slaktealder», er et avgjørende vilkår for deltakelse i ordningen. Det er således bestemmende for rettigheter og plikter, og skal fastsettes i forskrifts form, jf. forvaltningsloven § 2 bokstav c, jf. bokstav a. Landbruksdirektoratet fastholder derfor ordlyden som foreslått til Omsetningsrådets møte 20. mai 2020 (sitert over).

Direktoratet vil imidlertid påpeke at Omsetningsrådet har mulighet til å endre definisjonen av «normal slaktealder» i forskriften på et senere tidspunkt. Frivillig førtidsslakting er ikke et løpende tiltak, men iverksettes for en avgrenset periode ved vedtak i Omsetningsrådet. I forbindelse med iverksettelse av tiltaket, kan det med bakgrunn i markedssituasjonen være naturlig å vurdere om det er grunn til å gjøre endringer i forskriften, herunder definisjonen av «normal slaktealder». Landbruksdirektoratet legger til grunn at intervall for kompensasjonssatsen, som Omsetningsrådet etter § 4 skal forhåndsfastsette, uansett skal fastsettes i forskriften ved iverksettelse av førtidsslakting (se nærmere om dette under).

§ 4. Kompensasjon for førtidsslakting

Nortura mener at det bør komme tydeligere frem at Omsetningsrådet fastsetter intervall for kompensasjonssatsen og foreslår også en justering i § 4 andre ledd andre punktum. Landbruksdirektoratet er enig i at oppbyggingen i setningen Nortura foreslår er bedre, ved at man først omtaler hva Omsetningsrådet fastsetter, så hva Nortura fastsetter, for så å beskrive hvordan satsen beregnes. Direktoratet er enig i at det heller ikke i denne bestemmelsen er riktig å bruke betegnelsen «årlig», da dette gir inntrykk av at førtidsslakting er et fast tiltak. Landbruksdirektoratet gir derfor tilslutning til Norturas forslag til formulering av § 4 andre ledd første og andre punktum, men med noen mindre språklige justeringer:

«Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura fastsetter satsen innenfor dette intervall. Kompensasjonen utmåles ved at tappt eggleveranse i ukene fra slaktetidspunktet frem til ordinær slaktealder multipliseres med satsen.»

I etterkant av Omsetningsrådets møte 20. mai 2020 har Nortura levert følgende forslag til formulering i § 4:

«Kompensasjonen for produsenter som deltar i tiltaket beregnes med utgangspunkt i tappt eggleveranse som følge av slakting før normal slaktealder. Kompensasjonen kan gis for høner som avlives i minst 3 og maksimalt 20 uker før normal slaktealder.

Omsetningsrådet forhåndsfastsetter intervall for kompensasjonssatsen, og Nortura SA fastsetter satsen innenfor dette intervall. Kompensasjonen utmåles ved at tappt

eggleveranse i ukene fra slaktetidspunkt frem til ordinær slaktealder multipliseres med satsen. Grunnlaget for beregningen er dokumentert leveranse til eggpakkeri de siste seks ukene før slakting.

Deltakelse i tiltaket forutsetter at det i tillegg til ukene med opphold som legges til grunn ved beregning av kompensasjonsbeløpet, skal være minimum åtte ukers opphold frem til avløsende innsett vil nå 20 ukers alder.»

Norturas forslag til endringer i § 4 henger sammen med forslaget til endring i § 3. Selv om Landbruksdirektoratet innstiller på å beholde § 3 som tidligere foreslått, anbefaler vi at Norturas forslag til endringer i § 4 tas til følge.

For det første er det etter direktoratets vurdering tilstrekkelig å omtale hva som ligger i «normal slaktealder» i § 3, slik at formuleringen «(...)», som er 78 uker» kan strykes i § 4 første ledd første setning.

Videre oppfatter Landbruksdirektoratet at formuleringen i første ledd andre setning «(...) minst 3 og maksimalt 20 uker før normal slaktealder» er mer presis enn någjeldende formulering «(...) i perioden 58-75 uker». I stedet for å omtale en bestemt slaktealder på hønene, foreslås det å presisere hvor mange uker før normal slaktealder hønene skal avlives. Forslaget innebærer ingen materiell endring, men en teknisk justering. Direktoratet registrerer også at med en slik formulering er det ikke nødvendigvis behov for å gjøre endringer i denne selv om definisjonen av normal slaktealder i § 3 endres.

Etter § 4 andre ledd første setning skal Omsetningsrådet fastsette intervall for kompensasjonssatsen. Landbruksdirektoratet anbefaler at intervallet, når dette er vedtatt av Omsetningsrådet, fremgår av forskriften. Vi foreslår følgende formulering i andre ledd ny andre setning: «I perioden [dato – dato] er intervall for kompensasjonssatsen [beløp – beløp].»

Direktoratet vil ytterligere foreslå en språklig endring i § 4 andre ledd. «Normal» og «ordinær» slaktealder brukes om hverandre. Direktoratet foreslår å bruke betegnelsen «normal slaktealder» gjennomgående.

Endelig er direktoratet enig med Nortura i at § 4 siste ledd siste setning kan strykes. Dette fordi fastsetting av normal slaktealder etter § 3 gjør det overflødig å omtale tilfeller med høyere slaktealder.

§ 5. Søknad og frister

I tredje ledd i bestemmelsen som ble sendt på høring fremgår det at det skal sendes en rekke opplysninger til Nortura. Opplysningene er nødvendig for at Nortura kan vurdere om vilkårene for å være med i ordningen og å få utbetalt kompensasjon for førtidsslaktingen er oppfylt. På grunn av oppbyggingen av bestemmelsen kan det imidlertid fremstå som noe uklart hvilken dokumentasjon som skal sendes inn når.

De tre første punktene gjelder opplysninger om produsenten, om innsettet som skal tas ut til førtidsslakting og om neste innsett. Landbruksdirektoratet legger til grunn at opplysningene som fremgår av de tre første punktene skal sendes inn ved søknad om å delta i ordningen. De neste tre punktene gjelder imidlertid dokumentasjon som ikke kan fremskaffes før utslaktingen er gjennomført. Etter direktoratets oppfatning må denne dokumentasjonen legges frem før eggprodusentene kan motta utbetaling av kompensasjon. Landbruksdirektoratet foreslår at dette presiseres ved at det lages et nytt ledd om hvilken dokumentasjon som skal leveres etter utslaktingen. Vi foreslår nytt fjerde ledd:

«Etter at førtidsslaktingen er utført skal eggpakkeriet også sende følgende dokumentasjon til Nortura SA:

- dokumentasjon på leveransene av egg fra produsenten de siste seks ukene før slakting og at disse er normale og representative for det aktuelle innsettet,
- dokumentasjon på at leveransene er opphørt og
- dokumentasjon på at hønene er avlivet skal inneholde faktura over kvantum levert til avliving.»

Ettersom § 5 ikke bare omhandler søknader og frister, men også dokumentasjon, bør dette etter Landbruksdirektoratets vurdering fremgå av tittelen på bestemmelsen. Det foreslås derfor at tittelen endres til «§ 5. Søknad, frister og dokumentasjon».

§ 6. Administrasjon, dispensasjon og klage

Nortura har spilt inn at § 6 tredje ledd ikke er treffende og bør strykes. Etter Norturas vurdering ligger det i ordningens system at selskapet har objektivt krav på utbetaling i henhold til de vedtak Nortura har truffet.

Landbruksdirektoratet er enig med Nortura i at administrering av ordningen med førtidsslakting av verpehøns er et av tilfellene hvor markedsregulator må anses å utøve offentlig myndighet delegert fra Omsetningsrådet. At det dreier seg om offentlig, og ikke privatrettslig, myndighetsutøvelse, er en del av bakgrunnen for at ordningen nå er foreslått fastsatt i forskrift. Ordningen gjelder et «ubestemt antall» eggprodusenter, som på visse vilkår har rett til kompensasjon for førtidsslakting. Ordningen er dermed «bestemmende» for produsentenes «rettigheter eller plikter», jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav c og a. Når Nortura i kraft av offentlig myndighet delegert fra Omsetningsrådet treffer avgjørelser om kompensasjon til eggprodusenter, vil dette være enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b.

Direktoratet er videre enig i at det ikke skal foretas en prøving av om Nortura skal få kompensert for utbetalinger de har gjort som følge av enkeltvedtak overfor eggprodusenter. Norturas vedtak er rettslig bindende, men kan angripes etter forvaltningslovens regler om klage og omgjøring. Resultatet må derfor være at Nortura får dekket utgiftene på samme måte som dekning av utgifter til andre reguleringstiltak. Landbruksdirektoratet er derfor enig i at § 6 tredje ledd bør strykes.

Landbruksdirektoratet foreslår videre å presisere andre ledd siste setning om Norturas rapportering til Omsetningsrådet. Etter någjeldende bestemmelse skal det informeres om antall høns som er tatt ut til førtidsslakting. Det er imidlertid antall kg egg som er relevant når det gjelder rapportering av ordningen, da rammen for tiltaket gir hvilket kvantum egg som produksjonen kan reduseres med i perioden tiltaket varer. Gjeldende praksis er også at Nortura rapporterer dette med regnskapet for ordningen. Landbruksdirektoratet foreslår derfor følgende endring i andre ledd siste setning: «Nortura SA skal informere Omsetningsrådet om antall kg egg tatt ut hos hver enkelt produsent.»

Oppgaven med å forberede saker for Omsetningsrådet, følge opp vedtak og kreve inn og administrere avgiftsmidler er lagt til Landbruksdirektoratet, jf. omsetningsloven § 3 siste ledd. Omsetningsrådet kan også delegerer myndighet til Landbruksdirektoratet til å treffe vedtak i saker som ikke er av prinsipiell karakter. Over flere år har Omsetningsrådet delegert myndighet til Landbruksdirektoratet i en rekke forskjellige vedtak. Direktoratet foreslår å samle delegeringsvedtakene i et eget reglement for delegering fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet (se nærmere om dette i egen sak som også fremmes for Omsetningsrådet til møtet 22. juni 2020). Det foreslås at presiseringer av hva rådet delegerer til sekretariatet når det gjelder ordningen med førtidsslakting av verpehøns fremgår av delegeringsreglementet, og at det i forskriften tas inn en bestemmelse om at

«Omsetningsrådet kan delegere sin myndighet etter denne forskriften til Landbruksdirektoratet». I den utstrekning Landbruksdirektoratet treffer vedtak etter delegert myndighet fra Omsetningsrådet, kan disse påklages til rådet. Det foreslås at dette fremkommer av bestemmelsen om klage i § 6 siste ledd.

§ 7. Råd for frivillig førtidsslakting

Per i dag består rådet for frivillig førtidsslakting av to representanter fra Nortura SA og to representanter fra Kjøtt- og Fjørfebransjens Landsforening. I forslaget som ble sendt på høring er det foreslått tre representanter fra hver av organisasjonene. Nortura SA har kommet med innspill der de mener at endringen er unødvendig og mindre fleksibel, og de foreslår derfor at dagens representasjon med to representanter fra hver organisasjon videreføres. Antall medlemmer i rådet for frivillig førtidsslakting ble diskutert i Omsetningsrådets møte 20. mai 2020. Det ble uttrykt at forslaget som ble sendt på høring bør legges til grunn. Landbruksdirektoratet innstiller på at forskriften vedtas med tre representanter fra hver av organisasjonene.

Tredje og fjerde setning i bestemmelsen sier at rådet for frivillig førtidsslakting skal avgi rapport til Omsetningsrådet, med fordeling av antall kilo egg tatt ut hos hver enkelt produsent. I praksis har rådet for frivillig førtidsslakting de siste årene ikke levert en slik rapport. Landbruksdirektoratet vil også påpeke at informasjon om gjennomføringen av førtidsslaktingen i praksis leveres fra Nortura til Omsetningsrådet. Praksisen er nå foreslått kodifisert ved en endring i § 6 tredje ledd siste setning, jf. nærmere om dette over. Direktoratet ser ikke behov for at rådet for førtidsslakting rapporterer til Omsetningsrådet, og foreslår derfor å stryke tredje og fjerde setning.

§ 9. Tilbakebetaling

Landbruksdirektoratet registrerer at det mangler en del av første setning i bestemmelsen. Feilen er gjennomgående i alle forskriftene som er sendt på høring, og må rettes opp alle steder.

Den foreslåtte bestemmelsen regulerer ikke hvem som har ansvar for og kompetanse til å gjennomføre krav om tilbakebetaling eller motregning dersom det oppdages feil i etterkant av utbetalt kompensasjon. Det kan fremstå som uklart om dette skal tilligge Nortura eller Omsetningsrådet. Etter forskriften har Nortura en administrerende rolle og skal treffe enkeltvedtak om utbetaling av kompensasjon overfor eggprodusentene. Nortura utøver denne myndigheten etter delegering fra Omsetningsrådet. Etter Landbruksdirektoratets vurdering er det imidlertid nærliggende at ansvaret for å føre etterfølgende kontroll og følge opp eventuelle misligheter som avdekkes, bør ligge til Omsetningsrådet og sekretariatet. Dersom en sak om tilbakebetaling e.l. skulle komme opp for rettsvesenet, er det Omsetningsrådet som har prosessuell handleevne. En slik løsning er også i tråd med Norturas høringsinnspill.

Landbruksdirektoratet foreslår derfor at setningen endres til: «Dersom mottaker av kompensasjon ikke oppfyller vilkårene som følger av denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan *Omsetningsrådet* helt eller delvis kreve det feilutbetalte beløpet tilbakebetalt fra mottaker eller motregnet i senere utbetaling.»

§ 10. Ikrafttredelse

Forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns skiller seg fra de andre forskriftene Omsetningsrådet skal vedta ved at bestemmelsene ikke kommer til anvendelse før rådet særskilt har vedtatt iverksettelse av tiltaket for en bestemt periode. Omsetningsrådet har allerede vedtatt førtidsslakting for 2020. Forskriften vil dermed først komme til anvendelse når Omsetningsrådet ved en senere anledning vedtar å iverksette førtidsslakting for en ny periode. Landbruksdirektoratet foreslår på denne bakgrunn at Omsetningsrådet kommer tilbake til nærmere dato for når forskriften skal tre i kraft. Vi foreslår følgende formulering i § 10 om ikrafttredelse: «Forskriften trer i kraft fra det

tidspunkt Omsetningsrådet bestemmer.»

4.2. Skillevirksomhet for egg

4.2.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet har foreslått å utforme en egen forskrift om ordningen for skillevirksomhet for egg. Ordningen er per i dag hjemlet i retningslinjer for markedsregulering av egg § 2 første ledd, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-1. I likhet med flere av de andre ordningene som gjelder rettigheter og plikter til et ubestemt antall aktører, anser Omsetningsrådet at riktig rettslig plassering av bestemmelsene er i forskrift. Konverteringen fra retningslinje til forskrift skjer i hovedsak ved tekniske endringer, og Omsetningsrådet ser ikke behov for å gjøre materielle endringer i ordningen.

4.2.2. Høringsinstansenes innspill

KLF, Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Tine og Norges Bondelag støtter forslag til forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter. KLF oppfatter ingen realitetsendringer i innholdet, men en endring fra retningslinje til forskrift med de formalia det innebærer.

Nortura støtter forslaget til forskrift. De finner det naturlig at ordningen reguleres i en egen forskrift i stedet for en del av retningslinjer for markedsregulering av egg, siden ordningen er åpen for flere aktører. *Nortura* understreker betydningen skilleproduksjonen har for markedsreguleringen av egg. *Nortura* foreslår justering av et begrep brukt i § 7 i forslaget til forskrift, og påpeker at det mangler en formulering i § 10.

4.2.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

I høringen gis det bred støtte til Omsetningsrådets forslag om å løfte bestemmelsene om skillevirksomhet fra retningslinje til forskrift. Det har i liten grad kommet bemerkninger til utformingen av de enkelte bestemmelsene i forskriften. På bakgrunn av kommentarer som har kommet til andre forskrifter som er ute på høring, har Landbruksdirektoratet gjennomgått forskriften om skillevirksomhet med sikte på presiseringer og å påse at like ting behandles likt. Dette er også i tråd med mandatet for Omsetningsrådets gjennomgang av sitt eget regelverk. Forslag til endringer skal kommenteres i det følgende.

I forskriften benyttes både egg og skallegg ved omtale av råvaren. Landbruksdirektoratet foreslår at egg defineres i § 3 som skallegg, slik at ordet egg kan benyttes konsekvent i forskriften. Definisjonen er tilsvarende med markedsreguleringsforskriften § 2 bokstav r. Videre foreslås det å ta inn en definisjon av «markedsbalanse», ettersom dette begrepet brukes i formålsbestemmelsen. Definisjonen som foreslås er identisk med hvordan begrepet er definert i markedsreguleringsforskriften § 2 bokstav c.

I § 4 og 5 foreslår direktoratet en presisering ved å endre begrepene aktørene og eggproduktprodusenter til skilleproduktprodusenter. I § 4 er det også foreslått en henvisning til § 7, som gjelder godkjenning av skilleproduktprodusenter. Vedrørende satser er det spesifisert hvilken periode satsene gjelder for, og det legges opp til at også satsene fra foregående periode står i forskriften, siden søknad sendes inn etterskuddsvis. Satser for andre halvår 2020 fremmes for Omsetningsrådet til møtet 22. juni som en egen sak. De vedtatte satsene tas inn i forskriften om skilleproduksjon før iverksettelse (se nærmere om fastsettelse av satser i eget notat vedlagt innstillingen).

I § 6 foreslår Landbruksdirektoratet en språklig endring for å tydeliggjøre når prognosene skal være innsendt og hva de skal inneholde.

Landbruksdirektoratet foreslår videre å dele opp § 7 i forslaget til forskrift. Etter direktoratets vurdering blir forskriften mer presis og enklere å lese når godkjenning av skilleproduktprodusenter, søknad om priskompensasjon og vedtak om utbetaling står i tre ulike paragrafer. I direktoratets forslag til ny § 7 «Søknad om godkjenning som

skilleproduktprodusent» foreslås en innledende setning og å utdype noen av beskrivelsene av innholdet som skal være i søknaden. Når det gjelder direktoratets forslag til § 8 «Søknad om priskompensasjon» og § 9 «Vedtak om utbetaling» er det gjort noen språklige endringer.

Nortura bemerker at det i § 7 i forslaget som ble sendt på høring brukes begrepet spesialmarkeder. Landbruksdirektoratet er enig i at korrekt begrepsbruk vil være å endre spesialmarkedene til markedene. Direktoratet foreslår imidlertid å presisere nærmere hva som menes med «markedene». Slik ordningen er praktisert, oppfatter Landbruksdirektoratet at det må være tale om markedene innenlands og utenlands. Dette er også i tråd med formuleringer i retningslinjer for markedsregulering av egg § 2-4, hvor det vises til salg av skilleprodukter innenlands og utenlands.

I § 8 i forskriften som ble sendt på høring foreslår direktoratet å tillegge en bestemmelse om delegering til Landbruksdirektoratet. Se nærmere om dette i kommentar til endringer i forskrift om frivillig førtidsslaktning av verpehøns § 6 om administrasjon, dispensasjon og klage.

Nortura påpeker at det er en feil i formuleringen av § 10 i forslaget som ble sendt på høring. Landbruksdirektoratet er oppmerksom på dette og foreslår en omformulering av første ledd. Feilen er gjennomgående i alle forskriftene som er sendt på høring, og må rettes opp alle steder.

4.3. Retningslinjer for markedsregulering av egg

4.3.1. Omsetningsrådets høringsnotat

I høringsforslaget er det bare foreslått språklige endringer i retningslinjer for markedsregulering av egg, og tilpasninger som følge av at enkelte bestemmelser er løftet til egne forskrifter.

4.3.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter Omsetningsrådets høringsforslag.

Nortura har merknader til retningslinjens punkt 2-1 om reguleringslagring, hvor det står følgende: "Kostnader ved kjølelagring av egg og eggprodukter godtgjøres fra og med andre uke (...)". *Nortura* mener at formuleringen "fra og med andre uke" bør tas ut. De begrunner dette med at gjeldende formulering har eksistert siden det ikke var et eget reguleringslager på egg. Regelverket ga da merking for lengre holdbarhet, og det var nødvendig å avgrense egg på eggpakkeriene fra deres forretningsmessige lager. Alle egg som mottar lagringsgodtgjørelse nå, er egg på lager for å benyttes til eggprodukter. Egglageret er overskuddsegg i *Nortura* som ikke ble solgt til konsumegg, egg utsortert på grunn av kvalitet eller egg levert på dobbelt mottakspunkt. Reguleringslager for egg er et eget avgrenset lager, og eggene er allerede en uke gamle.

4.3.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Nortura foreslår å ta ut formuleringen «fra og med andre uke» når det gjelder godtgjørelse av kostnader ved kjølelagring av egg og eggprodukter. Per i dag søker ikke *Nortura* om godtgjørelse for den første uken eggene er på reguleringslager på bakgrunn av denne bestemmelsen. Som *Nortura* påpeker var det ikke et eget reguleringslager for egg tidligere, og det var da behov for å avgrense egg til regulering fra eggpakkerienes forretningsmessige lager. Etter Landbruksdirektoratets vurdering bør egg på reguleringslager godtgjøres fra første uke på lager, og vi støtter derfor *Norturas* forslag om å ta ut formuleringen «fra og med andre uke» fra retningslinjer for markedsregulering av egg punkt 2-1. Direktoratet vil imidlertid gjøre Omsetningsrådet oppmerksom på at forslaget innebærer en endring i praksis.

I punkt 2 som gjelder reguleringstiltak står billigsalg av egg som andre ledd. Landbruksdirektoratet foreslår å flytte leddet, slik at det blir tredje ledd i punkt 2. Bestemmelsene om billigsalg av egg og andre tiltak forhåndsgodkjennes begge med hjemmel i retningslinjen, og direktoratet mener at oppbyggingen i punktet er bedre med de bestemmelsene etter hverandre.

I retningslinjer for markedsregulering av kjøtt er det i dag en bestemmelse om tilbakebetaling ved brudd på denne retningslinjen. Som det fremgår under, anbefaler Landbruksdirektoratet å beholde bestemmelsen, men med en noe annerledes utforming. Landbruksdirektoratet vil også foreslå at det tas inn en tilsvarende bestemmelse i retningslinjer for markedsregulering av egg.

5. Retningslinjer for markedsregulering av kjøtt

5.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådets høringsnotat inneholder forslag til språklige og tekniske endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt. Omsetningsrådet foreslo også materielle endringer i ordningen med prisnedskrivning ved salg av kjøtt til spesialmarkeder, jf. nærmere om dette i kapittel 7.2.

5.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter Omsetningsrådets høringsforslag.

Nortura foreslår en mer samordnet begrepsbruk i retningslinjens punkt 3-1 og punkt 3-2. De kommenterer at det bør komme tydelig frem at dersom markedsregulator har forholdt seg til retningslinjen, har markedsregulator krav på godtgjørelse.

Nortura påpeker videre at gjeldende punkt 6 om tilbakebetaling er foreslått strøket. De viser til at brudd på retningslinjene må anses som brudd på vilkår for begunstigende vedtak, og at dette innebærer at krav om betaling forutsetter at vilkårene er oppfylt. *Nortura* mener det ikke er gitt at mindre feil skal medføre tilbakeholdelse av betaling eller krav om tilbakebetaling. Om denne muligheten skal benyttes, og i så fall for hvor stor andel av beløpet, vil bero på et skjønn. På denne bakgrunn mener *Nortura* det bør komme frem av et punkt om tilbakebetaling at eventuell reduksjon av betaling skal stå i et rimelig forhold til hvilke vilkår i retningslinjen som er brutt.

Nortura støtter forslaget om endringer i produktmatrisen for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for kjøtt, jf. nærmere om dette under i kapittel 7.2.

5.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet er enig i *Norturas* innspill om at begrepsbruken i retningslinjene bør være lik så langt det passer. Direktoratet har vurdert om det er mulig å bruke én felles betegnelse for «godtgjøring» eller «ytes» i retningslinjer for kjøtt punkt 3-1 og 3-2. Vi kan imidlertid ikke se at begrepene enkelt kan erstattes uten at det må gjøres større språklige endringer av bestemmelsene. Landbruksdirektoratet kan heller ikke se at den noe forskjellige begrepsbruken medfører tolkningstil. Direktoratet innstiller derfor på å beholde formuleringen, slik det fremgår av høringsnotatet.

Direktoratet har også notert *Norturas* innspill om å tydeliggjøre at markedsregulator har krav på godtgjørelse. Vi har imidlertid heller ikke her forslag til endringer i retningslinjen.

Når det gjelder forslaget om å stryke någjeldende bestemmelse om tilbakebetaling i retningslinjen, har dette bakgrunn i at det var foreslått en generell tilbakebetalingsbestemmelse i markedsreguleringsforskriften. Med en slik bestemmelse i forskriften ble det ansett som overflødig og inkonsistent med en egen bestemmelse i retningslinjen, da utformingen var forskjellig. En ny tilbakebetalingsbestemmelse i

markedsreguleringsforskriften ble imidlertid tatt ut før regelverket ble sendt på høring. Etter Landbruksdirektoratets vurdering bør bestemmelsen om tilbakebetaling i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt bli stående. Direktoratet mener det er grunn til å ha en slik bestemmelse, og oppfatter også at Nortura ikke er uenig i dette. Nortura foreslår imidlertid en justering av tilbakebetalingsbestemmelsen.

Etter någjeldende punkt 6 i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt fremgår det at der det avdekkes brudd på retningslinjene eller vedtak gjort i medhold av disse, «skal» utbetalte midler tilbakebetales. Det legges altså ikke opp til en skjønnsmessig vurdering av om adgangen til å kreve tilbakebetaling skal benyttes i den konkrete sak. Landbruksdirektoratet er enig med Nortura i at det bør være rom for et visst skjønn slik at Omsetningsrådet i det konkrete tilfellet kan vurdere om det er særlige grunner som tilsier at det ikke skal kreves tilbakebetaling, samt om kravet skal gjelde hele eller deler av beløpet. Direktoratet foreslår at ordlyden endres fra «skal» til «kan». Videre foreslår vi at det presiseres i bestemmelsen at Omsetningsrådet etter en vurdering kan komme til at bare deler av beløpet skal tilbakebetales. Slik Landbruksdirektoratet ser det er det ikke nødvendig med en presisering, slik Nortura foreslår, av at kravet om tilbakebetaling skal stå i et rimelig forhold til hvilke vilkår i retningslinjen som er brutt. Det kan også oppstå spørsmål om hvordan en formulering om forholdsmessighet skal anvendes i praksis. Etter vår vurdering er det dekkende med presiseringen av at Omsetningsrådet har et «kan»-skjønn og at det kan kreves «helt eller delvis» tilbakebetaling. Landbruksdirektoratet vil bemerke at dette i seg selv innebærer en oppmyking i forhold til gjeldende bestemmelse i retningslinjen.

Til Omsetningsrådets møte 20. mai 2020 anbefalte Landbruksdirektoratet at bestemmelsen utformes tilnærmet likt som de tilsvarende bestemmelsene om tilbakebetaling i forslaget til de fire nye forskriftene om førtidsslaktning, skillevirksomhet, spesialmarkeder og skolemelk. Forslaget lød:

«Dersom markedsregulator ikke oppfylder vilkår i denne retningslinjen eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom markedsregulator av andre grunner har mottatt en utbetaling som ikke er berettiget.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.»

I møtebehandlingen ga Omsetningsrådet uttrykk for at formuleringen «andre grunner» var for vid og burde snevres inn. På denne bakgrunn foreslår Landbruksdirektoratet følgende formulering:

«Dersom markedsregulator ikke oppfylder vilkår i regelverk for markedsreguleringen eller vedtak truffet med hjemmel i dette, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves tilbakebetalt fra markedsregulator eller motregnes i senere utbetaling. Det samme gjelder dersom det er utbetalt for mye grunnet en feil.

For tilbakebetalingskrav kan det kreves renter når kravet ikke innfris ved forfall. Størrelsen på renten følger rentesatsen fastsatt med hjemmel i lov 17. desember 1976 nr. 100 om renter ved forsinket betaling m.m.»

Første ledd første setning viser til regelverk markedsregulatorene skal overholde i utøvelsen av reguleringsoppdraget. Første ledd andre setning omfatter tilfeller hvor det ved en inkurie har blitt utbetalt feil beløp.

Landbruksdirektoratet vil videre foreslå en justering i retningslinjer for markedsregulering

av kjøtt punkt 3-3-3 om spesialmarkeder. Høringsforslaget på prisnedskrivning ved salg av kjøtt til spesialmarkeder innebærer en utvidelse av vareomfanget i forhold til gjeldende ordning (se nærmere omtale av ordningen som sådan i punkt 7.2 under). Etter planen skal endringene i retningslinjen tre i kraft fra 1. juli 2020. Nortura har derfor foreslått satser for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for 2020 (se egen sak, som også fremmes for Omsetningsrådet til møtet 22. juni). Satsene vil tas inn i retningslinjene når disse er vedtatt. I forslaget til reviderte retningslinjer punkt 3-3-3 fremgår det at satsene fastsettes av Omsetningsrådet forskuddsvis en gang per år og at de skal gjelde for kommende kalenderår, det vil si fra 1. januar til 31. desember. På grunn av forlenget høringsprosess trer nytt regelverk i kraft 1. juli 2020, og ikke 1. januar 2020, som opprinnelig planlagt. Ordningen vil derfor ikke gjelde for hele kalenderåret 2020. Landbruksdirektoratet foreslår derfor følgende tilpasning i retningslinjenes punkt 3-3-3 første ledd:

«For 2020 gjelder satsene fra 1. juli til 31. desember.»

Når retningslinjene senere oppdateres med satser for kalenderåret 2021 vil nevnte setning fjernes.

Landbruksdirektoratet ser videre at som følge av endringene i ordningen for salg av kjøtt til spesialmarkeder, må henvisningene til vareomfanget i retningslinjene punkt 2-1 og punkt 2-2 oppdateres.

6. Retningslinjer for markedsregulering av korn

6.1. Omsetningsrådets høringsnotat

I høringsnotatet er det gitt lite omtale til retningslinjer for markedsregulering av korn. Dette skyldes at det kun er foreslått språklige justeringer i denne retningslinjen.

6.2. Høringsinstansenes innspill

Norske Felleskjøp støtter i hovedsak de foreslåtte endringene i retningslinjer for markedsregulering av korn. Imidlertid har de et forslag til endring i punkt 2-1 nr. 2 om prisreduksjon ved alternativ bruk. Tredje ledd om at «endelig beløp bevilges av Landbruksdirektoratet» er foreslått strøket i høringsnotatet. Felleskjøpet påpeker at tilsvarende formulering har fått stå i punkt 2-1 nr. 1 om overlaging. At det er foreslått strøket bare ett av de to stedene gir inntrykk av det legges opp til ulik praktisering for de to tiltakene. Felleskjøpet mener dette fremstår som unaturlig og ikke tilsiktet, og foreslår at formuleringen får stå i både nr. 1 og 2.

Norske Felleskjøp har ingen merknader til Omsetningsrådets vurdering av retningslinjers rettslige status og hvordan disse bør utformes, men viser til at de i kornbransjen har utformet egne retningslinjer vedrørende gjennomføringen av avsetningstiltak. Felleskjøpet viser videre til at det ikke fremkommer av høringsnotatet om anbudskonkurransene i kornsektoren bør administreres av Landbruksdirektoratet eller av markedsregulator. Hvis administreringen skal legges til direktoratet, er det etter Felleskjøpets vurdering avgjørende med god dialog med bransjen for å sikre balansering av markedet gjennom sesongen.

6.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet er enig med Felleskjøpet i at det er inkonsekvent at formuleringen «endelig beløp bevilges av Landbruksdirektoratet» står i bestemmelsen om overlaging og ikke i bestemmelsen om prisreduksjon. Landbruksdirektoratet har ment å stryke setningen begge steder, men registrerer at den ved en feil bare har blitt strøket i retningslinjens punkt 2-1 nr. 2. Begrunnelsen for å stryke setningen er at innholdet allerede er dekket i andre bestemmelser, se f.eks. punkt 2-2 om oppgjør rutiner. Direktoratet foreslår derfor at formuleringen «endelig beløp bevilges av Landbruksdirektoratet» strykes også i punkt 2-1 nr. 1 om overlaging.

Landbruksdirektoratet vil videre foreslå at det etter mønster fra retningslinjer for markedsregulering av kjøtt tas inn en bestemmelse om tilbakebetaling i retningslinjer for markedsregulering av korn. Se nærmere om dette i kapittel 5 over.

Landbruksdirektoratet registrerer videre Felleskjøpets bemerkninger knyttet til eventuelle endringer i administreringen av anbudskonkurransene i kornsektoren. Direktoratet vil imidlertid presisere at det ikke er foreslått endringer i gjeldende ordning.

7. Sektorovergrepene tiltak og ordninger

7.1. Opplysningsvirksomhet og faglige tiltak

7.1.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Høringsforslaget innebærer endringer i retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet, for å sikre at retningslinjen er i samsvar med dagens praksis. Det er videre gjort enkelte språklige endringer.

7.1.2. Høringsinstansenes innspill

Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Bondelag og Tine støtter Omsetningsrådets forslag.

I retningslinjens punkt 2 om tiltak som det kan ytes tilskudd til, er det foreslått å ta inn også i nr. 1 en bestemmelse om samarbeidsråd som kan drøfte budsjett og tiltak. *Norske Felleskjøp* skriver at dette er i tråd med gjeldende praksis. *KLF* gir også støtte til ordningen med samarbeidsråd og at dette nedfelles i retningslinjens punkt 2 nr. 1.

Norske Felleskjøp bemerker at någjeldende punkt 2 nr. 5 om andel av kontingent til Norsk Landbrukssamvirke er strøket, og at dette ikke er kommentert i høringsnotatet. De legger til grunn at årsaken er at bestemmelsen ikke lenger er aktuell.

KLF støtter moderniseringen av formålsparagrafen i retningslinjen. Fordi det per i dag er fire opplysningskontor og retningslinjen er innrettet mot mer enn en aktør, mener *KLF* det bør vurderes om retningslinjen heller bør være en forskrift. *KLF* vil i tilfelle støtte dette.

Norsk Sau og Geit understreker viktigheten av at skal gis støtte til avlsarbeid i henhold til retningslinjens punkt 2 nr. 3. De mener at denne støtten har svært stor betydning for avlsorganisasjonene i Norge.

Norsk Gardsost ønsker at framtidig innbetalt omsetningsavgift på melk fra deres medlemmer skal disponeres av Norsk Gardsost. Videre ønsker Norsk Gardsost å forholde seg til Tine og ikke til Melk.no vedrørende søknad, rapportering og dokumentasjon av omsetningsavgiftsmidler til opplysningsvirksomhet. I høringsuttalelsen beskriver de hvilke arrangementer, prosjekter, faglige tiltak og annet organisasjonen jobber med som omfattes av retningslinjen.

NOAH mener at retningslinjen bør avvikles og at opplysningsvirksomhet ikke lenger burde være en del av markedsreguleringen. De skriver at Omsetningsrådet gjennom opplysningsvirksomhet bidrar til å formidle råd om kosthold til norske forbrukere, noe de mener bør være myndighetenes oppgave. En slik formidling bør etter *NOAHs* synspunkt ikke tilligge opplysningskontorene, som representerer næringsinteresser og har som formål å øke omsetningen av varer som ifølge *NOAH* stadig flere i samfunnet anser som skadelige for både klima, miljø, naturmangfold, helse og dyrevelferd. De ser det også som problematisk at forbrukerne oppfatter opplysningskontorene som statlige organer og ikke næringsaktører.

7.1.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Retningslinjer om anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er i hovedsak foreslått videreført, men med kodifisering av gjeldende praksis og enkelte språklige og strukturelle endringer.

Landbruksdirektoratet bekrefter at årsaken til at punkt 2 nr. 5 er foreslått fjernet fra retningslinjen er, slik Felleskjøpet bemerker, fordi bestemmelsen ikke er aktuell lenger.

Norsk Gardsost uttrykker et ønske om at framtidig innbetalt omsetningsavgift på melk fra deres medlemmer skal disponeres av Norsk Gardsost. Landbruksdirektoratet mener dette innspillet ligger utenfor det som har vært tema for denne høringen. Norsk Gardsost skriver også at de ønsker å forholde seg direkte til markedsregulator Tine når det gjelder søknader, rapportering og dokumentasjon av disponerte midler. Landbruksdirektoratet antar at denne uttalelsen har sammenheng med at Omsetningsrådet tidligere har bestemt at Opplysningskontoret for meieriprodukter (OFM) skal følge opp at midlene brukes i tråd med tildelingen. Bakgrunnen for dette er en overordnet føring fra Omsetningsrådet om at opplysningsvirksomhet bør gjennomføres av opplysningskontorene, ref. sak 85/16 av 9. desember 2016. I retningslinjer for faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er det ikke foreslått noen endringer i prosedyren som beskriver at det er markedsregulator som fremmer budsjettsøknaden vedrørende bl.a. opplysningsvirksomhet for Omsetningsrådet.

Norsk Sau og Geit er opptatt av at det under punkt 2 nr. 3 skal gis støtte til avlsarbeid. Forslaget til retningslinje legger opp til muligheten for dette, og direktoratet har derfor ikke ytterligere merknader.

Når det gjelder KLF og NOAHs innspill om å vurdere om retningslinjen bør være en forskrift, er dette nærmere omtalt i kapittel 9.5 under.

Landbruksdirektoratet er ikke enig med NOAH i at ordningen som sådan bør avvikles, da direktoratet ser opplysningskontorene som en viktig del av markedsreguleringen.

7.2. Prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder

7.2.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder er i dag regulert i tre forskjellige retningslinjer (retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-6, retningslinjer for markedsregulering av egg § 2-3 og retningslinjer for markedsregulering av kjøtt § 3-3).

På melk- og eggsektoren vil Omsetningsrådet at ordningen fortsatt skal være åpen for at flere aktører enn markedsregulator kan få prisnedskrivning for varer som selges til spesialmarkeder. Dette fordi ordningen innen disse sektorene hovedsakelig benyttes som et virkemiddel for økt omsetning og ekspansjon av markedet. Som ledd i gjennomgangen av regelverket har Omsetningsrådet kommet til at ordningen på disse sektorene bør reguleres i forskrift og ikke i retningslinjer. Det er foreslått en felles forskrift for prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for egg og melk. Omsetningsrådet går inn for å flytte administreringen av ordningen fra markedsregulator til Landbruksdirektoratet. Markedsregulator skal imidlertid beholde det initiativtakende ansvaret ved å foreslå satser med videre. Det er videre foreslått flere justeringer i forhold til dagens ordning, slik at ordningen er mest mulig lik for melk- og eggsektoren i tillegg til at det fremkommer tydelig hvilke plikter og rettigheter aktører som deltar i ordningen har.

På kjøttsektoren går flertallet i Omsetningsrådet inn for at ordningen skal være forbeholdt markedsregulator. Rådet ser at markedsregulator har behov for å bruke ordningen som et avsetningstiltak for å oppnå markedsbalanse, særlig med tanke på at eksportstøtten forsvinner. Rådet foreslår videre å utvide hvilke varer som omfattes av ordningen. Ettersom ordningen ikke skal være åpen for flere aktører, går Omsetningsrådet inn for at den fortsatt skal reguleres i retningslinjene.

7.2.2. Høringsinstansenes innspill

KLF støtter videreføring av dagens ordning på egg- og melkesektoren, som innebærer at prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder er åpen for alle aktører. KLF understreker at innsyn, transparens og konkurransenøytralitet i markedsreguleringsordningene er en forutsetning for omverdenens tillit til systemet som sådan. Dette med mindre det er strengt nødvendig at ordningen forbeholdes én aktør.

KLF er derimot sterkt uenig i Omsetningsrådets forslag til utforming av ordningen på kjøttsektoren. Utformingen gir etter KLFs vurdering markedsregulator en særfordel og bidrar til konkurransevridning. KLF stiller spørsmål ved at rådet ikke vil gjøre markedsreguleringsordningene konkurransenøytrale der det er mulig. Det hevdes videre at Omsetningsrådets forslag til ulik innretning av ordningen på ulike sektorer fremstår som inkonsekvent, tilfeldig og urimelig.

KLF påpeker at når ordningen forbeholdes markedsregulator, går man glipp av konkurranse mellom norske aktører om å dekke denne delen av markedet. Det hevdes at dette kan føre til ineffektiv forsyning av markedet, og at dette i tilfelle må avhjelpes ved bruk av omsetningsmidler. KLF mener innretningen av ordningen dermed kan føre til mer bruk av omsetningsmidler enn nødvendig.

I høringsnotatet er det vist til at Arbeidsgruppe kjøtt og egg gikk inn for å åpne for at flere aktører kan benytte seg av ordningen med spesialmarkeder for kjøttsektoren. KLF påpeker imidlertid at til grunn for denne anbefalingen lå det en kobling mellom både en justering av produktmatrisen og å åpne for at flere aktører. Å endre matrisen slik det er foreslått medfører ikke bare nye markedsmuligheter i spesialmarkeder, men det styrker også konkurransekraften i det norske markedet for de som kan benytte ordningen med spesialmarkeder. En slik løsning vil både gi nye markedsmuligheter i spesialmarkeder og styrke konkurransekraften i det norske markedet for aktørene som deltar i ordningen. KLF viser til at ordningen vil gi en bedre fleksibilitet for aktørene som benytter seg av denne, ved at produkter det er vanskelig å avsette i det norske markedet kan selges til spesialmarkedene med prisnedskrivning. Dette innebærer en bedre mulighet til å forsyne det norske markedet med ettertraktede produkter.

På bakgrunn av det overnevnte, uttrykker KLF at de ikke kan støtte Omsetningsrådets forslag til utforming av ordningen for kjøttsektoren. KLF anbefaler for det første at prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder åpnes for flere aktører, i likhet med forslaget på egg- og melkesektoren. Dette medfører at ordningen skal reguleres i forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder, og ikke i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt. Alternativt, hvis rådet ikke går inn for å åpne for flere aktører, anbefaler KLF at rådet ikke gjør endring i hvilke produkter markedsregulator kan selge til spesialmarkeder med prisnedskrivning, det vil si en opprettholdelse av dagens ordning når det gjelder kjøtt.

Norges Bondelag understreker viktigheten av de foreslåtte endringene i ordningen når det gjelder kjøttsektoren. Bondelaget argumenterer for at ordningen brukes forskjellig på de ulike sektorene. På egg- og melkesektoren fungerer prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder som et virkemiddel for økt omsetning, og vil av denne grunn ha størst effekt når den er åpen for flere aktører enn bare markedsregulator. I kjøttsektoren er det imidlertid behov for å bruke ordningen som et rent avsetningstiltak forbeholdt markedsregulator. Dette særlig sett på bakgrunn av at utfasingen av eksportstøtte, som har skapt behov for flere virkemidler i markedsbalanseringen. De virkemidlene som eksisterer må innrettes slik at de blir så effektive som mulig.

Også *Norsk Bonde- og Småbrukarlag* og *Tine* støtter ordningen med prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for melk, egg og kjøtt slik Omsetningsrådet har foreslått.

Norsk Sau og Geit støtter at det kan gis prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for flere kjøttprodukter enn ved dagens ordning. Organisasjonen understreker behovet for avsetningstiltak på kjøttsektoren.

Nortura støtter forslaget til forskrift om prisnedskrivning ved salg av spesialmarkeder, som omfatter melk og egg. *Nortura* viser til at formålet om økt omsetning og bedre markedsbalanse ikke er forandret, men at bestemmelsene vedrørende egg er endret for å samordnes med melk. Herunder legges det nå opp til hyppigere endringer av satser, i motsetning til dagens ordning med forhåndsfastsetting. Videre er det en endring i at det foreslås at Omsetningsrådet skal fastsette satser. *Nortura* understreker viktigheten av at forslag fra markedsregulator, med den kompetanse de innehar, ligger til grunn for Omsetningsrådets fastsettelse av satser.

Videre støtter *Nortura* forslaget til endringer i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 3-3 om spesialmarkeder. *Nortura* understreker at styrkingen av dette tiltaket er viktig, sett på bakgrunn av at reguleringseksporten avvikles.

7.2.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet registrerer at det fra flere hold kommer støtte til Omsetningsrådets forslag til innretning av ordningen med prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for egg, melk og kjøtt.

Direktoratet kan ikke se at det har kommet innvendinger til den foreslåtte forskriften om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for egg- og melkesektoren.

Forslaget til utforming av ordningen for kjøttsektoren har blitt møtt med innvendinger fra KLF.

Landbruksdirektoratet viser til at spørsmålet om hvordan ordningen med prisnedskrivning til spesialmarkeder for kjøtt skulle innrettes ble behandlet av Omsetningsrådet i flere omganger våren og høsten 2019 (se særlig protokoll fra Omsetningsrådets møte 3. september 2019 i sak 93/19 og fra rådets møte 8. oktober 2019 i sak 97/19).

I møtene ble det vurdert ulike alternativer, herunder om ordningen skulle beholdes som i dag med en mer begrenset produktmatrise, eller om ordningen skulle åpnes for flere aktører enn markedsregulator. De to alternative utformingene som KLF anbefaler i sitt høringsinnspill har således allerede vært til behandling i Omsetningsrådet. De konkurransemessige problemstillingene KLF viser til i høringsinnspillet ble også utredet i forbindelse med denne behandlingen. Omsetningsrådet vedtok imidlertid i møtet 8. oktober 2019, med 7 mot 3 stemmer, forslaget som ble sendt på høring. Fra møtebehandlingen fremgår det at Omsetningsrådet i vurderingen la vekt på følgende:

«Forslag til vedtak:

Spesialmarkeder for kjøtt skal forbeholdes markedsregulator som i dag. Videre skal listen over varer som kan prisnedskrives gjelde slik Landbruksdirektoratet foreslår under §5-3 kjøttprodukter.

Argumenter for at det ikke må likestilles mellom sektorene:

- Melkeproduksjonen reguleres med melkekvoter. Et spesialmarked som betjenes med flere aktører vil ikke virke produksjonsdrivende utover kvotene
- Kornproduksjonen vil være et underskuddsmarked
- Eggproduksjonen kan i prinsippet bli økt ved at spesialmarkeder utnyttes, men i denne sektoren er det produksjonsregulerende verktøy som virker på kort sikt.
- Dersom aktørene i kjøttbransjen legger opp til varestrømmer for å isolert sett øke

salgsvolumet vil dette øke totalproduksjonen. I en situasjon der kunder i spesialmarkeder ikke velger norsk vare vil det oppstå en overskuddssituasjon. Ved at en isolerer adgangen til spesialmarkeder til markedsregulator vil en sikre at det er en direkte kobling mellom reguleringslager og salg. I tillegg vil markedsregulator bruke spesialmarkeder aktivt for å selge ut varer/dyreslag som opplever overskudd og ikke tilby varer i perioder med underskudd.»

Landbruksdirektoratet kan ikke se at det har kommet innspill i høringsrunden som ikke allerede har vært til vurdering av Omsetningsrådet i tidligere behandlinger av saken. Landbruksdirektoratet innstiller derfor, i tråd med Omsetningsrådets vedtak av 8. oktober 2019 og 18. november 2019, på at retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 3-3 om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for kjøtt vedtas som foreslått i høringen (se imidlertid en teknisk justering omtalt i kapittel 5.3 over).

Videre innstiller direktoratet på at forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder for melk og egg vedtas som foreslått i høringen, med noen justeringer av ikke prinsipiell art. Slike justeringer kommenteres i det følgende.

Forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder

Landbruksdirektoratet har foretatt en ny gjennomgang av forslaget til forskrift som ble sendt på høring. Direktoratet oppfatter at det kan gjøres flere presiseringer for å få et klart og tydelig regelverk. Dette er i tråd med formålet for regelverksgjennomgangen som ledet til forslaget om å gjøre om flere retningslinjer til forskrift. Etter Landbruksdirektoratets vurdering innebærer ikke forslagene vesentlige endringer i forslaget. Det er derfor ikke behov for å sende de på ny høring.

For å få en mer presis og informativ tittel på forskriften bør det etter direktoratets vurdering fremgå hva som kan selges til spesialmarkeder med prisnedskrivning. Vi foreslår at tittelen endres til «Forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder.»

§ 2. Virkeområde

Landbruksdirektoratet anbefaler at i stedet for å beskrive hva som ligger i «spesialmarkeder» i § 3 om definisjoner, bør bestemmelsen tas inn i § 2 om virkeområde.

§ 3. Definisjoner

I formålsbestemmelsen benyttes begrepet «markedsbalanse». Begrepet er definert markedsreguleringsforskriften § 2 bokstav c, og Landbruksdirektoratet foreslår å ta inn den samme definisjonen i forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder.

I markedsreguleringsforskriften § 2 bokstav a fremgår også hvilke aktører som menes med «markedsregulator», nemlig Nortura SA, Norske Felleskjøp SA og Tine SA. I forskrift om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder er markedsregulator Nortura SA og Tine SA. Direktoratet foreslår at dette presiseres i denne forskriften.

Av forslaget som ble sendt ut på høring fremgår det at «det kan gis prisnedskrivning for skallegg og eggprodukter etter satser per kg solgt mengde». Det kan stilles spørsmål ved hva som ligger i begrepene når disse ikke er definert i forskriften. At det kan gis prisnedskrivning til eggprodukter og skallegg fremgår etter dagens regelverk av retningslinjer for markedsregulering av egg § 2-3. Retningslinjen er utformet med hjemmel i markedsreguleringsforskriften § 7-1. Markedsreguleringsforskriften har en bestemmelse om definisjoner i § 2, hvor det av bokstav r fremgår at med «egg» menes «skallegg». Videre fremgår det av bokstav s at med «eggprodukter» skal forstås «heleggpulver, heleggmasse, egghvite (fersk og frossen) og eggeplomme». Retningslinjen inneholder ikke egne definisjoner. Landbruksdirektoratet legger derfor til grunn at definisjonene i

markedsreguleringsforskriften gjelder også for hvordan begrepene i retningslinjen skal forstås. Direktoratet foreslår at definisjonene kommer til uttrykk i den nye forskriften om prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder.

For å klargjøre gjeldende praksis foreslår Landbruksdirektoratet videre å ta inn definisjoner på naturell yoghurt, smør og hvitost. Det ble ved en feil vist til ost i stedet for hvitost i høringen. Det er imidlertid hvitost som er omfattet av ordningen i dag og det er ikke lagt opp til utvidet vareomfang.

Nortura har i etterkant av Omsetningsrådets møte 20. mai 2020 foreslått at definisjonen av eggprodukter bør inkludere omelettmiks. Landbruksdirektoratet vil imidlertid påpeke at definisjonen som står i forslaget til forskrift kun er en presisering av vareomfanget som omfattes av dagens ordning, og tilsvarer definisjonen av eggprodukter i markedsreguleringsforskriften § 2 bokstav s. Etter direktoratets vurdering innebærer Norturas forslag en utvidelse av dagens ordning. En slik vesentlig endring bør i tilfelle utredes nærmere og sendes på høring. Landbruksdirektoratet fastholder derfor definisjonen av eggprodukter som foreslått.

§ 4-1. Prisnedskrivning ved salg av melkeprodukter

Landbruksdirektoratet foreslår å ta inn en henvisning til forskrift 26. juni 2007 nr. 832 om prisutjevningsordningen for melk, da det fremgår av denne bestemmelsen hvilke meieriselskap som deltar i prisutjevningsordningen for melk.

§ 6. Sats

Av retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 4-6 fremgår det hva som er grunnlaget for satsene for prisnedskrivningen:

«Prisnedskrivningssatsene fastsettes av Omsetningsrådet på grunnlag av differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriiser markedsregulator benytter i spesialmarkedene.»

Beregningen for hvordan beløpet for prisnedskrivningen skal fastsettes for egg og eggprodukter fremgår av retningslinjer for markedsregulering av egg § 2-3: «Ved salg av eggprodukter til spesialmarkeder som for eksempel skip og fly i utenriksfart, fangst og fiske i fjerne farvann, oljeboringsplattformer og til Svalbard godtgjøres differansen mellom varens engrospris og dens salgspris. Ved salg av skallegg godtgjøres differansen mellom varens engrospris og en beregnet pris fastsatt av Landbruksdirektoratet på bakgrunn av verdensmarkedspriser. Den beregnede satsen blir fastsatt fire ganger i året.»

I høringsnotatet på side 58 fremgår det at Omsetningsrådet går inn for at premisset for godtgjørelsen bør være så lik som mulig for sektorene. Dette vil ivareta hensynet til forutberegnelighet og behovet for koherens og god systematikk i regelverket. Rådet foreslår å gjøre endringer i hvordan ordningen praktiseres på eggsektoren ved at satsene fastsettes på forhånd i stedet for etter at varene er solgt til spesialmarkedene. Det fremgår av høringsnotatet at en slik forhåndsfastsetting anses å øke legitimiteten til ordningen og å gjøre ordningen forvaltningsmessig enklere. Det har ikke kommet innvendinger til disse vurderingene i høringsrunden.

I forslaget til forskriftstekst har det imidlertid ikke kommet med bestemmelser om hvordan sats for prisnedskrivning skal beregnes. Dette må anses som en inkurie. Landbruksdirektoratet anbefaler at det fremgår av forskriften hvordan satsene skal beregnes. Et slikt tillegg er etter direktoratets vurdering en presisering og innebærer ikke materielle endringer i forslaget som ble sendt på høring. Vi foreslår følgende tillegg i § 6 andre og tredje ledd:

«Forslaget til satser for egg og eggprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom varens engrospris og dens salgspris.

Forslaget til satser for melkeprodukter skal ha grunnlag i differansen mellom markedsregulators listepriiser for de aktuelle varene ved salg til dagligvaremarkedet innenlands og salgspriser markedsregulator benytter i spesialmarkedene.»

Satsene for prisnedskrivning skal endres hvert år, noe som medfører årlige forskriftsendringer. Det må komme klart frem i forskriften hvilken periode satsen gjelder for. Etter Landbruksdirektoratets vurdering bør det også fremgå foregående års sats, slik at satsen som søkerne får utbetalt også står i gjeldende forskrift.

§ 7. Prognoser

Etter en ny gjennomgang av forskriften ser Landbruksdirektoratet at formuleringen i § 7 kan presiseres. Det bør komme tydeligere frem at prognosene som skal sendes inn knytter seg til det året det søkes om prisnedskrivning for. Landbruksdirektoratet foreslår følgende presisering (endringer i kursiv):

«For å motta prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder må søker *innen 1. september foregående år ha sendt prognose for året det søkes om prisnedskrivning for.*

Prognosene sendes til Omsetningsrådet og skal inneholde en oversikt over budsjettert salgskvantum neste kalenderår, spesifisert per varetype eller produktgruppe.»

§ 8. Søknad og frister

Landbruksdirektoratet ser også at det kan tas inn en presisering i § 8 andre ledd første punktum. Prisnedskrivingsbeløpet som skal fremgå av søknaden må være basert på satsene som gjelder for det året produktene er solgt. Vi foreslår følgende (endringer i kursiv):

«Søknaden skal inneholde dokumentasjon som viser samlet solgt kvantum for de aktuelle produktene med tilhørende prisnedskrivingsbeløp *basert på satser for året produktene er solgt.* Søker skal dokumentere at de produktene det søkes prisnedskrivning for er

- egenproduserte produkter av norskprodusert melk eller egg, jf. § 5, og

- solgt til spesialmarkeder.»

Direktoratet foreslår videre at siste ledd om utbetaling skilles ut til en egen bestemmelse, da dette ikke innholdsmessig gjelder noe annet og ikke passer med overskriften «søknad og frister». Vi foreslår en ny § 9 som heter:

«§ 9. Vedtak om utbetaling

Utbetaling av prisnedskrivning foretas én gang per år etter vedtak av Omsetningsrådet.»

§ 9 (ny § 10) Administrasjon, dispensasjon og klage

I likhet med for de tre andre nye forskriftene foreslås det å ta inn et nytt ledd om at Omsetningsrådet kan delegerer sin myndighet til Landbruksdirektoratet. Dette foreslås innplassert under bestemmelsen om «administrasjon, dispensasjon og klage».

§ 11 (ny § 12) Tilbakebetaling

I forslaget til tilbakebetalingsbestemmelse som ble sendt på høring har det kommet inn en feil i første ledd første setning. Bestemmelsen skal hete:

«Dersom mottaker av prisnedskrivning ikke oppfyller vilkår i denne forskriften eller vedtak truffet med hjemmel i denne, kan det feilutbetalte beløpet helt eller delvis kreves

tilbakebetalt fra mottaker eller motregnes i senere utbetaling.»

8. Hvordan redusere risikoen for konkurransevridding i markedsreguleringen

8.1. Konkurranse og risiko for konkurransevridding i markedsreguleringen, vurdering av rettslige virkemidler

8.1.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet har i høringsnotatet vurdert hvordan rådets regelverk, dvs. regelverket som rådet har hjemmel i omsetningsloven til å fastsette og endre, best mulig kan utformes for å redusere risikoen for konkurransevridding i markedsreguleringen. Vurderingene i høringsnotatet ble i stor grad bygget på rapporten fra Arbeidsgruppe jus, samt den praksis som har utviklet seg i markedsreguleringen i praktiseringen av gjeldende regelverk.

Omsetningsrådet sier i høringsnotatet at det foreligger konkurransevridding når tiltak under regelverket for markedsreguleringen fører til, eller kan føre til, at en eller flere aktører (typisk markedsregulatorne eller uavhengige aktører), oppnår konkurransemessige fordeler eller ulemper. Med tiltak menes de ulike virkemidlene under regelverket for markedsreguleringen som gir markedsregulator og/eller uavhengige aktører retter og plikter til å gjennomføre handlinger godkjent av Omsetningsrådet, som for eksempel støtte til fryselaugring, pristapskompensasjon etc. En konkurransemessig fordel vil typisk foreligge dersom én eller flere aktører stiller sterkere i konkurransen som følge av en økonomisk eller strategisk fordel. Et eksempel kan være at en aktør får tidligere tilgang til informasjon om markedet, noe som kan benyttes strategisk i konkurransen med andre aktører.

Motsatt vil det foreligge konkurransemessige ulemper dersom en eller flere aktører på grunn av tiltak under regelverket for markedsregulering blir stilt svakere i konkurransen med andre aktører enn de ellers ville ha gjort. Det er i den forbindelse viktig å presisere at temaet for vurderingen her er konkurransevridding som følger av tiltak under markedsreguleringen, og ikke andre konkurransemessige fordeler som for eksempel kan oppstå ved markedsstyrke, stordriftsfordeler og ulik grad av stordriftsfordeler og ulik tilgang til teknologi og kompetanse. Dette reguleres av andre regelverk som konkurranse- og markedsføringslovgivningen, som faller utenfor Omsetningsrådets mandat. Omsetningsrådet fremholder i høringsnotatet at en i markedsreguleringskontekst må se konkurransemessige fordeler og ulemper i sammenheng. Målet må være balanse mellom rettigheter og plikter, fordeler og ulemper, samlet sett for aktørene i markedet.

Når det gjelder rollen som markedsregulator, tilsier hensynet til å unngå konkurransevridding at markedsregulator ikke skal gi fordeler til sin egen (kommersielle) virksomhet, at markedsregulator i utøvelsen av regulatoroppdraget ikke skal forskjellsbehandle ulike andre aktører slik at konkurransen dem imellom vriss, og at markedsregulator ikke skal innrette markedsreguleringen slik at systemet virker til fordel for markedsregulators kommersielle virksomhet. På den annen side skal ikke det faktum at samvirkene har påtatt seg oppgaven som markedsregulator medføre at virksomheten påføres ulemper.

Omsetningsrådet gjorde i høringsnotatet en vurdering av behovene for endringer i gjeldende regelverk. Omsetningsrådet fant at reglene i rammeforskriften og markedsreguleringsforskriften gir klare føringer om at Omsetningsrådets vedtak skal utformes slik at de i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene mellom ulike aktører eller grupper av aktører i markedet. Videre legges til grunn at ordlyden i bestemmelsene innebærer at disse føringene både gjelder vedtak om bruk av omsetningsavgiftsmidler til ulike tiltak og om gjennomføring av disse, og vedtak som spesifikt omhandler markedsregulators forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt.

Omsetningsrådet fant imidlertid, som det fremgår nedenfor, at det var grunn til å presisere og formalisere regelverket om informasjonsplikt og nærmere bestemt krav om interne rutiner når det gjelder markedsregulators håndtering av informasjon.

Når det gjaldt krav til rollen som markedsregulator spesielt, er det forutsatt i markedsreguleringsforskriften § 3-1 at markedsregulator skal utøve sin rolle konkurransenøytralt og på en måte som sikrer mest mulig like konkurransevilkår innenfor omsetning av jordbruksvarer som er omfattet av forskriften. Omsetningsrådet gir uttrykk for at også dette må anses som dekkende for de krav til markedsregulators opptreden som er relevante i lys av målet om å redusere risikoen for konkurransevridding.

Ifølge Omsetningsrådets høringsnotat hadde Storkomiteén vært tydelige på at aktøren som innehar markedsregulatorrollen, måtte skille mellom rollen som markedsregulator og rollen som markedsaktør på en måte som gjør at alle andre oppfatter vedkommende som habil i utøvelse av regulatorrollen. Blant de tradisjonelle og generelle virkemidlene for å motvirke risiko for konkurransevridding er krav om etablering av regnskapsmessige eller organisatoriske skiller.

Rådet pekte på at markedsreguleringen i dag er organisert på ulike måter hos markedsregulatorne. Tine-avtalen mellom Tine SA og Landbruksdirektoratet, som er hjemlet i jordbruksavtalen, etablerer et administrativt og regnskapsmessig skille mellom råvarehåndtering og øvrig virksomhet i Tine SA (ofte omtalt som Tine Råvare og Tine Industri). Norske Felleskjøp SA er et selvstendig foretak innenfor Felleskjøpet Agri SA sitt virkeområde. I Nortura SA er det avdeling Totalmarked kjøtt og egg som har det operative ansvaret for markedsreguleringen.

Omsetningsrådet sier i høringsnotatet at det er behov for å kontrollere hvordan markedsregulator praktiserer skillet mellom rollen som markedsregulator og rollen som markedsaktør. En slik regel finnes i markedsreguleringsforskriften § 3-4 som gir hjemmel til å kreve fremlagt de opplysninger og den dokumentasjon som er nødvendig for å utøve slik kontroll. Omsetningsrådet vil kunne kreve fremlagt nødvendig dokumentasjon for å føre kontroll med at rutinene overholdes. Dette vil også gi Omsetningsrådet mulighet til å vurdere om det skulle være behov for justeringer i noen av dagens løsninger, og på hvilken måte dette i så fall skal løses. Omsetningsrådet ser derfor ikke behov for å innføre lovkrav om regnskapsmessige eller organisatoriske skiller.

Omsetningsrådet satte i høringsnotatet søkelys på informasjonshåndtering. Det ble fremholdt at markedsregulator gjennom sin reguleringsrolle kan få informasjon om markedet som andre aktører ikke har tilgang til, eller som andre aktører først får tilgang til på et senere tidspunkt. Dersom dette utnyttes strategisk i den kommersielle virksomheten til markedsregulator, vil det kunne gi konkurransefordeler. For å unngå at markedsregulatorenes kommersielle virksomhet oppnår konkurransemessige fordeler som følge av bedre tilgang til informasjon, er det viktig med gode rutiner for informasjonshåndtering.

Omsetningsrådet hadde allerede innledningsvis i prosjektet sett grunn til å behandle informasjon i en egen arbeidsgruppe som avga en egen rapport til rådet. Dette tema og høringsinnspillene til dette tema, skal derfor behandles særskilt nedenfor under kapitlet om informasjon.

8.1.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag og *Tine* støtter Omsetningsrådets vurderinger på dette punkt. Få av høringsinstansene for øvrig har kommentarer til dette punktet i høringsnotatet.

Rørosmeieriet uttaler at i den grad det foreligger risiko for konkurransevridding, må reguleringen komme den svake parten til gode.

Scandza kommenterer konkurranse i sitt høringsinnspill. Selskapet mener det er uforståelig at det argumenteres med at konkurransesituasjonen begynner å bli så moden at tidligere reguleringer på flere området kan erstattes med "likeverdige" avtaler mellom Tine og dets konkurrenter, med krav om skriftlige avtaler om hva uavhengige aktører skal forplikte seg til. De mener dette er reguleringsbehov snudd på hodet.

Vedlagt *Scandzas* innspill, følger også en rapport fra *Erling Hjelmeng* angående konkurransesituasjonen i markedsreguleringen. *Hjelmengs* innspill om konkurranse er i stor grad motivert av at han mener det ikke er gjort en konkurransepolitisk vurdering, slik Stortinget etter hans mening har etterspurt.

Hjelmeng stiller spørsmål ved utgangspunktet for mange av de analysene som gjøres av arbeidsgruppene, og som ligger til grunn for høringsnotatet, nemlig argumentet om at også regulator påføres en konkurranseulempe gjennom regulatorrollen. *Hjelmeng* nevner riktignok at dette argumentet også benyttes i markedsbalanseringsrapporten, men det kan etter hans syn stilles spørsmålsteget ved holdbarheten av dette argumentet.

Det må ifølge *Hjelmeng* i større grad skilles mellom en ulempe av kostnadmessig art og en konkurranseulempe som ikke har en slik karakter. Det kan tas utgangspunkt i at kostnadene ved markedsbalanseringsoppdraget må dekkes fullt ut. På den annen side må det ikke nødvendigvis kompenseres for tiltak som regulator uansett hadde foretatt av kommersielle hensyn, f.eks. visse former for reguleringslagring.

Når det gjelder mottakplikten, fremholder *Hjelmeng* at markedsregulators plikt til mottak av råvare og lagring av reguleringsprodukter gir denne tilgang på en delvis eksternt finansiert råvarebase, som gir regulator en fordel som kan være konkurransevridende. *Hjelmeng* nevner som eksempel at markedsregulators mottak av overskudd av melk, i neste omgang vil kunne nyttes av markedsregulator til å betjene etterspørselstoppene i markedet. Det er derfor ifølge *Hjelmeng* ikke utelukkende "ulemper" tilknyttet å ha mottakspunkt. Å vurdere balansen mellom fordeler og ulemper av markedsbalanseringsregelverket, er dermed en kompleks oppgave.

Hjelmeng kommenterer også informasjonsasymmetri. Problemstillingen må i ifølge *Hjelmeng* ses i en litt større sammenheng enn det er gjort tidligere, idet det også må tas hensyn til den mulige strategiske tilpasningen som regulator har mulighet til å gjøre iht. informasjonsasymmetrien. I markedsbalanseringsrapporten beskrives det f.eks. at Tine innhenter behov for råvare fra andre aktører i august hvert år, og at dette sammen med Tines eget behov danner grunnlaget for Tine Råvares samlede prognoser. Dette er informasjon som *Hjelmeng* mener Tine kan benytte til å ta strategiske beslutninger til egen fordel. Dette viser ifølge *Hjelmeng* at konkurransevridninger vil kunne oppstå gjennom praktiseringen av prognosering, og også som grunnlag for avsetningstiltak som på en eller annen måte favoriserer Tines egen produksjon.

Slik *Hjelmeng* ser det er ikke løsningen på denne utfordringen nødvendigvis å gjøre noe med reguleringsystemet eller regulatorrollen. Derimot vil et svar kunne være en tydeligere separasjon mellom råvare- og industriledet i Tine, jf. nærmere nedenfor. *Hjelmeng* tar derfor til orde for mer omfattende grep enn det det legges opp til fra Omsetningsrådets side. Han mener at uten en tydeligere separasjon vil det nærmest være en presumsjon for at konkurransevridninger kan oppstå, idet regulator selv ikke vil ha incentiver til å søke å forhindre dette.

Hjelmeng er særlig opptatt av forsyningsplikten som konkurransepolitisk virkemiddel. Han mener at forsyningsplikten i markedsreguleringen har en uskarp rettslig forankring, noe som gir seg utslag i uklare regler, manglende kontroll og håndhevelse, og også uklarheter knyttet til kompetansegrunnlaget og grunnlaget for rettigheter og plikter etter

ordningen. Forsyningsplikten – som en konkurransepolitisk begrunnet kontraheringsplikt – avviker således slik denne er regulert i jordbrukets regelverk på flere områder fra reguleringsregimer det er naturlig å sammenligne med, f.eks. tilgangsforspliktelser innenfor telekomsektoren.

Erfaringer fra andre sektorer tilsier etter Hjelmengs oppfatning at det er behov for en temmelig detaljert forsynings- eller kontraheringsplikt, der det må oppstilles særskilte regler for å ivareta konkurransepolitikken. For at en slik plikt skal virke effektivt, forutsettes det regler som hindrer marginskvis, diskriminering og evt. andre strategier fra det dominerende foretaket som kan begrense konkurransen. Dette gjelder f.eks. tilretteleggelse for effektive leveranser. Hjelmeng viser til det detaljerte regelverket i ekomloven vedr. tilgang til f.eks. mobilnett. Her gir loven Nasjonal kommunikasjonsmyndighet (NKOM) kompetanse til å pålegge konkrete forpliktelser på aktører med sterk markedsstilling. Disse forpliktelsene følges opp løpende, dels gjennom NKOMs egne undersøkelser, dels etter klage fra tilgangskjøpere.

8.1.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet konstaterer at flertallet av høringsinstansene enten har gitt støtte til Omsetningsrådets behandling av konkurransevidning i høringsnotatet, eller ikke har noen kommentar. Direktoratet oppfatter dette slik at det gis tilslutningen til Omsetningsrådets syn, at det ikke er behov for å gjøre vesentlige endringer i regelverket. Dette fordi oppfølgingen av de hensyn som bl.a. Stortinget har pekt på, særlig gjelder dette risiko for konkurransevidning, kan gjøres innenfor det eksisterende regelverk. Som det er redegjort for i høringsnotatet forutsetter regelverket allerede at markedsreguleringen forvaltes konkurransenøytralt både av Omsetningsrådet og markedsregulatorne, og at det dermed ikke kan forekomme konkurransevidninger som gir konkurransemessige fordeler. Som nevnt ovenfor er det likevel behov for en særlig presisering av pliktene om informasjonshåndtering, som blir behandlet særskilt nedenfor.

Scandzas og selskapets vedlagte rapport fra Erling Hjelmeng er kritiske til forslaget. Høringsinnspillene deres fremholder at det ikke er gjort en «konkurransepolitisk vurdering» av markedsreguleringen, slik Stortinget etter deres mening har etterspurt. Med dette utgangspunkt gjennomfører Hjelmeng utførlige analyser knyttet til de enkelte elementene i markedsreguleringen og hevder på dette grunnlag av høringsnotatet er mangelfullt. Særlig er han kritisk til reguleringen og praktiseringen av markedsregulatorenes forsyningsplikt til de uavhengige aktørene. Dette gjelder også kontroll og håndheving av disse pliktene.

Landbruksdirektoratet skal kommentere Scandza og Hjelmengs kritikk i det følgende. Landbruksdirektoratet er ikke enig i at Stortinget og andre myndigheter har gitt Omsetningsrådet mandat til å foreta en konkurransepolitisk vurdering. Omsetningsrådet har lagt til grunn at Markedsbalanseringsutvalget (Rapport om markedsbalanseringen), Regjeringen (Meld. St. 11.), og Stortinget (Innst 251), har gjort omfattende og tilstrekkelige vurderinger av de konkurransepolitiske spørsmål knyttet til markedsreguleringen. Det er særlig blitt lagt vekt på Næringskomitéens behandling av de to førstnevnte dokumentene. Det heter her at: «Flertallet mener det ikke er behov for store omlegginger av ordningen.», og videre: Regjeringen vil videre be Omsetningsrådet vurdere å gjøre endringer i regelverket som forenkler ordningen og reduserer risikoen for konkurransevidning i melkesektoren. Komitéen støtter at Omsetningsrådet foretar en slik vurdering uten å legge føringer om, og i tilfelle hvilke, endringer som skal gjøres.» Som det fremgår her, har ikke Stortinget ønsket noen ytterligere konkurransepolitisk vurdering. Stortinget ber om at det vurderes å gjøre endringer i regelverket for å redusere risikoen for konkurransevidning uten å legge ytterligere føringer på Omsetningsrådets gjennomgang.

Hjelmeng stiller spørsmål ved argumentet om at også regulator kan påføres en konkurranseulempe gjennom regulatorrollen. Det har vært en gjennomgående premiss for

Omsetningsrådet at det skal være en balanse mellom rettighetene og pliktene både når det gjelder de uavhengige aktører og markedsregulatorene. Dette er en premiss som også Stortinget legger til grunn. Det heter således i innstillingen fra Næringskomitéen: «Samvirkets markedsregulatorrolle må ikke være konkurransevridende for noen.»

Oppsummert legger Landbruksdirektoratet til grunn at det foreligger støtte til rådets forslag til behandling av konkurransevridning og til å følge de anbefalinger som ble gitt i høringsnotatet. Som nevnt gjorde rådet i høringsnotatet en vurdering av behovene for endringer i gjeldende regelverk. Omsetningsrådet fant at reglene i rammeforskriften og markedsregulerings-forskriften gir klare føringer om at Omsetningsrådets vedtak skal utformes slik at de i minst mulig grad påvirker konkurranseforholdene mellom ulike aktører eller grupper av aktører i markedet. Omsetningsrådet fant imidlertid, som det fremgår nedenfor, at det var grunn til å presisere og formalisere regelverket om informasjonsplikt og nærmere bestemt krav om interne rutiner når det gjelder markedsregulators håndtering av informasjon. Dette blir behandlet i det følgende.

8.2. Endring av regler om informasjonshåndtering/informasjonsplikt

8.2.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådet pekte i høringsnotatet på at markedsregulator gjennom sin reguleringsrolle kan få informasjon om markedet som andre aktører ikke har tilgang til, eller som andre aktører først får tilgang til på et senere tidspunkt. Dersom dette utnyttes strategisk i den kommersielle virksomheten til markedsregulator, vil det kunne gi konkurransefordeler. For å unngå at markedsregulatorenes kommersielle virksomhet oppnår konkurransemessige fordeler som følge av bedre tilgang til informasjon, er det viktig med gode rutiner for informasjonshåndtering.

Som arbeidsgruppen som behandlet informasjon peker på, er informasjonshåndtering i sin karakter ofte muntlig og mulig å dele på måter som ikke lar seg dokumentere. Dette kan gi grunnlag for usikkerhet om informasjon som ikke er kjent i markedet er benyttet i beslutninger av konkurransemessig betydning. Rutiner hos markedsregulator som er egnet til å skape tillit til at markedssensitiv informasjon håndteres med tilbørlig aktsomhet, er derfor viktig. Det er dermed viktig at ansvaret for informasjonshåndtering- og deling av informasjon, entydig plasseres inne i markedsregulators organisasjon, med ledelsen av selskapet som er tildelt markedsregulatoroppgaven som øverste ansvarlige.

Omsetningsrådet pekte i høringsnotatet på at markedsregulatorene er både regulator og aktør i markedet, men markedsregulator plikter å gjennomføre markedsreguleringen slik at en oppnår mest mulig like konkurransevilkår innenfor omsetning av jordbruksvarer, jf. markedsreguleringsforskriften § 3-1. Derfor må oppgaven organiseres slik at det skal være en nødvendig avstand mellom reguleringsenheten og den kommersielle virksomheten. Samtidig er reguleringsenheten avhengig av informasjon fra den kommersielle virksomheten for å kunne ivareta oppgaven som markedsregulator. God kjennskap til markedet og hvordan det fungerer er et viktig grunnlag for å kunne være markedsregulator. Det innebærer at det er nødvendig at de som utfører markedsregulatoroppgaver innhenter informasjon fra den kommersielle delen av virksomheten. Dette skaper særlige utfordringer knyttet til at informasjon som gjelder markedsregulatoroppgaven og som er konkurranserelevant, ikke tilflyter egen kommersiell virksomhet før de andre aktørene. Denne avveiningen av hensyn må gjøres fortløpende av markedsregulator på grunnlag av interne rutinebeskrivelser og regler fastsatt av Omsetningsrådet.

Omsetningsrådet pekte i høringsnotatet på at markedsreguleringen er i dag organisert på ulike måter hos markedsregulatorene (se ovenfor), og det finnes ikke samlede beskrivelser av organisasjonsstruktur, styringssystemer, hvem som har ansvar og prosedyrer, opplæring, internkontroll osv. som skal sikre at informasjonshåndteringen er tillitvekkende. Det er heller ikke lett for utenforstående å finne ut av når informasjon

kunngjøres i henhold til informasjonsplikten, hvilke beslutninger som fattes, eller å kunne etterprøve holdbarheten til disse beslutningene. Faste strukturer for disse forholdene er utfordrende å etablere når aktiviteten i stor grad utløses av endringer i et dynamisk marked. Informasjonshåndteringen internt hos markedsregulator er avgjørende for at andre aktører skal ha tillit til at markedsregulator skiller rollene. Et annet aspekt ved informasjonshåndteringen er knyttet til allmenhetens interesser. En respekt for, og tiltro til markedsreguleringen hos allmenheten, fordrer at hensikten fremkommer tydelig og at systemene som er bygget opp er troverdige, og praksis så langt mulig er etterprøvbar.

Omsetningsrådet vil etablere en bestemmelse i markedsreguleringsforskriften som gir Omsetningsrådet hjemmel til å treffe vedtak om at markedsregulator skal utforme interne rutiner for håndtering av informasjon i tråd med de føringer som er lagt i arbeidsgruppens rapport og uttalelsene fra Referansegruppen.

Når det gjelder Referansegruppens påpeking av at det bør etableres en bedre kontroll knyttet til kravet om slike rutiner, skriver Omsetningsrådet i sitt høringsnotat at dette vil gjøres med grunnlag i den kontrollhjemmelen som allerede fremgår av markedsreguleringsforskriften § 3-4, og som justeres noe som en konsekvens av dette arbeidet. Omsetningsrådet ser for seg at rådet, og Landbruksdirektoratet som rådets sekretariat, først og fremst vil ha som oppgave å etterse at rutinene er etablert og at disse overholdes. I samsvar med det som er foreslått av Referansegruppen, legger man opp til at slik kontroll skal skje med jevne mellomrom.

Omsetningsrådet foreslo på denne bakgrunn etablere en bestemmelse i markedsreguleringsforskriften som gir Omsetningsrådet hjemmel til å treffe vedtak om at markedsregulator skal utforme interne rutiner for håndtering av informasjon.

I markedsreguleringsforskriften § 6 foreslås følgende endringer, dvs. et nytt andre ledd:

«§ 6. Informasjonsplikt og informasjonshåndtering
(...)

Omsetningsrådet kan kreve at markedsregulator etablerer skriftlige interne rutiner for informasjonshåndtering og kontrollere at rutinene blir overholdt. Rutinene skal sikre en forsvarlig informasjonshåndtering, slik at opplysninger om aktiviteter som markedsregulator utfører i kraft av reguleringsansvaret ikke tilflyter forretningsvirksomheten.
(...)»

8.2.2. Høringsinstansenes innspill

Norske Felleskjøp har ingen merknader til Omsetningsrådets forslag til regler om informasjonshåndtering, men påpeker at arbeidet med å etablere interne retningslinjer om informasjonshåndtering hos markedsregulator er satt i gang.

KLF støtter forslaget om å få på plass skriftlige interne rutiner for å sikre forsvarlig informasjonshåndtering.

Rørosmeieriet uttrykker støtte til å regulere informasjonshåndtering, og peker på at informasjonshåndteringen ofte er muntlig.

Nortura støtter forslaget, men mener det bør vurderes om bestemmelsen skal omdisponeres slik at avsnittet om informasjonshåndtering kom før avsnittet om informasjonsplikt. Det foreslås også noen justeringer av ordlyden.

8.2.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet registrerer at det gis bred støtte til forslaget.

Landbruksdirektoratet vil på denne bakgrunn anbefale at Omsetningsrådet vedtar forslaget, men med de redaksjonelle endringene som Nortura foreslår.

For ordens skyld nevnes avslutningsvis under dette punkt at Nortura og Tine begge har utarbeidet og vedtatt interne rutiner for håndtering av informasjon, som skal tre i kraft fra 1. juli 2020. Norske Felleskjøp har meddelt at de sannsynligvis vil vedta sine interne rutiner innen utgangen av august 2020. Slike rutiner skal tas til orientering av Omsetningsrådet, jf. Omsetningsrådets vedtak av 20. mai 2019 og markedsreguleringsforskriften § 6 første ledd. Landbruksdirektoratet vil legge frem en sak om markedsregulatorenes vedtatte informasjonsrutiner så snart alle de tre markedsregulatorene har vedtatt sine respektive rutiner.

9. Forvaltningsrettslig gjennomgang

9.1. Hjemmelsgrunnlaget for markedsreguleringen

9.1.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådets høringsnotat beskriver hvordan tidligere gjennomganger av markedsreguleringsregelverket, senest «markedsbalanseringsutvalget», har fremhevet svakheter ved hjemmelsgrunnlag, struktur, klarhet og forutberegnelighet i regelverket. De viser til at et samlet markedsbalanseringsutvalg uttrykker dette slik:

«Den juridiske gjennomgangen viser at markedsbalanseringen bygger på en rekke styringsinstrumenter med til dels uklare innbyrdes sammenheng og uklare hjemmelsforhold. Systemet bærer preg av å ha blitt lappet og flikket på en rekke ganger. Denne uklare strukturen skaper dels liten forutberegnelighet for aktørene, men gir også grobunn for konflikter og misforståelser som kunne vært unngått.»

Høringsnotatet refererer videre at Stortinget i Innst. 251 S (2016–2017) viser til denne gjennomgangen av markedsreguleringen og fremhever behovet for forutberegnelighet og transparens i regelverket. Det blir imidlertid understreket at Stortinget ikke mener det er behov for store omlegginger av markedsbalanseringsordningen, og at Omsetningsrådet skal begrense seg til å foreslå justeringer av de tidligere ordningene for å tilpasse dem til dagens behov. I høringsnotatet skriver Omsetningsrådet at rådets oppgave for denne gjennomgangen derfor skal være å sørge for at regelverket i større grad skal ivareta forutsigbarhet og transparens i lys av forvaltningsloven og offentlighetsloven. Omsetningsrådet ser det derfor nødvendig å klargjøre og presisere rådets hjemmelsgrunnlag for å sikre at nevnte hensyn blir tilstrekkelig ivaretatt.

Rådet viser i høringsnotatet til behandling av disse spørsmål i Arbeidsgruppe jus og Referansegruppen og slutter seg til de synspunkter som der er blitt gitt uttrykk for. Rådets høringsnotat sier, i tråd med arbeidsgruppen, at en vurdering av hjemmel må ta utgangspunkt i at markedsreguleringen er et komplekst system som tufter på flere ulike kompetansegrunnlag. Dagens regelverk er derfor sammensatt. Omsetningsrådets har en klar hjemmel til å treffe vedtak om disponering av omsetningsmidlene i omsetningsloven § 11. Adgangen til å pålegge markedsregulator plikter, herunder mottaks-, forsyning- og informasjonsplikt, baserer seg på markedsregulatorenes samtykke til å delta i ordningen på gitte vilkår. I den utstrekning markedsregulator blir bevilget omsetningsmidler er det etter den forvaltningsrettslige vilkårs læren mulig å stille vilkår ved begunstigende vedtak, så fremt vilkårene er i samsvar med lovens formål og ansees forholdsmessige og er saklig begrunnet. I den utstrekningen det ikke er tale om begunstigende vedtak, vil vilkår som griper inn i aktørenes handlefrihet hente sin kompetanse i avtale eller samtykke.

Rådet erkjenner i høringsnotatet at Omsetningsrådet ikke har kompetanse til å pålegge de uavhengige aktørene plikter så fremt aktørene ikke selv samtykker eller pliktene har sitt

rettsgrunnlag i avtale. Det er frivillig for uavhengige aktører å benytte seg av bl.a. forsyningsplikten. Når de gjør dette, må de imidlertid ansees å samtykke til de vilkår ordningen tufter på. Rettsgrunnlaget for de uavhengige aktørenes plikter er således avtalen mellom markedsregulator og uavhengige aktører, som skal være i tråd med gjeldende regelverk. Hvilke krav markedsregulator skal ha rett til (eller pålegges) å stille i slike avtaler, vil som arbeidsgruppen presiserer følge av hvordan forsyningsplikten er definert av Omsetningsrådet. Gjeldende rett synes dermed å være at kompetansen til å stille vilkår tufter på autonomi og avtale, og ved at de uavhengige aktørene samtykker til de vilkår som settes for forsyningsplikten.

I likhet med Arbeidsgruppe jus finner Omsetningsrådet at det ikke er behov for en klarere lovhjemmel for at rådet skal kunne pålegge markedsregulator eller uavhengige aktører plikter, så fremt det foreligger andre tilstrekkelige kompetansegrunnlag. Slik Omsetningsrådet ser det foreligger det hjemmel for de plikter markedsregulator er pålagt, ved å se omsetningsloven § 11 i lys av vilkårlæren og samtykke eller avtale som kompetansegrunnlag. Den ulovfestede vilkårlæren vil ifølge høringsnotatet være et tilstrekkelig hjemmelsgrunnlag i de saker markedsregulator pålegges plikter som forutsetning for tildeling av markedsreguleringsmidler. Dette så fremt vilkårene er forholdsmessige og har saklig sammenheng med lovgrunnlaget. Pliktene som pålegges markedsregulator kan således anses som aksepterte vilkår for begunstigende vedtak om tildeling av markedsmidler. Videre foreligger det et avtalerettslig grunnlag for mottaks- og forsyningsplikten. Adgangen til å være markedsregulator bygger slik Omsetningsrådet ser det, i bunn og grunn på samtykke og privat autonomi, ved at markedsregulator frivillig har påtatt seg oppdraget som markedsregulator. Forpliktelsen er forankret i jordbruksavtalen med den tilhørende samarbeidsavtalen. Etersom markedsregulatorene er private rettssubjekter, gir ikke omsetningsloven § 11 første ledd hjemmel for å pålegge markedsregulatorene plikter, og ettersom markedsregulatoroppdraget uansett er å anse som frivillig, mener Omsetningsrådet at en del av rådets virksomhet som dreier seg om å pålegge markedsregulator plikter, vanskelig kan karakteriseres som myndighetsutøvelse. I stedet kan slike plikter anses som avtaleforpliktelser som markedsregulatorene frivillig har påtatt seg. Informasjons-, mottaks- og forsyningsplikten er herunder akseptert som en del av dette oppdraget. Adgangen til å føre kontroll med markedsregulators virksomhet og adgangen til å ilegge markedsregulator reaksjoner vil videre bero på at markedsregulator samtykker til slike vilkår.

Selv om Omsetningsrådet finner at det foreligger tilstrekkelig kompetansegrunnlag for de plikter markedsregulator er pålagt, finner rådet det nødvendig med en presisering i forskrifts form. Dette for å sikre et mer forutberegnelig og transparent regelverk. På denne bakgrunn foreslår Omsetningsrådet å legge til en setning i markedsreguleringsforskriften § 3-1 siste ledd, som heter:

«Markedsregulator er forpliktet til å utføre de oppgavene som knytter seg til forsynings-, mottaks- og informasjonsplikten.»

Omsetningsrådet fremholder i høringsnotatet at bestemmelsen først og fremst er av pedagogisk og klargjørende karakter, da markedsregulator innehar disse forpliktelsene fra før. Bestemmelsen endrer således ikke kompetansegrunnlaget for forpliktelsene partene imellom, som fortsatt vil være samtykke og avtale. Imidlertid vil forpliktelsene være tydeligere for markedsreguleringsaktører når de fremgår uttrykkelig i forskriften.

Hva gjelder Omsetningsrådets kompetanse til å ilegge plikter overfor uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten, er Omsetningsrådet enig med Arbeidsgruppe jus i at rådet selv ikke har lovhjemmel til dette. Da Omsetningsrådet heller ikke står i et avtaleforhold til de uavhengige aktørene, må vilkårene følge av den avtale som foreligger mellom de uavhengige aktørene og markedsregulator. En avtale er i like stor grad bindende uavhengig av om den er muntlig eller skriftlig. Omsetningsrådet ser likevel at det er

hensiktsmessig med skriftlige avtaler i lys av hensynet til notoritet og kontroll. Omsetningsrådet ser imidlertid at det er et behov for å fremheve i forskrifts form hvilke vilkår markedsregulator skal stille for uavhengige aktører som ønsker å benytte seg av forsyningsplikten. Omsetningsrådets kompetanse ligger i at rådet kan pålegge markedsregulator å inngå en avtale om forsyningsplikt på de vilkår Omsetningsrådet fastsetter. Omsetningsrådet ser derfor behovet for å klargjøre i regelverket at de uavhengige aktørene, ved å benytte seg av markedsreguleringsordninger som gagnar dem, også må godta de vilkår Omsetningsrådet, og herunder markedsregulator, setter for ordningen. Omsetningsrådet foreslår derfor å legge til et andre ledd i § 4 om forsyningsplikten som heter:

«Markedsregulator skal inngå skriftlige avtaler med uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten. Avtalen skal beskrive hvilke salgsbetingelser som knytter seg til leveransen. Det skal settes som vilkår i avtalen at uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten samtykker til de betingelser som følger av denne forskriften § 4 til § 4-4.»

Formålet med endringene er å få klart frem at de uavhengige aktørene, ved å benytte seg av forsyningsplikten, også samtykker til de forpliktelser som medfølger. Bestemmelsen innebærer også at de uavhengige aktørene godtar de reaksjoner som følger av brudd på plikter etter markedsreguleringsforskriften § 4 til § 4-4. Dagens praksis er som tidligere redegjort for at vilkårene som følger av omsetningsloven med tilhørende regelverk ansees akseptert av de uavhengige aktørene når de velger å benytte seg av forsyningsplikten. Bestemmelsen vil således ikke innebære noen realitetsendring. Å fastsette en forutsetning om samtykke i forskrifts form vil likevel, i større grad enn tidligere, ivareta hensynet til klarhet og forutberegnelighet for markedsregulator og uavhengige aktører, og vil kunne avverge misforståelser og kilder til konflikt.

9.1.2. Høringsinstansenes innspill

Høringsinstansene har i liten grad kommentert Omsetningsrådets gjennomgang av hjemmelsgrunnlaget og de forslagene som rådet har til en gjennomgang av dette.

Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Tine støtter Omsetningsrådets høringsforslag.

Norske Felleskjøp har ingen merknader til forslaget i markedsreguleringsforskriften § 3-1 om markedsregulators plikt til å gjennomføre forsynings- og mottaksplikten. Felleskjøpet viser til at de per i dag ikke har forsyningsplikt.

Nortura påpeker at forslaget til nytt sjette ledd i markedsreguleringsforskriften § 3-1 om markedsregulators rolle burde inneholde en henvisning til §§ 4 - 6. Videre kommenterer de at bestemmelsen muligens passer bedre som et nytt tredje ledd.

Nortura støtter forslaget til nytt andre ledd i markedsreguleringsforskriften § 4 om forsyningsplikt. Selskapet mener at en slik tydeliggjøring av salgsbetingelser vil redusere faren for uklarheter ved kjøp under forsyningsplikten. Imidlertid ser *Nortura* det som utfordrende å skulle inngå særskilte skriftlige avtaler med alle aktørene som benytter seg av forsyningsplikten på kjøtt. Etter *Norturas* vurdering er det mer hensiktsmessig å bruke generelle salgsbetingelser som f.eks. kan gjøres tilgjengelig på selskapets nettsider, og at det henvises til disse fra f.eks. ordrebekreftelser. Slik *Nortura* ser det er en slik ordning i tråd med rettspraksis på sammenlignbare områder. Selskapet mener det er uklart om en slik ordning er forenlig med ordlyden i den foreslåtte bestemmelsen i § 4, og foreslår en justering av bestemmelsen.

KLF understreker at de er positive til krav om økt skriftlighet og dokumentasjon når det gjelder markedsregulators utøvelse av sin rolle og når det gjelder levering under forsyningsplikten.

9.1.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet forstår høringsinnspillene slik at det samlet sett er en tilslutning til Omsetningsrådets forståelse av hjemmelsgrunnlaget for forskriftene og retningslinjene.

Når det gjelder de presiseringer rådet har foreslått i markedsreguleringsforskriften § 3-1, har Nortura foreslått at det inntas en henvisning til markedsreguleringsforskriften §§ 4- 6. Landbruksdirektoratets vurdering er at en slik henvisning, som Nortura foreslår, ville være ryddig og juridisk avklarende. Det er de oppgaver som knytter seg til forpliktelsene i markedsreguleringsforskriften med tilhørende retningslinjer som markedsregulator pålegges å utføre av Omsetningsrådet. En slik henvisning ville derfor gjøre den foreslåtte bestemmelsen i § 3-1 mer presis og forutberegnelig for markedsregulator og de andre markedsaktørene.

På Omsetningsrådets møte 20. mai 2020 ble det fremholdt at den foreslåtte formuleringen i forslaget til forskrift likevel kunne være enda mer presis når det gjaldt å beskrive Omsetningsrådets grunnlag for å pålegge markedsregulator plikter knyttet til forsynings-, mottaks- og informasjonsplikten.

I ettertid har Norges Bondelag oversendt et forslag til en justering av forskriftsteksten til ny § 3-1 i markedsreguleringsforskriften, som lyder slik:

«Markedsregulator er forpliktet til å etterleve de vilkår som Omsetningsrådet setter vedrørende forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt».

Etter Norges Bondelag syn vil denne formuleringen på en bedre måte enn forslaget fremlagt 20. mai 2020, hjemle forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt i den etablerte rettstilstanden, som bygger på vilkårlæren med utgangspunkt i omsetningsloven § 11 første ledd. Bondelaget viser til rapporten fra Arbeidsgruppe jus som omhandler dette tema. Norges Bondelag fremholder at det kun er Omsetningsrådet som kan initiere forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt overfor markedsregulator som ledd i markedsreguleringen.

Landbruksdirektoratet foreslår på denne bakgrunn, i tråd med Norges Bondelags forslag, følgende justering av forskriftsteksten til ny § 3-1 i markedsreguleringsforskriften som lyder slik:

«Markedsregulator er forpliktet til å etterleve de vilkår som Omsetningsrådet setter vedrørende forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt».

Slik direktoratet ser det, ivaretar denne formuleringen også de synspunkter som Nortura hadde gjort gjeldende knyttet til den opprinnelige foreslåtte forskriftsteksten i møtet 20. mai 2020.

Nortura har videre foreslått at Omsetningsrådets forslag til nytt sjettede ledd i markedsreguleringsforskriften § 3-1, vil passe bedre som et nytt tredje ledd. Landbruksdirektoratet er enig med Nortura i at det foreslåtte sjettede leddet har en logisk sammenheng med bestemmelsens foregående første og andre ledd. Bestemmelsen får en tydeligere oppbygging og en bedre flyt dersom det foreslåtte sjettede leddet inntas som et nytt tredje ledd. Dette vil innebære en forskyvning av bestemmelsens opprinnelige tredje, fjerde og femte ledd. Landbruksdirektoratet foreslår at Nortura høres på dette punktet.

Når det gjelder Omsetningsrådets forslag om å innta et nytt andre ledd i § 4 om forsyningsplikten, hvor markedsregulator pålegges å inngå skriftlige avtaler med

uavhengige aktører som benytter seg av forsyningsplikten, er KLF positive til dette forslaget. Nortura støtter at innholdet i forpliktelsen tydeliggjøres gjennom et tillegg i forskriftsbestemmelsen, men ser det som en mulig følge av forpliktelsen at markedsregulator vil kunne risikere å måtte inngå skriftlige avtaler med alle aktørene som benytter seg av forsyningsplikten.

Landbruksdirektoratets understreker at kravet om skriftlighet må praktiseres fleksibelt og at det må være et stort rom for skjønn fra markedsregulators side når det gjelder utformingen av avtalene, herunder standardisering av vilkårene knyttet til forsyningsplikten, bare avtalene ivaretar hensynet om notoritet og etterprøvbarehet. Landbruksdirektoratet vil derfor foreslå at andre ledd i § 4 inntas slik det fremgår av høringsforslaget. Det understrekes at det vil være markedsregulator som utformer disse avtalene i tråd med regelverket for øvrig.

De øvrige høringsinstansene har ikke kommentarer til Omsetningsrådets forslag til nytt andre ledd i § 4 om forsyningsplikten.

Landbruksdirektoratet foreslår at Omsetningsrådet vedtar høringsforslaget med presiseringer som er nevnt.

9.2. Kontroll

9.2.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Årlig fordeler Omsetningsrådet store beløp fra midler over omsetningsavgiften og over jordbruksavtalen. I høringsnotatet gir rådet uttrykk for at kontroll med bruken av midlene er avgjørende for å sikre tilliten til markedsreguleringsystemet og de ulike tiltakene og ordningene. Etter en gjennomgang av kontrollhjemplene i dagens regelverk, fant rådet at bestemmelsene langt på vei var tilstrekkelig for å imøtekomme dagens krav til et klart og tydelig regelverk. Det ble derfor bare foreslått mindre justeringer av kontrollbestemmelsene.

Omsetningsrådet så behov for å samordne de ulike kontrollbestemmelsene bedre. I noen tilfeller er kontrollbestemmelsene i retningslinjene mer vidtgående enn markedsreguleringsforskriften § 3-4 om kontroll og dokumentasjon. Det ble foreslått å utvide kontrollbestemmelsen i markedsreguleringsforskriften til også å omfatte stedlig kontroll, krav om revisorattestasjon og krav om sammenstilling av opplysninger. Bestemmelsen er også foreslått flyttet til kapittel 7 om sluttbestemmelser.

9.2.2. Høringsinstansenes innspill

Nortura stiller spørsmål ved om det er riktig å plassere kontrollbestemmelsen under «sluttbestemmelser», eller om den heller bør inntas under et annet kapittel i forskriften.

Det har også kommet innspill som gjelder kontroll med markedsreguleringen generelt, og som ikke knytter seg spesielt til forslaget om endringer i någjeldende kontrollbestemmelse i markedsreguleringsforskriften. *Scandza* er kritisk til at det ikke legges opp til en bedre kontroll når det gjelder markedsregulatorenes overholdelse av forsyningsplikten. Innspillene gjengis og kommenteres over i kapittel 8 om konkurranse- og konkurransevridding i markedsreguleringen.

9.2.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Etter Landbruksdirektoratet vurdering er det naturlig å plassere bestemmelsen om kontroll i samme kapittel som andre mer generelle bestemmelser om innsyn, klage og dispensasjon. Direktoratet ser imidlertid at overskriften «sluttbestemmelser» er lite beskrivende for bestemmelsene i kapittelet. Vi foreslår at kapittelet i stedet får overskriften «Administrative bestemmelser».

Landbruksdirektoratet har også sett nærmere på utformingen av de nye forskriftene med hensyn til kontroll. Noen av høringsinstansene har kommet med forslag til presiseringer av enkelte bestemmelser i forskriftene. Presis utforming er en forutsetning for at det kan føres effektiv kontroll med ordningene. Forslag til justeringer av de forskjellige forskriftsbestemmelsene kommenteres nærmere i tilknytning til hver enkelt forskrift.

9.3. Forholdet til forvaltningsloven og klage

9.3.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådets høringsnotat beskriver Omsetningsrådets mandat for gjennomgangen, som er å gjennomføre endringer i regelverket som gjør regelverket bedre tilpasset «dagens behov». Rådet peker på at det stadig har vært et tema oppe til diskusjon om forvaltningsloven gjelder, herunder om det foreligger klagerett på markedsregulatorens beslutninger i de tilfeller Omsetningsrådet har delegert offentlig myndighetsutøvelse til markedsregulator. Det er også blitt stilt spørsmål ved om det er klagerett på de vedtakene Landbruksdirektoratet treffer på vegne av Omsetningsrådet, det vil si saker som er delegert til Landbruksdirektoratet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd. I de tilfeller det foreligger en klagerett har sakens parter et rettskrav på å få klagen behandlet. En forutsetning for en reell klageordning er imidlertid at sakens parter kan forutberegne hvilke vedtak som kan påklages og hvilke vedtak som faller utenfor klageretten. For å sikre et forutsigbart og transparent system så Omsetningsrådet derfor et behov for å klargjøre markedsreguleringsforhold til forvaltningsloven, og herunder hvilke vedtak som kan påklages og hvilke vedtak som er unntatt klagerett.

Omsetningsrådet skriver i høringsnotatet hvordan Arbeidsgruppe jus i sin rapport behandlet spørsmålet om hvilken rettslig stilling Omsetningsrådet og markedsregulatorene har, og herunder hvilke rettslige kompetansegrunnlag de utøver sin virksomhet på grunnlag av. Arbeidsgruppe jus vurderte også Omsetningsrådets forhold til forvaltningsloven. Et av de mest sentrale spørsmålene Arbeidsgruppe jus tok stilling til var om Omsetningsrådet er et forvaltningsorgan. Arbeidsgruppe jus gjennomgikk en rekke forarbeider og utredninger før de etter en samlet vurdering konkluderte med at Omsetningsrådet er et forvaltningsorgan med frittstående stilling. Arbeidsgruppen oppsummerer likevel Omsetningsrådets forhold til forvaltningsloven slik:

«Det overordnede synet til Arbeidsgruppe jus er likevel at forvaltningslovens saksbehandlingsregler kommer til anvendelse på Omsetningsrådets virksomhet når det treffer vedtak som utspringer fra Omsetningsrådets offentlige myndighetsutøvelse. Dette gjelder særlig når det treffes vedtak om utbetaling av omsetningsmidler i medhold av omsetningsloven § 11 første ledd, og der det treffes vedtak om tilsagn av omsetningsmidler etter samme bestemmelse på nærmere vilkår (for eksempel mottaksplikt og forsyningsplikt). Vilkårene i tilsagnene om tildeling av omsetningsmidler kommer i denne sammenheng til uttrykk i en rekke av Omsetningsrådets retningslinjer. På den annen side mener Arbeidsgruppe jus at Omsetningsrådets befatning med den del av markedsregulatorens oppgaver som består i å fastsette priser og prisløyper, utspringer fra jordbruksavtalen og det forhold at jordbruket (som har flertall i rådet) benytter Omsetningsrådet som instrument for gjennomføringen av sitt ansvar for markedsreguleringen. Denne del av virksomheten er det antakelig ikke riktig å betrakte som offentlig myndighetsutøvelse, og det er derfor ikke gitt at forvaltningsloven kommer til anvendelse i alle sammenhenger.»

Arbeidsgruppe jus har ifølge høringsnotatet videre behandlet spørsmålet om markedsregulator utøver offentlig myndighetsutøvelse, og herunder spørsmålet om det foreligger klagerett på markedsregulators vedtak. Spørsmålet er ikke drøftet inngående, men arbeidsgruppen presiserer at hovedvekten av de virkemidler markedsregulator iverksetter ikke krever hjemmel i lov, men henter sin kompetanse i autonomi og avtalerettslige forpliktelser. Arbeidsgruppe jus finner dermed at markedsregulator i all

hovedsak treffer beslutninger tilknyttet markedsreguleringen med bakgrunn i den alminnelige handlefrihet som selvstendige rettssubjekter har innenfor de grenser lovgivningen setter. Derfor vil det som hovedregel ikke foreligge en klagerett for tredjeparter: Det heter at:

«Med det syn på grunnlaget for markedsregulatorenes plikter som Arbeidsgruppe jus har, er det ikke naturlig å tenke seg en forvaltningsrettslig klageadgang for tredjeparter.»

Arbeidsgruppe jus påpeker likevel at det vil være tilfeller der markedsregulator må anses å utøve en form for delegert myndighet utledet av Omsetningsrådet:

«Det er i enkelte sammenhenger tatt til orde for at markedsregulatorene opptrer som en slags forlenget arm for Omsetningsrådet, og at markedsregulatorene i så måte gjennomfører de balanseringstiltak som Omsetningsrådet beslutter. I den utstrekning slike balanseringstiltak som er besluttet av Omsetningsrådet er utslag av offentlig myndighetsutøvelse, kan markedsregulatorene gjennom en slik betraktningmåte anses for å videreføre myndighetsutøvelsen etter delegasjon fra Omsetningsrådet.

(...)

Et eksempel på dette vil være dersom markedsregulator får i oppgave fra Omsetningsrådet å prioritere mellom søkere til tilskuddordninger for produksjonsregulering. Etter utkjøpsordningen for purker som ble vedtatt høsten 2018 er det markedsregulator som må holde oversikt over når søknader fra produsentene innkommer, og det er markedsregulator som vil måtte avgjøre hvilken søker som var først i tid, og dermed best i rett dersom det kommer flere søknader enn hva utkjøpsordningen åpner for. Slik Arbeidsgruppe jus ser det vil avgjørelsen av hvilken søknad som innkom først rent prinsipielt være en form for myndighetsutøvelse.»

I de sakene markedsregulator utøver offentlig myndighetsutøvelse utledet av Omsetningsrådet, og markedsregulators beslutninger tilknyttet disse ordningene er bestemmende for rettigheter og plikter til private, synes Arbeidsgruppe jus å legge til grunn at det foreligger klagerett. Hva gjelder spørsmålet om klagerett på Landbruksdirektoratet vedtak i delegerte saker tok ikke Arbeidsgruppe jus stilling til dette.

Etter å ha gjennomgått Arbeidsgruppe jus sin rapport behandler Omsetningsrådets høringsnotat gjeldende rett. Omsetningsrådet slår således fast at det i dag ikke råder tvil om at Omsetningsrådet er et offentlig forvaltningsorgan. Det heter videre at da Omsetningsrådet er et forvaltningsorgan kommer forvaltningsloven til anvendelse for «den virksomhet som drives av forvaltningsorganer når ikke annet er bestemt i eller i medhold av lov», jf. forvaltningsloven § 1. Dette innebærer ifølge rådet at forvaltningslovens regler om veiledningsplikt, utrednings- og informasjonsplikt ved enkeltvedtak, innsynsregler, klageregler mm. kommer til anvendelse for Omsetningsrådets virksomhet så fremt annet ikke fremkommer av lov eller i medhold av lov. Det klare utgangspunkt er dermed at forvaltningslovens regler gjelder for Omsetningsrådets virksomhet. Rådet peker på at det i omsetningsloven § 11 fjerde ledd heter imidlertid at:

«Departementet kan med endelig verknad gjera om Omsetningsrådet sine vedtak om bruk av avgiftspengar etter fyrste ledd dersom vedtaket er i strid med lov, føresegner, eller gjeldande jordbruksavtale. Kongen kan gjere om vedtak dersom vedtaket er i strid med samfunnsinteresser.»

Bestemmelsen gir ifølge rådets høringsnotat Landbruks- og matdepartementet en snever omgjøringsadgang. Det heter videre at det etter en antitetisk tolkning, og med grunnlag i forarbeidene til loven, må legges til grunn at bestemmelsen gir uttrykk for at Omsetningsrådets vedtak ikke kan påklages. Det blir pekt på at det i forbindelse med ikraftsettelsen av forvaltningsloven, ble det vurdert om Omsetningsrådets vedtak skulle være gjenstand for klage. Justisdepartementet bemerket: «Landbruksdepartementet har

anført at når forvaltningslovens alminnelige regler skal gjelde, må det tas reservasjon for så vidt angår Omsetningsrådets avgjørelser etter § 11, som ikke skal kunne påklages. Det bør derfor tilføyes et nytt siste ledd i § 11 om at Omsetningsrådets vedtak om bruk av avgiftsmidler ikke kan påklages til departementet. Justisdepartementet slutter seg til Landbruksdepartementets forslag. Det synes ikke å være meningen at Omsetningsrådet skal stå i noe generelt underordningsforhold til departementet og på bakgrunn av de synspunkter som ligger til grunn for rådets sammensetning synes det uriktig om det nå etableres en klagerett». Landbruks- og matdepartementet har også i senere tid vurdert om det skulle gis en klageadgang over Omsetningsrådets vedtak, men kom til at dette ikke var hensiktsmessig;

Det heter således at «Det kan etter departementet si mening ikkje vera nokon generell klagerett på Omsetningsrådet sine vedtak dersom rådet skal kunne fungere på ein fullgod måte.»

På denne bakgrunn slår rådet fast at Omsetningsrådets vedtak ikke kan påklages.

Det er ikke gjort et tilsvarende unntak for Landbruksdirektoratet delegerte vedtak etter § 3 femte ledd. Ettersom primærkompetansen til å fatte disse vedtakene ligger til Omsetningsrådet, må det imidlertid antas at det foreligger en klageadgang til Omsetningsrådet i de saker Landbruksdirektoratet treffer enkeltvedtak etter delegering fra Omsetningsrådet. Videre er det, ut ifra Omsetningsrådets praksis, ikke tvilsomt at en slik klagerett praktiseres, noe som fremgår av Omsetningsrådets protokoller. Med bakgrunn i nevnte forhold synes gjeldende rett å være at det foreligger en klagerett i de saker Landbruksdirektoratet treffer enkeltvedtak i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd.

Det neste spørsmålet Omsetningsrådets høringsnotat behandler er om markedsregulator beslutninger kan påklages. Rådet sier at spørsmålet om markedsregulator beslutninger kan påklages, beror først og fremst på spørsmålet om de tre markedsregulatorene utøver offentlig myndighetsutøvelse, og at dersom de utøver slik myndighet må den i så fall bygge på delegering fra Omsetningsrådet. Markedsregulatorene er private rettssubjekter som først og fremst driver forretningsvirksomhet. Markedsregulatorene benytter store summer på markedsregulering, men sett i lys av markedsregulatorenes totale omsetning er det tale om forholdsvis mindre beløp. Da markedsregulatorene er private rettssubjekter som fullt ut er eid av private og som i all hovedsak driver forretningsvirksomhet er de ikke «organ for stat eller kommune», og markedsregulatorene er ifølge rådet dermed ikke forvaltningsorganer, jf. forvaltningsloven § 1 andre punktum. Etter forvaltningsloven § 1 tredje punktum regnes imidlertid private rettssubjekter som forvaltningsorganer i saker hvor de treffer enkeltvedtak eller utferdiger forskrift. Hva gjelder klagerettsspørsmålet er det bare enkeltvedtak som kan påklages, jf. forvaltningsloven § 28. Spørsmålet er dermed om markedsregulator fatter enkeltvedtak. Begrepet enkeltvedtak er legaldefinert i forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b, jf. bokstav a. Et enkeltvedtak foreligger når det treffes en avgjørelse som er «bestemmende for rettigheter eller plikter» til «en eller flere bestemte personer» og disse avgjørelsene treffes «under utøving av offentlig myndighet». Vilåret om at avgjørelsen må treffes under utøving av offentlig myndighet omfatter for det første vedtak som krever hjemmel i lov som påbud, forbud og pålegg som f.eks. skatter og avgifter. Videre omfatter det også f.eks. vedtak om lovregulerte tillatelser eller konsesjoner. Beslutninger som angår privatrettslige, i motsetning til offentligrettslige virkemidler, er i utgangspunktet ikke utøving av offentlig myndighet. Om det er tale om offentligrettslig eller privatrettslig myndighet vil likevel kunne avhenge av om det er privatrettslige eller offentligrettslige hensyn som ivaretas. Videre vil det være et moment om ytelsestildeling skjer på et likeverdig og kommersielt grunnlag («ytelse mot ytelse») og om beslutninger tas med bakgrunn i privatrettslig eiendomsrett. Videre er det klart at alle aktører i mer eller mindre grad i prinsippet har en mulighet til å drive en form for markedsregulering. Rådet viser i høringsnotatet til det Arbeidsgruppe jus har påpekt, at enhver aktør kan fryse kjøtt inn på fryselager eller lagre korn på lager. At andre aktører blir påvirket av disse

handlingene er imidlertid ikke ensbetydende med at handlingene er «bestemmende for rettigheter eller plikter til private personer.», jf. forvaltningsloven § 2 a. Utgangspunktet er som nevnt at markedsregulator driver privatrettslig virksomhet med utgangspunkt i privatrettslige formål, og spørsmålet er om markedsregulator unntaksvis utøver offentlig myndighetsutøvelse som er bestemmende for rettigheter og plikter. Ifølge høringsnotatet må derfor spørsmålet om markedsregulators avgjørelser kan påklages vurderes konkret knyttet til de enkelte oppgaver som regulator utfører.

Høringsnotatet behandler først markedsregulators prisfastsettelse og informasjonsplikten knytte til denne. Markedsregulators fastsettelse av pris og markedsregulators informasjonsplikt innebærer ifølge rådet ikke at innkrevd omsetningsavgift utbetales videre til uavhengige aktører, og mottakerne pålegges heller ikke plikter. Markedsregulators virksomhet tilknyttet målpris og informasjonsplikt er derfor ifølge høringsnotatet ikke utøving av offentlig myndighet.

Høringsnotatet behandler deretter om markedsregulators avgjørelser knyttet til mottaks- og forsyningsplikt er klageberettiget. Om de avgjørelser markedsregulator treffer i tilknytning til mottaks- og forsyningsplikten er «utøving av offentlig myndighet» og er «bestemmende for rettigheter og plikter», fordrer ifølge høringsnotatet en inngående drøftelse. Det sies innledningsvis at innholdet i markedsregulators forsyningsplikt følger av markedsregulerings-forskriften § 4 til § 4-4, og innholdet i mottaksplikten følger av § 5 til § 5-4-2. Bestemmelsene er gitt for å sikre forsyningsplikt til, og mottaksplikt fra, uavhengige aktører og primærprodusenter. Mottaks- og forsyningsplikten innebærer en kontraheringsplikt for markedsregulator hva gjelder levering til uavhengige aktører eller mottak fra primærprodusenter eller uavhengige aktører. Når en uavhengig aktør påberoper seg mottaks- eller forsyningsplikten, eller en primærprodusent påberoper seg mottaksplikten, må markedsregulator vurdere hvilken pris og hvilke vilkår som gjelder for denne leveransen. Slike avgjørelser er utvilsomt bestemmende for rettigheter eller plikter for den aktuelle uavhengige aktør, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav b. Slike avgjørelser vil derfor være enkeltvedtak dersom avgjørelsene treffes under utøving av offentlig myndighet, jf. forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a. Det avgjørende spørsmålet vil således være om slike konkrete avgjørelser markedsregulator tar knyttet til forsyningsplikten eller mottaksplikten, er utøving av offentlig myndighet. Et viktig moment er om avgjørelsene som treffes krever hjemmel i lov. Det fremheves av Justisdepartementet i forarbeidene til børsloven i Ot.prp. nr. 73 (1999–2000) pkt. 8.1.2.3 at et viktig moment er om grunnlaget for kompetansen er typisk offentligrettslig som for eksempel formell lov. Markedsregulators kontraheringsplikt overfor uavhengige aktører er plikter tilknyttet rollen som markedsregulator. Markedsregulatoroppdraget tufter på frivillighet, og mottaks- og forsyningsplikten er plikter som medfølger som en forutsetning for oppdraget. Grunnlaget for kompetansen bygger derfor på autonomi og avtale, men de nærmere bestemmelser om hva mottaks- og forsyningsplikten innebærer er som nevnt fastsatt i markedsreguleringsforskriften. At kompetansegrunnlaget for mottaks- og forsyningsplikten er autonomi og avtale tilsier at markedsregulators avgjørelser tilknyttet kontraheringsplikten ikke er å anse som offentlig myndighet. At selve innholdet i plikten er nærmere regulert i forskrift endrer ikke på dette, men sikrer at markedsregulators avtaler med andre aktører ligger innenfor visse rammer. Markedsregulators oppgaver i henhold til mottaks- og forsyningsplikten synes dermed ikke å kreve lovhjemmel. Kontraheringspliktene er elementer i den samlede markedsreguleringsordningen. Markedsreguleringsordningen har et offentligrettslig preg som etter omsetningsloven særlig er knyttet til innkreving og disponering av omsetningsavgiften. Samtidig har ordningen et privatrettslig preg ved at jordbruksavtalen pålegger bøndene selv, gjennom de produsenteide landbrukssamvirkene, ansvaret for markedsreguleringen og herunder overproduksjon. På andre rettsområder er det flere eksempler på at det er fastsatt i lov at private rettssubjekter har kontraheringsplikt uten at det synes lagt til grunn at det private rettssubjektet utøver forvaltningsmyndighet når det tar avgjørelser knyttet til kontraheringsplikten. Eksempelvis gjelder dette finansavtaleloven § 14, ekomloven § 4-1 og

energiloven § 4-1. Etter en gjennomgang av forarbeidene til disse lovene synes spørsmålet om klagerett ikke vurdert. Når man i disse tilfeller ikke har kommet til at kontraheringspliktene skjer under utøving av offentlig myndighet, tilsier dette i følge Omsetningsrådets høringsnotat at markedsregulators kontraheringsplikt ikke skal stå i annen stilling. Spørsmålet er for øvrig ikke vurdert i omsetningslovens forarbeider, og det har heller ikke vært praktisert noen klageadgang på markedsregulators beslutninger tilknyttet mottaks og forsyningsplikt. Med bakgrunn i denne gjennomgang av rettskilder synes gjeldende rett ifølge høringsnotatet å være at markedsregulators avgjørelser knyttet til forsyningsplikten og mottaksplikten ikke er enkeltvedtak. Det foreligger derfor ingen klagerett på disse avgjørelsene, jf. forvaltningsloven § 28.

Høringsnotatet behandler deretter om markedsregulators administrering av avsetningstiltak og produksjonsregulerende tiltak er klageberettiget. Disse tiltakene er virkemidler markedsregulator anvender for å sikre balanse i markedet. Tiltakene er dermed nødvendige for at markedsregulator skal kunne utføre sin jobb som markedsregulator på en tilfredsstillende måte. Når det gjelder slike tiltak må det vurderes konkret om markedsregulator treffer avgjørelser som kan være klageberettiget. Utgangspunktet er som tidligere nevnt at de beslutninger markedsregulator tar i forbindelse med den daglige balansering av markedet, f.eks. ved prisfastsetting og bruk av reguleringslager, er beslutninger alle aktører i markedet kan ta. Slike beslutninger er neppe offentlig myndighetsutøvelse. Dette må være utgangspunktet uansett om markedsregulator legger varene på lager ut fra rent kommersielle vurderinger, eller legger varen på reguleringslager i tråd med markedsregulatoroppdraget. Slike beslutninger antas hverken å være utøvelse av offentlig myndighet, eller å være bestemmende for rettigheter og plikter til private parter. Dette er interne beslutninger hos markedsregulator som bare indirekte har betydning for private aktører. Beslutninger knyttet til avsetningstiltak eller reguleringsstiltak antas dermed ikke å være klageberettiget så fremt markedsregulator iverksetter og gjennomfører tiltaket alene.

Selv om avsetningstiltak og reguleringsstiltak i all hovedsak gjennomføres av og på initiativ fra markedsregulator er det ifølge høringsnotatet likevel unntak fra dette utgangspunktet. I de tilfeller flere aktører kan delta i en ordning og markedsregulator administrerer søknadsprosess og formidler tilskudd, vil beslutninger markedsregulator tar klart være bestemmende for uavhengige aktørers rettigheter og plikter. I slike tilfeller handler markedsregulator som Omsetningsrådets forlengede arm og må anees å ha fått delegert myndighet fra rådet. Et eksempel på en slik ordning er spesialmarkeder for melk. Tine har administrert ordningen på vegne av Omsetningsrådet og har formidlet tilskudd til uavhengige aktører. Slik administrering av søknadsprosessen og utbetaling av tilskudd til uavhengige aktører må anees som utøving av offentlig myndighet. Spesialmarkeder for egg og melk foreslås imidlertid nå administrert av Landbruksdirektoratet i fremtiden. Det samme gjelder for skolemilk og skillevirksomhet for egg (se om dette over). Tanken er at i de tilfeller avsetningstiltak av denne typen åpner for deltagelse av uavhengige aktører bør administreringen foretas av Landbruksdirektoratet. Landbruksdirektoratets avgjørelser vil være klageberettiget.

Et annet eksempel er ifølge høringsnotatet tilfeller der det produksjonsregulerende tiltaket gjennomføres gjennom frivillig førtidsslakting av verpehøns, som nå foreslås regulert i forskrift. Ordningen administreres i dag av Nortura, som er delegert myndighet til å administrere ordningen av Omsetningsrådet. Det er Nortura som beslutter hvilke aktører som får delta i ordningen, og det er Nortura som administrer utbetaling av tilskudd til deltakere i ordningen. Etter gjennomført tiltak, søker Nortura Omsetningsrådet om dekning av utgifter for tiltaket etter de rammene som er gitt. De unntak det er redegjort for er i følge høringsnotatet beslutninger som må være å regne som enkeltvedtak, jf. forvaltningsloven § 2, og de uavhengige aktørene vil således ha klagerett etter forvaltningsloven § 28.

På bakgrunn av denne gjennomgangen oppsummerer Omsetningsrådet i høringsnotatet at de ser behovet for at gjeldende rett kommer klart og tydelig til uttrykk i regelverket, slik at regelverket blir bedre tilpasset «dagens behov». Omsetningsrådet foreslår derfor å innføre en ny bestemmelse i markedsreguleringsforskriften som klargjør markedsreguleringsforhold til forvaltningsloven og klage.

Det blir foreslått følgende bestemmelse:

«§ 7-2 Forholdet til forvaltningsloven og klage

Forvaltningsloven gjelder for Omsetningsrådets virksomhet med de særlige bestemmelser som følger av omsetningsloven med tilhørende forskrifter.

Enkeltvedtak fattet av Landbruksdirektoratet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd kan påklages til Omsetningsrådet.

Enkeltvedtak fattet av markedsregulator etter delegering kan påklages til Omsetningsrådet.

Det er ikke klagerett på Omsetningsrådets vedtak jf. omsetningsloven § 11 fjerde ledd.»

Omsetningsrådet gir i høringsnotatet uttrykk for at den foreslåtte bestemmelsen først og fremst er av pedagogisk karakter, og medfører ikke endringer i gjeldende rett. Det pekes på at det rådet usikkerhet vedrørende markedsreguleringsforhold til forvaltningsloven, og formålet med bestemmelsen er å forhindre videre usikkerhet og sikre forutberegnelighet for markedsregulerings ulike aktører. Dette gjelder ifølge notatet særlig første ledd. Som allerede redegjort for har Arbeidsgruppe jus drøftet og konkludert med at Omsetningsrådet er et forvaltningsorgan. Utgangspunktet er dermed at forvaltningslovens regler kommer til anvendelse på rådets virksomhet, jf. forvaltningsloven § 1. Forvaltningsloven kan imidlertid fravikes i lov eller i medhold av lov, jf. forvaltningsloven § 1, og et eksempel på et slikt unntak er omsetningsloven § 11 fjerde ledd, der bestemmelsen i lys av forarbeider gir uttrykk for at Omsetningsrådet enkeltvedtak ikke kan påklages. Den foreslåtte bestemmelsens første ledd gir uttrykk for den hovedregel som allerede følger av forvaltningsloven § 1.

Videre konstaterer andre ledd at det er klagerett på de enkeltvedtak Landbruksdirektoratet treffer i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd. Da det ikke foreligger et uttrykkelig unntak i lov som heter at disse vedtakene ikke kan påklages, vil en slik klagerett allerede følge av forvaltningsloven § 1, jf. samme lov § 28. Formålet med bestemmelsen er som nevnt at regelen skal være lett tilgjengelig og forutberegnelig for markedsregulerings aktører.

Tredje ledd klargjør at i de tilfeller Omsetningsrådet har delegert markedsregulator myndighet til å treffe enkeltvedtak er disse klageberettiget. At det foreligger klagerett dersom markedsregulator treffer enkeltvedtak følger allerede av forvaltningsloven § 1 andre setning jf. samme lov § 28. Det er imidlertid viktig å påpeke at markedsregulator kun i få tilfeller utøver offentlig myndighetsutøvelse, og at klagerett kun foreligger nettopp i de konkrete saker Omsetningsrådet har delegert slik myndighet til markedsregulator.

Fjerde ledd presiserer det som allerede følger av en antitetisk tolkning av omsetningsloven § 11 fjerde ledd med forarbeider. Formålet med fjerde ledd i den foreslåtte § 7-2 i markedsreguleringsforskriften er å sikre at alle klageberettigede forhold skal være å finne i samme bestemmelse. Bestemmelsens fjerde ledd medfører således ingen endring av klageretten slik den i dag forstås etter omsetningsloven § 11 fjerde ledd.

9.3.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag og *Tine* støtter Omsetningsrådets høringsforslag.

Scandza viser til en rapport fra Erling Hjelmeng, som er vedlagt *Scandzas* høringsinnspill. I rapporten gir Hjelmeng støtte til den generelle analysen av Omsetningsrådets rettslige grunnlag for forholdet til forvaltningsloven. Det gis også støtte til rådets vurdering om at det ikke er klagerett på markedsregulators utøvelse av forsynings-, mottaks- og informasjonsplikt. I rapporten gis det imidlertid uttrykk for at det er alvorlig at behovet for kontroll av etterlevelsen av forpliktelsene ikke reises som en separat problemstilling. Det pekes på at de tilfellene av kontraheringsplikter som private parter har, er underlagt strenge kontrollregimer (f.eks. overvåkning av telesektoren av NKOM) som for å påse at forpliktelsene etterleves og formålet realiseres.

I vedlegg viser Hjelmeng til at markedsbalanseringsutvalget pekte på behovet for reformer når det gjelder kontroll og sanksjoner. Han ser et behov for å etablere et nøytralt kontrollorgan, og peker i den forbindelse på Landbruksdirektoratet.

Det argumenteres videre for en omlegging av det bestående systemet, der systemet vris i mer tradisjonell regulatorisk retning. I dette ligger blant annet at det må innføres kontrollmekanismer som sikrer at markedsregulators forpliktelser gjennomføres i praksis.

NOAH kommenterer også manglende klagerett og behov for kontroll med Omsetningsrådets virksomhet. *NOAH* er kritiske til at det ikke er klagerett på Omsetningsrådets vedtak. Organisasjonen mener en slik bestemmelse vil redusere mulighetene for kontroll og tilsyn med rådets arbeid. Dette kan igjen medføre at troverdigheten til og demokratiet i jordbruksforvaltningen svekkes. *NOAH* viser til at det tidligere Tilsynsutvalget for Omsetningsrådet er avvirket og mener at begrunnelsen for avvikling ikke lenger gjør seg gjeldende. *NOAH* mener det er behov for å gjeninnføre en ordning med tilsynsutvalg.

Norske Felleskjøp viser til at det i høringsnotatet legges til grunn at det er klagerett på markedsregulators avgjørelser når ordninger er rettet mot flere aktører og når markedsregulator administrerer søknadsprosesser og formidler tilskudd. Felleskjøpet legger til grunn at dette også må gjelde ordningene med prisnedskrivning og overlaging i kornsektoren. Ellers har de ingen merknader til den foreslåtte bestemmelsen i markedsreguleringsforskriften § 7-2.

9.3.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Høringsinstansene er i hovedsak positive til Omsetningsrådets forslag til presisering i markedsreguleringsforskriften § 7-2. Landbruksdirektoratet vil i det følgende kommentere innspillene fra *Scandza* og *NOAH*.

Scandza støtter Omsetningsrådets vurdering av gjeldende rett, og for så vidt at gjeldende rett kodifiseres i markedsreguleringsforskriften § 7-2. *Scandza* etterlyser imidlertid kontrollregimer som sikrer at forpliktelsene etter markedsreguleringsregelverket etterleves. I rapporten *Scandza* har vedlagt høringssvaret sitt, skriver Erling Hjelmeng at det både er behov for et regime som både fører kontroll med etterlevelsen av forpliktelsene og har myndighet til å sanksjonere ved mislighold. Han argumenterer for at dette kan sikres gjennom et nøytralt kontrollorgan, eksempelvis Landbruksdirektoratet. Hjelmeng sin kritikk knytter seg særlig til behovet for kontroll av konkurranserettslige virkemidler, herunder forsyningsplikten. Landbruksdirektoratet har valgt å kommentere dette temaet under behandlingen av konkurransevridning, se nærmere vurderinger under kapittel 8 om konkurranserett.

NOAH er kritiske til at det ikke er klagerett på Omsetningsrådets vedtak, og peker, i likhet med *Scandza*, på mulighetene til å føre kontroll og tilsyn med rådets arbeid. Landbruksdirektoratet oppfatter det slik at de innvendingene som har kommet mot den foreslåtte presiseringen i markedsreguleringsforskriften § 7-2 om bl.a. klagerett på

Omsetningsrådets vedtak retter seg mot innholdet i gjeldende omsetningslov, som ikke har vært gjenstand for revisjon i denne omgang. At det ikke er klagerett på rådets vedtak fremgår av omsetningsloven § 11, og spørsmålet om klagerett har gjentatte ganger vært behandlet i Stortinget som lovgiver. Det er dermed ikke grunnlag for å imøtekomme NOAH på dette punkt. Det er imidlertid Landbruksdirektoratets oppfatning at de endringene som gjøres i § 7-2 med å presisere de krav som stilles til Omsetningsrådets saksbehandling, vil imøtekomme mange av de hensyn som NOAH og Scandza er opptatt av. Når det gjelder kontroll vises til eget kapittel om dette i nærværende innstilling.

Oppsummert legger Landbruksdirektoratet til grunn at høringsinstansene har gitt bred støtte til Omsetningsrådets høringsnotatets forslag å innføre en ny bestemmelse i markedsreguleringsforskriften § 7-2 som klargjør forvaltningslovens betydning for markedsreguleringen, herunder regler om klage.

9.4. Offentlig innsyn i Omsetningsrådets virksomhet

9.4.1. Omsetningsrådets høringsnotat

I høringsnotatet beskriver Omsetningsrådet hvordan Stortinget har vektlagt at Omsetningsrådets regelverk skal legge til rette for å sikre et transparent system. I Innst. 251 S (2016–2017) legges det til grunn at «alle markedsbalansering- og produksjonsreguleringsordningene skal være transparente». Transparens er et sentralt virkemiddel for å sikre tillit til forvaltningen, hvilket er fremhevet som «det viktigste og mest åpenbare formålet» bak offentlighetsloven. En mest mulig åpen og gjennomslutlig praksis med hensyn til de saker som behandles i Omsetningsrådet vil således være med på å skape tillit, og sikre forståelse og aksept for rådets virksomhet som forvalter av omsetningsavgiften.

Rådet peker på at denne målsettingen ivaretas i norsk lovgivning først og fremst gjennom offentlighetsloven. Offentlighetsloven skal sørge for at allmenheten kan få innsyn i offentlige organers virksomhet, og derigjennom sørge for at organet har demokratisk legitimitet. Det er en nær sammenheng mellom offentlighetsloven og forvaltningsloven. Denne sammenhengen viser seg gjennom offentlige organers begrunnelsesplikt. De to regelsettene bidrar sammen til at allmenheten får innsyn i hvilke motiver som vektlegges i offentlige organers utøvelse av myndighet; disse kan settes under debatt.

Omsetningsrådet sier at Arbeidsgruppe jus har utredet offentlighetslovens betydning for rådets virksomhet, herunder hvordan rådet skal sikre et transparent system i tråd med føringene fra Stortinget. Arbeidsgruppen har kommet til at Omsetningsrådet må anses som et offentlig forvaltningsorgan og at offentlighetsloven dermed gjelder for Omsetningsrådets saksbehandling. Det foreslås at Omsetningsrådet innfører nærmere saksbehandlingsregler som skal gjennomføre de krav som stilles i offentlighetsloven i rådets saksbehandling. Arbeidsgruppen viser til at Landbruksdirektoratet er tillagt ansvaret som sekretariat for Omsetningsrådet. I dette ligger blant annet oppgaven med å forberede saker for Omsetningsrådet. Etersom Landbruksdirektoratet i denne rollen fungerer som Omsetningsrådets eget sekretariat, og ikke som en del av direktoratet som sådan, vil dokumenter utarbeidet av sekretariatet måtte vurderes som en del av Omsetningsrådets organinterne dokumenter. Innsynsbegjæringer knyttet til dokumenter utarbeidet av sekretariatet må derfor håndteres som om de var rettet direkte til Omsetningsrådet. I tråd med dagens praksis har Omsetningsrådets sekretariat en vesentlig rolle ved innsynsbegjæringer; både i forhold til den rent praktiske håndteringen av en begjæring og som «førsteinstans» for vedtak om innsyn skal tillates eller nektes.

Omsetningsrådet viser i høringsnotatet hvordan retten til innsyn i offentlig forvaltning er grunnlovsfestet i Grunnloven § 100 femte ledd. Det blir i forarbeidene til grunnlovsbestemmelsen lagt vekt på at offentlig innsyn er viktig som en del av infrastrukturen i et demokratisk samfunn. Det heter at:

«Det gjelder lovregler som pålegger det offentlige plikter som positivt er med på å verne ytringsfriheten ved at de forplikter det offentlige til å opprette og styrke det offentlige rom og den offentlige samtale.»

Offentlighetsloven regulerer allmennhetens rett til innsyn i dokumenter i offentlig virksomhet. Offentlighetsloven § 3 slår fast at alle saksdokumenter i offentlig virksomhet er åpne for innsyn. Det heter at:

«Saksdokument, journalar og liknande register for organet er opne for innsyn dersom ikkje anna følgjer av lov eller forskrift med heimel i lov. Alle kan krevje innsyn i saksdokument, journalar og liknande register til organet hos vedkommande organ.»

Innsynsretten gjelder «saksdokument, journalar og liknande register for organet». Begrepet «saksdokument» er definert i § 4 andre ledd. Et dokument kvalifiserer som et saksdokument for organet når følgende vilkår er oppfylt: For det første, dokumentet gjelder ansvarsområdet eller virksomheten til organet. Dokumentet må altså inneholde opplysninger som etter sin art kan brukes i organets virksomhet. Det er tilstrekkelig at dokumentet gjelder ansvarsområdet til organet eller virksomheten mer generelt. For det andre, dokumentet må være kommet inn til eller lagt frem for organet, eller være opprettet av organet selv. Et dokument er opprettet når det er sendt ut av organet. Dersom dette ikke skjer, skal dokumentet regnes som opprettet når det er ferdigstilt. Et dokument vil normalt anses som ferdigstilt når det ikke lenger er aktuelt å gjøre endringer eller tilføyelser.

Det blir i høringsnotatet pekt på at innstillingene til Omsetningsrådet inngår som en del av beslutningsgrunnlaget for rådets avgjørelser, og vil dermed klart nok knytte seg til Omsetningsrådets ansvarsområde og virksomhet. Når innstillingen legges frem for rådets medlemmer (eller sendes ut av Omsetningsrådet) må den normalt regnes som et saksdokument i offentlighetslovens forstand, slik at den vil være omfattet av hovedregelen om innsynsrett i offentlighetsloven § 3.

Innsynsretten etter offentlighetsloven § 3 gjelder for «alle». Det betyr at hvem som helst har krav på å gjøre seg kjent med dokumentene, uavhengig av formålet med et innsynskrav. Unntak fra hovedregelen i offentlighetsloven § 3 krever hjemmel i lov eller forskrift gitt med grunnlag i lov. For sekretariatets innstillinger vil imidlertid unntaket for organinterne dokument i offentlighetsloven § 14 være relevant inntil endelig vedtak er truffet i saken. Offentlighetsloven pålegger ikke organene plikt til å gi innsyn av eget initiativ. Men et organ kan selv velge å publisere dokumenter (med unntak av opplysninger som er underlagt taushetsplikt, jf. offentlighetsloven § 13). At dokumentene publiseres på eget initiativ, vil være best i samsvar med målet om mest mulig åpenhet i forvaltningen.

Etter dagens praksis inntas sekretariatets innstilling i møteprotokollen som hovedregel og disse publiseres på Landbruksdirektoratets hjemmeside. Når protokollen inneholder innstillingen, som både gjengir hovedinnholdet i søknaden, direktoratets vurderinger, og begrunnelser for forslag til vedtak, gis interesserte tilgang til både vedtakene og begrunnelsen for vedtakene, uten at det må begjæres innsyn først. Med publisering av protokollene på internett ivaretas både åpenhet, enkel tilgjengelighet, historikk og effektivitet.

Et alternativ som ifølge høringsnotatet har vært diskutert i rådet går ut på at man nøyer seg med å ta inn selve vedtaket (avgjørelsen) i protokollen. For begrunnelsen kan det henvises til sekretariatets innstilling. Protokollen vil fortsatt kunne publiseres på Landbruksdirektoratet sine nettsider, men slik at innstillingen ikke er en del av denne. Dersom interesserte ønsker å gjøre seg kjent med den nærmere begrunnelsen for det aktuelle vedtaket, vil de kunne begjære innsyn i innstillingen med utgangspunkt i protokollen. Dette vil de som regel ha krav på.

Offentlighetsloven stiller prosessuelle krav til behandling av innsynsbegjæringer. Mottar Omsetningsrådet en innsynsbegjæring skal Omsetningsrådet selv «vurdere kravet konkret og sjølvstendig» og videre avgjøre innsynskravet «utan ugrunna opphald», jf. § 29. Et innsynskrav som ikke er besvart innen fem dager etter mottak, anses som avslag, jf. § 32 andre ledd.

Det vil i praksis være Landbruksdirektoratet som sekretariatet for Omsetningsrådet som både mottar, vurderer og besvarer innsynsbegjæringer. Det er imidlertid behov for å formelt delegere denne oppgaven til Landbruksdirektoratet. Det må legges til grunn at det er hjemmel for en slik delegering i omsetningsloven § 3, femte ledd hvor etter Omsetningsrådet kan delegere «myndighet til å treffe vedtak i saker som ikkje er av prinsipiell karakter.»

Som det fremgår foran mener Arbeidsgruppe jus at en avgjørelse fra sekretariatet om å nekte innsyn anses som et vedtak basert på delegering av myndighet fra Omsetningsrådet til sekretariatet. Dette har således også en konsekvens med hensyn til klagebehandlingsprosedyren (se nærmere om behandling av klager på Landbruksdirektoratets vedtak når vedtaket fattes på grunnlag av delegering fra Omsetningsrådet i punkt 12).

Offentlighetslovens bestemmelser om avslag på innsynsbegjæring og klage følger av henholdsvis § 31 og § 32. Der det er grunnlag for å avslå en innsynsbegjæring skal slikt avslag gis skriftlig. Videre skal det i henhold til § 31 redegjøres for grunnlaget for avslaget. Avslag på innsynsbegjæring etter offentlighetsloven kan etter offentlighetsloven § 32 påklages.

Klagen skal rettes «til det forvaltningsorganet som er nærmast overordna det forvaltningsorganet som har gjort vedtaket». Som nevnt over er dagens praksis at det er sekretariatet som, basert på sin vurdering, treffer vedtak om eventuelt avslag på innsynskrav.

Arbeidsgruppe jus mener det er naturlig å anse dette som delegering av myndighet fra Omsetningsrådet til sekretariatet, og sekretariatet utgjør således en «første instans». En eventuell klage på sekretariatets vedtak blir således å sende til Omsetningsrådet som overordnet organ for endelig avgjørelse. For å sikre en fullgod klageadgang må Omsetningsrådet behandle og avgjøre klagen uavhengig av sekretariatet.

Det synes imidlertid i forvaltningsretten å være rom for en praksis der sekretariatet forbereder klagebehandlingen for Omsetningsrådet, på tross av at dette innebærer forberedelse av klage på sitt eget vedtak. Problemstillingen er senest behandlet av «Backer utvalget» i NOU 2019:5, «Ny forvaltningslov». Det heter her i omtalen av gjeldende rett at:

«Etter gjeldende lov har underinstansen som oppgave å forberede behandlingen av klagesaken (forvaltningsloven § 33). Underinstansen er uttrykkelig pålagt å «foreta de undersøkelser klagen gir grunn til», og å varsle eventuelle motparter i saken og gi dem frist for å uttale seg. For øvrig skiller ikke loven klart mellom underinstansens og klageinstansens rolle i saksforberedelsen. Etter loven er det ikke noe i veien for at underinstansen foretar en fullstendig forberedelse og sender saksdokumentene med utkast til avgjørelse til klageinstansen» (vår understreking).

Utvalget diskuterer innvendinger mot denne ordningen, som særlig bygger på at denne innebærer at det ikke skjer en reell to-instans behandling av saken når underinstansen har et så vidt vidtgående ansvar for å forberede klagesaken. Utvalget opprettholder likevel ordningen. Det heter at:

«Selv om slike forhold kan tenkes å gjøre seg gjeldende i enkelte saker, ser utvalget det slik at fordelene ved dagens ordning klart oppveier ulempene. Skal under-instansen kunne

treffe avgjørelse i klagesaken, må den også kunne forberede den. Klageinstansen har et selvstendig ansvar for å sikre grunnlaget for sin avgjørelse, og den må i nødvendig utstrekning sørge for at saken er forsvarlig opplyst før vedtak treffes. Utvalget foreslår på denne bakgrunn å videreføre dagens ordning.»

Dette tilsier at det rettslig sett ikke er noe i veien for å innføre en ordning der Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å førsteinstans behandle begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven i saker som gjelder Omsetningsrådets saksbehandling jf. omsetningsloven § 3 femte ledd. Det er også i samsvar med offentlighetsloven og forvaltningsloven at vedtak fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet, og at disse klagesakene forberedes av Landbruksdirektoratet.

Omsetningsrådets høringsnotat foreslår på denne bakgrunn følgende bestemmelse i markedsreguleringsforskriften:

«§ 7-3. Behandling av begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven

Landbruksdirektoratet avgjør begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven i saker som gjelder Omsetningsrådets saksbehandling jf. omsetningsloven § 3, femte ledd.

Vedtatt fattet av Landbruksdirektoratet kan påklages til Omsetningsrådet. Landbruksdirektoratet forbereder klagesakene for Omsetningsrådet.»

9.4.2. Høringsinstansenes innspill

Norges Bondelag og *Tine* støtter Omsetningsrådets høringsforslag. *Norske Felleskjøp* har ingen merknader til den foreslåtte bestemmelsen i § 7-3.

Nortura Totalmarked mener det fremstår som noe uklart om formuleringen «i saker som gjelder Omsetningsrådets saksbehandling» er ment som en avgrensning, enten i direktoratets myndighet eller i omfanget av innsynsretten. *Nortura* påpeker at hvis offentleglova kommer til anvendelse vil ethvert saksdokument for organet være gjenstand for innsyn. Det bør ses nærmere på hvordan dette kan klargjøres i bestemmelsen.

Nortura påpeker videre at det bør ses nærmere på innplasseringen av den foreslåtte bestemmelsen.

Scandza kommenterer også reglene om innsyn. Selskapet kan ikke akseptere forslag til bestemmelser som gjør Omsetningsrådet til klageinstans for innsynsbegjæringer. Denne myndigheten må ligge hos Landbruks- og matdepartementet.

9.4.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet registrerer at det er gitt bred støtte til Omsetningsrådets forslag.

Scandza mener at Landbruks- og matdepartementet bør være klageinstans. Landbruksdirektoratet viser til den begrunnelse for ordningen i høringsnotatet, og kan ikke se at *Scandza* har imøtegått denne begrunnelsen. I likhet med Arbeidsgruppe jus og Omsetningsrådet anbefaler Landbruksdirektoratet at behandlingen av innsynsbegjæringer delegeres til Landbruksdirektoratet, slik at Omsetningsrådet blir klageinstans.

Slik Omsetningsrådet har pekt på tilsier hensynet til tillit og transparens at Omsetningsrådet bør sikre en størst mulig grad av åpenhet rundt motivene bak rådets vedtak. En mest mulig åpen og gjennomsiktig praksis med hensyn til de saker som behandles i Omsetningsrådet vil være med på å skape tillit, og sikre forståelse og aksept for rådets virksomhet som forvalter av omsetningsavgiften.

Innstillingen som en del av protokollen har også vært praktisert siden år 2000. Å ta bort

denne nå vil kunne oppfattes som et skritt i retning av mindre åpenhet, og således i strid med Stortingets føringer. Det anbefales derfor at Omsetningsrådet videreføre dagens praksis med offentliggjøring av Omsetningsrådets protokoller. Dette vil ikke være til hinder for at Omsetningsrådet i saker der særskilte hensyn gjør seg gjeldende kan foreta en nærmere vurdering av om innstillingen skal publiseres som en del av møteprotokollen. I de tilfeller der Omsetningsrådet unntaksvis finner grunn til å unnta dokumenter fra publisering, vil det kunne begjæres innsyn etter offentlighetslovens regler.

Landbruksdirektoratet er enig i innvendingene til forskriftsteksten fra Nortura, og vil derfor justere teksten i tråd med Norturas innspill. Det bør være klart at Landbruksdirektoratet skal behandle alle begjæringer om innsyn etter offentlighetsloven, ikke bare i «saker som gjelder Omsetningsrådets saksbehandling.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet vedtar den i høringsnotatet foreslåtte forskriften med nevnte justeringer, se nærmere i den vedlagte justerte markedsreguleringsforskriften.

9.5. Systematisering av bestemmelser i forskrifter og retningslinjer

9.5.1. Omsetningsrådets høringsnotat

I høringsnotatet vurderer Omsetningsrådet markedsbalanseringsregelverket slik at det er sammensatt av offentligrettslige og avtalerettslige styringsvirkemidler. Det ble vist til at samarbeidet mellom staten og jordbruket (jordbruksavtaleinstituttet) har utgjort og utgjør en grunnleggende pilar i norsk landbrukspolitikk. Det ble videre lagt til grunn at tidligere gjennomganger av Omsetningsrådets regelverk har medført at dagens bestemmelser i retningslinjer og forskrifter i det alt vesentlige har sin riktige juridiske plassering.

Omsetningsrådet anså imidlertid at det er behov for å flytte ordningene om spesialmarkeder for egg og melk, skillevirksomhet, førtidsslakting og skolemilk til forskrift. Dette fordi bestemmelsene rettslig sett ble ansett for å være forskrifter, og retningslinjer derfor ikke er riktig juridisk form for ordningene. Det ble vist til at Omsetningsrådet skal ha et oppdatert og hensiktsmessig juridisk myndighetsgrunnlag tilpasset dagens behov.

Det ble videre fremhevet at retningslinjene bør ha lik systematikk der dette er mulig. Omsetningsrådet foreslo endringer for å bedre systematikken og sammenhengen i retningslinjene.

I høringsnotatet anser Omsetningsrådet det som hensiktsmessig at markedsregulators administrative oppgaver utelukkende reguleres i markedsreguleringsforskriften. Dette ble lagt til grunn å ville skape en bedre systematikk i regelverket samt forhindre misforståelser hva gjelder markedsregulators oppgaver innenfor de ulike sektorene.

Omsetningsrådet fremholdt videre at retningslinjene ville få en mer ryddig struktur ved å fjerne innholdsfortegnelse og kapittel om sluttbestemmelser.

9.5.2. Høringsinstansenes innspill

Norsk Bonde- og Småbrukarlag, Norges Bondelag, Nortura Totalmarked, KLF og Tine gir generell støtte til Omsetningsrådets forslag om endring fra retningslinjer til forskrifter.

KLF mener imidlertid at det bør vurderes om opplysningsvirksomhet og faglige tiltak også skal være i forskrift, da tiltakene er rettet mot mer enn en aktør.

NOAH mener endring fra retningslinjer til forskrift ikke virker forenklende, under henvisning til tidligere omgjøring fra forskrift til retningslinje og så tilbake til forskrift. *NOAH* mener at alle retningslinjene kan sies å ha forskrifts karakter, inkludert retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og

opplysningsarbeid.

9.5.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet oppfatter at det er bred støtte til forslaget om å flytte ordningene om spesialmarkeder for egg og melk, skillevirksomhet, førtidsslakting og skolemelk til forskrift.

NOAH gir i sitt innspill uttrykk for at det er problematisk at ordningene tidligere er blitt omgjort fra forskrift til retningslinje, for så i dette høringsforslaget å omgjøres tilbake i forskrift.

Landbruksdirektoratet er enig i at det er uheldig å flytte ordningene frem og tilbake mellom retningslinje og forskrift. Samtidig er direktoratets vurdering at dette ikke er et viktig argument mot å flytte de deler av ordningene som oppfyller vilkårene for forskrift, og dermed i realiteten er forskrifter, tilbake til forskrifts form. Det vises i denne sammenheng til forvaltningsloven § 2 første ledd bokstavene a og c og justisdepartementets "Veiledning for lov- og forskriftsarbeid" punktene 14.1 og 14.2. På denne bakgrunn vil en bestemmelse som oppfyller vilkårene for forskrift i forvaltningsloven være forskrifter uavhengig om bestemmelsen formelt er vedtatt som forskrift. Se sitat fra "Veiledning for lov- og forskriftsarbeid" punkt 14.1 nedenfor. Landbruksdirektoratets vurdering er at det vil være kritikkverdig å beholde bestemmelser som er forskrifter i retningslinjer.

NOAH gir videre uttrykk for at samtlige av retningslinjene under Omsetningsrådet har forskrifts karakter og peker spesielt på retningslinjer for anvendelse av midler fra omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsarbeid.

Omsetningsrådet har foretatt en grundig vurdering av retningslinjene. Noen av retningslinjene oppfyller vilkårene for forskrift forvaltningsloven § 2 første ledd bokstavene a og c og disse er foreslåtte inntatt i forskrift. De retningslinjene som ikke oppfyller vilkårene forskrift, ettersom de kun retter seg mot markedsregulator og dermed ikke gjelder en ubegrenset krets, bør beholdes som retningslinjer. Landbruksdirektoratet foreslår at den inndelingen mellom forskrifter og retningslinjer som fremgår av høringsnotatet beholdes.

Landbruksdirektoratet vil imidlertid foreslå å tydeliggjøre skillet mellom forskrifter og retningslinjer ved å fjerne paragraftegnene i retningslinjene. Det vises i denne forbindelse til punktene 5.3.2 og 14.6.1 i justisdepartementets "Veiledning for lov- og forskriftsarbeid", hvor paragraftegnet synes forbeholdt lover og forskrifter. Landbruksdirektoratet foreslår at retningslinjene videreføres med alminnelig nummerering uten paragraftegn.

Landbruksdirektoratet vil kommentere innspillet fra KLF og NOAH, som går ut på at ordningene for opplysningsvirksomhet og faglige tiltak bør inntas i forskriftsform og ikke i form av retningslinjer, slik Omsetningsrådet har foreslått.

Spørsmålet om noen av Omsetningsrådets retningslinjer i realiteten er forskrifter, ble grundig behandlet av Arbeidsgruppe jus (det vises til Arbeidsgruppe jus' rapport punkt 10 med videre henvisninger). Arbeidsgruppen ga her uttrykk for at tilfellene der markedsregulator utøver offentlig myndighet som er bestemmende for en ubestemt gruppe var snever, og dermed utgjorde unntaket fra hovedreglen om at Omsetningsrådet styrer markedsregulator gjennom retningslinjer. Arbeidsgruppen nevnte spesielt tilfeller der markedsregulator administrerer utkjøpsordninger for gris og andre produksjonsregulerende tiltak som omfattes av dette snevre unntaket. Her ble ikke opplysningsvirksomhet og faglige tiltak nevnt. De samme synspunktene er blitt gjort gjeldende av en arbeidsgruppe som gjennomgikk Omsetningsrådets regelverk i 2007.

Spørsmålet om rådets vedtak skal utformes som forskrift eller retningslinje er et rettslig spørsmål som rådet må ta stilling til. Landbruksdirektoratet vil på bakgrunn av den prosessen som har vært knyttet til dette spørsmålet, og de synspunktene som er gjort gjeldende i denne prosessen, ikke anbefale at Omsetningsrådet gjør om retningslinjene om opplysningsvirksomhet og faglige tiltak til forskrifter.

9.6. Gjennomgang av retningslinjene med hensyn til klarspråk

9.6.1. Omsetningsrådets høringsnotat

Omsetningsrådets regelverk, forskrift og retningslinjer er stadig i utvikling. Dette har ført til at det kan forekomme inkonsistenser i hvordan samme tema beskrives i forskrift, sammenliknet med retningslinjen, og retningslinjene seg imellom. Det er også en tendens til å bruke for mange passivformer. Dette samsvarer ikke med dagens normer for klarspråk.

Omsetningsrådet har derfor gjennomgått rådets forskrifter og retningslinjer som er del av denne regelverksgjennomgangen, med sikte på å gjøre disse bedre i samsvar med dagens krav til språk. Det er i dette arbeidet lagt vekt på at endringene av språket ikke skulle medføre endringer i reglenes innhold.

9.6.2. Høringsinstansenes innspill

Flere av høringsinstansene har kommentert språklige endringer i forskriftene og retningslinjene som ble sendt på høring. Disse omtales over i tilknytning til behandlingen av de ulike forskriftene og retningslinjene.

I tillegg kan det her nevnes at *Nortura* påpeker at det i markedsreguleringsforskriften henger igjen formuleringer fra rammeforskriften. I § 6 heter det at «vedtak om markedsregulators informasjonsplikt skal sikre alle markedsaktører lik tilgang på informasjon». Bestemmelsen er identisk med tilsvarende bestemmelse i rammeforskriften, som er utformet med bakgrunn i at denne forskriften retter seg mot Omsetningsrådet, og at det i neste omgang er Omsetningsrådet som pålegger pliktene overfor markedsregulatorene. *Nortura* foreslår at formuleringen «vedtak om» strykes i markedsreguleringsforskriften.

9.6.3. Landbruksdirektoratets vurderinger

Landbruksdirektoratet er enig med *Nortura* i at formuleringen «vedtak om» i markedsreguleringsforskriften § 6 første ledd er overflødig. Som *Nortura* viser til, er bestemmelsen utformet på bakgrunn av en tilsvarende bestemmelse i rammeforskriften § 2. Subjektet for de to forskriftene er forskjellig, da rammeforskriften retter seg mot Omsetningsrådet, mens markedsreguleringsforskriften adresserer markedsregulatorene og andre aktører.

Rammeforskriftens bestemmelser om mottaksplikt i § 3 første ledd og forsyningsplikt i § 4 første ledd er også tatt inn i markedsreguleringsforskriften, jf. § 5 og § 4. I disse bestemmelsene er imidlertid formuleringen «vedtak om» sløffet i markedsreguleringsforskriften.

Landbruksdirektoratet innstiller etter dette på at markedsreguleringsforskriften § 6 første ledd om informasjonsplikt endres til:

«Markedsregulators informasjonsplikt skal sikre alle markedsaktører lik tilgang på informasjon om aktiviteter markedsregulator utfører i kraft av reguleringsansvaret, herunder produksjons- og forbruksprognoser, prisprognoser, prisnoteringer og reguleringsaktiviteter. Informasjon skal gjøres tilgjengelig umiddelbart etter at vedtak om endring/tiltak er foretatt.»

10. Andre høringsinnspill

10.1. Melk - diverse innspill

Rørosmeieriet tar opp problemstillingen med at økologisk melk ikke er omfattet av markedsreguleringen. De foreslår egen målpris for økologisk melk og markedsreguleringsordninger for økologisk melk. Landbruksdirektoratet noterer seg innspillet, men vil vise til at en slik omlegging ikke har vært tema for denne høringsrunden.

Scandza har bestilt en rapport fra Erling Hjelmeng som er vedlagt dere høringsuttalelse og dermed må ansees å være en del av deres uttalelse. I rapporten foreslås det systemendringer som ligger utenfor endringsforslagene Omsetningsrådet har sendt på høring, f.eks. separasjon av Tine Råvare og Tine Industri, samt endringer i Omsetningsrådets oppgaver og kompetanse. Kommentarer som knytter seg til temaene Omsetningsrådet har sendt på høring er gjengitt over, se særlig kapittel 8 om konkurranse.

10.2. Forsyningsplikten på egg

Nortura kommenterer at Omsetningsrådet ikke har foreslått endringer i markedsreguleringsforskriften § 4-4 om forsyningsplikten på egg. Landbruks- og matdepartementet har imidlertid foreslått en begrensning i forsyningsplikten, noe *Nortura* anser som fornuftig. *Nortura* mener det er Omsetningsrådet, og ikke departementet, som kan fastsette det nærmere innholdet av forsyningsplikten. *Nortura* foreslår at rådet følger opp departementets forslag til en slik innstramming.

I møte 16. april 2020 vedtok Omsetningsrådet å avvente Landbruks- og matdepartementets behandling av rammeforskriften før rådet vurderer å gjøre endringer i sitt regelverk der det er berøringspunkter mellom regelverkene. Landbruksdirektoratet innstiller i tråd med dette på at Omsetningsrådet avventer resultatet av høring før det vurderes endringer i markedsreguleringsforskriften vedrørende forsyningsplikten på egg.

10.3. Dobbel mottaksplikt på kjøtt

KLF kommenterer dobbel mottaksplikt på kjøtt. Temaet ble omtalt i Omsetningsrådets høringsnotat, men rådet gikk ikke inn for regelverksendringer. *KLF* oppfatter at Omsetningsrådet ikke har redegjort for hvordan balansen mellom rettigheter og plikter i markedsreguleringsystemet er i dag. Etter *KLF*'s vurdering er markedsregulators fordeler innenfor kjøtt- og eggsektoren langt større enn ulempene. *KLF* viser videre til at det var foreslått en løsning om innføring av dobbel mottaksplikt på kjøtt som ikke ville rokke ved denne balansen, og som var konkurransenøytralt samtidig som markedsregulator ville ha kontroll på bruken av tiltaket. *KLF* er kritiske til at Omsetningsrådet ikke gikk inn for en slik løsning, særlig med tanke på at dette var etterspurt fra Landbruks- og matdepartementet.

Landbruksdirektoratet viser til at spørsmålet om innføring av dobbel mottaksplikt på kjøtt har blitt drøftet av Omsetningsrådet i mange omganger. Vi viser til rådets tidligere vedtak om dette, og går ikke nærmere inn på innholdet i *KLF*'s innvendinger.

10.4. Kjøtt – innspill fra Norsvin

Norsvin tar i sitt høringsinnspill opp tre forhold: pris som virkemiddel, to-delt omsetningsavgift og forlenget saneringsperiode. *Norsvin* spiller også inn to forslag til produksjonsregulerende tiltak.

Om pris som virkemiddel skriver *Norsvin* at det er praksis for at pris først skal settes ned før tiltak finansiert av omsetningsavgiften kan iverksettes. *Norsvin* mener at prisreduksjoner har begrenset effekt på produksjonen. *Norsvin* ber derfor om at det presiseres i regelverket at man kan bruke midler fra omsetningsfondet uten at man forut har senket prisen til bonden eller, i det minste, at dette kan praktiseres av rådet.

Norsvin er i utgangspunktet positive til nye tiltak som kan virke produksjonsdempende. Det skrives i denne forbindelse at to-delt omsetningsavgift krever betydelig gjennomarbeiding for å kunne virke hensiktsmessig. To-delt omsetningsavgift er ikke omtalt i høringsbrevet, men var et forslag til produksjonsregulering som kom fra arbeidsgruppe kjøtt og egg.

Norsvin er positive til forlenget saneringsperiode i perioder av overproduksjon. Som for to-delt omsetningsavgift er ikke tiltaket omtalt i høringsbrevet, men er forslag fra arbeidsgruppe kjøtt og melk. Norsvin viser til at tiltaket trolig ikke krever regelverksendringer.

Når det gjelder produksjonsregulerende tiltak, foreslår Norsvin å endre på kalkylene for hvordan pris fastsettes for smågris. Videre foreslås det å bruke omsetningsmidler til kompensasjon for reduserte slaktevekter. Norsvin viser til at tiltaket har vært brukt tidligere, i 2013 og 2014. Organisasjonen mener at et slikt tiltak er bedre bruk av omsetningsmidler enn innfrysing av kjøtt, særlig på bakgrunn av bortfallet av eksportstøtte og at det dermed er vanskeligere å få avsetning for fryselauret kjøtt. Norsvin uttrykker videre at behovet for finregulering av produksjonen gjennom sesongen blir større. Kompensasjon for reduserte slaktevekter vil være et tiltak for å oppnå dette. Norsvin presiserer at forslagene ikke er gjennomarbeidet, men er ment som innspill som kan utredes nærmere.

Landbruksdirektoratet oppfatter at Norsvins høringsinnspill ikke knytter seg direkte til forslagene som har vært på høring og at det vanskelig lar seg gjøre å vurdere disse forslagene på nåværende tidspunkt i prosessen. Forslagene er likevel gode innspill, og Landbruksdirektoratet foreslår derfor at Omsetningsrådet tar de til etterretning i sitt videre arbeid.

10.5. Andre innspill fra NOAH

NOAH mener det er behov for større endringer i markedsreguleringsystemet, og at dette også nødvendigjør endringer i omsetningsloven. NOAH mener det er nødvendig med endringer i Omsetningsrådets sammensetning for å sikre konkurransenøytralitet, tillit til og transparens i markedsreguleringen. NOAH viser til at jordbruket i dag har flertall i rådet. Dette mener de kan bidra til en skjevhet i rådets prioriteringer og at allmenhetens interesser og forbrukerinteresser ikke ivaretas. Det anses som problematisk at det ikke sitter representanter for helsemyndighetene i Omsetningsrådet, da rådet bevilger penger til opplysningsvirksomhet. NOAH foreslår at Forbrukerrådet og Helse- og omsorgsdepartementet får egne representanter i Omsetningsrådet. Videre bør grøntprodusentene få flere representanter i rådet.

NOAH mener at det ikke vil være tilstrekkelig med representasjon av forbrukerinteresser i Omsetningsrådet. De mener forbrukerinteresser bør ivaretas bedre i jordbruksavtalesystemet og etterlyser at Stortinget kommer mer på banen.

NOAH foreslår at det innføres markedsregulator med mottaks- og forsyningsplikt i hagebrukssektoren. Det hevdes at grøntprodusentenes posisjon i markedet er dårligere enn for de andre produksjonene. Videre er sektoren preget av konkurranse fra import, vertikal integrering og kontraktproduksjon. NOAH mener at en markedsregulator i grøntsektoren vil bidra til å sikre forutsigbarhet og trygghet for grøntprodusenter.

Landbruksdirektoratet vil bemerke at endringer i omsetningsloven ligger utenfor det Omsetningsrådet kan fastsette og er således ikke del av denne regelverksgjennomgangen. NOAH spiller også inn andre forslag som ikke berører forslagene Omsetningsrådet har sendt på høring. Direktoratet vil ikke gjøre en nærmere vurdering av slike innspill.

Når det gjelder sammensetningen av Omsetningsrådet, vil Landbruksdirektoratet imidlertid kommentere at NOAH ser ut til å legge til grunn at Fornyings- og administrasjonsdepartementet ikke lenger er representert i rådet, og at det mangler representasjon fra Forbrukerrådet. Det er riktig at nevnte departement er lagt ned, men Omsetningsrådet fikk i stedet inn en representant fra Nærings- og fiskeridepartementet.

Saksnr.: 055/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Delegeringsreglement	Saksnr.: 20/32500-2

Beskrivelse

I gjennomgangen av Omsetningsrådets regelverk har det vært oppmerksomhet om å sikre et klart og tydelig regelverk i samsvar med dagens behov. Som et ledd i slutføringen av prosjektet, foreslår Landbruksdirektoratet at Omsetningsrådet vedtar et reglement som gir en oversikt over rådets delegeringer til direktoratet.

Omsetningsrådet behandlet i møte 20. mai 2020 et første utkast til delegeringsreglement. I foreliggende innstilling har Landbruksdirektoratet innarbeidet innspill som ble gitt i møtet, og legger med dette frem et nytt forslag til delegeringsreglement.

Hjemmel

Omsetningsloven § 3 femte ledd.
Markedsreguleringsforskriften § 7-1.

Forutsetninger

Vedlegg

Forslag til vedtak

Reglement for delegering av myndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet

Vedtatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020.

Del I. Almennelige bestemmelser

1. Formålet med delegeringsreglementet og virkeområde

Formålet med reglementet er å gi en oversiktlig sammenstilling av delegering av avgjørelsesmyndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd siste punktum.

Reglementet gjelder ikke Landbruksdirektoratets lovbestemte oppgave om å forberede sakene for rådet, følge opp vedtakene, og kreve inn og administrere avgiftsmidlene, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd første punktum.

2. Retningslinjer om delegering

Landbruksdirektoratet skal utøve sin myndighet i samsvar med delegeringsvedtaket og de retningslinjer som Omsetningsrådet har gitt.

Landbruksdirektoratet kan ikke treffe vedtak i saker som er av prinsipiell karakter, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd siste punktum.

3. Klage på Landbruksdirektoratets vedtak

Enkeltvedtak fattet av Landbruksdirektoratet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd kan påklages til Omsetningsrådet, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-2 andre ledd. Slik

klage sendes til Landbruksdirektoratet, som forbereder behandlingen av klagen, jf. forvaltningsloven § 33.

Landbruksdirektoratet skal i de enkeltvedtak som fattes i medhold av delegering fra Omsetningsrådet, opplyse om at det er klageadgang på vedtaket. Videre skal det opplyses om at klagefristen er tre uker og at Omsetningsrådet er klageinstans.

4. Omgjøring

Omsetningsrådet kan av eget tiltak omgjøre vedtak fattet av Landbruksdirektoratet etter delegering, så langt en slik omgjøringsadgang følger av forvaltningsloven kapittel VI.

5. Rapportering

Landbruksdirektoratet skal rapportere til Omsetningsrådet om avgjørelser direktoratet har fattet etter delegert myndighet. Sakene legges frem for rådet til orientering.

Del II. Delegering fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet

6. Bevilgningsoppgaver

Landbruksdirektoratet delegeres avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder bevilgningsoppgaver for gjennomførte reguleringsiltak som markedsregulator kan iverksette uten forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet, med unntak av oppgaver vedrørende kompensasjon for reguleringskapasitet hos Tine SA. Landbruksdirektoratet delegeres også myndighet til å treffe vedtak om renteoppgjør for markedsregulator.

Landbruksdirektoratet delegeres avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder bevilgningsoppgaver for avsetningstiltak for epler, matpoteter og honning som er iverksatt etter forhåndsgodkjenning fra Omsetningsrådet.

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å treffe vedtak om godtgjørelse til Tine SA for transport av melk til produksjon av reguleringsprodukter.

7. Fastsettelse av rente

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å fastsette rentesatsen for renteberegningen av tilgodehavende for markedsregulator, jf. retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 4, retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter punkt 6, retningslinjer for markedsregulering av egg punkt 3 og retningslinjer for markedsregulering av korn punkt 1-2.

8. Fastsettelse av avgiftssum etter omsetningsloven § 8

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å fastsette avgiftssum etter skjønn i henhold til omsetningsloven § 8.

9. Fastsettelse av sats for reguleringstransport

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å fastsette sats for reguleringstransport av melk til reguleringsproduksjon i tilfeller hvor satsen kan fastsettes på bakgrunn av indeksregulering av forrige års sats. Satsen skal indeksreguleres med basis i SSBs totalkostnads- indeks for lastebiltransport (Tankbil. Tre-akslet bil med henger) de siste 12 måneder. Satsen fastsettes i slike tilfeller av Landbruksdirektoratet senest 10. januar året etter at satsen er gjeldende.

10. Mellomfinansiering i kvoteordningen for melk

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å administrere mellomfinansieringen ved omsetning av melkekvoter med midler fra fondet for omsetningsavgift for melk, jf. retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 3.

11. Priskompensasjon for skilleprodukter

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å behandle søknader og fatte vedtak om utbetaling av priskompensasjon for skilleprodukter, jf. forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg.

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å godkjenne eggproduktprodusenter, jf. forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 7.

12. Prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å behandle søknader og fatte vedtak om utbetaling av prisnedskrivning, jf. forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder.

13. Prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å behandle søknader og fatte vedtak om utbetaling av prisnedskrivning, jf. forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager.

14. Reguleringslagring av epler

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å fatte vedtak om sorter og kvanta av epler som kan reguleringslagres, jf. retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 3-2.

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å godkjenne fruktlagre og produsenter som kan delta i tiltaket, jf. retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 3-2-1.

15. Behandling av innsynsbegjæringer

Landbruksdirektoratet avgjør innsynsbegjæringer, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-3.

16. Informasjonshåndtering

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å kontrollere at markedsregulator overholder rutiner for informasjonshåndtering, jf. markedsreguleringsforskriften § 6 andre ledd.

17. Opplysningsplikt og kontroll

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å føre kontroll og kreve opplysninger mv. etter følgende bestemmelser:

- markedsreguleringsforskriften § 7-4
- forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns § 8
- forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 11
- forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder § 11
- forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager § 10
- retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 6-1 og punkt 6-2

18. Tilbakebetaling

Landbruksdirektoratet delegeres myndighet til å kreve tilbakebetaling etter følgende bestemmelser:

- forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns § 9

- forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 10
 - forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder § 12
 - forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager § 11
 - retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter punkt 9
 - retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 6
 - retningslinjer for markedsregulering av egg punkt 4
 - retningslinjer for markedsregulering av korn punkt 2
 - retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 6-3
- midlertidig retningslinje om utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold punkt 7

Møtebehandling

Siden forslag til nytt punkt 7-3 markedsreguleringsforskriften ble vedtatt tatt ut av forskriften for nærmere vurdering i september, ble det foreslått å stryke henvisningen til markedsreguleringsforskriften i delegeringsreglementets punkt 15. Det ble også foreslått at det skal tilføyes «som sekretariat for Omsetningsrådet» ved omtale av Landbruksdirektoratet.

Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

Reglement for delegering av myndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet

Vedtatt av Omsetningsrådet 22. juni 2020.

Del I. Almennelige bestemmelser

1. Formålet med delegeringsreglementet og virkeområde

Formålet med reglementet er å gi en oversiktlig sammenstilling av delegering av avgjørelsesmyndighet fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd siste punktum.

Reglementet gjelder ikke Landbruksdirektoratets lovbestemte oppgave om å forberede sakene for rådet, følge opp vedtakene, og kreve inn og administrere avgiftsmidlene, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd første punktum.

2. Retningslinjer om delegering

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet skal utøve sin myndighet i samsvar med delegeringsvedtaket og de retningslinjer som Omsetningsrådet har gitt.

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet kan ikke treffe vedtak i saker som er av prinsipiell karakter, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd siste punktum.

3. Klage på Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådets vedtak

Enkeltvedtak fattet av Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet i medhold av omsetningsloven § 3 femte ledd kan påklages til Omsetningsrådet, jf. markedsreguleringsforskriften § 7-2 andre ledd. Slik klage sendes til Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet, som forbereder behandlingen

av klagen, jf. forvaltningsloven § 33.

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet skal i de enkeltvedtak som fattes i medhold av delegering fra Omsetningsrådet, opplyse om at det er klageadgang på vedtaket. Videre skal det opplyses om at klagefristen er tre uker og at Omsetningsrådet er klageinstans.

4. Omgjøring

Omsetningsrådet kan av eget tiltak omgjøre vedtak fattet av Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet etter delegering, så langt en slik omgjøringsadgang følger av forvaltningsloven kapittel VI.

5. Rapportering

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet skal rapportere til Omsetningsrådet om avgjørelser direktoratet har fattet etter delegert myndighet. Sakene legges frem for rådet til orientering.

Del II. Delegering fra Omsetningsrådet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet

6. Bevilgningsoppgaver

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder bevilgningsoppgaver for gjennomførte reguleringstiltak som markedsregulator kan iverksette uten forhåndsgodkjennelse fra Omsetningsrådet, med unntak av oppgaver vedrørende kompensasjon for reguleringskapasitet hos Tine SA. Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres også myndighet til å treffe vedtak om renteoppgjør for markedsregulator.

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres avgjørelsesmyndighet i saker som gjelder bevilgningsoppgaver for avsetningstiltak for epler, matpoteter og honning som er iverksatt etter forhåndsgodkjenning fra Omsetningsrådet.

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å treffe vedtak om godtgjørelse til Tine SA for transport av melk til produksjon av reguleringsprodukter.

7. Fastsettelse av rente

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å fastsette rentesatsen for renteberegningen av tilgodehavende for markedsregulator, jf. retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 4, retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter punkt 6, retningslinjer for markedsregulering av egg punkt 3 og retningslinjer for markedsregulering av korn punkt 1-2.

8. Fastsettelse av avgiftssum etter omsetningsloven § 8

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å fastsette avgiftssum etter skjønn i henhold til omsetningsloven § 8.

9. Fastsettelse av sats for reguleringstransport

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å fastsette sats for reguleringstransport av melk til reguleringsproduksjon i tilfeller hvor satsen kan fastsettes på bakgrunn av indeksregulering av forrige års sats. Satsen skal indeksreguleres med basis i SSBs totalkostnads- indeks for lastebiltransport (Tankbil. Tre-akslet bil med henger) de siste 12 måneder. Satsen fastsettes i slike tilfeller av

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet senest 10. januar året etter at satsen er gjeldende.

10. Mellomfinansiering i kvoteordningen for melk

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å administrere mellomfinansieringen ved omsetning av melkekvoter med midler fra fondet for omsetningsavgift for melk, jf. retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 3.

11. Priskompensasjon for skilleprodukter

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å behandle søknader og fatte vedtak om utbetaling av priskompensasjon for skilleprodukter, jf. forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg.

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å godkjenne eggproduktprodusenter, jf. forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 7.

12. Prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å behandle søknader og fatte vedtak om utbetaling av prisnedskrivning, jf. forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder.

13. Prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å behandle søknader og fatte vedtak om utbetaling av prisnedskrivning, jf. forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager.

14. Reguleringslagring av epler

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å fatte vedtak om sorter og kvanta av epler som kan reguleringslagres, jf. retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 3-2.

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å godkjenne fruktlagre og produsenter som kan delta i tiltaket, jf. retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 3-2-1.

15. Behandling av innsynsbegjæringer

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet avgjør innsynsbegjæringer.

16. Informasjonshåndtering

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å kontrollere at markedsregulator overholder rutiner for informasjonshåndtering, jf. markedsreguleringsforskriften § 6 andre ledd.

17. Opplysningsplikt og kontroll

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å føre kontroll og kreve opplysninger mv. etter følgende bestemmelser:

- markedsreguleringsforskriften § 7-4
- forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslaktning av verpehøns § 8
- forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 11
- forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til

- spesialmarkeder § 11
- forskrift om prisedskriving av melk solgt til skoler og barnehager § 10
- retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 6-1 og punkt 6-2

18. Tilbakebetaling

Landbruksdirektoratet som sekretariat for Omsetningsrådet delegeres myndighet til å kreve tilbakebetaling etter følgende bestemmelser:

- forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslakting av verpehøns § 9
- forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 10
- forskrift om prisedskriving ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder § 12
- forskrift om prisedskriving av melk solgt til skoler og barnehager § 11
- retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter punkt 9
- retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 6
- retningslinjer for markedsregulering av egg punkt 4
- retningslinjer for markedsregulering av korn punkt 2
- retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 6-3
- midlertidig retningslinje om utkjøpsordning med tilskudd til produsenter som slutter med svinehold punkt 7

Delegeringsreglement

Innledning

Omsetningsrådet har over flere år truffet en rekke vedtak om delegering av myndighet til Landbruksdirektoratet. Vedtakene er spredt rundt i Omsetningsrådets protokoller og kan være vanskelig tilgjengelig for rådet selv, for sekretariatet, for berørte parter og for allmenheten.

Sentrale myndigheter har uttrykt behov for at Omsetningsrådets regelverk må være klart, transparent og forutberegnelig. Omsetningsrådet er nå i slutfasen av en større gjennomgang av sitt eget regelverk, hvor det forslås en rekke endringer for å oppdatere regelverket til dagens behov. I den forlengelse vil Landbruksdirektoratet anbefale at rådet vedtar et reglement som gir en oversikt over rådets delegeringer til direktoratet. Et slikt reglement vil ivareta ovenfor nevnte behov og gjøre regelverket mer transparent.

Særlig om sekretariatsfunksjonen

Omsetningsloven har bestemmelser om Omsetningsrådets sekretariat. Omsetningsloven § 3 femte ledd lyder:

«Oppgåvene med å førebu sakene for rådet, følge opp vedtaka og krevje inn og administrere avgiftsmidlane vert lagt til det organet som departementet fastset. Til dette organet kan rådet delegerer myndigheit til å treffe vedtak i saker som ikkje er av prinsipiell karakter.»

Det følger av bestemmelsen at Omsetningsrådets sekretariat utfører en rekke angitte oppgaver for rådet. Ut over dette kan Omsetningsrådet også delegerer avgjørelsesmyndighet innenfor sitt ansvarsområde til sekretariatet, så lenge det ikke er tale om prinsipp saker.

Videre fremgår det at Landbruks- og matdepartementet bestemmer hvilket organ som skal fungere som sekretariat for Omsetningsrådet. Departementet har lagt denne oppgaven til Landbruksdirektoratet.

Når det gjelder kostnadene til å drifte dette organet, er dette regulert i § 4, hvor det heter:

«Utgiftene som staten har i samband med (...) dei oppgåvene som nemnde i § 3 siste ledd, skal greidast ut av dei avgiftene som vert pålagde med heimel i denne lova. Departementet kan fastsetja korleis utgiftene skal bytast på dei ymse avgiftene.»

Omsetningsloven § 3 femte ledd og § 4 andre ledd ble vedtatt av Stortinget 21.01.2000 nr 7. Det heter i Ot.prp. nr. 12 (1999-2000) om lov om kornforvaltning m.v. punkt 5.1.2 på s. 19-20:

«Samordningen vil innebære at Omsetningsrådet opphører som egen virksomhet, og at sekretariatsfunksjonen blir en statlig oppgave (jf. St.prp. nr. 1. Tillegg nr. 6 (1998-99), s. 30-31). Det forutsettes at Omsetningsrådet som partssammensatt organ fortsatt vil inneha de fullmakter som fremgår av omsetningsloven. Innenfor de områder hvor rådet har fullmakt vil således den nye virksomheten utføre nødvendige sekretariatsoppgaver. Oppgavene vil bestå i å forberede de saker som skal behandles i rådet, samt oppfølging av rådets vedtak - herunder innkreving av omsetningsavgiften og utbetaling av markedsreguleringsmidler. På disse områdene vil rådet ha faglig styringsrett overfor institusjonen, og institusjonen vil måtte opptre med tilstrekkelig faglig uavhengighet i forhold til departementet. (...)

Omsetningsrådet har i lang tid hatt eget sekretariat og dekket kostnadene over omsetningsavgiften, mens utgiftene som har påløpt i forbindelse med forvaltningen av de statlige tilskuddsordningene er dekket ved belastning av ordningene. Statens ansvar for

sekretariatsfunksjonen bør derfor fastsettes i loven, samtidig som det fastsettes at staten kan kreve refusjon i omsetningsavgiftsmidlene for utgiftene i forbindelse med arbeidet.»

Av loven og forarbeidene er det klart at Omsetningsrådets sekretariat er underlagt statens organisatoriske myndighet. I praksis utfører Landbruksdirektoratet en rekke oppgaver som sekretariat for Omsetningsrådet.

Det foreslåtte delegeringsreglementet gjelder de sakene hvor Omsetningsrådet delegerer sin avgjørelsesmyndighet til Landbruksdirektoratet som sekretariat for rådet, jf. omsetningsloven § 3 femte ledd siste setning. Reglementet gjelder ikke Landbruksdirektoratets lovbestemte oppgave om å forberede sakene for rådet, følge opp vedtakene, og kreve inn og administrere avgiftsmidlene, jf. omsetningsloven § 3 siste ledd første punktum.

Forslag til delegeringsreglement

Landbruksdirektoratet legger med dette frem et forslag til delegeringsreglement, bearbeidet etter Omsetningsrådets møte 20. mai 2020.

Forslaget til reglement inneholder innledningsvis i del I en redegjørelse for formålet og virkeområdet for reglementet, samt noen retningslinjer for hvordan delegeringsvedtak skal praktiseres. Det fremgår også at vedtak Landbruksdirektoratet fatter i medhold av delegert myndighet, kan påklages til Omsetningsrådet. Omsetningsrådet kan også omgjøre direktoratets vedtak av eget tiltak, så fremt vilkårene i forvaltningsloven kapittel VI er oppfylt. Endelig er det tatt inn en bestemmelse som stadfester praksis om at Landbruksdirektoratet legger frem vedtak fattet i medhold av delegert myndighet for Omsetningsrådet til orientering.

I del II gis det en oversikt over alle delegeringer Omsetningsrådet har vedtatt, og som fremdeles er gjeldende. Oversikten omfatter videre et forslag til delegeringsvedtak som følge av de aktuelle endringer i Omsetningsrådets regelverk. Bestemmelsene i del II om de konkrete delegeringene kommenteres nærmere i det følgende.

6. Bevilgningsoppgaver

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 08.06.2010, saksnummer 201003457-4/510. Vedtaket foreslås videreført med noen tilføyelser.

Vedtaket gjaldt bevilgningsoppgaver for gjennomførte avsetningstiltak. I praksis er vedtaket imidlertid blitt forstått dit hen at delegeringen også omfatter bevilgningsoppgaver for andre reguleringstiltak enn avsetningstiltak. Det foreslås derfor å bruke formuleringen reguleringstiltak istedenfor avsetningstiltak. Videre foreslås det å legge til at bevilgningsoppgaver for markedsregulators renteoppgjør delegeres til Landbruksdirektoratet. Dette er i samsvar med dagens praksis.

Det foreslås også å legge til at godtgjørelse til Tine SA for transport av melk til produksjon av reguleringsprodukter delegeres til Landbruksdirektoratet. Dette er i samsvar med dagens praksis.

7. Fastsettelse av rente

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 08.06.2010, saksnummer 201003457-4/510.

Det opprinnelige vedtaket gjaldt bare korn. At rentesatsen skal fastsettes av Landbruksdirektoratet også for egg, melk og kjøtt fremgår av de respektive retningslinjene, jf. retningslinjer for markedsregulering av kjøtt punkt 4, retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter punkt 6, retningslinjer for markedsregulering av egg punkt 3 og retningslinjer for markedsregulering av korn punkt 1-

2.

Landbruksdirektoratet foreslår en formulering i delegeringsreglementet som omfatter alle sektorene.

8. Fastsettelse av avgiftssum etter omsetningsloven § 8

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 13.09.2016, saksnummer 16/44634-1.

Det er ikke foretatt noen endringer i vedtakets ordlyd, men presiseringen om at Landbruksdirektoratet skal opplyse om klageadgang er nå foreslått tatt inn som en generell bestemmelse som gjelder for alle enkeltvedtak Landbruksdirektoratet fatter etter delegering fra Omsetningsrådet. I det opprinnelige vedtaket er det kun punkt 1 og 2 som omhandler delegering. Det er derfor disse punktene som nå foreslås tatt inn i delegeringsreglementet.

9. Fastsettelse av sats for reguleringstransport

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 11.04.2014, saksnummer 14/7405 og 25/14.

Bestemmelsen videreføres, men med språklige endringer.

10. Mellomfinansiering i kvoteordningen for melk

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 29.03.2012, saksnummer 201206394-1.

Bestemmelsen gir Landbruksdirektoratet fullmakt til å forestå mellomfinansieringen ved omsetningen av melkekvoter. Vedtaket fra 2012 er en videreføring av delegering fra Omsetningsrådet til Statens Landbruksforvaltning fra 30. april 2004, men med oppdatert hjemmelshenvisning. Delegeringsvedtaket fra 2004 var hjemlet i dagjeldende forskrift 1996-11-28 nr. 1478 om norskprodusert melk og melkeprodukter § 4, mens tilsvarende bestemmelse nå fremgår av retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 3.

Delegeringsvedtakene fra 2012 og 2004 inneholder et punkt om at direktoratet skal orientere Omsetningsrådet når det endelige beløpet for året foreligger. Denne orienteringen dekkes nå av reglementets punkt 5 om rapportering.

11. Priskompensasjon for skilleprodukter

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 19.02.2014, saksnummer 13/39655.

Det er ikke foretatt noen endringer i vedtakets opprinnelige ordlyd, men bestemmelsen er supplert med et annet ledd. Der presiseres det at Landbruksdirektoratet er delegert myndighet til å godkjenne eggproduktprodusenter i henhold til ny forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 7. Dette fremgår i dag av retningslinjer for markedsregulering av egg § 2-4 tredje ledd.

12. Prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder
Ny bestemmelse.

I forslag til ny forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder legges det opp til at Landbruksdirektoratet skal stå for administreringen av ordningen.

13. Prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager

Ny bestemmelse.

I forslag til ny forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager legges det opp til at Landbruksdirektoratet skal stå for administreringen av ordningen.

14. Reguleringslagring av epler

Bestemmelsen er hentet fra Omsetningsrådets vedtak 19.08.2011, saksnummer 44/11/, 201003457-8/510

Ordlyden i første ledd er hentet direkte fra vedtaket. I tillegg foreslås et nytt ledd om at Landbruksdirektoratet godkjenner aktører som kan delta i tiltaket, slik det fremgår av retningslinjer for gjennomføringen av markedsreguleringen av epler, matpoteter og honning punkt 3-2-1.

15. Behandling av innsynsbegjæringer

Ny bestemmelse.

Av markedsreguleringsforskriften § 7-3 fremgår det at Landbruksdirektoratet avgjør innsynsbegjæringer i saker som gjelder Omsetningsrådets saksbehandling. Landbruksdirektoratets vedtak kan påklages til Omsetningsrådet.

16. Informasjonshåndtering

Ny bestemmelse.

Etter markedsreguleringsforskriften § 6 nytt første ledd kan Omsetningsrådet kreve at markedsregulator etablerer skriftlige interne rutiner for informasjonshåndtering og kontrollere at rutinene blir overholdt. Det foreslås at kontrollmyndigheten delegeres til Landbruksdirektoratet.

17. Opplysningsplikt og kontroll

Ny bestemmelse.

Forskriftene under Omsetningsrådet fastsetter at rådet fører kontroll med at regelverket overholdes. Kontrollbestemmelsene fremgår av markedsreguleringsforskriften § 7-4, forskrift om priskompensasjon ved innenlands produksjon av skilleprodukter av egg § 9, forskrift om kompensasjon til frivillig førtidsslaktning av verpehøns § 8, forskrift om prisnedskrivning ved salg av egg, eggprodukter og melkeprodukter til spesialmarkeder § 10 og forskrift om prisnedskrivning av melk solgt til skoler og barnehager § 9. Bestemmelsene uttrykker videre at Omsetningsrådet kan innhente opplysninger og dokumentasjon som er nødvendig for å behandle søknader, utøve kontroll og forvalte de ulike ordningene eller tiltakene på en tilfredsstillende måte. Det er også en tilsvarende bestemmelse i retningslinjer for markedsregulering av epler, matpoteter og honning punkt 6-1 og 6-2.

Det foreslås at Omsetningsrådets myndighet til å innhente opplysninger og utøve kontroll delegeres til Landbruksdirektoratet.

18. Tilbakebetaling

Ny bestemmelse.

Det foreslås at Omsetningsrådets myndighet til å kreve tilbakebetaling i medhold av bestemmelser i forskrifter og retningslinjer delegeres til Landbruksdirektoratet.

Saksnr.: 056/20	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Egg - Satser for markedsregulering 1. halvår 2020	Saksnr.: 20/33965-2

Beskrivelse

Nortura har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for første halvår 2020. Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget. Endringene av satsene har primært grunnlag i endret rente og pris.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg, fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012, §§ 2 og 3, med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer §7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura 15. mai 2020

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende satser for markedsregulering av egg for første halvår 2020:

<i>Reguleringstiltak og varegruppe</i>	<i>Satser i øre per kg 1. halvår 2020</i>
<u>Kjølelagring per uke</u>	
Egg	6,9
Heleggpulver	9,6
<u>Fryselagring per måned</u>	
Heleggmasse	18,5
Eggehvite	17,5

Egg - Satser for markedsregulering 1. halvår 2020

Generelle forutsetninger ved beregning av nye satser

I Norturas forslag til satser for markedsregulering i eggsektoren første halvår 2020 er det ikke langt opp til prinsipielle endringer i forutsetningene for satsene sammenlignet med de foregående periodene. Endring av satsene har primært grunnlag i endret rente og pris.

Prisgrunnlag

Prisgrunnlaget for egg er knyttet til definisjonen av representantvaren i jordbruksavtalen. Ved beregning av satser er Nortura SAs engrospriser benyttet. Nortura har i satsberegningene for første halvår 2020 benyttet følgende engrospriser per kg:

Egg	kr 19,52	(19,37)
Heleggmasse	kr 36,49	(36,49)
Heleggpulver	kr 126,42	(126,42)
Eggehvite	kr 30,04	(30,04)

Priser for andre halvår 2019 i parentes.

Rente på mellomværende

Rente på mellomværende fastsettes av Landbruksdirektoratet per halvår på basis av en sammenveing av nominell NIBOR 3-md. rente med tillegg på 0,40 prosent per år. Landbruksdirektoratet har fastsatt rentene for kapitalbinding i markedsreguleringen til å være 1,63 prosent per år for første halvår 2020. For andre halvår 2019 var rentesatsen på 2,11 prosent per år.

Lagringskostnader

Overskuddsegg lagres primært på fast lager hos Cooling Partner. I 2019 økte Cooling Partner sin kapasitet, og de har derfor håndtert hele reguleringslageret på egg.

Håndteringskostnaden for egg er kr 37,00 per pall. Kostnadene fordeles på fire uker, fordi det forutsettes en gjennomsnittlig lagertid på fire uker. Det lagres ca. 630 kg egg på en pall. Lagerleien er kr 30,00 per pall per uke. Både håndteringskostnaden og lagerleien har samme prisbetingelser som for hele 2019.

Lagringskostnader per kg egg per uke blir etter dette:

Håndtering:	3 700 øre/ 4/630 kg	= 1,5 øre per kg per uke
<u>Lagerleie:</u>	<u>3 000 øre/ 630 kg</u>	<u>= 4,7 øre per kg per uke</u>
Lagerkostnader per kg per uke:		= 6,2 øre per kg per uke

Kostnaden er den samme som i hele 2019.

Kjøle- og fryselagring

Satsene for lagring inkluderer dekning for renter, forsikring, svinn, lagerleie og håndtering. Sammenlignet med satsene for kjølelagring i andre halvår 2019 er det foreslått en reduksjon

på 0,2 øre per kg egg og 1,2 øre per kg heleggpulver. For satsene for fryselagring er det også

foreslått en reduksjon på 1,4 øre per kg heleggmasse og 1,2 øre per kg eggehvite.

Nortura foreslår følgende satser:

Kjølelagring per uke

Egg	6,9 øre per kg	(7,1 øre per kg)
Heleggpulver	9,6 øre per kg	(10,8 øre per kg)

Fryselagring per måned

Heleggmasse	18,5 øre per kg	(19,9 øre per kg)
Eggehvite	17,5 øre per kg	(18,7 øre per kg)

Satser for andre halvår 2019 står i parentes.

Landbruksdirektoratets vurdering

For 2019 og første halvdel av 2020 har hele reguleringslageret av egg vært hos Cooling Partner, og dette gjør at lagringskostnadene har holdt seg lave sammenlignet med 2018. Nortura har foreslått en reduksjon i satsene fra første halvår 2020. Hovedforklaringen til endringene er en betydelig nedgang i rentesatsen i første halvår 2020 sammenlignet med forrige halvår.

Grunnlag og beregning av foreslåtte satser er i tråd med tidligere praksis. Landbruksdirektoratet tilrår at Norturas forslag vedtas som satser for reguleringslagring av egg og eggprodukter for første halvår 2020.

Saksnr.: 057/20	Sektor: Egg	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - fastsettelse av sats for 2. halvår 2020	Saksnr.: 19/60694-14

Beskrivelse

Ordningen med priskompensasjon for skilleprodukter av egg ble etablert med virkning fra 1. juli 2013. Omsetningsrådet skal forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon. Landbruksdirektoratet foreslår at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for andre halvår 2020 settes til kr 10,19 per kg hvite, en økning fra kr 9,96 per kg inneværende halvår.

Hjemmel

Retningslinjer for markedsregulering av egg §2-4, fastsatt av Omsetningsrådet 29. mars 2012 med hjemmel i forskrift 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura 20. mai 2020 (unntatt offentlighet)

Brev fra DAVA Foods Norway AS 27. mai 2020 (unntatt offentlighet)

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for andre halvår 2020 fastsettes til kr 10,19 per kg hvite.

Egg - Priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg - fastsettelse av sats for 2. halvår 2020

Bakgrunn

Ordningen med priskompensasjon for skilleproduksjon av egg ble etablert med virkning fra 1. juli 2013. Omsetningsrådet skal halvårlig og forskuddsvis fastsette sats for priskompensasjon for skilleproduksjon av egg. Satsen for andre halvår 2020 fastsettes i tråd med bestemmelsene vedtatt 19. februar 2014, sak 05/14.

Før 2016 hadde ordningen kun Nortura SA som søker. I mai 2016 ble DAVA Foods Norway AS godkjent som skillevirksomhet og har sendt inn sine produksjonsprognoser for andre halvår 2020.

Det er etterspørselen etter plomme som avgjør hvor mye egg som går til skilling. Behovet for skallegg til skilling er derfor beregnet utfra skillekalkylen med 29 prosent plomme og 52 prosent hvite. Hviten blir forsøkt solgt til ulike markeder i Norge, og den resterende hviten blir eksportert. Generelt produseres mer plomme for salg til majones og dressing på våren enn om høsten. Det medfører en høyere eggehviteproduksjon og dermed større eksportandel i vårhalvåret. Planlagt gjennomsnittlig engrospris for skallegg for andre halvår 2020 er satt til kr 20,30 per kg. Dette er en økning av prisen på 80 øre i forhold til gjeldende planlagte gjennomsnittlig engrospris.

Nortura melder om at det er fokus på eggråvarer fra frittgående høner blant kundene deres. Eggproduktene fra Nortura selges i stor grad til dagligvarehandelen, og de er klare i sitt krav om egg fra frittgående. Omlegging av drift hos eggprodusentene medfører at det etter hvert blir mulig å oppfylle etterspørsel fra industrien om egg fra frittgående høner, melder Nortura. For andre halvår 2020 vil ca. 70 prosent av skilleproduksjonen i Nortura være fra frittgående høner mot 45 prosent samme periode i fjor.

Sats for andre halvår 2020

Satsen for andre halvår 2020 beregnes ut fra aktørenes salgsprognoser for kommende halvår, og Landbruksdirektoratets vurdering av prisforhold på skallegg innenlands og plomme- og hviteprodukter innenlands og utenlands.

Det er for andre halvår 2020 to aktørers salgsprognoser, Nortura og DAVA Foods Norway, som ligger til grunn for Landbruksdirektoratets vurdering og forslag til sats for priskompensasjon av eggehvite. For andre halvår 2020 er samlet salg av eggehvite anslått til 915 tonn, tilsvarende ca. 1 759 tonn egg og en budsjettert kostnad på 9,3 mill. kroner.

Landbruksdirektoratet har ut fra antatt salgsverdi av skilleprodukter og kostnadene på skalleggene inkludert knekking/skilling, beregnet en sats for priskompensasjon ved salg av hvite til kr 10,19 per kg for første halvår 2020. Satsen for første halvår 2020 er kr 9,96 per kg hvite.

Landbruksdirektoratets vurdering

Oppgaven fra Nortura SA og DAVA Foods Norway AS over skillevirksomhet andre halvår 2020 er basert på deres prognoserte salg og -priser. Landbruksdirektoratet har vurdert de prisene som er satt for de ulike produktene i kalkylen og har ikke vesentlige merknader til disse. I oppgavene ligger det konkurransesensitiv informasjon, og disse er derfor ikke lagt ved innstillingen.

Med få reguleringstiltak bidrar tiltaket til å sikre en avsetningskanal for egg som bidrar til at det kan opprettholdes et tilbud om norske egg til konsum gjennom hele året.

Etter gjennomgang og vurdering av innkomne data, foreslår Landbruksdirektoratet at satsen for priskompensasjon ved skilleproduksjon av egg for andre halvår 2020 fastsettes

til kr 10,19 per kg hvite.

Saksnr.: 058/20	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Kjøtt - Satser i markedsreguleringen 2020	Saksnr.: 20/34956-2

Beskrivelse

Nortura har foreslått satser for markedsregulerende tiltak for kjøtt for 2020. Forslagene bygger på tidligere vedtatte beregningsprinsipper.

Satsene for fryselagring og håndtering er foreslått redusert, mens satsene for innfrysing, svinn og emballering er foreslått økt. Omsetningsgodtgjørelsen er foreslått videreført.

Landbruksdirektoratets anbefaling er i tråd med forslaget.

Hjemmel

Forskrift av 2008-10-22 nr. 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 3-2.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Nortura datert 3. juni 2020

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Det fastsettes følgende beløp og satser for markedsreguleringen i kjøttsektoren for 2020:

Pallehold, 1. halvår 2020 524 860 kroner

Innfrysing, rund vare

Innfrysing	70,1 øre per kg
Håndteringskostnader ved fryseriene	90,1 øre per kg
Emballering	90,5 øre per kg
Svinn 1,1 %	47,5 øre per kg
Sum	298,2 øre per kg

Innfrysing, skåret vare

Håndteringskostnader ved fryseriene	90,1 øre per kg
Svinn, 0,1 %	4,3 øre per kg
Sum	94,4 øre per kg

Overføring mellom fryselager

Håndteringskostnader ved fryseriene	90,1 øre per kg
-------------------------------------	-----------------

Fryselagring

	33,0 øre per kg
--	-----------------

Omsetning fryselagret vare 38,0 øre per kg

Kjøtt - Sats i markedsreguleringen 2020

Nortura søker i brev av 3. juni 2020 om justering av satsene for markedsregulering av kjøtt for kalenderåret 2020.

Kompensasjon for pallehold

Nortura får kompensert de kapitalkostnader pallehold til markedsreguleringen medfører. Omsetningsrådet vedtok i møte 15. juni 2015, jf. sak 44/15, at man heretter tar utgangspunkt i det høyeste antallet paller på reguleringslager de tre siste årene, og runder opp til nærmeste tusen. Med de tre siste årene tolker man de tre siste foregående årene, slik praksisen også har vært tidligere.

På bakgrunn av tidligere søknader og vedlegg til Norturas saksfremstilling settes det opp følgende oversikt over bruken av paller:

År	2019	2018	2017	2016	2015
Antall paller	27 025	27 724	16 548	14 810	8 048

Nortura opplyser at det høyeste antallet paller på reguleringslager de tre siste årene var i uke 39/2018. Da var det 27 724 paller i bruk. Palleverdien ble 31. desember 2015 endret til 2 300 kroner. Renten for 1. halvår 2020 er fastsatt av Landbruksdirektoratet til 1,63 prosent. Ved å legge 28 000 paller til grunn, blir godtgjørelsen for 1. halvår 2020 524 860 kroner.

Nortura forutsetter at samme antall paller benyttes til beregning av kapitalbinding i andre halvår, med en eventuell endring av rentesats.

Lagringsgodtgjørelse

Nortura foreslår at lagringsgodtgjørelsen reduseres med 4,0 øre fra 2019 til 2020, noe som gir en lagringsgodtgjørelse på 33,0 øre per kg. Reduksjonen skyldes i følge Nortura at prisen på elektrisk kraft har falt kraftig. Fra 2018 til 2019 ble satsen økt med 1,0 øre per kg.

Håndteringsgodtgjørelse

Håndteringsgodtgjørelsen skal dekke kostnader ved arbeid og administrasjon av reguleringslagret kjøtt. Dette omfatter transport mellom bil og fryselager, veiing av pallene ved innlegg og uttak og administrasjon (papir- og oppfølgingsarbeid inkl. lagertelling). Med utgangspunkt i markedsreguleringsbudsjettet utarbeidet på grunnlag av Nortura Totalmarkeds prognose for 2020 og beregnet innfrysingsbehov for helt slakt, er det beregnet en gjennomsnittssats basert på vedtatte kalkulasjonsprinsipper. På bakgrunn av dette søkes det om en godtgjørelse på 90,1 øre per kg, som benyttes for all reguleringslagret vare. Dette er en reduksjon på 2,8 øre per kg (3,0 prosent) i forhold til gjeldende sats. Fra 2018 til 2019 ble satsen økt med 0,2 øre per kg.

Innfrysingsgodtgjørelse

Innfrysingsgodtgjørelse gjelder bare for helt slakt og skal dekke nedlegging i pall, transport inn i innfrysingsrom, innfrysing og plassering på fryselager. Beregningen for 2020 er basert på vedtatte kalkulasjonsprinsipper. Nortura foreslår at innfrysingsgodtgjørelsen økes med 14,2 øre per kg (25,4 prosent) til 70,1 øre per kg. Satsen settes på bakgrunn av hvor mye man forventer at fryses inn av de ulike dyreslagene. I følge Nortura er det endring i sammensetning av dyreslag på reguleringslager som er årsaken til økningen. Fra 2018 til 2019 ble satsen redusert med 8,5 øre per kg.

Sats for emballering

Emballeringsgodtgjørelsen, som bare gjelder for helt slakt, skal dekke innkjøpskostnader per "innfrysningseenhet" og arbeidskostnader knyttet til emballeringen. Godtgjørelsen synliggjøres som én sats, men utbetalingen til fryseriene differensieres, da kostnadene per kg varierer betydelig avhengig av dyreslag. Nortura søker om en godtgjørelse på 90,5 øre per kg. Dette innebærer en økning på 34,5 øre per kg (61,6 prosent) i forhold til gjeldende sats. Økningen begrunnes med at mesteparten av innfrysningsvolumet er lam og sau som trenger mer emballasje enn de øvrige dyreslagene. Fra 2018 til 2019 ble satsen økt med 1,3 øre per kg.

Svinngodtgjørelse

Nortura foreslår at svinprosentene på lagrene videreføres med 1,1 prosent på helt slakt og 0,1 prosent på skåret vare. Svinngodtgjørelse per kg fremkommer ved å benytte prosentsatsene på foregående års gjennomsnittspris per kg kjøtt på reguleringslager. Gjennomsnittsverdien på reguleringslageret i 2019 var 43,22 kr per kg. Økt gjennomsnittspris skyldes prisutvikling og sammensetningen av dyrematerialet på reguleringslager. Beregnet svinngodtgjørelse blir dermed følgende:

Helt slakt	1,1 % av 43,22 kr per kg	= 0,475 kr per kg
Skåret/stykket kjøtt	0,1 % av 43,22 kr per kg	=0,043 kr per kg

Satsene er økt med 6,1 øre per kg for helt slakt og 0,5 øre per kg for skåret/stykket kjøtt sammenlignet med 2019. Fra 2018 til 2019 ble satsene redusert med henholdsvis 6,6 øre per kg og 0,6 øre per kg.

Omsetningsgodtgjørelse

Satsene skal dekke omsetningskostnadene som påløper varen ved klargjøring for salg til endelig kjøper, som salgskontakt mot kunden, fakturering og betalingsoppfølging. Aktuelle arbeidsoppgaver før varen kan selges er mottak fra fryselager, fjerning av emballasje og veiing av stykker. Nortura kartla kostnadene for omsetning av fryselagret vare i 2013.

Nortura foreslår å videreføre satsen for 2019 også i 2020, som vil gi en sats på 38,0 øre per kg.

Oversikt over satser og enhetspriser for markedsregulering av kjøtt i 2018 og 2019, samt Norturas forslag for 2020

	2018	2019	2020
Innfrysing , rund vare (øre per kg)			
Innfrysing	64,4	55,9	70,1
Håndteringskostnader ved fryseriene	92,7	92,9	90,1
Emballering	54,7	56,0	90,5
Svinn 1,1 %	48,0	41,4	47,5
Sum	259,8	246,2	298,2
Innfrysing skåret vare (øre per kg)			
Håndteringskostnader ved fryseriene	92,7	92,9	90,1
Svinn 0,1 %	4,4	3,8	4,3
Sum	97,1	96,7	94,4
Overføring mellom fryseler (øre per kg)			
Håndteringskostnader ved fryseriene	92,7	92,9	90,1
Fryselagring			
Fryselagring (øre per kg)	36,0	37,0	33,0
Rente per 1. halvår (%)	1,42	1,77	1,63
Rente per 2. halvår (%)	1,51	2,11	
Pallehold per 1. halvår (kr)	277 610	569 940	524860
Pallehold per 2. halvår (kr)	295 205	679 420	
Omsetning fryselagret vare (øre per kg)			
Gjennomsnitt hele landet	37,0	38,0	38,0

Landbruksdirektoratets vurdering

Kompensasjon for pallehold har tradisjonelt vært basert på høyest antall paller på reguleringslager de tre foregående årene. Nortura søker om rentegodtgjørelse for 28 000 paller i første halvår 2020, og viser til uke 39/2018. Da var det totalt 27 724 paller i bruk. Landbruksdirektoratet ser at prinsippene rådet har vedtatt for beregning av kapitalgodtgjørelse for pallehold er lagt til grunn i Norturas søknad og foreslår at godtgjørelsen baseres på 28 000 paller for 2020. Satsen for pallepanten er lik palleverdien. Denne ble 31. desember 2015 endret til 2 300 kroner, og tilsvarer pris på kjøp av paller. Pallegodtgjørelsen for første halvår 2020 blir etter dette, med utgangspunkt i en rente på 1,63 prosent fastsatt av Landbruksdirektoratet, 524 860 kroner.

Norturas forslag til satser bygger på tidligere vedtatte beregningsprinsipper. Satsene for lagring og håndtering er foreslått redusert. Omsetningsgodtgjørelsen er foreslått videreført på samme nivå. Satsene for innfrysing, svinn og emballering er foreslått økt. Den største økningen foreslås for innfrysing med en økning på 14,2 øre per kg (25,4 prosent) og på emballering med en økning på 34,5 øre per kg (61,6 prosent). Totalt økes satsene for rund vare fra 246,2 øre per kg i 2019 til 298,2 øre per kg i 2020. Dette tilsier en økning på 52,0 øre per kg (21,1 prosent). For skåret vare var satsene totalt på 96,7 øre per kg i 2019, mens de i 2020 vil være på 94,4 øre per kg. Dette gir en reduksjon på 2,3 øre per kg (2,3 prosent). Nortura forklarer økningen i godtgjørelse for innfrysing og emballering med endring i sammensetning av dyreslag på reguleringslager. Denne endringen kommer også

frem ved sammenligning av estimert innfrysningsbehov for 2020 med 2019, der særlig lam er økt drastisk, mens storfe, gris og sau er redusert.

Landbruksdirektoratet har ingen ytterligere merknader og innstiller i tråd med Norturas forslag.

Saksnr.: 059/20	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Kjøtt - Satser prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2020	Saksnr.: 20/34425-3

Beskrivelse

Nortura har i brev datert 27. mai 2020 levert forslag til satser for prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder for 2020.

I høringen av Omsetningsrådets regelverk ble det sendt ut forslag om en endring i denne ordningen, og listen over produkter som prisnedskrivningen skal gjelde for står i punkt 3-3-2 i forslag til retningslinjer for markedsregulering på kjøtt. Høringen av Omsetningsrådets regelverk behandles i egen sak.

Det er planlagt at nye retningslinjer for markedsregulering av kjøtt skal gjelde fra 1. juli 2020. For at ordningen skal kunne benyttes når nytt regelverk trer i kraft, har markedsregulator foreslått satser for 2020.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med Norturas forslag til satser.

Hjemmel

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura datert 27. mai 2020

Prisoversikt fra Nortura datert 26. mai 2020 (unntatt offentlighet)

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Følgende satser vedtas for prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder i perioden f.o.m. 1. juli 2020 t.o.m. 31. desember 2020:

Produkt	Sats, kroner per kg
Svin, indrefilet	70,00
Svin, ytrefilet	62,00
Svinenakke, m/ben	17,00
Svinenakke, u/ben	32,00
Svinekam, u/ben	11,00
Svinekoteletter	12,00
Svinekjøttsortering 23%	9,00
Lammelår, m/ben	48,00
Lammelår, u/ben	59,00
Lammebrog, m/ben	0,00
Lammebrog, u/ben	43,00

Sau, ytrefilet	36,00
Sau, indrefilet	76,00
Sau, grytekjøtt m/ben (fårikålkjøtt)	7,00
Sau, grytekjøtt u/ben (fårekjøtt uten ben)	14,00
Sauesortering 25 %	0,00

Kjøtt - Satser prisnedskrivning ved salg til spesialmarkeder 2020

Nortura har i brev datert 27. mai 2020 levert forslag til satser for prisnedskrivning av kjøtt til spesialmarkeder for 2020.

I høringen av Omsetningsrådets regelverk ble det sendt ut forslag om en endring i denne ordningen, og listen over varer som kan prisnedskrives står i punkt 3-3-2 i forslag til retningslinjer for markedsregulering på kjøtt. Høringen av Omsetningsrådets regelverk behandles i egen sak.

Det er planlagt at nye retningslinjer for markedsregulering av kjøtt skal gjelde fra 1. juli 2020. For at disse skal være på plass til 1. juli, har markedsregulator nå foreslått satser for 2020.

Markedsregulators beregningsgrunnlag for forslaget til satser

For å beregne forslag til satser for prisnedskrivning av kjøtt til spesialmarkeder har Nortura innhentet og vurdert verdensmarkedspriser på aktuelle stykningsdeler. De presiserer at det er usikkert hvordan valuta vil utvikle seg. De skriver også at det i tillegg finnes betydelig prisforskjell på disse stykningsdelene i markedet når man hensyntar kvalitet og holdbarhet. Nortura vurderer det ikke aktuelt med avsetning av storfe til spesialmarked slik markedssituasjonen er nå.

Nortura har lagt til grunn dagens valuta, gjennomsnittlig kvalitet og normalt god holdbarhet. I tillegg er kostnader for transport til Oslo og salmonellatest i henhold til norske krav lagt til importprisen. Importen er vurdert ut fra leveranser fra Europa, New Zealand og Island. Tollen er satt til kr 0,00.

Norturas forslag til satser er listet opp i tabellen under.

Norturas forslag til satser for prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder 2020

Produkt	Sats, kroner per kg
Svin, indrefilet	70,00
Svin, ytrefilet	62,00
Svinenakke, m/ben	17,00
Svinenakke, u/ben	32,00
Svinekam, u/ben	11,00
Svinekoteletter	12,00
Svinekjøttsortering 23%	9,00
Lammelår, m/isben	48,00
Lammelår, u/ben	59,00
Lammebrog, m/ben	0,00
Lammebrog, u/ben	43,00
Fåreytrefilet	36,00
Fåreindrefilet	76,00
Får, grytekjøtt m/ben (fårikålkjøtt)	7,00
Får, grytekjøtt u/ben (fårekjøtt uten ben)	14,00
Fåresortering 25 %	0,00

Landbruksdirektoratets vurdering

Prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder er hjemlet i retningslinjer for markedsregulering av kjøtt, og i høringen av Omsetningsrådets regelverk er det foreslått at denne ordningen fortsatt skal være hjemlet i retningslinjene. For egg, eggprodukter og melkeprodukter er ordningen foreslått i en egen forskrift som etter planen trer i kraft først 1. januar 2021. I høringen av regelverket er det foreslått at ordningen på kjøtt skal være forbeholdt markedsregulator og at den skal gjelde flere produkter enn det som er omfattet av gjeldende ordning. Det er planlagt at de nye retningslinjene for markedsregulering av kjøtt skal tre i kraft 1. juli 2020, og det er foreslått at satsene for prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder skal stå i retningslinjenes punkt 3-3-3. For at retningslinjene skal inneholde satser som foreslått og for at ordningen skal kunne benyttes fra tidspunktet nytt regelverk trer i kraft, har Nortura foreslått satser for prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder for 2020.

Koronasituasjonen gjør verdensmarkedet mer uforutsigbart, med svingninger i markedet og valuta. Nortura presiserer også at det er usikkert hvordan valutaen vil utvikle seg i tiden fremover. Det er noe begrenset informasjon tilgjengelig på verdensmarkedsprisene. Nortura vurderer det ikke aktuelt med avsetning av storfe til spesialmarked slik markedssituasjonen er nå, og de har derfor foreslått satser for svin, lam og sau. I tillegg til Norturas brev med forslag til satser har Landbruksdirektoratet mottatt prisoversikt med interne priser og importpriser. Oversikten er unntatt offentlighet, da den inneholder konkurransesensitiv informasjon. Direktoratet har vurdert prisoversikten og har ingen merknader.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Omsetningsrådet vedtar Norturas forslag til satser for prisnedskrivning av kjøtt ved salg til spesialmarkeder i 2020. Med utgangspunkt i at nytt regelverk trer i kraft 1. juli 2020, innstiller direktoratet på at satsene er gjeldende i perioden f.o.m. 1. juli 2020 t.o.m. 31. desember 2020.

Saksnr.: 060/20	Sektor: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift for 2. halvår 2020	Saksnr.: 19/61440-8

Beskrivelse

Nortura har i brev datert 25. mai 2020 fremmet forslag om følgende endringer av omsetningsavgiftene for andre halvår 2020:

- Satsen for lam reduseres med kr 0,20 per kg
- Satsen for storfe reduseres med kr 0,20 per kg
- Satsen for gris reduseres med kr 0,20 per kg

Det er ikke foreslått endringer av omsetningsavgiftene for egg, purke/råne og sau.

Det har ikke kommet inn forslag fra styret i Animalia om å endre satsene for kylling og kalkun.

Landbruksdirektoratets innstilling er i tråd med forslaget fra Nortura.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Nortura datert 25. mai 2020

Møtebehandling

Bjørn-Ole Juul-Hansen fremmet forslag om å endre omsetningsavgiften på sau til 50 øre per kg fra 3. august 2020 og ut året. Forslaget falt med en mot ti stemmer. Bjørn-Ole Juul-Hansen stemte for.

Med dette ble saken vedtatt i samsvar med innstilling.

Vedtak

Endringer i satsene for omsetningsavgift for kjøtt i andre halvår 2020 fastsettes som følger:

- a. *For kjøtt av storfe:*
Fra 29.06.20 kr 0,10 per kg
Fra 28.09.20 kr 1,60 per kg
- b. *For kjøtt av svin:*
Fra 29.06.20 kr 0,90 per kg

- c. For kjøtt av lam:
 Fra 29.06.20 kr 1,80 per kg
 Fra 03.08.20 kr 0,80 per kg
 Fra 14.09.20 kr 1,80 per kg

Kjøtt, egg og fjørfekjøtt - Omsetningsavgift for 2. halvår 2020

Gjeldende satser

I møte 13. desember 2019 ble det gjort følgende vedtak i Omsetningsrådet:

- «Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på egg og fjørfekjøtt fra og med 01.01.2020 fastsettes til:

Egg	kr 0,80 per kg
Kjøtt av kylling	kr 0,28 per kg
Kjøtt av kalkun	kr 0,28 per kg
- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av storfe fastsettes til kr 2,50 per kg fra og med 1. januar 2020.
- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på kjøtt av sau og lam fastsettes til kr 3,50 per kg fra og med 1. januar 2020.
- Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på svinekjøtt fastsettes til kr 2,00 per kg fra og med 1. januar 2020.
- Under forutsetning av at Landbruks- og matdepartementet fastsetter maksimalsatser som anbefalt i punkt 2–4, fastsettes satsene for omsetningsavgift for kjøtt for 2020 som følger:

For kjøtt av storfe:

Fra 01.01.2020	kr 1,00 per kg
Fra 27.01.2020	kr 0,40 per kg
Fra 02.03.2020	kr 1,10 per kg
Fra 13.04.2020	kr 0,30 per kg
Fra 28.09.2020	kr 1,80 per kg

For kjøtt av svin:

Fra 01.01.2020	kr 1,10 per kg
----------------	----------------

For kjøtt av lam:

Fra 01.01.2020	kr 2,00 per kg
Fra 03.08.2020	kr 1,00 per kg

Fra 14.09.2020 kr 2,00 per kg

For kjøtt av sau:

Fra 01.01.2020 kr 2,00 per kg

Fra 03.08.2020 kr 0,00 per kg

Fra 31.08.2020 kr 2,00 per kg

Fra 12.10.2020 kr 0,00 per kg

Fra 30.11.2020 kr 2,00 per kg

For kjøtt av purke/råne:

Fra 01.01.2020 kr 0,50 per kg

Purke og råne er ikke reguleringsvare, og skal kun ha en sats som dekker kostnader knyttet til opplysning og faglige tiltak, samt administrasjon.»

I brev datert 25. mai 2020 foreslår Nortura en reduksjon i satsene for storfe, gris og lam for andre halvår 2020, mens satsene for egg, purke/råne og sau foreslås å videreføres. Forslagene er med bakgrunn i regnskapstall for 2019 og oppdaterte markedsprognoser fra mai. Forslaget er godkjent av konsernstyret i Nortura 19. mai 2020.

Det er Bransjestyret som foreslår satser for kylling og kalkun. Det er ikke kommet forslag om endringer i satsene for disse.

Markedsbildet 2020

Nortura skriver at på grunn av koronasituasjonen er prognosen fra mai 2020 mer preget av usikkerhet enn normalt. Usikkerheten er særlig knyttet til hvordan salget påvirkes av antall mennesker som oppholder seg i Norge og stenging av landegrensener.

Egg

For 2020 er det prognosert et markedsoverskudd på om lag 600 tonn etter uttak av nærmere 400 tonn egg ved førtidsslakting av verpehøns. Prognosen legger til grunn 700 tonn import, som er på nivå med 2019. Det prognoseres med en økning i tilførslene på 2 prosent, mens engrossalget forventes å øke med 1 prosent etter et godt salg i 2019. Omsetningsrådet har vedtatt at førtidsslakting av verpehøns kan gjennomføres i 2020, og rammen for reduksjon av eggproduksjonen er inntil 1 000 tonn egg. Nortura skriver at eggproduksjonen fortsatt må legges om fra høner i miljøbur til frittgående.

Storfe

Norturas prognose gir et underskudd av storfekjøtt i 2020 på om lag 6 600 tonn etter at importkvotene er tatt inn. Det er prognosert en økning i salget på om lag 1 prosent i forhold til 2019. Det ventes en reduksjon i produksjonen på 2 prosent, grunnet nedgang i antall melkekyr til slakt.

Det var 1 751 tonn storfe på reguleringslager ved inngangen til året. Ved inngangen til uke 16 var lageret tømt. Tollen på hele og halve slakt var satt ned i fire uker fra 24. mars 2020 for å sikre industrien tilstrekkelige tilførsler av ferske slakt.

Gris

Det prognoseres en økning i salget av gris på 1 prosent og en reduksjon i produksjonen på 2 prosent sammenlignet med 2019. Det er da forventet en reduksjon i antall bedekninger som gir slaktegris i 2020 på hele 6 prosent, men dette oppveies delvis av fortsatt effektivitetsøkning og økte slaktevekter. Nortura justerte topp-prisen til 90 kg etter påske. Til sammen gir dette en forventet underdekning av gris på 1 500 tonn i 2020.

Ved inngangen til året var det 2 162 tonn gris på reguleringslager. Det har vært overdekning av gris og innfrysing til reguleringslager i noen uker hittil i 2020, samt at det er tatt imot stykningsdeler fra ribbetiltaket 2019. Samtidig har det vært uttak fra lageret både til innenlandske kunder og til eksport. Per uke 19 var lageret på om lag 1 600 tonn, herav om lag 500 tonn hel gris.

Det legges opp til uttak av målpris.

Sau/lam

Norturas prognose for sau og lam viser at det ligger an til et overskudd på til sammen 2 000 tonn i 2020, etter at importkvotene er tatt inn. De mener det er høyst sannsynlig at 7-800 tonn av importkvoten ikke blir importert.

For lam ventes det uendret produksjon og en økning i salget på 1 prosent sammenlignet med 2019. Det gir et overskudd for året på 1 600 tonn.

For sau viser prognosen en økning i produksjonen på 6 prosent og en reduksjon i salget på 28 prosent. Nortura mener at den store reduksjonen i salget må sees i sammenheng med at både Nortura og andre aktører gjennomførte kommersiell eksport av sau i 2019. Det forventes et overskudd av sau på 400 tonn i 2020.

Det var 2 917 tonn sau og lam på reguleringslageret ved inngangen av året, hvorav 2 891 tonn var lam. Ved inngangen til mai er lageret redusert til om lag 2 300 tonn lam. Holdbarheten på lammene er god.

Lager – kjøtt

Ved inngangen til uke 19 var det 1 626 tonn gris (herav 504 tonn hel gris) og 2 291 tonn lam på reguleringslager.

Uttak fra reguleringslager av skåret gris til eksport har pågått siden starten av året.

Det budsjetteres med sesongmessig innfrysning av storfe og lam. Når det gjelder gris budsjetteres det med litt innfrysing i 2. tertial.

Kostnader og finansiering av markedsreguleringen i 2020

Egg

Ved fastsetting av omsetningsavgiften for 2020 var det lagt til grunn et inngående fond på 37,3 mill. kroner, men regnskapet for 2019 viser at fondet ble på 40,7 mill. kroner. Det skyldes lavere skilleproduksjon, litt mindre lagring og noe høyere inngang av omsetningsavgift.

Budsjettet for 2020 er oppdatert med 6,8 mill. kroner til omdisponering av egg til miljøfôr. Endelig budsjett for OEK ble som de senere år 12,8 mill. kroner og ikke 15 mill. kroner som opprinnelig budsjettet. Inngående fond for 2020 ble 3,4 mill. kroner høyere enn lagt til grunn ved budsjettering i høst.

Kjøtt

Regnskapet for 2019 viser at fondet for kjøtt ved inngangen til 2020 var på 311 mill. kroner. Det betyr at fondet i løpet av 2019 økte med ca. 36 mill. kroner, da fondet ved inngangen av året var om lag 275 mill. kroner. Det innebærer at fondets størrelse i løpet av 2019 økte en god del ut over målsatt nivå på 250 mill. kroner.

Med bakgrunn i oppdatert markedsprognose, budsjetteres det nå med en reguleringskostnad på kjøtt i 2020 på 153 mill. kroner. Dette er 13 mill. kroner mindre enn budsjettet høsten 2019.

Revidert oversikt over reguleringskostnader for 2020

	Rev. budsjett mai 2020 (mill. kroner)	Opprinnelig budsjett (mill. kroner)
Innfrysing/svinn	12	15
Lagerkostnader	22	19
Oms. Godtgj./frakter/frysefradrag	48	64
Adm./pallehold	16	16
Reguleringseksport	41	44
Slakting av lett gris	14	8
Saueskjøtt til pelsdyrfôr	0	0
Utkjøpsordning gris	0	0
Totalt	153	166

Kostnadene på 153 mill. kroner fordeler seg med anslagsvis 31. mill. kroner på storfe, 43 mill. kroner på sau/lam og 79 mill. kroner på gris. Alle kostnader knyttet til reguleringseksport tilhører gris.

Faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er budsjettet med 138 mill. kroner og inkluderer midler til Nyt Norge og markedsføring av økologisk landbruk i regi av Matmerk.

I budsjettet for OEK er 15 prosent avsatt til markedsavhengige, kortsiktige tiltak. Det utgjør 7 680 000 kroner. Nortura skriver at basert på markedssituasjonen har disse midlene så langt vært øremerket til aktiviteter for lam. Det har vært jevnlig kontakt mellom OEK og Totalmarked, og Nortura opplever at prioritering av midlene og samarbeidet fungerer godt.

Revidert behov for omsetningsavgiftsmidler for 2020

Aktivitet	Beløp (mill. kroner)
Reguleringskostnader	153
+ Faglige tiltak	138
+ Sekretariat, direktoratet	3
= Sum behov for midler	294
- Renteinntekter fond	1
Totalt behov for midler 2020	293

Forslag til omsetningsavgiftssatser andre halvår 2020*Egg*

Revidert budsjett for 2020 gir et fond på 33,9 mill. kroner ved utgangen av 2020, mot ca. 37 mill. kroner som Nortura la til grunn i desember, men Nortura anser dette som tilstrekkelig sikkerhet. Omsetningsavgiften på egg ble økt til kr 0,80 per kg 1. juli 2019. Nortura foreslår at omsetningsavgiften for egg videreføres med kr 0,80 per kg fra 1. juli 2020. Tabellen under viser revidert budsjett for 2020 med den foreslåtte satsen, samt

regnskap for de foregående årene.

Budsjettopplysninger på egg. Alle tall er i hele tusen.

	Regnskap				Revidert budsjett
	2016	2017	2018	2019	2020
Pristap / gevinst	-26	24	52	68	0
Supplering, lagring	378	1 386	787	1 150	2 000
Spesialmarkeder	3 192	2 533	1 709	1 652	2 000
Førtidsslakting	7 534	4 664	6 587	6 190	8 000
Priskompensasjon	12 886	16 173	19 047	16 574	20 000
Adm.	4 164	4 313	4 413	4 628	4 600
Korrigeringsrenter		53	82	0	0
Overskuddsegg til før				0	6800
SUM	28 128	29 146	32 677	30 262	43 400
Faglige tiltak	4 084	4 104	4 185	4 319	4 310
Ekstrabev. faglige tiltak					
Forsøkshus, faglige tiltak				1 477	1 477
OEK	12 800	12 783	12 800	12 800	12 800
Adm. Oms.r.	2 864	2 922	3 548	3 409	3 300
Økologisk	100	100	100	100	100
Nyt Norge	200	160	240	240	240
Totalt behov	48 176	49 214	53 551	52 607	65 627
Fond 1/1	38 831	54 217	43 730	37 544	40 737
Inngang	60 300	37 844	46 970	54 740	59 079
Renter	306	644	395	1060	400
Sum	99 437	92 705	91 095	93 344	100 216
Forbruk	48 176	49 215	53 551	52 607	66 327
Fond 31/12	41 603	43 490	37 544	40 737	33 889
Endring	2 690	-10 727	-6 186	3 193	-6 848

Kjøtt

I det opprinnelige budsjettet for 2020 som ble vedtatt i Omsetningsrådets møte 13. desember 2019, sak 131/19, ble det lagt opp til at fondet skulle være på 255 mill. kroner ved utgangen av 2020. På grunn av høyere inngående fond og lavere reguleringskostnader enn tidligere forutsatt, viser Norturas beregninger nå at med de satsene for omsetningsavgift som er vedtatt, vil fondet ved utgangen av 2020 være på 277 mill. kroner. Det er godt over ønsket nivå på 250 mill. kroner, som ble vedtatt i Omsetningsrådets møte 20. oktober 2015, sak 69/15. Nortura vurderer derfor at det er rom for en forsiktig reduksjon i satsene for alle dyreslag, og de foreslår at satsene for storfe, lam og slaktegris reduseres med kr 0,20 per kg for andre halvår.

Tabellen nedenfor viser vedtatte satser for 1. halvår og forslag til nye satser for 2. halvår 2020. Opprinnelig sats for 2. halvår er satt i parentes.

	01.01.2020	27.01.2020	02.03.2020	13.04.2020	29.06.2020	03.08.2020	31.08.2020	14.09.2020	28.09.2020	12.10.2020	30.11.2020
Storfe/kalv	1,00	0,40	1,10	0,30	0,10 (0,30)				1,60 (1,80)		
Lam	2,00				1,80 (2,00)	0,80 (1,00)		1,80 (2,00)			
Sau	2,00					0,00	2,00			0,00	2,00
Svinekjøtt	1,10				0,90 (1,10)						
Purke/råne	0,50										

Det foreslås ingen endring i satsene for sau og purke/råne. Nortura har beregnet at det vil gi et utgående fond i 2020 på 263 mill. kroner.

Tabellen under viser revidert budsjett for 2020 basert på de foreslåtte satsene, samt regnskap for de foregående årene.

Budsjettopplysninger på kjøtt. Alle tall er i hele tusen.

	Regnskap				Revidert budsjett
	2016	2017	2018	2019	2020
Fond 01.01	280 410	214 048	251 760	274 568	311 403
Omsetningsavgift	172 274	305 703	359 054	382 045	245 000
Renteinntang fondet	4 412	3 522	4 558	5 798	1 000
Annet	1 369	4 269	7 660	429	
Sum inntekter	178 055	313 494	371 272	388 272	246 000
Administrasjon org.	12 527	12 584	12 580	13 497	16 000
Markedsregulering	107 389	135 149	198 849	202 592	137 000
Korreksjon m.reg. tidligere år				-1 350	
Faglig tiltak/opplysning	121 633	125 120	133 325	133 430	138 000
Sekretariatet (adm)	2 868	2 928	3 710	3 268	3 300
Sum utgifter	244 417	275 781	348 464	351 437	294 300
Fondsendring	-66 362	37 713	22 808	36 835	-48 300
Fond 31.12	214 048	251 761	274 568	311 403	263 103

Landbruksdirektoratets vurdering

Egg

I sak 69/15 ble det vurdert at ønsket fondsstørrelse på egg er 30 mill. kroner. Ved inngangen til 2020 var fondet på 40,7 mill. kroner, som er 3,4 mill. kroner høyere enn opprinnelig budsjett. Omsetningsrådets vedtak om omdisponering av egg til miljøfôr med en ramme på inntil 400 tonn og prisnedskrivning til veldedige organisasjoner på inntil 10 tonn i møtet 11. februar 2020, jf. sak 8/20, har gitt økte markedsreguleringskostnader. Nortura har oppdatert budsjettet med 6,8 mill. kroner til omdisponering av egg til miljøfôr, og dette er derfor med i vurderingen av omsetningsavgiften. Det er prognosert et markedsoverskudd på om lag 600 tonn egg etter uttak av nærmere 400 tonn ved førtidsslaktning. Basert på dette gir budsjettet for 2020 et fond på 33,9 mill. kroner ved utgangen av 2020. Landbruksdirektoratet anser dette som tilstrekkelig sikkerhet.

Landbruksdirektoratet anbefaler Norturas forslag som tilsier videreføring av omsetningsavgift på egg på kr 0,80 per kg.

Kjøtt

Anbefalt fondsstørrelse på kjøtt ble i sak 69/15 vurdert til 250 mill. kroner. Ved inngangen til 2020 var fondstørrelsen på 311 mill. kroner I opprinnelig budsjett var estimert størrelse på fondet ved utgangen av 2020 på 255 mill. kroner, mens det etter Norturas reviderte budsjett vil være på 263 mill. kroner.

Nortura foreslår en reduksjon av omsetningsavgiften på kr 0,20 per kg for storfe, svinekjøtt og lam. Bakgrunnen for dette er et høyere inngående fond enn opprinnelig budsjett og lavere reguleringskostnader enn tidligere forutsatt.

Landbruksdirektoratet anbefaler at Norturas forslag til omsetningsavgift for kjøtt vedtas av Omsetningsrådet.

Saksnr.: 061/20	Sektor: Korn	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Korn - Omsetningsavgift for korn - forslag til maksimalsats 2020/21	Saksnr.: 20/34686-2

Beskrivelse

Norske Felleskjøp har i brev av 29. mai 2020 lagt fram forslag til maksimalsats for omsetningsavgift på norskprodusert korn, erter og oljefrø for kornåret 2020/2021 på 3,0 øre per kg. Norske Felleskjøps styre har godkjent forslaget 29. mai 2020.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger**Vedlegg**

Brev fra Norske Felleskjøp av 29. mai 2020

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at maksimalsatsen for omsetningsavgiften på korn, erter og oljefrø i kornåret 01.07.2020 til 30.06.2021 fastsettes til 3,0 øre per kg.

Korn - Omsetningsavgift for korn - forslag til maksimalsats 2020/21

Landbruksdirektoratet har i brev av 29. mai 2020 fra Norske Felleskjøp (NFK), mottatt forslag til maksimalsats for omsetningsavgift for kornåret 2020/2021 på 3,0 øre per kg for korn som omsettes gjennom markedsordningen. Forslaget er godkjent av NFKs styre 29. mai 2020.

Endelig sats for omsetningsavgift på korn for kornåret 2020/2021 fastsettes av Omsetnings-rådet 25. august 2020. Det foreligger ingen avlingsprognose for kornåret 2020/2021.

Markedsregulator påpeker at ved fastsetting av maksimalsats er det viktig å sikre et forsvarlig handlingsrom for fastsetting av endelig sats i august. De har derfor i sitt anslag tatt utgangspunkt de kjente faktorene som påvirker kornavlingene, samt tatt høyde for de faktorene som påvirker mest, men som på nåværende tidspunkt er vanskelig å si noe om; dette gjelder avling/daa og andel matkorn.

Med bakgrunn i omsetning av såkorn er det lagt til grunn at det høsten 2020 vil bli høstet et areal med tilnærmet normal fordeling mellom kornslagene. Totalarealet er anslått til å gå ned med knapt 1 %. Det ligger til rette for en god fordeling av mathvete mellom ulike klasser av proteinkvalitet.

Det er lagt til grunn et avlingsnivå pr. dekar som er 20 % høyere enn tiårssnittet, men bare 2 % høyere enn avlingsnivået for 2019.

NFK legger følgende forutsetningene til grunn for fastsettelsen:

- Det overlages 15 400 tonn mathvete fra 2019-avlingen, som ekstra tilgang til 2020-avlingen
- Anslått salgsavling eksklusive oljefrø og erter i 2020/2021 er satt til 1 250 800 tonn korn. Som grunnlag for avgiften er oljefrø og erter medregnet, totalt 1 263 000 tonn.
- Det er forventet lavere tilgang på høsthvete enn såkornsalget viser grunnet lite utviklet korn før innvintringen i fjor høst og en del omsåing i vår. Totalforbruket av matkorn pr. person i norsk foredlingsindustri har vært fallende sidan tusenårsskiftet. I prognosen er lagt til grunn ti års trend til og med 2018/2019. Koronapandemien gir et ekstra løft i forbruket av norsk matkorn og effekten kan vare inn i 2020/2021, men dette er ikke lagt inn i forslaget.
- Andel norsk mathvete av totalt forbruk er satt på nivå med gjennomsnittlig oppnådd andel de siste ti årene; 45 %.
- Kraftfôrindustriens behov for importerte råvarer er satt til minimum 13 % av forbruket av karbohydratråvarer.
- På bakgrunn av den forventede situasjonen vil høyest kostnader til regulering av korn oppstå dersom tilgangen av korn med matkvalitet gir behov for nedskrivning til fôrkorn. Som grunnlag for maksimalsats er det forutsatt en matkornandel i hvete og rug på 70 %, mot normalt henholdsvis 59 og 58 %.
- Av den samlede matkornavlingen er det forutsatt at følgende mengder kan gå inn i

matproduksjonen: 120 000 tonn hvete, 18 000 tonn rug, 39 000 tonn havre og 3 000 tonn bygg, samlet 180 000 tonn matkorn.

- Forbruket av kraftfôr er prognosert til 2,014 mill. tonn. Forbruket av kraftfôr vil blant annet bli påvirket av reduksjonen i melkeproduksjon gjennom reduksjon i forbruket av kraftfôr til melkekyr. Det er videre forutsatt at 71 prosent av kraftfôret er karbohydratråvarer og at 87 prosent av dette, eksklusiv kli, skal dekkes av norsk korn. Dette gir 1 375 000 tonn norsk korn i kraftfôret. Beregningen er forankret i «Rom for Norsk korn». Rapport utarbeidet av Norske Felleskjøp 9. oktober 2017.
- Anslått mengde korn, inklusiv overlagret korn og korrigert for svinn, gir i et underskudd av norsk fôrkorn på 258 000 tonn og et overskudd av norsk matkorn på 147 200 tonn.
- NFK har valgt å kostnadsberegne en overlagering av 147 200 tonn matkorn til 2021/2022 til en kostnad på 305 kroner pr tonn. Reguleringskostnadene blir etter dette 38 496 000 kroner.
- Beregningen tar utgangspunkt i at fondet per 01.07.2020 vil være på 40 mill. kroner, renteinntektene vil tilsvare 400 000 kroner, og at fondet kan bygges ned med ca. 16 mill. kroner.
- Kostnader over omsetningsavgiften til faglige tiltak og opplysningsvirksomhet er satt til 2,525 mill. kroner.

Ovenstående forutsetninger, inkl. renteinntekter til fondet, gir en kostnad i kommende kornår på 54 896 000 kroner. Med en salgsavling tilsvarende 1 263 000 tonn gir dette en avgift på 0,03 kr/kg.

Tallene sammenstilles som følger:

	Matkorn	Fôrkorn	Totalt
Innkjøp av korn, ekskl. oljefrø og erter (tonn)	311 800	939 000	1 250 800
Overlagret korn som ekstra tilgang i sesongen (tonn)	15 400	-	15 400
I alt, ekskl. oljefrø og erter	327 200	939 000	1 266 200
Forbruk av norske råvarer til mat			
Hvete	120 000		
Rug	18 000		
Bygg	3 000		
Havre	39 000		
Sum forbruk mat	180 000		
Forbruk av karbohydratråvarer til fôr:			
	2 014 000 x 71 %	1 429 900	
	- Kli	54 000	
	Sum karbo	1 375 900	
Rom for norsk korn 87%		1 197 000	
Svinn	-	-	-
Overskudd inklusive lagre	147 200	- 258 000	- 110 800

Andel norsk mathvete	70 %
Andel norsk matrug	70 %

Budsjett markedsregulering 2020/2021, kroner

Omdisponering	
Overlagring, 147 200 tonn à 305.-/tonn	44 896 000
Andre tiltak	-
Adm. Omsetningsrådet	1 500 000
Adm. Og prognoser NFK	6 000 000
Faglige tiltak og opplysningsarbeid	2 500 000
Markedsreguleringskostnader	54 896 000
Tilpasning av fondet til 25. mill kroner	- 16 000 000
Renteinntekter i fondet	- 400 000
Sum kostnader	38 496 000
Salgsavling inkl. proteinvekster, tonn	
	1 263 000
Reguleringskostnader øre/kg	3,0

Landbruksdirektoratets vurderinger

NFK har lagt forutsetninger til grunn som tar høyde for en situasjon som kan gi maksimale kostnader til avsetningstiltak for norsk korn.

Det ligger en usikkerhetsfaktor i fordelingen mellom høst- og vårhvete, siden det er usikkert hvor stor andel av arealene som ble sådd høsten 2019 som er gått ut. Dette kan gi

lavere mathveteandel og påvirke klassefordelingen. Videre ble det grunnet koronakrisen anbefalt å så hvete på arealer som var egnet til dette, og ikke bygg. Effekten av dette er usikker og heller ikke tatt med i bergningen. Vurderingen bak var at siden omfanget av koronakrisen var ukjent, var det bedre å komme i en situasjon der matkorn må skrives ned til fôr, enn å komme i en situasjon der bransjen ikke hadde gjort alle tiltak for å sikre tilgangen av matkorn.

Blir det for mye matkorn er det rom for å benytte dette i kraftfôret. Det er anslått en underdekning på 258 000 tonn norsk karbohydratråvare, av totalt 1 375 900 tonn. Teoretisk vil det være anvendelse for fôrhvete tilsvarende 250 000 tonn, hvilket tilsier en fôrhveteandel på 18,2 % av total norsk korn andel. Det er dermed lite sannsynlig at det vil bli et overskudd av norsk fôrkorn gitt foreliggende avlingsanslag.

NFK legger til grunn at matmelindustrien maksimalt kan benytte 180 000 tonn norsk matkorn, derav 120 000 tonn mathvete, ut fra en forutsatt norsk hveteavling på ca. 270 000 tonn. I tillegg ligger det an til at 15 400 tonn mathvete av 2019-avlingen blir overlagret til høsten 2020.

Forbruket av mathvete er som kjent påvirket av fordelingen mellom proteinklassene i hvete.

Erfaring tilsier at møllene maksimalt vil klare å bruke 40 000 tonn høsthvete. Slik situasjonen beskrives, er det grunn til å anta at en vesentlig andel av høsthveten som får matkvalitet kan brukes, men at det kan bli overskudd av vårhvete.

Andel norsk mathvete av totalt forbruk av norsk og importert mathvete er sett på nivå med gjennomsnittlig oppnådd andel de siste ti årene. Dette gir en andel på ca. 45 % norsk korn i matmelet fra sesongen 2020/2021. Det understøttes at dette er forutsetninger basert på historikk, og at en optimal klassefordeling kan gi et betydelig høyere forbruk av norsk mathvete i praksis. Forutsetningene som er tatt vil høyst sannsynlig utløse et behov for overlagering og nedskrivning. Kvantum og tiltak avhenger av kvalitet. Gitt de forutsetninger NFK har satt, tilsier erfaringer fra tidligere år at en fordelingen mellom nedskrivning og overlagering er sannsynlig, men siden det per dags dato er vanskelig å si noe nærmere om klassefordelingen, samt at kostnadene til de ulike tiltakene er tilnærmet lik, så er kvantumet som må reguleres satt opp som overlagering.

Landbruksdirektoratets oppgaver over salg av kraftfôr i 2019 viser 2 018 086 tonn, som er en nedgang på 6 000 tonn sammenliknet med 2018. Statistikk for 1. kvartal 2020 viser en nedgang på 23 000 tonn sammenliknet med 1. kvartal 2019. Det antas at denne nedgangen skyldes at mangel på grovfôr i 2018 medførte en økning av kraftfôrforbruket tom. 2. kvartal 2019. Statistikken for andre kvartal 2020 vil være offisiell før endelig omsetningsavgift fastsettes i august, og kan da danne grunnlag for å vurdere denne forutsetningen bedre.

Siden det kun er et anslag og ingen prognose som legges til grunn ved beregning av maksimal omsetningsavgift, er det nødvendig å ha en viss størrelse på fondet for omsetningsavgift. NFK legger til grunn, som de har gjort de siste årene, at fondet ved utgangen av sesongen skal være på 25 mill. kroner. Per. 1. januar 2020 var fondet på 44,1 mill. kroner, og 1. juli 2020 vil det, etter NFK beregninger, være på ca. 40 mill. kroner. Dette er i overensstemmelse med Landbruksdirektoratets beregninger. Med gitte forutsetninger innebærer dette en nedbygging på 16 mill. kroner.

NFK har med bakgrunn i de forutsetningene som framgår over, beregnet maksimalavgiften til 3,0 øre per kg, og innstiller på 3,0 øre per kg. Maksimal omsetningsavgift på korn har

siden sesongen 2010/11 variert fra 1 til 8 øre per kg, med 5,5 øre/kg i inneværende sesong.

Landbruksdirektoratet har ingen ytterligere kommentarer til beregningen av maksimal omsetningsavgift eller til forutsetningene som er lagt til grunn for denne, og anbefaler at forslag til maksimalsats godkjennes.

Saksnr.: 062/20	Sektor: Kjøtt	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Kjøtt - klage på vedtak om betaling av omsetningsavgift på leieslakt i 2018	Saksnr.: 19/23787-30

Beskrivelse

Nubdalseng gård ved Almut Bungenstock har klaget over Landbruksdirektoratet sitt vedtak om betaling av omsetnings- og forskningsavgift på leieslakt i 2018, jf. forvaltningsloven § 28. Klagen ble sendt Landbruksdirektoratet 14. juli 2019 og fremsatt innen klagefristen. Landbruksdirektoratet har vurdert klagen jf. forvaltningsloven § 33, andre ledd og har ikke funnet grunn til å endre vedtaket. Klagen sendes til Omsetningrådet til endelig behandling.

Hjemmel

Lov 10. juli 1936 nr. 6 om å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 5

Forvaltningsloven § 28 og § 33, andre ledd.

Forutsetninger**Vedlegg**

19/23787-13 Klage fra Nubdalseng gård ved Almut Bungenstock.

19/23787-26 Klage fra Nubdalseng gård ved Almut Bungenstock (svar fra Landbruksdirektoratet).

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

Klage fra Nubdalseng gård ved Almut Bungenstock 14. juli 2019, på Landbruksdirektoratets vedtak av 28. juni 2019 om å ilegge omsetningsavgift på kr 1 272,80 på omsatt leieslaktet kjøtt, tas ikke til følge.

Kjøtt - klage på vedtak om betaling av omsetningsavgift på leieslakt i 2018

Landbruksdirektoratet mottok en klage fra Almut Bungenstock datert 7. juli 2019 på ilegging av omsetningsavgift. Landbruksdirektoratet finner ikke at det som kommer frem i klagen gir grunn til å omgjøre vedtaket, og oversender derfor saken til Omsetningsrådet for endelig klagebehandling. Landbruksdirektoratet beklager at klagebehandlingen har tatt så lang tid.

Sakens bakgrunn

Landbruksdirektoratet sender hvert år forhåndsvarsel og vedtak om betaling av omsetnings- og forskningsavgift til foretak/produsenter som benytter muligheten for leieslakt. Denne ordningen er etablert for å gi produsentene mulighet for å ta hjem eget slakt.

I mai 2019 fikk Nubdalseng gård ved Almut Bungenstock forhåndsvarsel om betaling av omsetningsavgift og forskningsavgift på leieslakt i 2018. Han hadde ingen merknader til forhåndsvarselet, og Landbruksdirektoratet fattet derfor i juni 2019 vedtak om betaling av avgiftene.

Nubdalseng gård klaget på Landbruksdirektoratet sitt vedtak om betaling av omsetnings- og forskningsavgift på leieslakt i 2018. Klagen ble sendt Landbruksdirektoratet 14. juli 2019 og fremsatt innen klagefristen.

Regelverket

Det skal betales omsetningsavgift for alt kjøtt som blir omsatt, jf. lov 10. juli 1936 nr. 6 om å fremja umsetnaden av jordbruksvaror (omsetningsloven) § 5.

Landbruksdirektoratet har ansvaret for innkrevingen av avgiften, jf. omsetningsloven § 3 siste ledd.

Landbruksdirektoratet har vurdert klagen jf. forvaltningloven § 33, andre ledd og har ikke funnet grunn til å endre vedtaket. Klagen sendes til Omsetningsrådet til endelig behandling.

Klagers innvendinger

I sin klage datert 04.07.2019 viser klageren til at det på hjemmesiden til Landbruksdirektoratet står at omsetningsavgiften for kjøtt skal finansiere tiltak som fremmer omsetningen. Han skriver videre at de selger alt slaktet fra gården selv, de lager sin egen reklame, verver egne kunder og leverer direkte til kundene uten mellomledd. Dette får de ikke noe støtte til. De mener derfor at de ikke skal betale omsetningsavgiften siden det bare er de selv som gjør en innsats for å fremme sin egen omsetning.

Videre peker de på at de produserer villsaukjøtt og at dette er et nisjeprodukt. De selger kjøttet lokalt direkte til sine egne kunder. De mener derfor at de ikke deltar i markedsregulering eller andre tiltak som koster noen andre penger og at dette er enda en grunn til at de ikke skal måtte betale omsetningsavgift.

Landbruksdirektoratets vurdering

I henhold til regelverkene for omsetningsavgift skal det betales omsetningsavgift for alt kjøtt som blir omsatt. Omsetningsrådet har videre vedtatt at det skal trekkes fra et fast kvantum på 300 kg per foretak per år som en fast norm for fradrag for slakt til eget forbruk, ref. sak 12 av 30. april 2004.

Omsetningsloven § 5 tredje ledd, sier at produsentene skal betale omsetningsavgift når de selger, leverer eller får oppgjør for varen. Klager opplyser i sin klage at de selv står for omsetningen av kjøttet de har fått i retur etter leieslakt. De selger selv alle sine slakt fra gården, de lager sin egen reklame, verver sine egne kunder og leverer direkte til dem. Det

er således ingen tvil om at sauekjøttet er omsatt og at dette skjer direkte fra produsent.

Det må foreligge spesifiserte, klare og relevante grunner som er av en slik karakter og tyngde at de veier mer enn de hensynene som ligger bak forskrift 1996-12-20 nr. 1343 om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift, for at det kan være aktuelt å gi dispensasjon fra regelverket. Dispensasjonsadgangen eller adgangen til å fritas for avgift er ment som en sikkerhetsventil og skal bare benyttes i helt spesielle situasjoner - for eksempel der plikten til å betale avgift får urimelige, utilsiktede virkninger.

Etter det direktoratet kan se, har klager ikke anført noen spesifiserte, klare og relevante grunner til at de skulle fritas for avgiften. Det at man produserer nisjeprodukter eller utfører alt arbeidet med omsetningen selv, gjelder mange produsenter. Dette kan derfor ikke hevdes å være et spesielt tilfelle som regelgiver ikke hadde vurdert da regelverket ble fastsatt.

Det har ikke kommet innvendinger i klagen til den mengden kjøtt som slakteriene har rapportert til direktoratet at Nubdalseng gård tok i retur etter leieslakt i 2018. Ut fra disse opplysningene har Landbruksdirektoratet ilagt foretaket omsetningsavgift på kr 1 272,80 for leieslaktet kjøtt i 2018.

Landbruksdirektoratet opprettholder sitt vedtak og oversender klagen til Omsetningsrådet.

Saksnr.: 063/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Omsetningsrådets gjennomgang av regelverk og ordninger - opplysningsvirksomhet	Saksnr.: 19/3970-27

Beskrivelse

Omsetningsrådets gjennomgang av opplysningsvirksomheten har vært en deloppgave i prosjektet Omsetningsrådets arbeid – en gjennomgang av regelverk og ordninger. Det har vært fokusert på virkningen av denne typen aktivitet, som grunnlag for om det fremover skal brukes opplysningsvirksomhet som et virkemiddel i markedsbalanseringen. Gjennom arbeidet er det konkludert med at det er et effektivt virkemiddel. Som en konsekvens av dette, har rådet sagt at omsetningsavgift fortsatt skal være hovedkilde for finansiering av opplysningskontorenes virksomhet, men at det skal legges til rette for frivillig delfinansiering fra industrien. Finansieringssystemet er i hovedsak opprettholdt, men for Opplysningskontoret for egg og kjøtt er kostnadene tatt ned gjennom at det er innført en basisfinansiering på 85 prosent av 2019-budsjettet. Ut over dette, begrenset til 15 prosent av 2019-budsjettet, kan det gjennomføres kampanjepregede, kortsiktige markedsreguleringsaktiviteter ved behov. Opplysningskontorene har det siste året gjennomført et arbeid etter oppdrag fra rådet om samlokalisering og samarbeid. Kontorene har tydeliggjort samarbeidsområder som kan videreutvikles. Vedrørende samlokalisering er konklusjonen bl.a. at effekten er av begrenset økonomisk verdi.

Med dette foreslås det at Omsetningsrådet avslutter deloppgaven Gjennomgang av opplysningsvirksomheten i prosjektet Omsetningsrådets arbeid – en gjennomgang av regelverk og ordninger.

Hjemmel

Vedlegg

Brev om leveranse fra Opplysningskontorene i landbruket til Omsetningsrådet, datert 11.05.2020

Rapport om kartlegging av muligheter og utfordringer relatert til samarbeid innen kommunikasjons- og markedsaktiviteter for opplysningskontorene i landbruket, datert 11.05.2020

Møtebehandling

Enstemmig vedtak i samsvar med innstilling.

Vedtak

1. Omsetningsrådet har gjennom prosjektet Omsetningsrådets arbeid – en gjennomgang av regelverk og ordninger hatt en bred vurdering av opplysningsvirksomhet finansiert over omsetningsavgiften. Det er dokumentert at generisk markedsføring er et effektivt og formålstjenlig virkemiddel i markedsbalanseringen. Omsetningsrådet har vurdert effektivisering, og vedtatt en ny finansieringsmodell for Opplysningskontoret for egg og kjøtt som har gitt kostnadsbesparelser og rammer for reguleringstiltak. I dette ligger en tilrettelegging av at det kan benytte kampanjepregede tiltak som reguleringsaktivitet, styrt av markedsregulator. Ut fra dette bør omsetningsavgiften fortsatt være hovedkilden til finansieringen av

opplysningskontorenes virksomhet, men det bør tilrettelegges for frivillig delfinansiering fra industrien. For nærmere omtale vises det til vedtak i sak 67/19 av 20. mai 2019 pkt. 1 til 7.

2. Vedrørende punkt 8 i vedtak i sak 67/19 av 20. mai 2019 om samlokalisering og samarbeid, gir Omsetningsrådet sin støtte til kontorenes forslag om samarbeid, og forutsetter at dette synliggjøres i fremtidige budsjetter. Omsetningsrådet avslutter prosessen med samlokalisering av kontorene.

Omsetningsrådets gjennomgang av regelverk og ordninger - opplysningsvirksomhet

Bakgrunn

I Omsetningsrådets gjennomgang av regelverk og ordninger har opplysningsvirksomhet vært en deloppgave. Landbruks- og matdepartementet initierte gjennomgangen i sitt brev av 28. september 2017 og kom 6. februar 2018 med en egen bestilling på området opplysningsvirksomhet. Omsetningsrådet gav en grundig besvarelse i sitt brev av 27. juni 2018, med bl.a. vekt på kartlegging av effekten av generisk markedsføring, som konkluderte med utstrakt bruk av denne typen aktivitet i flere land og med til dels meget god virkning. Noen spørsmål, som organisering, finansiering og innhold, ønsket rådet å se i sammenheng med den øvrige gjennomgangen av regelverk og ordninger i markedsbalanseringen. Våren 2018 nedsatte rådet (jf. OR-sak 44/18 9. mai 2018) fem arbeidsgrupper, hvorav én fikk oppdraget opplysningsvirksomhet. Arbeidsgruppen ble sammensatt som følger.

Bjørn-Ole Juul-Hansen (Kjøtt- og fjørfebransjens Landsforbund /Norges Frukt- og Grønnsaksgrossisters Forbund/NHO Mat og Drikke/Forkorn), leder for arbeidsgruppen
Rolf Gjermund Fjeldheim (Nortura SA),
Lise Sands Bråten (Tine SA)
Lars Fredrik Stive (Norske Felleskjøp SA)
Per Harald Agerup (Norges Bondelag)
John Petter Løvstad (Norsk Bonde- og Småbrukarlag)

Basert på rapporten arbeidsgruppen leverte 28. februar 2019, fattet rådet 20. mai 2019 i sak 67/19 følgende vedtak:

«Omsetningsrådet viser til rapport fra arbeidsgruppa for vurdering av opplysningsvirksomheten i landbruket av 28. februar 2019. Omsetningsrådet legger følgende forutsetninger/føringer til grunn for videre finansiering over omsetningsavgiften til opplysningsvirksomhet i landbruket

1. De oppgavene opplysningskontorenes utfører i dag er strategisk riktig og innenfor regelverket. Regelverket trenger en modernisering og rådet ber om at arbeidsgruppas forslag til tekst legges til grunn for forslaget til revidert regelverk.
2. Ut fra foreliggende dokumentasjon legger rådet til grunn at generisk markedsføring av matprodukter er et effektivt virkemiddel i markedsbalanseringen.
3. Ut fra formålet med opplysningsvirksomheten bør omsetningsavgift fortsatt være hovedkilden for finansieringen av opplysningskontorenes virksomhet.
4. Finansieringssystemet opprettholdes i hovedsak som i dag. Opplysningskontoret for egg og kjøtt gis en basisbevilgning for 2020 på 85 prosent av dagens bevilgning.
5. I budsjettet for egg- og kjøttsektoren kan det i tillegg settes av en økonomisk ramme for kampanjepregede, kortsiktige markedsreguleringsaktiviteter. Disse midlene styres av markedsregulator ved Totalmarked som et verktøy for hurtig å gjennomføre kampanjetiltak og/eller andre tiltak for å rette opp ubalanser i markedet. For første driftsår kan dette ikke overstige 15 prosent av dagens bevilgning. Ubrukte midler fra foregående år, er overførbare, dog begrenset til nivået på foregående års bevilgning.
6. Det bør tilrettelegges for frivillig delfinansiering fra industrien. Det er en forutsetning at det også i slike tilfelle er Omsetningsrådets regelverk som legges til grunn for kontorenes prioriteringer. Finansiering av prosjekter etc. kan som i dag ha finansiering fra andre kilder.

7. Bruk av reklamefinansiering kan etter rådets mening endre opplysningskontorenes troverdighet, karakter og rolle. Rådet vil derfor ikke anbefale dette på nåværende tidspunkt.
8. Omsetningsrådet ber om at det startes en prosess hvor fire kontor beholdes, men samlokaliseres og at det settes krav til samarbeid på bestemte områder.»

Flere punkter, som finansiering og effektivisering, ble kvittert ut gjennom ORs vedtak i mai 2019. Regelverksendringer er lagt inn i prosessen med regelverksgjennomgangen. I det etterfølgende er det en spesiell omtale av oppfølgingen av punkt 8 i vedtaket om samlokalisering og samarbeid.

Leder av rådet initierte prosessen i et møte med opplysningskontorene 5. juni 2019. Kontorene leverte plan for arbeidet i notat av 16. august 2019 og 27. november 2019. Omsetningsrådet godkjente tidsplan for arbeidet i henhold til notat av 16. august og 27. november 2019 i møte 13. desember 2019, jf. vedtak i sak 117/19.

Tids- og leveranseplanen av 16. august 2019 var som følger:

1. Samlokalisering, til OR 21.12.19
2. Kartlegging av mulige administrative driftsfordeler, til OR 22.11.19
3. Kartlegging av mulig samarbeid innen kompetanseutvikling, analyse/innsikt, til OR 31.01.20
4. Kartlegging av mulig samarbeid relatert til kommunikasjons- og markedsaktivitet, til OR 15.05.20

I møte 13. desember 2019, sak 117/19, ble Omsetningsrådet orientert om den første delleveransen fra opplysningskontorene, en rapport om kartlegging av mulige administrative driftsfordeler ved en samlokalisering av opplysningskontorene (jf. punkt 2 ovenfor). Rapporten ble levert 22. november 2019, i henhold til tidsplan.

Omsetningsrådet ble orientert om delleveransene vedrørende samlokalisering (punkt 1) og kartlegging av mulig samarbeid innen kompetanseutvikling og analyse/innsikt (punkt 3) i møte 11. februar 2020, sak 6/20.

Delleveransen vedrørende samlokalisering ble levert til utsatt frist 15. januar 2020. Det ble levert én rapport fra Opplysningskontoret for brød og korn, Opplysningskontoret for meieriprodukter og Opplysningskontoret for egg og kjøtt. Opplysningskontoret for frukt og grønt leverte et eget notat. I tillegg ble det levert supplerende innspill fra kontorene datert 28. januar 2020. Dokumentene ble forelagt Omsetningsrådet 11. februar 2020.

Delleveransen vedrørende kartlegging av mulig samarbeid innen kompetanseutvikling og analyse/innsikt ble levert i henhold til tidsplan 31. januar 2020.

Opplysningskontorene har nå levert den siste delleveransen, som omfatter kartlegging av mulig samarbeid relatert til kommunikasjons- og markedsaktivitet (punkt 4). Rapporten er datert 11. mai 2020, og er levert i henhold til vedtatt tidsplan. Opplysningskontorene oversendte også et følgebrev til rapporten, datert 11. mai 2020, der de kort oppsummerer leveransene. Rapporten og følgebrevet er vedlagt denne innstillingen og også sendt rådet i mai.

Oppsummering av arbeidet fra Opplysningskontorene

I brev av 11. mai 2020 orienterer de fire opplysningskontorene om at de har levert alle fire hoveddelene av sine utredninger. Opplysningskontorene skriver at arbeidet har vært organisert i flere arbeidsgrupper og én styringsgruppe, og at det har blitt brukt mye ressurser fra alle kontorenes side for å få levert solide rapporter.

De skriver videre at alle opplysningskontorene er opptatt av hvordan den videre prosess ned disse innspillene ivaretas av Omsetningsrådet, og at de ser frem til et tilbakespill om hvordan saken vil bli behandlet. De ønsker også tilbakemelding på når de kan forvente konkrete tilbakespill. Til dette kan det tillegges at leder av rådet har innkalt opplysningskontorene til et orienteringsmøte etter rådets møte 22. juni 2019.

Omtale av rapportene

I det etterfølgende oppsummeres konklusjonene i de fire delleveransene:

Den første delrapporten om **Kartlegging av mulig administrative driftsfordeler** var en gjennomgang av muligheter for videre arbeid for driftsmessige samarbeidsområder. Kontorene konkluderte som følger:

«Den største innsparingen er allerede tatt ut ved at alle kontorene nytter AGRI kjøpsavtale og landbrukets mediekjøpsavtale.

En samlokalisering kan gi driftsfordeler innen følgende områder:

- Felles bygg gir mulighet til å etablere:
 - HMS-system
 - faglige nettverk
 - en felles kantine
 - felles post-, transport og lagersystem
 - én adgangskontroll og skallsikring
 - ett gjestenett
 - felles sikkerhetskultur
- Felles kontrakter:
 - Etablere felles avtaler for medieanalyser
 - Kjøpe felles lederutviklingsprogram
- Samordne lisensavtaler:
 - IKT-løsninger
 - System for registrering av arbeidstid
- Felles bruk av fagkompetanse på tvers:
 - HR-funksjon, herunder kjøp av vikartjenester
 - Økonomi- og administrasjonsfunksjon.

Den største begrensningen for å hente ut ytterligere driftsfordeler ligger i at OEK, med mer enn 50 % av de ansatte, er bundet til Norturas administrative systemer.

En felles bruk av fagkompetanse på tvers medfører først og fremst spart tidsbruk for direktører og øvrige ansatte som gjør oppgavene i dag.

Hvert område som er vurdert har ulik økonomisk belastning i kontorene, og en eventuell økonomisk innsparing varierer derfor i tråd med dette.

Det er stor usikkerhet knyttet til mulige økonomiske innsparinger på administrativ side, men en samlet vurderingen per nå er at det økonomiske innsparingspotensialet er lavt.»

Rapporten om Kartlegging av muligheter og utfordringer relatert til å samarbeide innen analyse/innsikt og kompetanseutvikling for

opplysningskontorene i landbruket oppsummerer resultatet av gjennomgangen som følger:

«Denne rapporten er den tredje av i alt fire delrapporter knyttet til Omsetningsrådets oppdrag til de fire opplysningskontorene i landbruket om å se på samlokalisering og utvidet samarbeid på konkrete områder.

En rekke områder innenfor analyse/innsikt og kompetanseutvikling er vurdert og rapporten oppsummerer hvor stort potensial det er innenfor hvert av områdene sett fra arbeids- og styringsgruppens ståsted.

Følgende hovedkonklusjoner er trukket:

- Innen analyse og innsikt er det noen områder hvor det er et potensial for samarbeid. Kontorene vil kunne oppnå kostnadsfordeler og en kan få sammenlikning av nøkkeltall på felles interesseområder. Et samarbeid kan gi økt kvalitet på innsikt og analysearbeidet for alle kontorene gjennom utveksling av kunnskap og kompetanse. Eksempel på områder innen analyse og innsikt hvor en kan oppnå kostnadsfordeler er undersøkelser som retter seg mot spesifikke og smalere målgrupper.
- Det samme gjelder samarbeid knyttet til overordnede temaer og strukturert samarbeid innenfor relevante fagområder som analyse/innsikt, helse, ernæring, kommunikasjon og markedsføring, bærekraft og skole/utdanning. Synergier innenfor disse områdene kan kun oppnås dersom kontorene har sammenfallende behov.
- Felles faglige samlinger og andre relevante tiltak for å oppnå kompetanseoverføring/-deling på relevante områder er også aktuelt.
- På noen områder, som utarbeidelse av produksjonsstatistikk og volumtall, er det lite å hente på økt samarbeid da kontorene i dag utfører dette på svært ulike måter, og premisene er såpass forskjellige at det anses som lite hensiktsmessig å samarbeide. Det vurderes også som relativt lite potensial i å samarbeide om kjennskap-/merkevare- og omdømmemålinger.

Hvilken gevinst som totalt kan oppnås ved økt samarbeid innenfor analyse/innsikt og kompetansedeling er vanskelig å kvantifisere, fordi det vil variere fra delområde til delområde og kan også vurderes ulikt i de ulike organisasjonene. I rapporten under har vi gjort en vurdering av potensial for hvert enkelt område separat.»

I siste delrapport, levert 11. mai, om **Kartlegging av muligheter og utfordringer relatert til samarbeid innen kommunikasjons- og markedsaktiviteter for opplysningskontorene i landbruket** er oppsummeringen:

«Det har i prosessen blitt diskutert ulike områder som er aktuelle for nærmere samarbeid om kommunikasjons- og markedsaktiviteter mellom opplysningskontorene i landbruket. Både eksisterende aktiviteter og nye samarbeidsområder har vært diskutert.

Opplysningskontorene i landbruket har i løpet av mange år hatt flere former for samarbeid («Med smak på timeplanen», «Måltidet» og mat.no) og har i dag det pågående samarbeidsprosjektet «Sunn Ungdomsmøta» finansiert av Gjensidigestiftelsen som avsluttes september 2020. Som et ledd i dette prosjektet samarbeider Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) og Opplysningskontoret for egg og kjøtt (OEK) med Ungt

Entreprenørskap (UE) med å sette søkelys på sunn mat i elevbedrift i ungdomsskolen.

For at et samarbeid skal fungere best mulig og gi mest mulig synergier, både når det gjelder måloppnåelse og ressursanvendelse, er det en forutsetning at områder og aktiviteter er i tråd med formålet og virksomhetsstrategiene til de ulike opplysningskontorene. Tilnærmingen til tema/aktivitet bør i utgangspunktet være likest mulig og forventet resultat må være i tråd med opplysningskontorenes overordnede mål og strategier.

I denne rapporten ser vi på tre hovedområder som utredes for samarbeidsmuligheter:

1. Aktiviteter rettet mot barn/unge
2. Bærekraft relatert til matsvinn
3. Omdømmerelatert arbeid om den norske bonden/landbruket

For hver av mulighetene har vi kort beskrevet hvordan dette kan gjennomføres og vurdert fordeler og ulemper på hvert område. Med ulike strategiske mål er det ikke nødvendigvis slik at alle felles tiltak gir like god måloppnåelse for hvert kontor. Dette må vurderes individuelt av hvert kontor. Det er heller ikke gitt at alle kontorene kan samle seg om alle mulighetene.»

15. januar var utsatt frist for levering av **rapport om samlokalisering**. OFG velger å levere et eget notat kalt **Notat om Vurdering fra Opplysningskontoret for frukt og grønt (OFG) til Omsetningsrådet om Samlokalisering av opplysningskontorene** og skriver «Merk: Denne rapport er et resultat av uenighet mellom opplysningskontorene i landbruket om faktorer og vektning som skal ligge til grunn for framtidig samlokalisering. Denne rapporten representerer kun Opplysningskontoret for frukt og grønt sitt syn i denne saken. De andre kontorene vil etter sigene levere egen rapport/-er på sin innstilling.» De øvrige kontorene rapporterer samlet i rapport av samme dato om **Vurdering vedrørende samlokalisering av opplysningskontorene**.

Rapportene har noe forskjellig form, og blir også supplert med tilleggsdokumenter. Disse ble lagt fram for OR i møtet 11.02.20.

OFG påpeker flere ganger i sitt notat at de ikke ønsker samlokalisering, og opplyser at styret og flere av stifterne ikke ønsker en samlokalisering. Til dette bemerkes at Omsetningsrådet har mottatt brev fra Gartnerhallen SA, Nordfront SA og Produsentforeningen 1909 av 19. november 2019, Coop Norge SA av 13. november 2019 og Norsk Gartnerforbund av 12. desember 2019, som alle støtter et selvstendig OFG.

De tre øvrige kontorene har besvart spørsmålet om samlokalisering med en faktabasert og systematisk gjennomgang, uten å kommunisere synspunkter på samlokalisering.

Landbruksdirektoratets vurderinger

Gjennom Arbeidsgruppe opplysningsvirksomhet er det gjort et betydelig kartleggings- og dokumentasjonsarbeid som bl.a. konkluderer med at generisk markedsføring er et effektivt virkemiddel i markedsbalanseringen. Rådet fattet vedtak 20. mai 2019 i åtte punkter, basert på arbeidsgruppens rapport.

Gjennom arbeidet er det samlet omfattende dokumentasjon om at generisk markedsføring av matprodukter er et effektivt virkemiddel i markedsbalanseringen. Dette er et tema som

det fra tid til annen er stilt spørsmål ved, og som nå må sies å være godt besvart. Som en konsekvens av dette konkluderer rådet med at omsetningsavgiften fortsatt bør være hovedkilden for finansiering av virksomheten, men at det bør tilrettelegges for delfinansiering fra industrien. Det er gjennom arbeidet fokusert på effektivisering. Som en konsekvens av dette har rådet avkortet basisbevilgningen til Opplysningskontoret for egg og kjøtt for 2020 til 85 prosent av 2019-bevilgningen. Det er videre lagt til rette for en mer aktivt bruk, ved behov, av opplysningsvirksomhet knyttet til kampanjepregede, kortsiktige markedsreguleringsaktiviteter i egg- og kjøttsektoren, med et tak på 15 prosent av 2019-bevilgningen.

Omsetningsrådet utfordret opplysningskontorene til å finne fram til områder for samarbeid. Det er direktoratets vurdering at opplysningskontorene, gjennom det arbeidet de har gjort det siste året, har tydeliggjort samarbeidsområder som kan videreutvikles. Direktoratet vil oppfordre til at rådet understreker viktigheten av at dette utvikles videre og følges opp fremover.

På et område, omtalt som kjennskap-, merkevare- og omdømmemåling, konkluderer kontorene med at det er et relativt lite potensiale for samarbeid, ref. kulepunkt fire over. Dette begrunnes i at kontorene har ulike strategier og målsetninger. Omsetningsrådet er opptatt av at kontorene måler effekter av arbeidet på en god og riktig måte, og påla i sin tid kontorene slike målinger, med unntaket av Opplysningskontoret for brød og korn. Det ligger betydelige kostnader i slike målinger, hvor hvert kontor har sine systemer og leverandører til målingene. I rapporten av 31. januar 2020 skriver kontorene under dette temaet: «Det som imidlertid anbefales er å dele kunnskap om hvordan de enkelte kontor utfører og analyserer denne typen undersøkelser, både for å lære og evt. ta inn sammenlignbare spørsmål/dimensjoner inn i egne undersøkelser.» Direktoratet vil understreke viktigheten av dette, både som grunnlag for effektivisering, forbedring og tilrettelegging for en bedre sammenlikning av virkningen av kontorenes arbeid.

Omsetningsrådets flertall valgte 20. mai 2019 å følge Arbeidsgruppe opplysningsvirksomhets anbefaling om å igangsette et arbeid med sikte på samlokalisering av opplysningskontorene.

Arbeidsgruppen gikk inn for å beholde fire selvstendige kontor, men kontorene blir bedt om å samordne sine aktiviteter og igangsette et arbeid med sikte på samlokalisering. En samlokalisering har som hovedregel en kostnadsside, og arbeidsgruppen som gikk for denne modellen, satte som forutsetning at «vesentlige kostnadsbesparelser må være en forutsetning». Det betinger at kontorene finner fram til samordning av aktiviteter og samarbeid innen spesifikke områder. En felles lokasjon vil i seg selv ikke gi synergier eller sikre et bedre samarbeid. Direktoratet kan ikke se at det gjennom arbeidet opplysningskontorene har gjennomført er dokumentert vesentlige kostnadsbesparelser som en konsekvens av en mulig samlokalisering. Direktoratet merker seg bl.a. kontorenes påpekning av at den største innsparingen allerede er tatt ut ved at alle kontorene nytter AGRI kjøpsavtale og landbrukets mediekjøpsavtale. En samlet vurderingen per nå er at det økonomiske innsparingspotensialet er lavt ved en samlokalisering.

Det må også tillegges vekt at både forskjellige eierformer og finansieringsformer kompliserer arbeidet. Et viktig hensyn er også ansvaret for de ansatte, som siden 2017 har hatt vært eksponert for usikkerhet mht. sin arbeidsplass.

Landbruksdirektoratet vil ut fra en helhetsvurdering anbefale at videre arbeid med samlokalisering avsluttes, men at kravet om samarbeid opprettholdes og forventes synliggjort i fremtidige budsjetter.

Oppsummert anbefales det nå at prosjektet avsluttes på dette området.

Saksnr.: 064/20	Sektor: Alle	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Rådsinstruks	Saksnr.: 20/32039-3

Beskrivelse

Omsetningsrådet fattet i rådets møte 16. april 2020 følgende vedtak i sak 14/20:

«2. Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet utarbeide en rådsinstruks, hvor det i tillegg til generelle saksbehandlingsregler tas inn bestemmelser om hvordan rådet skal forholde seg til saker om inhabilitet, taushetsplikt og konkurransesensitiv informasjon.»

Landbruksdirektoratet fremla første utkast til rådsinstruks i møte 20.05.2020 og fikk rådets kommentarer til dette.

Landbruksdirektoratet legger nå frem andre utkast med sikte på å legge frem saken for rådet til vedtak i møtet. Instruksen vil dermed gjelde umiddelbart etter at protokollen er vedtatt.

Hjemmel

Forskrift 2008-10-22 nr 1136 om markedsregulering til å fremme omsetningen av jordbruksvarer § 7-1

Vedlegg

- Forslag til rådsinstruks med spor endring etter forrige møtes kommentarer.
- Forslag til rådsinstruks uten spor endring som foreslås vedtatt på møtet 22.06.2020.

Forslag til vedtak

Omsetningsrådets rådsinstruks vedtas.

Møtebehandling

Etter diskusjon var det enighet om at instruksen kan forenkles og at det kan gjøres en avklaring av funksjonen til Omsetningsrådets sekretariat. Saken ble derfor enstemmig utsatt.

Vedtak

Saken utsettes.

Rådsinstruks

Omsetningsrådet fattet i rådets møte 16. april 2020 følgende vedtak i sak 14/20:

«2. Omsetningsrådet ber Landbruksdirektoratet utarbeide en rådsinstruks, hvor det i tillegg til generelle saksbehandlingsregler tas inn bestemmelser om hvordan rådet skal forholde seg til saker om inhabilitet, taushetsplikt og konkurransesensitiv informasjon.»

Landbruksdirektoratet har utarbeidet et andre utkast på grunnlag av rådets kommentarer til første utkast i møte 20. mai 2020.

Direktoratets forslag bygger i stor utstrekning på to notater utarbeidet av advokat Harald Evensen som er vedlegg til sak 14/20 og dermed tidligere fremlagt for rådet.

Landbruksdirektoratet legger nå frem saken for rådet til vedtak.

Saksnr.: 065/20	Sektor: Melk	Styre/råd: OR
Behandling: 22.06.2020	Tittel: Melk - Revidert budsjett for markedsreguleringen 2020 og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk fra 1. juli 2020	Saksnr.: 19/62205-13

Beskrivelse

Tine legger frem et revidert inntektsbudsjett på 665 mill. kroner, 49 mill. kroner lavere enn vedtatt budsjett. Revidert kostnadsbudsjett lyder på 713 mill. kroner for regnskapsåret 2020, en nedgang på 12 mill. kroner fra opprinnelig budsjett. Dette innebærer en reduksjon i fondskapitalen på 48 mill. kroner ved utgangene av året sammenliknet med budsjettet.

For å sikre likviditeten i fondet i forbindelse med utbetaling for oppkjøp av melkekvoter i 2020, foreslår Tine at de garanterer å stille et nødvendig beløp til disposisjon for fondet ved å forskuttere innbetaling av omsetningsavgift i 2021 fram til merverdiavgiften knyttet til kvotekjøpet som forfaller i januar 2021 er tilbakebetalt. Tine foreslår at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk videreføres på 30 øre per liter for 2. halvår 2020. Forslaget er godkjent av konsernstyret i Tine.

Halvårsgjennomgangen er en budsjettrevisjon av inntekter og utgifter lagt til grunn i budsjettet. Landbruksdirektoratet har vurdert en videreføring av løsningen som Omsetningsrådet ga sin tilslutning til i desember 2019 i tillegg til Tines forslag og basert på tilleggsopplysninger fra Tine. En premiss for budsjettet var at med mindre det skjer endringer i løpet av 2020 som gir forbedret likviditet i fondet, vil utbetalingen for avsetningstiltak 2020 først kunne skje våren 2021. Budsjettrevisjonen viser en betydelig netto inntektssvikt sammenliknet med budsjettet. Landbruksdirektoratet vurderer i tillegg at Tines forslag har høyere kostnader for fondet for melk enn videreføring av premissene lagt i budsjettvedtaket, noe som ikke er forenlig med markedsreguleringsforskriftens § 3-1 3. ledd som sier at markedsreguleringen skal gjennomføres slik at kostnadene blir lavest mulig.

Landbruksdirektoratet innstiller på en økning av omsetningsavgiften med 4 øre per liter til 34 øre per liter fra 1. juli, samtidig som løsningen med tilbakeholdelse av a konto utbetalinger til Tine videreføres.

Hjemmel

Lov av 1936-07-10 nr. 6 til å fremja umsetnaden av jordbruksvaror § 5.

Forutsetninger

Vedlegg

Brev fra Tine av 28. mai 2020 angående justert estimat for kostnadene ved markedsreguleringen i 2020 og forslag til omsetningsavgift for 2. halvår 2020.

Brev fra Tine av 27. mai 2020 angående likviditet i fondet for omsetningsavgift for melk

E-post fra Tine 12. juni 2020

Likviditetsoppsett 1: Alternativ fra Tine med løpende a konto utbetalinger til avsetningstiltak i 2020

Likviditetsoppsett 2: Gjeldende praksis uten a konto utbetalinger til Tine i 2020, beregnet av Landbruksdirektoratet

Forslag til vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk settes til 34 øre per liter for 2. halvår 2020.

Møtebehandling

Tine la frem et forslag til vedtak som etter diskusjon i møtet ble justert til følgende:

«Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk opprettholdes på 30 øre per liter fra 1. juli 2020.

Likviditeten i fondet ved utbetaling av solgte kvoter i januar 2021 sikres ved at Tine stiller et nødvendig beløp til disposisjon for fondet frem til merverdiavgiften for salget er tilbakebetalt til fondet. Tine legger frem et forslag til avtale.»

Med dette ble saken enstemmig vedtatt.

Vedtak

Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk opprettholdes på 30 øre per liter fra 1. juli 2020.

Likviditeten i fondet ved utbetaling av solgte kvoter i januar 2021 sikres ved at Tine stiller et nødvendig beløp til disposisjon for fondet frem til merverdiavgiften for salget er tilbakebetalt til fondet. Tine legger frem et forslag til avtale.

Melk - Revidert budsjett for markedsreguleringen 2020 og forslag til omsetningsavgift på ku- og geitemelk fra 1. juli 2020

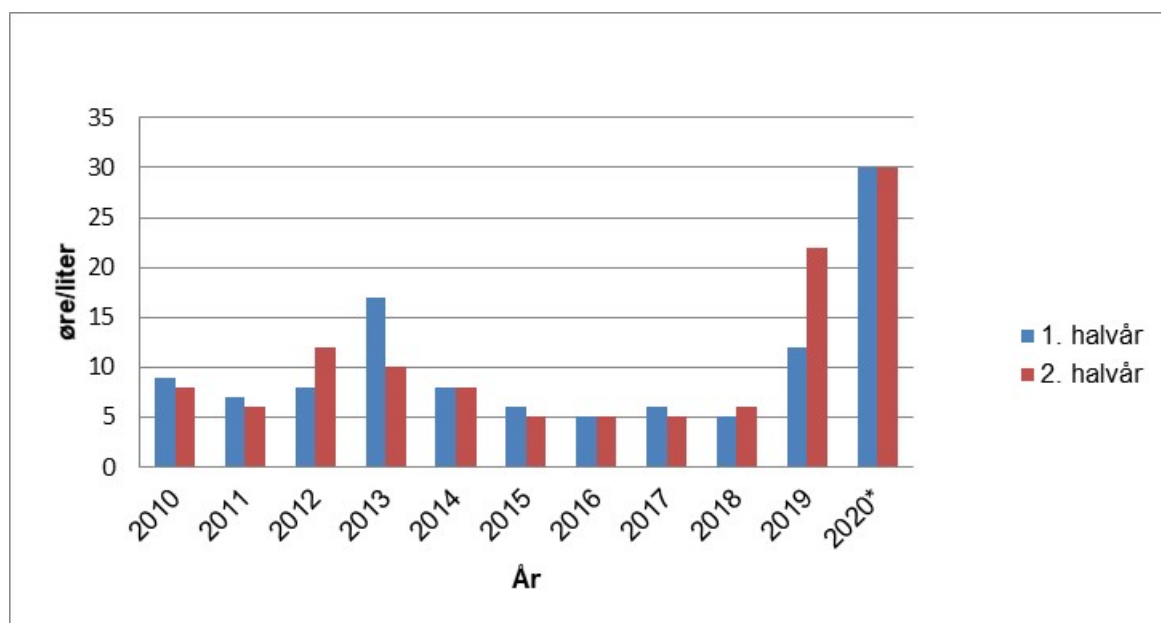
I henhold til lov av 1936-07-10 nr. 06 til å fremja omsetnaden av jordbruksvarer § 5 kan

det pålegges avgift på omsetning av melk. Det er markedsregulator som foreslår nivå på omsetningsavgiften, avgiften fastsettes forskuddsvis.

I brev av 28. mai 2020 fremmer Tine forslag om å videreføre omsetningsavgiften for ku- og geitemelk på 30 øre per liter fra 1. juli 2020. Tines forslag baserer seg på deres reviderte budsjett for markedsregulering og omsetningsavgift for andre halvår 2020, samt Tines forslag for å sikre likviditeten i fondet for melk i 2021, jf. brev fra Tine av 27. mai 2020. Saken er behandlet av konsernstyret i Tine.

Utviklingen i omsetningsavgiften for melk

Figuren viser utviklingen i omsetningsavgiften fra 2010 til 2020, gitt at forslaget til omsetningsavgift vedtas.

*Tines forslag til omsetningsavgift for 2. halvår 2020.

Tabellen under viser en sammenstilling av regnskapstall for 2019, opprinnelig budsjett og revidert budsjett for 2020. Opprinnelig budsjett viser tall og forutsetninger fra vedtakene i møte i Omsetningsrådet 13. desember 2019. Revidert budsjett er Tines forslag fra 28. mai.

Melk	Beh. OR	Regnskap 2019	Budsjett 2020	Tines reviderte budsjett 2020
Fond 1.1		24 731	136 958	116 847
Omsetningsavgift		248 563	441 000	454 000
Overprod. avgift		57 046	72 000	20 000
Renter		299	1 000	1 000
Ekstraord. inntekter			200 000	190 000
Sum inntekter		305 908	714 000	665 000
Markedsregulering		124 519	95 000	113 000
Faglige tiltak	13.12.2019	12 150	12 150	12 150
Opplysning	13.12.2019	21 196	25 000	25 000
Fagsystem melk	13.12.2019	2 916	16 000	16 000
Administrasjon	13.12.2019	9 247	9 000	9 221
Renter	13.12.2019			
Adm. Kvoteordning	13.12.2019	10 847	11 000	11 000
Adm. Omsetningsrådet	13.12.2019	3 852	4 000	4 000
KSL Matmerk - Nyt Norge	13.12.2019	2 040	2 000	2 040
KSL Matmerk - Økologisk	13.12.2019	839	1 000	850
Fin. av oppkjøp av kvote, klageordning med mer		26 225	550 000	520 000
Tap på krav- gebyr mm		1		
Sum utgifter		213 792	725 150	713 261
Fond melkekvoter per 1.1.2018				
Fondsending		92 117	-11 150	-48 261
Fond 31.12		116 847	125 808	68 586
Omsetningsavgift 1. halvår, øre/liter		12	30	30
Omsetningsavgift 2. halvår, øre/liter		22	30	30

Postene – endringer fra opprinnelig budsjett 2020

Tine forventet i opprinnelig budsjett at melkeleveransen for 2020 ville være 1 452 mill. liter kumelk og 19,6 mill. liter geitemelk. I brev fra Tine 28. mai i år informerer de om at siste prognose er på 1 496 mill. liter kumelk og 19,7 mill. liter geitemelk. Kvantumsgrunnlaget for omsetningsavgiften 2020 er på bakgrunn av dette en leveranse på totalt 1 516 mill. liter melk.

Tine opplyser om at det i perioden januar – april i år er innmålt 518 mill. liter kumelk og 6,3 mill. liter geitemelk. Dette er en reduksjon på henholdsvis 29 og 0,3 mill. liter sammenlignet med 2019.

Landbruks- og matdepartementet fastsatte 18. november et forholdstall for kumelk på 0,96 og for geitemelk på 0,94. I ekstraordinære kvotedrøftinger 2. april ble forholdstallet for kumelk i 2020 økt til 1,01. Den pågående korona-pandemien og påfølgende nasjonale tiltak har ført til økt salg og økt industrielt behov. Tine anbefalte derfor avtalepartene i brev av 28. mai i år å øke forholdstallet ytterligere til 1,05 for å sikre leveringsevnen i 2020. I etterkant av ekstraordinære kvotedrøftinger 8. juni har departementet økt forholdstallet ytterligere til 1,05.

Inntekter

I gjeldende budsjett for omsetningsavgiften for 2020, som ble behandlet av OR 13. desember 2019, ble det forutsatt totale inntekter på 714 mill. kroner. I forslag til revidert budsjett er de totale inntektene redusert med 49 mill. kroner. Dette skyldes i første rekke at Tine forventer lavere overproduksjonsavgift som følge av økt forholdstall i løpet av 2020. Estimater for overproduksjonsavgiften er redusert med 52 mill. kroner fra opprinnelig budsjett. På den annen side forventer Tine økt melkeproduksjon og dermed økte inntekter fra omsetningsavgiften på 13 mill. kroner i 2020. Som følge av redusert anslag for statlig oppkjøp av melkekvoter i 2020 er statens bidrag til finansiering av oppkjøpet estimert med en reduksjon på 10 mill. kroner sammenlignet med opprinnelig budsjett.

Kostnader

I budsjettet for 2020 var totale kostnader på 725,15 mill. kroner, hvorav kostnader til reguleringstiltak inkludert administrasjon hos markedsregulator utgjorde 104 mill. kroner. Kostnader til finansiering av statlig oppkjøp av melkekvote var budsjettert til 550 mill. kroner. Kostnader til øvrige tiltak, herunder opplysningsvirksomhet og faglige tiltak, samt administrasjon av Omsetningsrådet og kvoteordningen for melk i Landbruksdirektoratet, utgjorde 71,15 mill. kroner.

Tine foreslår i brev av 28. mai 2020 et justert budsjett for 2020 med totale kostnader på 713 mill. kroner, en reduksjon på om lag 12 mill. kroner. Hovedårsaken er at Tine har lagt til grunn et redusert estimat for kostnadene til statlig oppkjøp av kvoter i 2020 fra Landbruksdirektoratet. I tillegg forventer Tine en økning i kostnadene til avsetningstiltak på 18 mill. kroner. Endringene skyldes i første rekke forventninger om økte kostnader til geitemelk til fôr, reguleringskapasitet og reguleringslager, i tillegg til mindre endringer i andre tiltak.

Fondets størrelse

Fondet for omsetningsavgift for melk er ifølge regnskapet for 2019 på 116,8 mill. kroner per 31.12.2019, hvilket er 20 mill. kroner lavere enn forutsatt i opprinnelig budsjett. Dette tallet legges nå til grunn som inngående fond per 1. januar 2020 i revidert budsjett for 2020.

Det reviderte budsjettet for 2020 viser at en omsetningsavgift på 30 øre per liter i 1. halvår og 2. halvår 2020, vil gi et regnskapsført fond per 31. desember 2020 på i underkant av 70 mill. kroner, gitt budsjetterte inntekter og kostnader.

Likviditeten i fondet første halvår 2021 - forslag til løsning fra Tine

I januar 2021 forfaller statlig oppkjøp av melkekvoter, noe som innebærer at merverdiavgift på kvotesalget på om lag 130 mill. kroner også må betales i januar. Dette beløpet og det faktum at også andre kostnader forfaller til utbetaling fra fondet de første månedene i 2021, gjør at fondet for omsetningsavgift for melk ikke har tilstrekkelig likviditet til å betale sine løpende forpliktelser i første halvår 2021 med en omsetningsavgift på 30 øre per liter i 2. halvår 2020.

For å løse likviditetssituasjonen for fondet for melk foreslår Tine i brev av 27. mai 2020 at Tine gir fondet et forskudd på omsetningsavgift i 2021 som sikrer fondet på tidspunkt for utbetaling for kvotesalg i 2020 og at dette tilbakebetales ved å ikke overføre

omsetningsavgift til fondet i perioden fram til merverdiavgiften er tilbakebetalt i siste halvdel av april. I behandlingen av omsetningsavgiften for 2020 i Omsetningsrådets møte 13. desember 2019, ble det lagt til grunn at a konto utbetaling for avsetningstiltak i 2020 ikke gjennomføres før fondet har tilstrekkelig likviditet igjen i 2021. Som en del av løsningen ber Tine om å få tilført kostnadene til avsetningstiltak som a konto på månedsbasis, og at Tine i stedet gir et kortvarig forskudd på omsetningsavgift for å sikre likviditeten i fondet.

Tine skriver blant annet følgende om hvorfor de anbefaler en slik løsning:

«Ved at TINE garanterer å stille et nødvendig beløp til disposisjon for fondet sikrer man samtidig at det ikke er nødvendig å øke omsetningsavgiften ytterligere i 2. halvår. I tillegg er det for TINE en fordel å få tilført kostnadene til avsetningstiltak som a-konto på månedsbasis ...»

En gjennomgang av løpende inn- og utbetalinger viser at med forutsetningene som gitt over, mht inntekter og kostnader i markedsreguleringen i 2020, samt utbetaling for statlig kvoteoppkjøp inkl. merverdiavgift i januar 2021, vil være en underdekning på fondet på 83 mill. kroner i januar 2021, se vedlegg Likviditetsoppsett 1 Alternativ fra Tine med løpende a konto utbetalinger til avsetningstiltak i 2020. Tine har i tillegg lagt til en grunn en sikkerhetsmargin på 45 mill. kroner. Totalt forskuttet beløp fra Tine i januar 2021 er derfor estimert til 128 mill. kroner. Tabellen under viser likviditetsoppsettet fra Tine.

		Inntekter					Kostnader										Regnskapsmessig				Likviditsbalanse							
Md	Oms. avg Øre/ltr	Oms. avg	Ovpro d. avg	Mva/Renter	LMD	SUM	Md	Avs.tiltak Regnskap	Avs.tiltak A.konto	Oppgjør 2019	Adm	Fagl tiltak	Oppl.	Mat-merk	Ldir	Fag-syst.	Kvot	Md.	Innt.	Kost	Saldo	Md.	Innt.	Kost	S			
des.19	22	27,6	57,0			84,6	des.19	9,3	8,7		0,8						2,6	26,2	33		31.des.19	84,6	38,9	116,85	31.des.19	25,7	12,1	
jan.20	30	39,7				39,7	jan.20	12,1	12,1		0,77	-	6,1	-	-						31.jan.20	39,7	19,0	137,5	31.jan.20	84,6	51,8	1
feb.20	30	37,5				37,5	feb.20	0,0	0,0		0,77	3,0		0,7	-						29.feb.20	37,5	4,5	170,5	29.feb.20	39,7	4,5	1
mar.20	30	40,6				40,6	mar.20	12,1	12,1		0,77	-	-	-	-						31.mar.20	40,6	12,8	198,3	31.mar.20	37,5	12,8	1
apr.20	30	39,7		6,6		39,7	apr.20	11,9	11,9		0,77	-	6,1	-	-						30.apr.20	39,7	18,8	219,2	30.apr.20	47,1	18,8	1
mai.20	30	40,7				40,7	mai.20	11,3	11,3	14,6	0,77	3,0	-	0,7	7,5						31.mai.20	40,7	23,3	236,5	31.mai.20	39,7	23,3	2
jun.20	30	37,0				37,0	jun.20	10,3	10,3		0,77	-	-	-	-	8,0					30.jun.20	37,0	19,1	254,4	30.jun.20	40,7	33,7	2
jul.20	30	35,2				35,2	jul.20	5,6	5,6		0,77	-	6,1	-	-						31.jul.20	35,2	12,5	277,1	31.jul.20	37,0	12,5	2
aug.20	30	34,2				34,2	aug.20	11,8	11,8		0,77	3,0	-	0,7	-						31.aug.20	34,2	16,4	295,0	31.aug.20	35,2	16,4	2
sep.20	30	33,8				33,8	sep.20	9,5	9,5		0,77	-	-	-	-						30.sep.20	33,8	10,3	318,5	30.sep.20	34,2	10,3	2
okt.20	30	37,3				37,3	okt.20	8,6	8,6		0,77	-	6,1	-	-						31.okt.20	37,3	15,5	340,3	31.okt.20	33,8	15,5	2
nov.20	30	38,3				38,3	nov.20	9,8	9,8		0,77	3,0	-	0,7	7,5						30.nov.20	38,3	21,8	356,8	30.nov.20	37,3	21,8	2
des.20	30	40,7	20		190	250,7	des.20	9,4	9,4		0,77	-	-	-	-	8,0	520,0	650			31.des.20	250,7	538,2	69,3	31.des.20	228,3	18,2	2
jan.21	30	41,9				41,9	jan.21	11,9	11,9		0,8	-	6,1	-	-						31.jan.21	41,9	18,8	92,4	31.jan.21	60,7	668,8	-

Tine har beregnet rentekostnaden ved at fondet tilføres midler fra Tine i januar, for å sikre dekning av kjøp av melkekvoter, til 166 879 kroner, forutsatt løpende tilbakebetaling fra fondet, det vil si at tilbakebetalingen starter allerede i februar 2021 ved at Tine ikke innbetaler omsetningsavgift for januar, som forfaller i februar etc. Dersom Tine innbetaler påløpt omsetningsavgift for januar i februar, for februar i mars, osv. frem til Landbruksdirektoratet har fått tilbakebetalt merverdiavgiften i slutten av april, vil rentekostnaden være 224 204 kroner. Rentesats er beregnet etter prinsippene for beregning av rente på markedsregulators tilgodehavende i markedsreguleringen. Forventet rentesats er beregnet til 0,7 prosent i 2021. I tillegg kommer kostnad til

bankgaranti på ca. 150 000 kroner.

I Tines forslag om lån til fondet, i form av forskuttet omsetningsavgift, i januar, ligger en forutsetning om at konto utbetalinger til avsetningstiltak utbetales løpende fra juli måned og ut året. Dette vil medføre reduserte rentekostnader for fondet i 2020. Tine har beregnet rentekostnaden til utsatt konto utbetaling til avsetningstiltak til 238 992 kroner for hele 2020. De har lagt til grunn en rentesats på 0,4 prosent som gjennomsnitt for 2020.

Landbruksdirektoratets vurdering

Vurdering av inntekter og kostnader i revidert budsjettforslag

Landbruksdirektoratet vurderer at det kan være usikkerhet knyttet til estimerte inntekter fra overproduksjonsavgiften, som det bør tas høyde for i vurderingene. Tine har estimert inntektene til 20 mill. kroner i revidert budsjett. Landbruksdirektoratet vil vise til at det er en mulighet for at disse inntektene bortfaller. Tine har videre estimert inntektene fra omsetningsavgiften til 454 mill. kroner i 2020, basert på siste prognose som tilsvarer et melkevolum på 1 516 mill. liter melk. Inntektene fra omsetningsavgiften er økt med 13 mill. kroner og Landbruksdirektoratet mener det kan være usikkerhet knyttet til om melkeproduksjonen øker så mye som Tine her har anslått. Dersom inntekter fra overproduksjonsavgiften faller bort, samtidig som omsetningsavgiften blir på nivå med forutsetningene fra behandlingen av saken i desember 2019, kan inntektene til fondet bli 33 mill. kroner lavere enn Tines estimat.

På kostnadssiden viser oppdatert informasjon om statlig oppkjøp av melkevoter at dette tiltaket nå ligger an til å få noe økte kostnader i forhold til det som ligger inne i revidert budsjett. Siste estimat er på 523 mill. kroner, dvs 3 mill. kroner høyere enn i Tines budsjett. Vi ser også at det i revidert budsjett er lagt inn 2 mill. kroner mindre til kvotesystemet for melk i 2020 enn det som ble lagt til grunn ved behandlingen av saken i Omsetningsrådets møte 13. desember 2019. Samlet blir dette en kostnadsøkning på 5 mill. kroner. Det kan i tillegg være usikkerhet knyttet til kostnadsestimatet for andre avsetningstiltak.

Det er etter direktoratets vurdering nødvendig å ta høyde for at kostnader kan øke mer enn forutsatt og at inntekter kan bli lavere enn forventet. Spesielt stor usikkerhet er det knyttet til overproduksjonsavgiften, både ut fra økningen i forholdstallet og det faktum at denne i hovedsak påløper i desember og fasiten foreligger medio januar 2021. Landbruksdirektoratet vurderer at en må ta høyde for at inntektene kan bli 33 mill. lavere enn i Tines budsjett, mens kostnadene vil kunne bli 5 mill. kroner høyere enn i Tines budsjett, en usikkerhetsmargin på 38 mill. kroner.

Konsekvenser av en videreføring av Omsetningsrådets løsning fra desember 2019 med hensyn til å sikre likviditet i fondet i første halvår 2021

Omsetningsrådet har tidligere lagt til grunn en likviditet i fondet som minimum må være tilstrekkelig til å dekke to månedlige utbetalinger. I møte i Omsetningsrådet 20.10.2015 (sak 69/15) gjorde rådet en vurdering av prinsipper for fastsetting av omsetningsavgift, herunder størrelse på de ulike fondene. Konklusjonen når det gjaldt regnskapsført fond for melk var at dette fondet bør være på ca. 50 mill. kroner eller 3-4 måneders forbruk ved årsskifte. Regnskapsført fond for omsetningsavgift for melk er i revidert budsjettforslag fra Tine forventet å være i underkant av 70 mill. kroner ved utgangen av 2020 og i en normalsituasjon er dette tilstrekkelig til å sikre likviditeten i fondet. På

grunn av det ekstraordinære statlige oppkjøpet av melkekvoter i 2020, trenger fondet bedre likviditet enn normalt. I januar 2021 kommer kvotekjøpet inkludert merverdiavgift til utbetaling. Merverdiavgiften refunderes i slutten april, og er ikke lagt inn som en kostnad i budsjettet for 2020. Dette innebærer at fondet må bygge opp en ekstra likviditet til denne utbetalingen. I utgangspunktet er det én måte å bygge opp likviditeten i fondet på, og det er ved å øke omsetningsavgiften for melk.

I desember 2019 behandlet Omsetningsrådet Tines forslag til omsetningsavgift i 2020. Tine hadde ikke lagt inn i sin søknad en omsetningsavgift som ville dekke mellomfinansieringen av merverdiavgiften for kvoteoppkjøpet som forfaller i januar 2021. For å sikre midler i fondet til oppkjøpet av kvoter, som etter jordbruksavtalen skal finansieres over omsetningsavgiften, og samtidig ikke øke avgiften som var foreslått satt til 30 øre/l, ble rådet orientert om at a konto utbetalinger fra fondet i 2020 må reduseres for å sikre likvide midler i fondet i januar 2021. Det siteres fra protokollen, sak 130/19 av 13.12.2020: «Det er en forutsetning for utbetaling at fondet disponerer nødvendig beløp, jf. markedsreguleringsforskriften § 3-5. Dette er utdypet i retningslinjer for markedsregulering av melk og melkeprodukter § 7, hvor det heter at «Så lenge fondet for markedsregulering av melk har disponible midler skal markedsregulator, på basis av budsjettgrunnlaget for omsetningsavgiften, få overført a konto midler til å dekke de løpende kostnadene med markedsreguleringen.» Videre heter det at «Markedsregulator kan renteberegne sitt tilgodehavende.» En premis for budsjettet var at med mindre det skjer endringer i løpet av 2020 som gir forbedret likviditet i fondet, vil utbetalingen for avsetningstiltak 2020 først kunne skje våren 2021. Rådet ga sin tilslutning til denne løsningen og Tine har så langt i år ikke fått utbetalt a konto midler til avsetningstiltak. Denne løsningen vil belaste fondet for melk med om lag 240 000 kroner i rentekostnader, gitt en gjennomsnittlig rentesats på 0,40 prosent i 2020. Per første halvår 2020 er rentekostnaden beregnet til 62 000 kroner.

Tine har nå lagt fram et revidert budsjett for året med en prognosert inntektssvikt og kostnadsreduksjon på hhv. 49 mill. kroner og 12 mill. kroner. Med en videreføring av premissene Omsetningsrådet la til grunn i desember 2019, og som er i tråd med regelverket, vil det, etter Tines vurdering, være en utgående beholdning i januar 2021 på 29,3 mill. kroner i fondet for melk. Se e-post fra Tine 12. juni. En har da tatt hensyn til alle løpende utbetalinger og innbetalinger frem til utgangen av januar 2021, samt at det er forutsatt utbetaling av a konto midler for avsetningstiltak i januar 2021 til Tine på 11,9 mill. kroner. Dette er samme nivå på a konto utbetalingen som ble utbetalt a konto i januar 2019. Tines beregning stemmer overens med Landbruksdirektoratets beregning gitt de utbetalingene og innbetalingene som er forutsatt i Tines reviderte budsjett.

I e-post fra Tine 12. juni skriver Tine at dersom en velger et alternativ med fortsatt tilbakeholdelse av a konto utbetaling for avsetningstiltak og med samme forutsetninger som i Tines brev om likviditet av 27. mai og forslag til omsetningsavgift 28. mai vil dette medføre at likviditeten i fondet per 31. januar 2021 blir 29 mill. kroner. Dersom en videre forutsetter at det er ønskelig med en ekstra sikkerhet på 30 mill. kroner, utover forventet likviditet på 29 mill. kroner, vil omsetningsavgiften for 2. halvår måtte økes med 4 øre per liter fra 1. juli 2020.

Landbruksdirektoratet har gjennomgått Tines beregning av likviditeten i fondet per 31. januar 2021, gitt de forutsetninger Tine har lagt til grunn. Etter direktoratets vurdering bør a konto utbetaling i januar 2021 kunne trekkes ut av likviditetsvurderingen pr. 31.01.2021, på lik linje med vurderingene for 2020. Det gir et fond på 41,2 mill. kroner ved utgangen av januar, jf. tabellen under. Som omtalt over, har direktoratet vurdert en mulig inntektssvikt/kostnadsøkning på 38 mill. kroner. Av dette utgjør overproduksjonsavgiften 20 mill. kroner og høyere kostnader enn Tines budsjett utgjør 5 mill. kroner. Resten, 13 mill. kroner, er knyttet til økte inntekter fra omsetningsavgiften. Sistnevnte vurderes som noe mindre usikkert enn overproduksjonsavgiften og økte

kostnader. Slik prognosene foreligger nå er det dekning for beregnet risiko, men med uforsvarlig lav margin, først og fremst med tanke på kostnader som forfaller i første tertial, hvor bl.a. reguleringskostnader påløpt i 2020 skal utbetales. Det er ikke usannsynlig at fondet ved utgangen av januar er 16 mill. kroner (41 mill. kroner minus 20 mill. kroner minus 5 mill. kroner), og det kan også bli lavere dersom prognosert økning i omsetningsavgift ikke slår til. Ut fra dette mener direktoratet at det bør legges inn en ekstra sikkerhet på 30 mill. kroner, som Tine også har omtalt i sin e-post av 12. juni, tilsvarende en avgiftsøkning på 4 øre per liter i andre halvår 2020. Med tallene, slik de foreligger nå, vil det gi et fond pr. 31. januar 2021 på mellom 33 og 71 mill. kroner. Sammenstilt, med Tines forutsetninger unntatt a konto utbetaling av reguleringstiltak i januar 2021, er prognosen for fondet som følger:

	Mill. kroner	Mill. kroner
Beregnet likviditet i fond 31.12.2020	447,4	
Inntekter til fondet januar		250,7
omsetningsavgift desember 2020	40,7	
overproduksjonsavgift 2020	20,0	
statlig tilskudd	190,0	
Kostnader til utbetaling i januar		656,9
Utbetaling for melkekvoter	520,0	
Merverdiavgift på melkekvoter	130,0	
A konto utbetaling opplysning	6,1	
A konto utbetaling adm godtgjørelse	0,8	
Likviditet i fondet per 31. januar 2021		41,2

Konsekvenser av Tines forslag til løsning med hensyn til å sikre likviditet i fondet i første halvår 2021

Tine foreslår i brev av 27. og 28. mai en alternativ løsning til den Omsetningsrådet ga sin tilslutning til 13. desember 2019, som innebærer at Tine låner fondet midler, betegnet som forskuttert omsetningsavgift, slik at det vil være i stand til å betale sine løpende forpliktelser i 2021. Samtidig forutsetter Tine at Landbruksdirektoratet utbetaler månedlig a konto for avsetningstiltak i 2020. Landbruksdirektoratet forstår dette slik at Tine vil stille en bankgaranti for et lån til fondet, slik at fondet skal kunne dekke utbetaling for kvotekjøp, inkludert merverdiavgift i januar 2021, samt løpende a konto utbetalinger til avsetningstiltak, opplysningsvirksomhet, faglige tiltak og administrasjonsgodtgjørelse fra januar 2021 til og med april 2021. Tine foreslår at de innbetaler et forskudd på omsetningsavgift i januar 2021 som er tilstrekkelig til å dekke opp for manglende likviditet i fondet. Forslaget innebærer også at Tine foreslår å videreføre omsetningsavgiften på melk på 30 øre per liter.

Tine har beregnet hva fondet vil være per 31. januar 2021, etter at utbetaling for kvotekjøp er foretatt, gitt at Tine ikke tilfører ekstra likviditet i form av forskuttert omsetningsavgift i januar 2021. Denne beregningen viser at det vil være en manko i fondet på 83 mill. kroner, og synliggjør behovet for å tilføre fondet ekstra likviditet. I beregningen av kostnadene ved å forskuttere tilstrekkelig likviditet har Tine lagt til grunn en sikkerhetsmargin på 45 mill. kroner. Det vil si at de har lagt til grunn at forskuttert omsetningsavgift for utbetaling til fondet i januar 2021 beløper seg til 128 mill. kroner. Tine skriver likevel i brevet at de garanterer å stille et nødvendig beløp for å dekke kvotekjøpet m.m. til disposisjon for fondet ved å forskuttere innbetaling av omsetningsavgift i 2021 fram til merverdiavgiften er tilbakebetalt. Det innebærer at beløpet ikke er tallfestet. Det må imidlertid fastsettes et beløp for bankgarantien, og

avklares konsekvens dersom behovet skulle overstige det garanterte beløpet.

Tine har beregnet kostnader til forslaget basert på to ulike former for oppgjør. Kostnadene knyttet til alternativet hvor Tine yter forskudd på omsetningsavgift til fondet på 128 mill. kroner i januar 2021 og hvor tilbakebetalingen starter allerede i februar 2021 har Tine beregnet til 166 879 kroner. Alternativet forutsetter at tilbakebetalingen starter i februar 2021, ved at Tine ikke innbetaler omsetningsavgift for januar, som normalt forfaller i februar. En slik løsning forutsetter at totalt innbetalt forskudd på omsetningsavgift i januar 2021 overstiger Tines innkrevde avgift i januar til mars 2021, jf. forskrift om innkreving av omsetningsavgift og overproduksjonsavgift § 4 siste ledd. Kostnad til bankgaranti er estimert til 150 000 kroner. I tillegg kommer allerede påløpte rentekostnader på ca. 62 000 kroner for første halvår 2020. Det vil si samlede kostnader til dette alternativet er beregnet til 378 879 kroner. Landbruksdirektoratet mener beregningen stemmer gitt de forutsetningene som Tine har lagt til grunn.

Tine har også beregnet kostnadene i et alternativ hvor Tine yter forskudd på omsetningsavgiften til fondet på 128 mill. kroner januar 2021 og hvor Tine i tillegg betaler inn påløpt omsetningsavgift for januar i februar, påløpt omsetningsavgift for februar i mars, osv. frem til Landbruksdirektoratet har fått tilbakebetalt merverdiavgiften i slutten av april. Det forutsettes at fondet tilbakebetaler 128 mill. kroner til Tine etter at merverdiavgiften er tilbakebetalt til Landbruksdirektoratet. Dette alternativet gir fondet større fleksibilitet og sikkerhet for uforutsette utbetalinger i 2021, enn løsningen skissert over. I dette tilfellet vil rentekostnaden være 224 204 kroner. I tillegg kommer kostnaden til bankgaranti på 150 000 kroner. I tillegg kommer allerede påløpte rentekostnader ved gjeldende løsning på ca. 62 000 kroner. Samlede kostnader til dette alternative blir dermed 436 204 kroner. Landbruksdirektoratet mener beregningen stemmer gitt de forutsetningene som Tine har lagt til grunn.

For at Landbruksdirektoratet skal ha tilstrekkelig sikkerhet for innbetalingen fra Tine i januar 2021 vurderer direktoratet at det er nødvendig at Tine stiller en bankgaranti på minimum 128 mill. kroner, samt at det inngås en bindende avtale med Tine om innbetaling og oppgjør. Hvordan dette skal løses i praksis er ikke beskrevet i brevet fra Tine, i detalj. Problemstillinger knyttet til hvordan bankgarantien skal utformes og avtalens innhold må vurderes nærmere. Dette gjelder også nærmere betingelser knyttet til tilbakebetaling.

Tines forslag til løsning vedrørende likviditeten i fondet i januar 2021 er dyrere enn å videreføre praksisen som Omsetningsrådet ga sin tilslutning til i desember 2019. Kostandene til Tines løsningen ved å velge billigste alternativ beløper seg til 378 879 kroner, mens det dyreste alternativet beløper seg til 436 204 kroner. En videreføring av premissene lagt til grunn i budsjettvedtaket er beregnet å koste 238 992 kroner.

Tines forslag innebærer etter Landbruksdirektoratets vurdering at omsetningsavgiften kan videreføres på 30 øre per liter for 2. halvår 2020.

Konklusjon

Tines løsning av 27. mai inneholder uavklarte forhold knyttet til selve lånet/forskuddet på omsetningsavgiften, utforming av bankgarantien og avtale om hvordan forskuttet omsetningsavgift skal gjøres opp. Forskuttering av omsetningsavgift/lån fra markedsregulator er ikke en metode som har vært praktisert tidligere, ut fra direktoratets kjennskap. Likevel vil det etter Landbruksdirektoratets vurdering være anledning til å innbetale forskudd på omsetningsavgift, men utfordringen er, som nevnt, når dette er å betrakte som et lån, som i dette tilfelle både betinger en sikkerhet for å motta og en tilbakebetalingsavtale. I denne sammenheng er det også nødvendig å nevne

at søknaden kom sent og at det ikke har latt seg gjøre å belyse saken bedre enn slik den foreligger nå, til tross for at saken også blir ettersendt Omsetningsrådet etter fristen.

Landbruksdirektoratet vurderer at det gir lavest kostnader for fondet å videreføre den praksisen som Omsetningsrådet ga sin tilslutning i desember 2019, med henvisning til markedsreguleringsforskriftens § 3-1 3. ledd som sier at markedsreguleringen skal gjennomføres slik at kostnadene blir lavest mulige. Videre legges det vekt på at en nå gjør en halvårlig budsjettrevisjon, hvor premissene i budsjettet er lagt til grunn, men avgiftens størrelse vurderes på nytt ut fra endringer i inntekter og kostnader. Dette innebærer at direktoratet anbefaler at Omsetningsrådet foreslår for Landbruks- og matdepartementet at omsetningsavgiften på ku- og geitemelk settes til 34 øre per liter fra 1. juli 2020.